КВАДАР ДОО Скопје
Н. Русински 3 - 1 / 5
www.kvadar.com.mk
info@kvadar.com.mk
+389. 2 . 52 00 929
+389 . 75 . 40 80 60

ПЛАНСКА ПРОГРАМА

ЗА ИЗРАБОТКА НА УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН ЗА ВОН НАСЕЛЕНО МЕСТО ЗА ИЗГРАДБА НА ИНДУСТРИСКА ЗОНА, КО БАЛАНЦИ, ОПШТИНА ЦЕНТАР ЖУПА

Технички број 0701-398/2
Скопје, февруари 2021

ПРЕДМЕТ: ПЛАНСКА ПРОГРАМА ЗА ИЗРАБОТКА НА УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН ЗА ВОН НАСЕЛЕНО МЕСТО ЗА ИЗГРАДБА НА ИНДУСТРИСКА ЗОНА, КО БАЛАНЦИ, ОПШТИНА ЦЕНТАР ЖУПА

НАРАЧАТЕЛ: ОПШТИНА ЦЕНТАР ЖУПА

ОДОБРУВАЧ: ГРАДОНАЧАЛНИК НА ЦЕНТАР ЖУПА

ИЗРАБОТУВАЧ: КВАДАР ДОО Скопје
ул.Никола Русински 3-1/5, Скопје
www.kvadar.com.mk
тел. 02 5200929 / 075 408060

УПРАВИТЕЛ: Биљана Петрова

Digitally signed by Biljana Petrova
DN: o=KVADAR , c=MK, email=kvadar@ymail.com, sn=Petrova, givenName=Biljana, cn=Biljana Petrova
Date: 2021.02.23 17:03:36 +01'00'

ПЛАНЕРИ:

РАБОТЕН ТИМ:

Ирена Велјановска, диа
Овластување бр.0.0485

Digitally signed by Irena Veljanovska
DN: c=MK, email=irena.veljanovska@kvadar.com.mk, sn=Veljanovska, givenName=Irena, cn=Irena Veljanovska
Date: 2021.02.23 16:47:57 +01'00'

Биљана Петрова, диа
Овластување бр.0.0433

Digitally signed by Biljana Petrova
DN: o=KVADAR , c=MK, email=kvadar@ymail.com, sn=Petrova, givenName=Biljana, cn=Biljana Petrova
Date: 2021.02.23 16:56:52 +01'00'

ТЕХНИЧКИ БРОЈ: 0701- 398/2

ДАТУМ: Февруари 2021

С О Д Р Ж И Н А:

I. ОПШТ ДЕЛ 4

ПЛАНСКА ПРОГРАМА

II. ТЕКСТУАЛЕН ДЕЛ 13

ВОВЕД..... 13

1. ПОДРАЧЈЕ НА ПЛАНСКИОТ ОПФАТ 13

2. ЦЕЛИ 15

3. СОДРЖИНИ 166

4. ИНФРАСТРУКТУРА 166

5. МЕТОДОЛОГИЈА 177

III. ГРАФИЧКИ ПРИЛОЗИ 188

1. УСЛОВИ ЗА ПЛАНИРАЊЕ НА ПРОСТОРОТ
   1.1. ТЕХ.БР. 14109 од септември 2009;
   1.2. ТЕХ.БР. Y04818 од април 2018;
   1.3. ТЕХ.БР. Y21916 од мај 2018;
   1.4. ТЕХ.БР. Y14109i од јануари 2021;
2. ПОШИРОКО СООБРАЌАЈНО ОПКРУЖУВАЊЕ……..…….....… М =1 :25000
3. ЗБИРЕН ГРАФИЧКИ ПРИЛОГ…….....…….....…М =1 :2500
4. ПРЕДЛОГ ПЛАНСКИ ОПФАТ НА АЖУРИРАНА ГЕОДЕТСКА ПОДЛОГА ... М =1 : 1000

I. ОПШТ ДЕЛ

ЦЕНТРАЛЕН РЕГИСТАР НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

Трговски регистар и регистар на други правни лица

www.crm.com.mk

Број: 0805-50/155020200048840

Датум и време: 12.10.2020 г. 21:03:01

Дигитално потпишан од: Sistem za e-potvrdi
Централен Регистар на Република Северна Македонија
Датум и час на потпишување: 12.10.2020 во 21:03:13
Издавач на сертификатот: KibsTrust Qualified Certificate Services
Сертификатот е валиден до: 01.05.2021
Документот е дигитално потпишан и е правно валиден

/Електронски издаден документ/

ТЕКОВНА СОСТОЈБА

ПОДАТОЦИ ЗА СУБЈЕКТОТ	
ЕМБС:	5107750
Целосен назив:	Друштво за проектирање,инженеринг,промет и услуги КВАДАР ДОО Скопје
Кратко име:	КВАДАР
Седиште:	НИКОЛА РУСИНСКИ бр.3-1/5 СКОПЈЕ - КАРПОШ, КАРПОШ
Вид на субјект на упис:	ДОО
Датум на основање:	21.7.1994 г.
Деловен статус:	Активен
***Вид на сопственост:**	Приватна
ЕДБ:	4030994156722
Големина на субјектот:	мал
Организационен облик:	05.3 - друштво со ограничена одговорност
Надлежен регистар:	Трговски Регистар

ОСНОВНА ГЛАВНИНА	
Паричен влог MKD:	0,00
Непаричен влог MKD:	186.000,00
Уплатен дел MKD:	186.000,00
Вкупно основна главнина MKD:	186.000,00

СОПСТВЕНИЦИ	
Име и презиме/Назив:	БИЉАНА ПЕТРОВА
Адреса:	БУЛ.ПАРТИЗАНСКИ ОДРЕДИ бр.74А/22 СКОПЈЕ, КАРПОШ
Тип на сопственик:	Основач/сопственик
Паричен влог MKD:	0,00
Непаричен влог MKD:	148.800,00
Уплатен дел MKD:	148.800,00
Вкупен влог MKD:	148.800,00
Вид на одговорност:	Не одговара

Име и презиме/Назив:	РАТКО ПЕТРОВ
Адреса:	ВОЛГОГРАДСКА бр.12-2/4 СКОПЈЕ, КАРПОШ
Тип на сопственик:	Основач/сопственик
Паричен влог MKD:	0,00
Непаричен влог MKD:	37.200,00
Уплатен дел MKD:	37.200,00
Вкупен влог MKD:	37.200,00
Вид на одговорност:	Не одговара

ДЕЈНОСТИ	
Приоритетна дејност/ Главна приходна шифра:	71.11 - Архитектонски дејности
ОПШТА КЛАУЗУЛА ЗА БИЗНИС	
Евидентирани се дејности во надворешниот промет	
Одобренија, потврди, лиценци и др:	- Лиценца број П.207/Б од 14.05.2009 година Б за проектирање на градбио од трета,четврта и петта категорија издадена од Министерство за транспорт и врски; -Лиценца број 0074 од 11.02.2014 година за изработување на урбанистички планови издадена од Министерство за транспорт и врски Скопје;

ОВЛАСТУВАЊА	
Управител	
Име и презиме:	БИЉАНА ПЕТРОВА
Адреса:	БУЛ.ПАРТИЗАНСКИ ОДРЕДИ бр.74А/22 СКОПЈЕ, КАРПОШ
Овластувања:	Управител - занимање:менаџер
Тип на овластување:	Неограничени овластувања во внатрешниот и надворешниот промет
Овластено лице:	Управител

ДОПОЛНИТЕЛНИ ИНФОРМАЦИИ	
КОНТАКТ	
E-mail:	kvadar@ymail.com

Напомена:
Во тековната состојба прикажани се само оние податоци за кои има запишана вредност.

*Видот на сопственоста се определува врз основа на својството на основачот/содружникот /сопственикот и служи исклучиво за статистички цели на Државниот завод за статистика на Република Северна Македонија

Правна поука: Против овој реален акт може да се изјави приговор до Централниот регистар на Република Северна Македонија во рок од 8 дена од денот на приемот.

ЦЕНТРАЛЕН РЕГИСТАР НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

Трговски регистар и регистар на други правни лица

www.crm.com.mk

Дигитално потпишан од: Sistem za e-potvrdi
Централен Регистар на Република Северна Македонија
Датум и час на потпишување: 24.01.2021 во 22:21:14
Издавач на сертификатот: KibsTrust Qualified Certificate Services
Сертификатот е валиден до: 01.05.2021
Документот е дигитално потпишан и е правно валиден

Број: 0809-50/155020210003933
Датум и време: 24.1.2021 г. 22:21:05

/Електронски издаден документ/

П О Т В Р Д А

за регистрирана дејност

ТЕКОВНИ ПОДАТОЦИ ЗА СУБЈЕКТОТ	
ЕМБС:	5107750
Назив:	Друштво за проектирање,инженеринг,промет и услуги КВАДАР ДОО Скопје
Седиште:	НИКОЛА РУСИНСКИ бр.3-1/5 СКОПЈЕ - КАРПОШ, КАРПОШ

ПОДАТОЦИ ЗА РЕГИСТРИРАНА ДЕЈНОСТ	
Предмет на работење:	Регистрирана е општа клаузула за бизнис
Приоритетна дејност/ главна приходна шифра:	71.11 - Архитектонски дејности
Други дејности во внатрешниот промет:	Нема
Евидентирани дејности во надворешниот промет:	Има
Одобренија, дозволи, лиценци, согласности:	- Лиценца број П.207/Б од 14.05.2009 година Б за проектирање на градбио од трета,четврта и петта категорија издадена од Министерство за транспорт и врски; -Лиценца број 0074 од 11.02.2014 година за изработување на урбанистички планови издадена од Министерство за транспорт и врски Скопје;

Правна поука: Против овој реален акт може да се изјави приговор до Централниот регистар на Република Северна Македонија во рок од 8 дена од денот на приемот.

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
МИНИСТЕРСТВО ЗА ТРАНСПОРТ И ВРСКИ
СКОПЈЕ

ВРЗ ОСНОВА НА ЧЛЕН 18 СТАВ 1 ОД ЗАКОНОТ ЗА ПРОСТОРНО И УРБАНИСТИЧКО ПЛАНИРАЊЕ
(„СЛУЖБЕН ВЕСНИК НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА" БР.51/05, 137/07, 91/09, 124/10, 18/11, 53/11, 144/12 И 55/13)
МИНИСТЕРСТВОТО ЗА ТРАНСПОРТ И ВРСКИ
ИЗДАВА

Л И Ц Е Н Ц А

ЗА ИЗРАБОТУВАЊЕ НА УРБАНИСТИЧКИ ПЛАНОВИ

БРОЈ 0074

НА

Друштво за проектирање, инженеринг, промет и услуги
КВАДАР ДОО Скопје

СО ДОБИВАЊЕ НА ОВАА ЛИЦЕНЦА ПРАВНОТО ЛИЦЕ СЕ ЗДОБИВА СО ПРАВО ЗА ИЗРАБОТУВАЊЕ НА УРБАНИСТИЧКИ ПЛАНОВИ СОГЛАСНО ЗАКОН

ЛИЦЕНЦАТА ВАЖИ ДО: 11.02.2024 год.
ИЗДАДЕНО НА: 11.02.2014 год.
СКОПЈЕ

МИНИСТЕР

Миле Јанакиески

КВАДАР ДОО Скопје
Н. Русински 3 - 1 / 5
www.kvadar.com.mk
info@kvadar.com.mk
+389. 2 . 52 00 929
+389 . 75 . 40 80 60

бр. 0302-398/2
Скопје, 11.1.2020

РЕШЕНИЕ ЗА НАЗНАЧУВАЊЕ НА ОДГОВОРНИ ПЛАНЕРИ

Управителот на КВАДАР ДОО Скопје, ги назначува следните стручни лица да бидат овластени планери на документацијата:

ПЛАНСКА ПРОГРАМА ЗА ИЗРАБОТКА
НА УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН ЗА ВОН НАСЕЛЕНО МЕСТО
ЗА ИЗГРАДБА НА ИНДУСТРИСКА ЗОНА, КО БАЛАНЦИ,
ОПШТИНА ЦЕНТАР ЖУПА
со технички број 0701-398/2

Се задолжуваат лицата:

1. Ирена Велјановска, диа со овластување бр.0.0485 и
2. Биљана Петрова, диа со овластување бр.0.0435

ОБРАЗЛОЖЕНИЕ:

Изработувачот поседува ЛИЦЕНЦА за изработување на урбанистички планови бр.0074. Назначените стручни лица ги исполнуваат условите од Законот за просторно и урбанистичко планирање (Сл. весник на РСМ 32/2020), овластени се да изработуваат и потпишуваат планска документација и поседуваат соодветно Овластување издадено од Комора на овластени архитекти и инженери на РСМ.

Управител:

Биљана Петрова, диа

Република Северна Македонија
КОМОРА НА ОВЛАСТЕНИ АРХИТЕКТИ
И ОВЛАСТЕНИ ИНЖЕНЕРИ

Врз основа на член 67, став (10) од Законот за урбанистичко планирање,
(„Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 32 од 10 февруари 2020 г.)
Комората на овластени архитекти и овластени инженери издава

ОВЛАСТУВАЊЕ

ЗА ИЗРАБОТУВАЊЕ НА УРБАНИСТИЧКИ ПЛАНОВИ

на

БИЉАНА ПЕТРОВА

дипломиран инженер архитект (NQF VII-1)

Овластувањето се издава на НЕОПРЕДЕЛЕНО ВРЕМЕ и важи се додека лицето носител на овластувањето ги исполнува условите пропишани во овој закон и во статутот на комората

Број: 0.0435

Издадено на: 14.09.2020 год.

Претседател на
Комората на овластени архитекти
и овластени инженери

Проф. д-р Миле Димитровски
дипл.маш.инж.

Република Македонија
КОМОРА НА ОВЛАСТЕНИ АРХИТЕКТИ
И ОВЛАСТЕНИ ИНЖЕНЕРИ

Врз основа на член 16 од Законот за просторно и урбанистичко планирање ("Службен весник на Република Македонија" бр.199/14, 44/15), Комора на овластени архитекти и овластени инженери на Република Македонија издава

ОВЛАСТУВАЊЕ

ЗА ИЗРАБОТКА НА УРБАНИСТИЧКИ ПЛАНОВИ
ОДНОСНО ПЛАНЕР, ПОТПИСНИК НА ПЛАНСКА
ДОКУМЕНТАЦИЈА

на

ИРЕНА ВЕЛЈАНОВСКА
дипломиран инженер архитект

Овластувањето е со важност до: 25.03.2021 год.

Број: **0.0485**

Издадено на: 25.03.2016 год.

Претседател на
Комората на овластени архитекти
и овластени инженери

М-р Блашко Димитров,
дипл.град.инж

II. ТЕКСТУАЛЕН ДЕЛ

ВОВЕД

Предмет на изработка е **Урбанистички план за вон населено место за изградба на индустриска зона, КО Баланци, Општина Центар Жупа**.

Урбанистички план за вон населено место се донесува за групи на градби и комплекси, поголеми градби или инфраструктурни градби од локално значење, кои се наоѓаат вон од населено место, односно кои не се опфатени ниту со генерален урбанистички план ниту со урбанистички план за село и кои согласно законот се утврдени како градби од локално значење и не можат да бидат предмет на планирање на урбанистички план за подрачја и градби од државно значење.

Согласно член 44 од Законот за урбанистичко планирање (Сл.весник на РСМ бр.32/2020), урбанистички план се изработува врз основа на планска програма.

Планската програма на урбанистичките планови се состои од текстуален и графички дел. Во графичкиот дел се утврдува прелиминарна граница на планскиот опфат на ажурирана геодетска подлога, а во текстуалниот дел на планската програма се опишува подрачјето на планскиот опфат, специфичните потреби и можности за просторен развој на подрачјето во рамки на опфатот, како и општите и посебните цели на планирањето и програмските содржини што треба да бидат предмет на планирањето.

1. ПОДРАЧЈЕ НА ПЛАНСКИОТ ОПФАТ

Планскиот опфат територијално зафаќа дел од општина Центар Жупа во КО Баланци. На графичките прилози, границата на планскиот опфат е прикажана како прелиминарна и приближна граница со испрекината црвена линија која што ги поврзува сите прекршни точки со следниве параметри по x и y координати за секоја точка:

1. Y=7463507.8800 X=4593914.0100
2. Y=7463520.1200 X=4593937.0600
3. Y=7463535.5900 X=4593965.9300
4. Y=7463537.9700 X=4593973.0800
5. Y=7463538.4500 X=4594001.2000
6. Y=7463543.1000 X=4594033.6800
7. Y=7463554.9500 X=4594037.7900
8. Y=7463568.2700 X=4594058.7600
9. Y=7463578.5000 X=4594081.8800
10. Y=7463584.7300 X=4594119.3500
11. Y=7463590.3900 X=4594146.7900
12. Y=7463568.0100 X=4594164.4500
13. Y=7463555.7000 X=4594180.7800
14. Y=7463540.8500 X=4594198.6100
15. Y=7463532.7500 X=4594236.9000
16. Y=7463512.8600 X=4594271.7200
17. **Y=7463487.6200 X=4594307.9200 (најсеверна)**
18. Y=7463361.0400 X=4594300.5400
19. Y=7463359.6900 X=4594300.1500
20. Y=7463349.0300 X=4594298.2300
21. Y=7463348.3600 X=4594301.5000
22. Y=7463286.5700 X=4594291.4800
23. Y=7463288.1300 X=4594263.9600
24. Y=7463260.9800 X=4594253.2000
25. Y=7463261.9900 X=4594222.6300
26. Y=7463263.0900 X=4594189.1900
27. Y=7463204.2400 X=4594199.9200
28. Y=7463173.4900 X=4594205.7700
29. Y=7463124.0580 X=4594214.9171
30. Y=7463103.8537 X=4594180.5789
31. Y=7463071.9869 X=4594182.8444
32. Y=7463070.2000 X=4594070.7100
33. Y=7463066.6200 X=4594070.2500
34. Y=7463061.6200 X=4594068.1600
35. Y=7463057.6100 X=4594066.0800
36. Y=7463053.7800 X=4594063.2500
37. Y=7463047.5700 X=4594059.5900
38. Y=7463040.1700 X=4594056.4600
39. Y=7463036.7100 X=4593912.0300
40. Y=7463077.9500 X=4593911.0800
41. Y=7463110.8200 X=4593812.7700
42. Y=7463108.0600 X=4593811.5600
43. Y=7463099.7500 X=4593809.0600
44. Y=7463082.1100 X=4593802.9200
45. Y=7463071.3700 X=4593798.8000

46. Y=7463043.7100 X=4593787.8400
47. Y=7463044.4600 X=4593786.3200
48. Y=7463042.4300 X=4593775.8300
49. Y=7463038.6700 X=4593769.8000
50. Y=7463034.3400 X=4593754.3600
51. Y=7463033.8741 X=4593746.8876
52. Y=7463033.4797 X=4593740.5610 (најзападна)
53. Y=7463035.6974 X=4593734.7591
54. Y=7463038.4300 X=4593727.6100
55. Y=7463048.4900 X=4593714.9500
56. Y=7463063.6300 X=4593706.2600
57. Y=7463077.6700 X=4593692.5400
58. Y=7463086.2100 X=4593684.4100
59. Y=7463099.1000 X=4593676.2600
60. Y=7463107.9800 X=4593672.1100
61. Y=7463113.9800 X=4593664.8900
62. Y=7463120.8500 X=4593660.8500
63. Y=7463125.0700 X=4593652.6600
64. Y=7463133.3000 X=4593645.4100
65. Y=7463141.1200 X=4593636.1300
66. Y=7463145.5200 X=4593631.6300
67. Y=7463145.8200 X=4593626.4100
68. Y=7463147.5400 X=4593625.1700
69. Y=7463152.4700 X=4593623.7300
70. Y=7463157.2900 X=4593623.9100
71. Y=7463164.0400 X=4593623.9900
72. Y=7463168.7900 X=4593623.7800
73. Y=7463172.6800 X=4593623.1600
74. Y=7463175.7100 X=4593621.9800
75. Y=7463178.1600 X=4593620.2800
76. Y=7463180.5500 X=4593618.3000
77. Y=7463183.4600 X=4593615.8800
78. Y=7463186.4400 X=4593615.0600
79. Y=7463190.4800 X=4593615.2900
80. Y=7463193.3600 X=4593615.5500
81. Y=7463197.3000 X=4593616.0400
82. Y=7463204.6300 X=4593616.7300
83. Y=7463209.4400 X=4593617.0900
84. Y=7463212.9400 X=4593616.9400
85. Y=7463216.9300 X=4593616.5500
86. Y=7463224.0700 X=4593615.6800
87. Y=7463228.0900 X=4593614.9000
88. Y=7463232.9600 X=4593614.1100
89. Y=7463236.5600 X=4593613.7500
90. Y=7463238.4100 X=4593611.8200
91. Y=7463240.9300 X=4593609.6300
92. Y=7463245.0000 X=4593608.5800
93. Y=7463248.8900 X=4593608.1600
94. Y=7463253.3300 X=4593608.9600
95. Y=7463258.3000 X=4593610.5500
96. Y=7463263.6300 X=4593612.0000
97. Y=7463268.5900 X=4593612.8200
98. Y=7463275.6800 X=4593613.3400
99. Y=7463279.8600 X=4593612.2500
100. Y=7463283.5400 X=4593611.4600
101. Y=7463289.5900 X=4593610.8600
102. Y=7463295.8300 X=4593610.6300
103. Y=7463301.5500 X=4593610.3500
104. Y=7463306.3600 X=4593609.7300
105. Y=7463311.7200 X=4593607.9500
106. Y=7463318.4500 X=4593603.4300 (најјужна)
107. Y=7463327.7100 X=4593604.8400
108. Y=7463337.1800 X=4593605.1000
109. Y=7463341.3500 X=4593606.9500
110. Y=7463351.2100 X=4593608.8800
111. Y=7463364.4800 X=4593611.9400
112. Y=7463370.3200 X=4593616.2900
113. Y=7463371.2100 X=4593611.4400
114. Y=7463402.4300 X=4593625.9500
115. Y=7463425.7600 X=4593628.3200
116. Y=7463429.5800 X=4593607.6500
117. Y=7463436.1600 X=4593610.7500
118. Y=7463460.0000 X=4593612.2000
119. Y=7463464.0900 X=4593604.4300
120. Y=7463470.0900 X=4593609.8900
121. Y=7463477.5000 X=4593617.6200
122. Y=7463489.2100 X=4593623.4000
123. Y=7463501.7600 X=4593630.4300
124. Y=7463516.2600 X=4593628.4700
125. Y=7463540.0846 X=4593638.8086
126. Y=7463543.4661 X=4593640.4601
127. Y=7463554.8400 X=4593646.6300
128. Y=7463558.8200 X=4593656.3200
129. Y=7463558.9500 X=4593663.4300
130. Y=7463558.1100 X=4593670.1400
131. Y=7463559.0600 X=4593674.0700
132. Y=7463569.1300 X=4593667.2600
133. Y=7463572.9400 X=4593673.6100
134. Y=7463590.5600 X=4593687.0900 (најисточна)
135. Y=7463578.7500 X=4593701.9900
136. Y=7463577.6900 X=4593704.9200
137. Y=7463575.9900 X=4593709.9700
138. Y=7463575.4800 X=4593711.8600
139. Y=7463574.2600 X=4593715.5300
140. Y=7463572.5900 X=4593719.1900
141. Y=7463571.4600 X=4593721.4400
142. Y=7463567.9100 X=4593727.1800
143. Y=7463566.7500 X=4593729.6800
144. Y=7463564.9800 X=4593732.1300
145. Y=7463562.4900 X=4593733.3100
146. Y=7463536.1800 X=4593735.8800
147. Y=7463514.4000 X=4593738.3600
148. Y=7463520.3600 X=4593809.8000

Според опишаните граници, периметарот на планскиот опфат изнесува **2524m,** а површината изнесува **302.613,19 m² (30,26 ha)** и ќе се уточни при изработка на планот.

Претходно за поголем дел од предметниот плански опфат изработени се неколку плански документации за коишто се добиени:

- Услови за планирање на просторот со тех.бр.14109 од септември 2009 (Решение од МЖСПП со бр.15-6698/5 од 02.10.2009) за УПВНМ за изградба на инустриска зона во КО Баланци, м.в. „Пашини Кории“ во општина Центар Жупа и
- Услови за планирање на просторот со тех.бр.Y04818 од април 2018 (Решение од МЖСПП со бр.УП1-15 865/2018 од 25.6.2018) за ЛУПД за изградба на објекти со основна класа на намена Г2- лесна и незагадувачка индустрија на КП 265, КО Баланци, Општина Центар Жупа.
- На јужната страна планскиот опфат го тангира опфатот за којшто се издадени Услови за планирање на просторот за изработка на „Урбанистички план за село Баланци, Општина Центар Жупа“, со техн.бр.Y21916 од мај 2018 (Решение од МЖСПП со бр.УП1-15 897/2018 од 25.6.2018).

Од вкупната површина на предметниот планскиот опфат, делот којшто влегува во плански опфат на урбанистички план/ урбанистичко планска документација и за кој претходно се добиени Услови за планирање на просторот изнесува 22,69 ha, а за 7,57 ha од опфатот досега не постои претходно изработена урбанистичка документација. За тој дел добиени се услови за планирање на просторот со тех.бр.Y14109i од јануари 2021 (Решение од МЖСПП со бр.УП1-15-126/2021 од 16.2.2021)

2. ЦЕЛИ

Задача на планската документација е изработка на Урбанистички план вон населено место за изградба на индустриска зона, КО Баланци, Општина Центар Жупа со којашто ќе се постигнат следниве цели:

- Усогласување на планот со поставките од Просторниот план на Р.М;
- Хармонизација на просторот;
- Рационално користење на земјиштето;
- Ефикасно инфраструктурно поврзување и опремување на просторот;
- Вклопување или реконструкција на постоечки градби и инфраструктура;
- Обезбедување услови за одржлив локален економски развој и нови работни места;
- Вградување на мерки за заштита на животната средина, природното и културното наследство;
- Вградување мерки за справување со отпад, мерки за одржлива мобилност и безбедност во сообраќајот;
- Вградување мерки за заштита и спасување;
- Справување со климатските промени со вградување на стратегии на одржливост во просторниот развој;
- Подигнување на хуманоста во просторот преку обезбедување на лесно и непречено движење на лицата со посебни потреби;
- Почитување на законските прописи, стандарди и нормативи во планирањето;

- Дефинирање на урбанистичките параметри за изградба, развој и користење на земјиштето во рамките на планскиот опфат, при реализација на Урбанистички план вон населено место за изградба на индустриска зона, КО Баланци, Општина Центар Жупа.

3. СОДРЖИНИ

На овој простор со урбанистичкиот план за вон населено место се предвидуваат следните наменски употреби на земјиштето:

- Група на класи на намени:
  Г - Рударство, енергетика, индустрија;
  Д - Зеленило, рекреација и меморијални простори;
  Е - Инфраструктури;

- Класа на намена:
  Г2 - лесна преработувачка и помалку загадувачка индустрија;
  Г3 - индустрија за склопување на финални производи, сервисни услуги и енергетика од обновливи извори;
  Г4 - стоваришта, складови и отпади;
  Д1- парковско и пејзажно зеленило;
  Д2 - заштитно и сообраќајно зеленило;
  Е1 - сообраќајни, линиски и други инфраструктури;
  Е2 - згради и комплекси на инфраструктурните системи;

- Учеството на комплементарните и компатибилните класи на намени во однос на основната класа на намена во градежната парцела да биде согласно членовите 80-84 од Правилникот за урбанистичко планирање (Сл. весник на Р.С.М. бр.225/2020), со вкупна застапеност максимум до 40% за да не се смени карактерот и начинот на употреба на просторната единица.

4. ИНФРАСТРУКТУРА

Позначаен патен правец во границите на опфатот е регионалниот пат Р2249 (Р410) - Мелнички мост (врска со Р1102) - Папрадник - Брештани - Селце (врска со Р2243) за којшто во плановите на Јавното претпријатие за државни патишта не е предвидено проширување ниту менување на сегашната траса. Во понатамошните активности потребно е да се запази ширината на заштитниот појас согласно член 40 од Законот за јавни патишта, како и одредбите од член 313 од Правилникот за технички елементи за изградба и реконструкција на патишта кои се однесуваат за најмалото растојание до најблиската званична клучка или друг легален приклучок на прислужно-услужен објект.

Планското решение за регионалниот пат да биде согласно член 137, став 5 од Правилникот за урбанистичко планирање (Сл. Вес. бр.225/2020), односно согласно техничките стандарди за проектирање и градење на јавни патишта.

Во планскиот опфат да се предвиди сообраќајно решение така што секоја новоформирана градежна парцела ќе има пристап од секундарна улична мрежа.

Исклучок се парцелите кои со претходни документации веќе стекнале пристап од примарната мрежа.

Напојувањето на зоната со електрична енергија и телекомуникации ќе се овозможи според дадените насоки од надлежните институции од областа. Сите водови да се водат подземно во јасно дефинирани инфраструктурни коридори. Постоечката инфраструктура, доколку ја има на локалитетот, потребно е да се прилагоди соодветно со планските потреби.

5. МЕТОДОЛОГИЈА

Основи за изработка на планската документација Урбанистички план за вон населено место за изградба на индустриска зона, КО Баланци, Општина Центар Жупа се:

- Извод од Просторниот план - Услови за планирање на просторот;
- Претходни и соседни изработени урбанистички планови и плански документации;
- Дигитална ажурирана геодетска подлога;
- Одобрена Планска програма;
- Податоци од државни институции и јавни претпријатија засегнати со опфатот;

Предметниот урбанистички план за вон населено место ќе се изработи врз основа на методологијата, која произлегува од одредбите утврдени со:

- Законот за урбанистичко планирање (Сл.весник на РСМ бр.32/2020);
- Правилникот за урбанистичко планирање (Сл.весник на Р.С.М. бр.225/2020);
- Останата законска и подзаконска регулатива релевантна за опфатот.

Комисија за урбанизам:

1. ----------
2. ----------
3. ----------
4. ----------
5. ----------

Одобрил:

Градоначалник на Општина Центар Жупа

III. ГРАФИЧКИ ПРИЛОЗИ

АГЕНЦИЈА ЗА ПЛАНИРАЊЕ НА ПРОСТОРОТ

SPATIAL PLANNING AGENCY

USLOVI ZA PLANIRAWE NA PROSTOROT

ZA IZRABOTKA NA URBANISTI^KI PLAN VON NASELENO MESTO

za stopanska zona vo KO Balanci, m.v. "Pa{ini Korii"
vo op{tina Centar @upa

KOI PROIZLEGUVAAT OD PROSTORNIOT PLAN NA REPUBLIKA MAKEDONIJA

Teh. br. 14109

Skopje, septemvri 2009

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
МИНИСТЕРСТВО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА
И ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ
Бр. 15-6698/3
26.10.2009 год.
СКОПЈЕ

Врз основа на член 205, став 1 од Законот за општа управна постапка ("Службен весник на Република Македонија" бр.38/05), а во врска со член 4, став 3 од Законот за спроведување на Просторниот план на Република Македонија ("Службен весник на Република Македонија" бр.39/04), министерот за животна средина и просторно планирање, постапувајќи по барањето на Општина Центар Жупа, го донесе следното:

РЕШЕНИЕ
за Услови за планирање на просторот

1. Со ова Решение на Општина Центар Жупа и се издаваат **Услови за планирање на просторот за изработка на Урбанистички план вон населено место за стопанска зона во КО Баланци, м.в. "Пашини Кории", Општина Центар Жупа.**

2. Условите за планирање на просторот од точка 1 на ова Решение, изработени од Агенцијата за планирање на просторот со **тех.бр. 14109**, се составен дел на Решението.

3. Условите за планирање на просторот за изработка на **Урбанистички план вон населено место за стопанска зона во КО Баланци, м.в. "Пашини Кории", Општина Центар Жупа**, содржат општи и посебни одредби, насоки и решенија и **заклучни согледувања со обврзувачка активност** од планската документација од повисоко ниво и графички прилог кој претставува извод од планот.

ОБРАЗЛОЖЕНИЕ

Општина Центар Жупа, врз основа на член 4, став 3 од Законот за спроведување на Просторниот план на Република Македонија ("Сл. весник на Република Македонија" бр.39/04), поднесе барање бр.15-6698/1 од 31.07.2009 год., и дополна на барање бр.15-6698/2 од 10.08.2009 год., до Министерството за животна средина и просторно планирање, за издавање на Услови за планирање на просторот за изработка на Урбанистички план вон населено место за стопанска зона во КО Баланци, м.в. "Пашини Кории", Општина Центар Жупа.

За изготвување и донесување на овие планови и проекти, Министерството за животна средина и просторно планирање во рамките на своите надлежности издава Решение за Услови за планирање на просторот. Согласно член 35 од Законот за просторно и урбанистичко планирање ("Сл. весник на Република Македонија", бр. 51/05, 137/07 и 91/09), Агенцијата за планирање на просторот ги изработи Условите за планирање на просторот за изработка на Урбанистички план вон населено место за стопанска зона во КО Баланци, м.в. "Пашини Кории", Општина Центар Жупа, како составен дел на Решението за Услови за планирање на просторот.

Условите за планирање на просторот се издаваат за изработка на Урбанистички план вон населено место за стопанска зона во КО Баланци, м.в. "Пашини Кории", Општина Центар Жупа, за потребите на барателот и истите треба да претставуваат влезни параметри и смерници при планирањето на просторот и

поставувањето на планските концепции и решенија по сите области релевантни за планирањето на просторот.

Заклучните согледувања, дефинирани во Условите за планирање на просторот, кои произлегуваат од Просторниот план на Република Македонија, претставуваат обврзувачки активности во понатамошното планирање на просторот.

Министерството за животна средина и просторно планирање постапувајќи по член 4, став 3 од Законот за спроведување на Просторниот план на Република Македонија ("Сл.весник на Република Македонија" бр.39/04), **го издава Решението за Услови за планирање на просторот за изработка на Урбанистички план вон населено место за стопанска зона во КО Баланци, м.в. "Пашини Кории", Општина Центар Жупа.**

Врз основа на горенаведеното, а согласно член 205, став 1 од Законот за општа управна постапка ("Сл. весник на Република Македонија" бр.38/05), Министерството за животна средина и просторно планирање одлучи како во диспозитивот на Решението.

ПОУКА: Против ова Решение барателот има право на жалба во рок од 15 дена од денот на приемот на истото до Комисијата на Влада на Република Македонија, за решавање во управна постапка во втор степен од областа на транспортот и врските и животната средина.

Изготвил: Дејан Гаровски

Одобрил: Виолета Дракуловска

МИНИСТЕР
Dr. Nexhati Jakupi

USLOVI ZA PLANIRAWE NA PROSTOROT

ZA IZRABOTKA NA URBANISTI^KI PLAN VON NASELENO MESTO

za stopanska zona vo KO Balanci, m.v. "Pa{ini Korii"
vo op{tina Centar @upa

KOI PROIZLEGUVAAT OD PROSTORNIOT PLAN NA REPUBLIKA MAKEDONIJA

Baratel
Op{tina Centar @upa

Teh. br. 14109
E. br. Y14109

Rakovoditel na zada~ata
Sowa Manasova, dipl. ek.

Agencija za planirawe na prostorot

Direktor

Ognen Apostolski, d.i.a.

Skopje, septemvri 2009

USLOVI ZA PLANIRAWE NA PROSTOROT ZA IZRABOTKA NA URBANISTI^KI PLAN VON NASELENO MESTO

za stopanska zona vo KO Balanci, m.v. "Pa{ini Korii" vo op{tina Centar @upa

Sobranieto na Republika Makedonija na sednicata odr‘ana na 11.06.2004 godina go donese Prostorniot plan na Republika Makedonija kako najvisok, strate{ki, dolgoro~en, integralen i razvoen dokument, zaradi utvrduvawe na ramnomeren i odr‘liv prostoren razvoj na dr‘avata, opredeluvawe na namenata, kako i ureduvaweto i koristeweto na prostorot.

So Prostorniot plan se utvrduvaat uslovite za humano ‘iveewe i rabota na gra|anite, racionalnoto upravuvawe so prostorot i se obezbeduvaat uslovi za sproveduvawe na merki i aktivnosti za za{tita i unapreduvawe na ‘ivotnata sredina i prirodata, za{tita od voeni dejstvija, prirodni i tehnolo{ki katastrofi.

Imaj}i ja predvid va‘nosta na Prostorniot plan, so donesuvaweto na Planot se donese i Zakon za sproveduvawe na Prostorniot plan na Republika Makedonija ("Sl. vesnik na RM" br.39/04).

So Zakonot se ureduvaat uslovite na~inite i dinamikata na sproveduvaweto na Prostorniot plan, kako i pravata i odgovornostite na subjektite vo sproveduvaweto na Planot.

Zakonot za sproveduvawe na Prostorniot plan na Republika Makedonija, se zasnova vrz slednite osnovni na~ela:

- javen interes na Prostorniot plan na Republika Makedonija;
- edinstven sistem vo planiraweto na prostorot;
- javnost vo sproveduvaweto na Prostorniot plan;
- strate{kiot karakter na prostorniot razvoj na dr‘avata;
- sledewe na sostojbite vo prostorot;
- usoglasuvawe na strate{kite dokumenti na dr‘avata i site zafati i intervencii vo prostorot;
- koordinacija na Prostorniot plan na Republika Makedonija, so drugite prostorni i urbanisti~ki planovi i drugata dokumentacija za planirawe i ureduvawe na prostorot, kako i so subjektite za vr{ewe na stru~ni raboti vo sproveduvaweto na Planot.

Vo funkcija na sproveduvaweto na Planot, obvrzno se usoglasuvaat soodvetnite strategii, osnovi kako i drugite razvojni programi i site vidovi na planovi, so Prostorniot plan.

Spored ~len 4 od ovoj Zakon, Prostorniot plan, se sproveduva so izgotvuvawe i donesuvawe na prostorni planovi na regioni, prostorni planovi na podra~ja od poseben interes, prostoren plan na op{tina, na op{tinite vo gradot Skopje i na Gradot Skopje kako i so urbanisti~ki planovi i druga dokumentacija za planirawe i ureduvawe na prostorot, predvidena so zakon.

Za izgotvuvawe i donesuvawe na planovite od stav 2 na ovoj ~len, Ministerstvoto nadle‘no za rabotite na prostornoto planirawe, izdava Re{enie za Uslovi za planirawe na prostorot.

Uslovite za planirawe na prostorot, spored ovoj Zakon, sodr‘at op{ti i posebni odredbi, nasoki i re{enija od planskata dokumentacija od povisoko nivo i grafi~ki prilog ili prilozi koi gi prika‘uvaat re{enijata na Planot.

Vo konkretniot slu~aj Uslovite za planirawe na prostorot se nameneti za izrabotka na Urbanisti~ki plan von naseleno mesto za stopanska zona vo KO Balanci, m.v. "Pa{ini Korii" vo op{tina Centar @upa. Zonata }e se gradi na KP 47, KP 48, KP 49, KP 50, KP 51/1, KP 52, KP 53, KP 54, KP 55, KP 56, KP 57, KP 58, KP 59, KP 60, KP 61, KP 63, KP 70, KP 71, KP 72, KP 73, KP 74, KP 75, KP 81, KP 372, KP 373, KP 374, KP 375, KP 376, KP 377, KP 378, KP 379, KP 380, KP 381, KP 382, KP 383, KP 385, KP 386 i KP 387. Vkupnata povr{ina na lokalitetot iznesuva okolu 30 ha na koja se predviduva izgradba na skladi{ta silosi, ladilnici, melnici i objekti od proizvodno i uslu`no zanaet~istvo.

Uslovite za planirawe treba da pretstavuvaat vlezni parametri i smernici pri planiraweto na prostorot i postavuvawe na planskite koncepcii i re{enija po site oblasti relevantni za planiraweto na prostorot, obraboteni so Prostorniot plan na R. Makedonija, a vo soglasnost so istiot.

Osnovni opredelbi na Prostorniot plan

Osnovnata strate{ka opredelba na Prostorniot plan na Republikata e ostvaruvawe na povisok stepen na vkupnata funkcionalna integriranost na prostorot na dr‘avata i obezbeduvawe uslovi za zna~itelno pogolema infrastrukturna i ekonomska integracija so sosednite i ostanatite evropski zemji. Ostvaruvaweto na povisok stepen na integriranost na prostorot na Republikata podrazbira namaluvawe na regionalnite disproporcii, odnosno kvalitativni promeni vo prostornata, ekonomskata i socijalnata struktura.

Vo investicionite odluki za materijalnoto proizvodstvo, striktno se po~ituvaat lokacionite, tehno-ekonomskite i kriteriumite za za{tita na ‘ivotnata sredina, koi se usvoeni na nacionalno nivo. Edna od osnovnite celi na Prostorniot plan se odnesuva na racionalno koristewe i za{tita na prirodnite resursi, iskoristuvawe na pogodnostite za proizvodstvo i locirawe na prerabotkata na prostori vrzani so mestoto na odgleduvawe ili iskoristuvawe.

Me|u prioritetnite opredelbi na Prostorniot plan e za{titata na zemjodelskoto zemji{te, a osobeno striktnoto ograni~uvawe na transformacijata na zemji{teto od I-IV bonitetna klasa za nezemjodelsko koristewe, kako i za~uvuvawe na kvalitetot i prirodnata plodnost na zemji{teto. Vo naporite za unapreduvawe na kvalitetot na ‘iveeweto vo Republikata, posebno te‘i{te se stava na unapreduvaweto i za{titata na `ivotnata sredina. Sostojbata na ‘ivotnata sredina i ekolo{kite barawa se biten faktor na ograni~uvawe vo planiraweto na aktivnostite, zaradi {to e neophodna procena na vlijanijata vrz ‘ivotnata sredina. Posebno zna~ewe imaat za{titata i promocijata na vrednite prirodni bogatstva i pogolemite podra~ja so posebna namena i so prirodni vrednosti, va‘ni za biodiverzitetot i kvalitetot na ‘ivotnata sredina, kako i za{titata i promocijata, ili

soodvetniot tretman na kulturnoto bogatstvo soglasno so negovata kulturolo{ka i civilizaciska va‘nost i zna~ewe.

Prirodni i klimatski karakteristiki

Mestopolo`ba na lokacijata i ru`a na vetrovi

Prirodnite karakteristiki na edno podra~je pretstavuvaat zbir na vrednosti i obele‘ja sozdadeni od prirodata, bez u~estvo i vlijanie na ~ovekot. Tie gi opfa}aat: geografskata i geoprometnata polo‘ba na podra~jeto, reljefnite karakteristiki, geolo{ki, pedolo{ki, hidrografski, seizmi~ki, klimatski i dr.

Predmetnata lokacija se nao|a severno od naseleno mesto Balanci, mesto vikano Pa{ini Korii.

Zemjotresite kako seizmi~ki pojavi se dominantni prirodni nepogodi koi go karakteriziraat Debarskiot prostor so zna~itelna aktivnost, koja e tesno povrzana so tektonikata na terenot. Pogolemiot del od rasedite se stari i stabilizirani, no ima i takvi koi se obnoveni i aktivirani, kako i pomladi koi se isto taka aktivni.

Terenot na Debarskiot bazen e seizmi~ki potencijalen prostor, kade mo‘e da se slu~at zemjotresi od 9° po MKS, po neposredniot obod na bazenot do 8° po MKS, a vo ostanatite delovi do 7° po MKS.

Vo ovoj predel klimatskite priliki se ne{to modificirani zatoa {to kotlinata e za{titena so okolnite planini. Niz re~nite kotlini na Crn Drim i Radika postoi permanentna cirkulacija na vetrovi. Po te~enieto na Crn Drim i preku prevoite na albanskite planini se ~uvstvuva vlijanieto na jadranskata klima, osobeno vo letnite meseci i na poniskite terasi. Letata se topli, no nema golemi gore{tini, a zimite se ladni. Esenta e potopla od proletta.

Godi{nata raspredelba na vrne‘ite e neravnomerna. Vrne‘ite se maksimalni vo esenskite meseci i ranite zimski meseci. Vo letoto vrne‘ite se minimalni. Obla~nosta e najgolema vo zimskite meseci, a najmala vo letnite, {to e sprotivno na odot na son~eviot sjaj. Preovladuvaat vetrovi od severen i severoisto~en pravec.

Pokonkretni podatoci za klimata se zemeni od merna stanica Debar i se slednite:

Temperatura na vozduhot: prose~na godi{na 11,7°S, sredna minimalna 1,8°S, sredna maksimalna 28,0°S, apsolutna minimalna -23,9°S, apsolutna maksimalna 37,0°S. Prose~no godi{no ima 2295 ~asa son~ev sjaj. Traewe na mrazniot period: prose~no godi{no 141 den, realen prose~en broj denovi so mraz e 70,7, posleden den na kasen proleten mraz e 26 april, prv den na ran esenski mraz 12 oktomvri.

Vrne‘i: Prose~no godi{na suma 764 mm, esen 253 mm voden talog, zima 231 mm, prolet 182 mm, leto 98 mm voden talog.

Naj~est e severozapadniot vetar, prose~no godi{no 164% vo tekot na celata godina so maksimum vo januari i minimum vo noemvri i dekemvri i sredna godi{na brzina 2,5 m/sek. Severniot vetar duva so sredna godi{na brzina od 1,8 m/sek preku celata godina do maksimum vo dekemvri, januari i fevruari i minimum od septemvri do noemvri. ^esti se i vetrovite od ju‘niot kvadrant.

Ekonomski osnovi na prostorniot razvoj

Konceptot na planiran razvoj i prostorna razmestenost na stopanskite aktivnosti vo Prostorniot plan na Republika Makedonija bazira na definiranite celi na ekonomskiot razvoj vo "Nacionalnata strategija na ekonomskiot razvoj", opredelbite za racionalno koristewe na potencijalite i pogodnostite na razvojot i postavenosta na sistemot na naselbi, kako i politikata za poramnomerna i poracionalna prostorna organizacija na stopanstvoto.

Realizacijata na konceptot pretpostavuva izrabotka na prostorni i urbanisti~ki planovi na regionalno i lokalno nivo koi }e se temelat na osnovnite uslovi i pretpostavki za ostvaruvawe na celite i opredelbite postaveni vo oblasta na razvojot i razmestenosta na stopanskite dejnosti.

Edna od fundamentalnite postavki na Prostorniot plan na R. Makedonija e ostvaruvawe na povisok stepen na integriranost na prostorot na Dr‘avata {to podrazbira namaluvawe na regionalnite disproporcii vo prostorot, a so toa i kvalitativni promeni vo ekonomskata struktura na celiot prostor na Republikata. Realizacijata na ovaa temelna odrednica za ureduvawe i organizacija na dr‘avniot prostor e uslovena me|u drugoto i na pretpostavkite za uva‘uvawe na realnite faktori na razvoj i vospostavuvawe na pazarni principi so formirawe soodvetna institucionalna ramka za efikasno funkcionirawe na pazarnite institucii.

Zna~aen uslov koj }e go determinira stopanskiot razvoj i razmestenost na stopanskite kapaciteti pretstavuva efikasnoto zaokru‘uvawe i finalizirawe na reformskite procesi vo pove}e oblasti. Uspe{noto prisposobuvawe na ovie

promeni }e ovozmo‘i maksimizirawe na pozitivnite ekonomski efekti kako na nacionalno taka i na lokalno nivo.

Stopanstvoto na Republikata, a sledovatelno i stopanstvoto na poodelnite op{tini, so ogled na ograni~enata sopstvena akumulacija i potrebata za pointenziven stopanski razvoj i menuvawe na nepovolnata stopanska struktura i natamu }e bide upateno na koristewe na dopolnitelna akumulacija od stranstvo.

Vo investicionite odluki za materijalnoto proizvodstvo, striktno treba da se po~ituvaat lokacionite, tehno-ekonomskite i kriteriumite za za{tita na ‘ivotnata sredina, koi se usvoeni na nacionalno nivo.

Vrz ovie osnovi i pretpostavki definirani se celite na idniot stopanski razvoj i toa: zgolemuvawe na efikasnosta i racionalnosta na stopanisuvawe, revitalizacija i prestruktuirawe na stopanstvoto, pouspe{no i pointenzivno negovo vklu~uvawe vo me|unarodnite ekonomski odnosi, zgolemuvawe na vrabotenosta, ostvaruvawe na poramnomeren regionalen razvoj, racionalno koristewe, organizirawe i ureduvawe na prostorot i negovo za~uvuvawe, za{tita i unapreduvawe.

Pri sproveduvaweto na strategijata za organizacija i koristewe na prostorot, re{enijata vo prostorot treba da ovozmo‘at pogolema atraktivnost na prostorot, za{tita na prirodnite i sozdadeni resursi i bogatstva, soobra}ajno i informati~ko povrzuvawe, lokaciona fleksibilnost i dr. Po~ituvaj}i gi objektivnite faktori na razvojot, razmestuvaweto vo prostorot i izborot na re{enijata za alokacija na stopanskite kapaciteti se vr{i na dva na~ina: spontano, spored individualnite odluki na sopstvenicite odnosno menaxerite za izbor na lokacija i programirano spored odlukite na organite na dr‘avnata uprava i na lokalnata samouprava.

So ovie dve metodi na odlu~uvawe, prostornata organizacija se ostvaruva, so tekot na vremeto, kako disperzija vo prostorot i kako koncentracija na stopanstvoto na oddelni mesta. Pri dominacija na pazarot i privatnata sopstvenost vo ekonomskiot sistem, vistinskoto re{enie se nao|a vo kombinacijata na koncentracijata i disperzijata, kako komplementarni priodi vo razvojot i prostornata razmestenost na stopanstvoto.

So spontanoto razmestuvawe na stopanskite kapaciteti i so aglomeriraweto na naselenieto vo prostorot, se formiraat centri-polovi na razvojot kako {to e gradot Debar so gravitaciono vlijanie vrz prostorot za koj se predviduva izrabotka na Urbanisti~ki plan von naseleno mesto za izgradba na stopanska zona vo op{tina Centar @upa.

Pri sproveduvaweto na strategijata za organizacija i koristewe na prostorot za stopanski aktivnosti, re{enijata vo prostorot treba da ovozmo‘at pogolema atraktivnost na prostorot, za{tita na prirodnite i sozdadeni resursi i bogatstva, soobra}ajno i informati~ko povrzuvawe, lokaciona fleksibilnost i po~ituvawe na objektivnite faktori na razvojot.

Soglasno opredelbite na Prostorniot plan na R. Makedonija, idniot razvoj i razmestenosta na site stopanski dejnosti vo planskiot opfat na predlo`eniot Urbanisti~ki plan von naseleno mesto za izgradba na stopanska zona vo op{tina Centar @upa za koj se nameneti Uslovite za planirawe, treba da bazira na primena na principite i standardite za za{tita na `ivotnata

sredina, osobeno nivna preventivna primena i spre~uvawe na negativnite vlijanija vrz `ivotnata i rabotna sredina.

Koristewe i za{tita na zemjodelskoto zemji{te

Za~uvuvaweto, za{titata i racionalnoto koristewe na zemjodelskoto zemji{te e osnovna planska opredelba i glaven preduslov za efikasno ostvaruvawe na proizvodnite i drugite funkcii na zemjodelieto, a konfliktnite situacii koi }e proizleguvaat od razvojot na drugite stopanski i op{testveni aktivnosti }e se re{avaat vrz osnova na kriteriumi za globalna op{testveno-ekonomska racionalnost i opravdanost so {to }e se postignat slednite zacrtani celi:

- Zapirawe na tendenciite na prekumerna i stihijna prenamena na plodnite povr{ini vo neproduktivni celi;
- Zgolemuvawe na produktivnata sposobnost na zemjodelskoto zemji{te i podobruvawe na bonitetnata struktura na orabotlivite povr{ini vo funkcija na pogolemo proizvodstvo na hrana;
- Privremeno ili trajno isklu~uvawe od procesot na proizvodstvo na hrana na terenite kade koncentracijata na toksi~ni materii od soobra}ajni koridori vo zemji{teto, vozduhot i vodata se nad dozvolenite normi;
- Rekultivirawe i vra}awe na degradiranoto zemji{te vo zemjodelska namena so meliorativni i agrotehni~ki zafati;
- Iskoristuvawe na komparativnite prednosti i pogodnosti na oddelni podra~ja i stopanstva za povisok stepen na finalizacija i zadovoluvawe na potrebite na prerabotuva~kite kapaciteti i nivna orientacija kon izvoz;
- Obezbeduvawe na materijalni i drugi uslovi za definirawe i realizacija na programata za reonizacija na zemjodelskoto proizvodstvo poradi racionalno iskoristuvawe na site prirodni resursi, ~ove~ki potencijali i industriskoprerabotuva~ki kapaciteti.

Za optimalno iskoristuvawe na ekolo{kite i drugi uslovi, se predlaga da se koristi reonizacijata spored koja Republika Makedonija e podelena vo 6 zemjodelsko-stopanski reoni i 54 mikroreoni. Lokalitetot za koj se nameneti uslovite za planirawe za izrabotka na Urbanisti~ki plan von naseleno mesto za stopanska zona na povr{ina od okolu 30 ha, KO Balanci, m.v. Pa{ini Korii, se nao|a vo Zapaden reon podelen so 7 mikroreoni.

Pri izrabotka na planskata dokumentacija za izgradba na stopanska zona neophodno e vospostavuvawe i po~ituvawe na efikasna kontrola na koristewe i ureduvaweto na zemji{teto i utvrduvawe na normi i standardi za gradba.

Soglasno opredelbite utvrdenio so Prostorniot plan na Republika Makedonija, pri izrabotka na planskata dokumentacija lokaciite za site sodr`ini treba da se baraat isklu~ivo na povr{ini od poslabi bonitetni klasi (nad IV kategorija). Prioritet e za{titata na zemjodelskoto zemji{te i ograni~uvawe na transformacija na zemji{teto od I-IV klasa vo nezemjodelsko zemji{te.

Vrz osnova na Zakonot za zemjodelsko zemji{te (Sl. vesnik na RM br. 135/07 od 08.11.07), prenamena na zemjodelsko zemji{te se regulira so ~lenovite 48, 49, 50, 51. Soglasno ^len 49, pri zafa}awe na novi zemjodelski povr{ini od od I, II, III i IV-ta bonitetna klasa predvideni so programata za izrabotka na urbanisti~ki planovi, ELS se dol`ni da pribavat soglasnost za trajna prenamena od Ministerstvoto za zemjodelstvo, {umarstvo i vodostopanstvo.

So ogled na toa {to so dokumentacijata za izrabotka na Uslovi za planirawe ne e naveden bonitetot na zemji{teto, potrebno e pred izrabotkata na Urbanisti~kiot plan von naseleno mesto da se utvrdi bonitetot na zemji{teto za izgradba na stopanskata zona i soglasno na toa da se primenat zakonskite odredbi voi odnos na za{titata na zemjodelskoto zemji{te.

Vodni resursi i vodostopanska infrastruktura

So cel da se sogledaat raspolo`ivite vodni resursi soglasno Prostorniot plan na Republika Makedonija, teritorijata na Republikata vo trite osnovni slivovi na rekite Vardar, Strumica i Crn Drim e podelena na 15 vodostopanski podra~ja (VP): VP "Polog", "Skopje", "Treska", "P~iwa", "Sreden Vardar", "Gorna Bregalnica", "Sredna i Dolna Bregalnica", "Pelagonija", "Sredna i Dolna Crna", "Dolen Vardar", "Dojran", "Strumi~ko Radovi{ko", "Ohridsko - Stru{ko" i "Debarsko".

Seloto Balanci vo ~ij atar se predviduva stopanska zona so skladi{ta, silosi, ladilnici, melnici i objekti od proizvodno i usluwno zanaet~istvo vo op{tina Centar @upa, pripa|a na Vodostopanskoto podra~je (VP) "Debarsko", koe go opfa}a slivot na rekata Crn Drim, od branata "Globo~ica" do makedonsko - albanskata granica zaedno so dolniot sliv na rekata Radika. Slivot na gorna Radika preku hidroenergetskiot sistem "Mavrovo" e priklu~en na slivot na rekata Vardar.

Za podobruvawe, no i za celosno iskoristuvawe na postojniot hidrolo{ki potrencijal na vodotecite vo R. Makedonija, vo VP "Debarsko" izgradena e akumulacijata "[piqe" na rekata Crn Drim so korisen prostor od $75h10^6m^3$, so namena za proizvodstvo na elektri~na energija, vodosnabduvawe, navodnuvawe i kontrola na poplavi. Vo naredniot period se predviduva izgradba i na akumulacija "Treson~e" so korisen volumen od $1h10^6m^3$ na Mala Reka ~ija namena }e bide proizvodstvo na energija, za{tita od poplavi i zadr{ka na nanosi.

Seloto Balanci se nao|a vo slivot na Crn Drim, odnosno vo slivot na akumulacijata "[piqe". Zaradi zna~eweto i vaunosta na akumulaciite kako postojan izvornik na voda, sekoj subjekt e dolžen vo tekot na svoite aktivnosti da se odnesuva vnimatelno i racionalno vo koristeweto na vodite, da go spre~uva zagaduvaweto na vodite i da izbegnuva kakvi bilo negativni efekti i rizici za ~ovekovoto zdravje i za životnata sredina.

Soglasno Prostorniot plan na Republika Makedonija i dolgoro~nite planirawa, osnovna cel vo razvojot na vodostopanstvoto i vodostopanskata infrastruktura e obezbeduvawe na dovolna koli~ina na kvalitetna voda, prvenstveno za vodosnabduvawe na naselenieto i prehranbenata industrija, a potoa za site drugi dejnosti koi proizleguvaat od sega{niot i planiraniot razvoj na prostorot.

Bidej}i izvornicite na voda i vodostopanskite sistemi vo odnos na drugite sistemi imaat postrogi barawa vo pogled na razvojot i za{titata, pri obezbeduvaweto na potrebnite koli~ini na voda treba da se zapazat osnovnite principi za koristewe na vodite i nivna za{tita:

- Oformuvawe i odr‘uvawe na za{titni zoni okolu izvornicite na voda koi }e se koristat za vodosnabduvawe;
- Sinhronizirana izgradba na vodostopanski objekti so koi se ovozmo‘uva pove}e korisnici da se snabduvaat so kvalitetna voda;
- Spre~uvawe na oddelni parcijalni re{enija koi }e go ote‘nuvaat ili onevozmo‘uvaat idniot razvoj na kompleksni pozitivni vodostopanski re{enija;

Dolgoro~noto re{avawe na obezbedenost so voda treba da se odviva vo nasoka na:

- Namaluvawe na zagubite na voda vo vodosnabditelniot sistemi so racionalno koristewe na vodata, revitalizacija i modernizacija na sistemite za vodosnabduvawe;
- Dokolku za vodosnabduvawe se koristat podzemnite vodi nivnata eksploatacija da bide od kako potpolno }e se prou~at nivnite akviferi. Dinamikata na koristeweto mora da bide usoglasena so baraweto na dolgoro~na eksploatacija, bez vlo{uvawe na kvalitetot. Ne se dozvoluva prekumerna eksploatacija na podzemnite vodi poradi koe bi do{lo do poremetuvawe na nivniot re‘im.

Eden od osnovnite prioriteti vo za{titata na ‘ivotnata sredina e za{tita na povr{inskite i podzemnite vodi. Za taa cel potrebna e izgradba na kanalizacionen sistem za prifa}awe na otpadnite vodi, nivno doveduvawe do pre~istitelna stanica i ispu{tawe vo najbliskiot recipient, po doveduvawe na kvalitetot na vodata do potrebniot stepen.

Pre~istuvaweto na otpadnite vodi mo‘e da bide so nezavisna pre~istitelna stanica ili vo zaedni~ka pre~istitelna stanica vo seloto. Dokolku otpadnite vodi od stopanskiot kapacitet se pre~istuvaat vo zaedni~ka pre~istitelna stanica, a sodr‘at materii koi bi go onevozmo‘ile funkcioniraweto na pre~istitelnata stanica potrebno e vodite da bidat podlo‘eni na prethoden tretman vo krugot na stopanskiot kapacitet.

Za da se za{titat povr{inskite i podzemnite vodi od zagaduvawe so otpadni vodi potrebno e striktno da se sproveduva principot na za{tita na kvalitetot na vodite na samite izvori{ta na zagaduvawe, a toa zna~i:

- Izgradba na separacionen kanalizacionen sistem vo granicite na planiraniot opfat;
- Ispu{tawe na otpadnite vodi vo najbliskiot recipient od kako nivniot kvalitet }e bide doveden vo soglasnost so "Uredba za klasifikacija na vodite";

Za{titata na ‘ivotnata sredina podrazbira i za{tita na re~nata mre`a i regulacija na re~noto korito ne samo od aspekt na za{tita na urbanite sredini, obrabotlivite povr{ini i objektite tuku i od aspekt na za{tita na vodotecite kako re~en ekosistem - vodata, florata i faunata vo nego.

Stopanskata zona se nao|a vo slivot na akmulacijata "[piqe". Za za{tita na re~noto korito aktivnostite treba da se naso~at kon:

- Odr‘uvawe i unapreduvawe na krajbre‘nata vegetacija;
- Prevzemawe na {umsko meliorativni merki na celiot sliv na vodotekot;
- Za{tita na re~noto korito od deponirawe na otpaden materijal;
- Vr{ewe redoven pregled na sostojbite na re~noto korito i po potreba da se intervenira.

Energetski izvori i energetska infrastruktura

Prostorniot plan na R. Makedonija se definiraat sostojbite, potrebite i na~inite na zadovoluvawe na potro{uva~kata na raznite vidovi na energija vo Makedonija. Pri toa prioritet se dava na namaluvawe na uvoznata zavisnost na energenti i energija, odnosno zadovoluvawe na potro{uva~kata so doma{no proizvodstvo.

Postojniot 110 kV vod [piqe-Glabi~ica minuva na 3,6km zapadno od lokacijata za stopanska zona. So Prostorniot plan na RM ne se planira gradba na novi vodovi i trafostanici od 110-400 kV naponsko nivo vo ovoj region.

Gasovoden sistem - Prirodniot gas, so sega{nata potro{uva~ka, malku e zastapen vo energetskiot sektor vo Makedonija. So negova zgolemena upotreba se voveduva ekolo{ki poprifatlivo gorivo koe so svojot hemiski sostav i visoka kalori~na mo}, predstavuva odli~na zamena za naftata, nejzinite derivati, jaglenot i drugite cvrsti goriva. Prirodniot gas ispu{ta pomalku {tetni materii vo odnos na drugite energenti, zaradi {to aerozagaduvaweto e svedeno na minumum.

Izgradeniot krak @idilovo-Skopje e del od me|unarodniot tranziten gasovoden sistem Rusija-Romanija-Bugarija-Makedonija. Se planira vo idniot period doizgradba na gasovodnata mre‘a vo Makedonija i povrzuvawe so mre‘ite na sosednite dr‘avi {to }e ovozmo‘i zgolemuvawe na sigurnosta vo snabduvaweto na site regioni vo Makedonija, no i uramnote‘uvawe na potro{uva~kata vo tekot na celata godina.

Pri pro{iruvaweto i natamo{nata doizgradba na gasovodniot sistem se planira da se izgradi delnica Skopje-Tetovo-Gostivar-Debar so {to }e se ovozmo‘at povolni uslovi za razvoj na gasovodnata mre‘a vo ovoj region. To~nata trasa na planiraniot gasovod ne e utvrdena.

Novata trasa na Naftovodot AMBO, koja {to e usvoena na sednica na vlada na RM na 24.05.2004god. a e vnesen so Godi{niot izve{taj za sproveduvawe na Prostorniot plan na Republika Makedonija vo 2005 god. minuva ju‘no od urbaniot opfat i nemaat konflikt.

Naselenie

Utvrduvaweto na konceptot na prostornata organizacija, ureduvaweto i koristeweto na teritorijata na Republikata, a vo kontekst na toa i stopanskata struktura, zavisi od razvojot, strukturnite promeni i prostornata distribucija na naselenieto.

Vrz osnova na prognoza za brojot, strukturata, tempoto na raste‘ot, kriteriumite za razmestuvawe i podvi‘nosta, treba da se poka‘e prostorno-

vremenskata komponenta na ostvaruvawe na idnata organizacija i ureduvawe preku demografskiot aspekt.

Demografskite proekcii, koi na planiraweto mu davaat nova dimenzija, poka‘uvaat ili treba da poka‘at, kako vo idnina }e se formira naselenieto, negoviot raboten kontingent (rabotna sila) i doma}instvata i kako treba da pridonesat kon sestrano soglleduvawe na idnata sostojba na naselenieto kako proizvoden del, potro{uva~ i upravuva~ - kreator.

Trgnuvaj}i od opredelbata deka populaciskata politika preku sistem na merki i aktivnosti treba da vlijae vrz prirodniot prirast, se ocenuva deka za obezbeduvawe na planski razvoj i izlez od sostojbata na nerazvienost se nametnuva vodeweto aktivna populaciska politika vo soglasnost so mo‘nostite na socio-ekonomski razvoj na Republikata. Vo ovie ramki treba da se vodi edinstvena populaciska politika so diferenciran pristap i merki po oddelni podra~ja, so cel da se postigne optimalizacija vo koristeweto na prostorot i resursite, humanizacija na uslovite za semejniot i op{testveniot ‘ivot na naselenieto, namaluvawe na migraciite, kako i sozdavawe na uslovi za poramnomeren regionalen razvoj na Republikata.

Spored podatocite od Popisot na naselenieto, doma}instvata i stanovite sproveden vo 2002 god. vkupniot broj na `iteli vo op{tinata Centar @upa na ~ij prostor se nao|a predmetnata lokacija za izgradba na stopanska zona, iznesuva 6519 `iteli, od koi 13.4% pretstavuva raspolo`iva rabotna sila koja e zna~aen potencijal za idniot razvoj na ovoj kraj.

Kako demografska ramka, naselenieto e zna~ajna kategorija koja treba da se ima vo predvid pri aproksimacijata na potencijalnite rabotni resursi i potencijalnite potro{uva~i i korisnici na site vidovi uslugi.

Urbanizacija i sistem na naselbi

Urbanizacijata kako slo‘en, dinami~en proces treba da pretstavuva osnovna ramka i vlijatelen faktor vo naso~uvaweto na dolgoro~niot prostoren razvoj na Republika Makedonija.

Uslovite za planirawe na prostorot za izrabotka na Urbanisti~ki plan von naseleno mesto za stopanska zona, KO Balanci, m.v. Pa{ini Korii, ke sodr`i: skladi{ta silosi, ladilnici, melnici i objekti od proizvodno i uslu`no zanaet~istvo, bi trebalo da predizvika pozitivni impulsi i efekti vrz celoto neposredno okru‘uvawe od aspekt na povisoka organizacija, infrastrukturna opremenost i uredenost na prostorot i se razbira ekonomski efekti manifestirani preku privlekuvawe na nova rabotna sila i vrabotuvawe, dokolku e bazirana vrz principite na odr‘liv razvoj i se odlikuva so maksimalno po~ituvawe i vgraduvawe na normativite i standardi za za{tita na ‘ivotnata sredina.

Lokacijata e so povr{ina od 30ha.

Vakvite i sli~ni inicijativi na soodveten na~in se vgradeni vo osnovnite celi na urbanizacijata i razvoj i ureduvawe na selskite naselbi, definirani vo Prostorniot plan na Republika Makedonija:

- Seopfaten, ramnomerno teritorijalno raspredelen razvoj na celata teritorija;

- Intenzivirawe na funkcionalnite vrski vo domenot na stopanstvoto i uslugite pome|u sosednite centri so koordinirano, zaedni~ko organizirawe na aktivnostite;
- Sozdavawe uslovi za nepre~eno vr{ewe na osnovnite ~ovekovi aktivnosti (funkcii), obezbeduvawe visok stepen na za{tita na ‘ivotnata sredina i zapazuvawe na principite na odr‘liv razvoj.

Prostorniot plan vo delot na naselbi i sistem na naselbi se zalaga za premin od kvantitativna vo kvalitativna faza na urbanizacija vo koja }e bidat intenzivirani pozitivnite promeni vo prostorno-fizi~kiot i funkcionalen razvoj na neselenite mesta i infrastrukturnata ekipiranost na prostorot.

Efikasnata infrastrukturna opremenost na gradovite i okolnite mesta, treba da bide faktor za gravitacisko vlijanie i povrzanost so po{irokoto okru`uvawe.

Domuvawe

Vo planskite opredelbi i nasoki na Prostorniot plan so koncepcijata na domuvaweto za idniot period se nadminuva dosega{nata polarizacija na urbaniot razvoj koja dovede do sozdavawe na golemi urbani centri koi stanaa ‘ari{ta na stopanskiot razvoj {to gi zgolemi nivnite stanbeni infrastrukturni i drugi potrebi dodeka ruralnite naselbi naselenieto gi napu{ta{e privle~eno od mo}ta na golemite gradovi.

Vo toj smisol vo tretiraweto na domuvaweto kako edna od osnovnite funkcii na naselbite, e primeneta koncepcijata na policentri~en razvoj kako poseben tip na razvoen resurs, {to e osobeno bitno za nerazvienite podra~ja kako novi ‘ari{ta na razvojot. Su{tinata na ovoj pristap e {to najmobilen element stanuva tehnologijata, a ne rabotnata sila. So toa postoe~kiot stanben fond kako eden od po~etnite razvojni resursi ovozmo‘uva jaknewe na postoe~kite i sozdavawe novi centri na razvojot vo funkcija na ostvaruvawe na policentri~en razvoj. Domuvaweto op{to, a stanbenata izgradba posebno predstavuva va‘na komponenta na socijalniot i op{to-stopanskiot razvoj, organizacija i ureduvawe na prostorot i podignuvawe na ‘ivotniot standard na naselenieto. Utvrdenite globalni pravci vo dolgoro~niot stopanski razvoj i idnata prostorna organizacija treba da vlijaat vo prv red na prostorno fizi~ki disproporcii vo oblasta na domuvaweto i stanbenata izgradba.

Vo toj kontekst ovaa inicijativa za izrabotka na Uslovi za planirawe na prostorot za izrabotka na Urbanisti~ki plan von naseleno mesto za stopanska zona na povr{ina od okolu 30 ha, KO Balanci, m.v. Pa{ini Korii, vo ~ij sostav se predviduva izgradba skladi{ta silosi, ladilnici, melnici i objekti od proizvodno i uslu‘no zanaet~istvo e vo funkcija na vakviot koncept, kako mo‘nost za ponuda na kvalitetni uslugi vo funkcija na stopanskiot razvoj koja se bazira na populacijata i stanbeniot fond vo naselbite vo neposredna blizina.

Javni funkcii

Organizacijata na javnite funkcii e direktno povrzana so planiraweto i ureduvaweto na naselbite i zavisi od tipot na naselbata, nejzinoto mesto i uloga vo hierarhijata na naselbite i soodvetnoto nivo na centralitet.

Lokacijata, za stopanska zona na povr{ina od okolu 30 ha, KO Balanci, m.v. Pa{ini Korii e vo funkcija na razvoj na stopanskite aktivnosti i e nadvor od urbaniot opfat na najbliskata naselba, taka {to nema preporaki i obvrski za organizacija na javni funkcii, {to zna~i deka se isklu~eni i mo‘nostite za bilo kakov konflikt pome|u dva tipa na funkcii.

Vo pogled na za{tita treba da se po~ituva se ona {to zna~i standard koj e zacrtan generalno za naselbite vo najbliska okolina.

Industrija

Razvojot i prostornata razmestenost na industrijata pretstavuva klu~en faktor i dvi‘e~ka sila za pottiknuvawe na razvojot na vkupnoto stopanstvo i modernizacija na drugite oblasti od stopanskiot i op{testveniot ‘ivot. Efikasnoto i uspe{no sproveduvawe na nasokite i opredelbite za pottiknuvawe na razvojot na proizvodnite industriski dejnosti i nivno racionalno razmestuvawe vo prostorot gi determiniraat pozitivnite promeni i vo drugite segmenti na ekonomijata: porast na vrabotenosta, zgolemuvawe na bruto doma{niot proizvod, podobruvawe na ‘ivotniot standard i dr.

Vo oblasta na industrijata, vo periodot po osamostojuvaweto na zemjata, nastanaa bitni promeni od aspekt na sopstvenosta, organizacijata i prestruktuiraweto na proizvodstvoto {to se od osobeno zna~ewe za poefikasno stopanisuvawe i zgolemuvawe na proizvodstvoto i ostvaruvawe na osnovnite celi na idniot dolgoro~en razvoj i alokacija na industriskite kapaciteti za poramnomerna i poracionalna prostorna razmestenost na industrijata spored osnovnite faktori na razvoj i komparativnite prednosti na oddelni podra~ja, tehnolo{ka modernizacija i selektiven razvoj vo malite centri, vklu~uvawe na ekolo{kite preferenci, mobilizacija na doma{nite potencijali za investirawe i poracionalno koristewe na stranskata akumulacija itn.

Vrz osnova na soznanijata i opredelbite na nacionalnata strategija za ekonomski razvoj na Republika Makedonija (MANU, 1997), kako i vrz osnova na dosega{niot razvoj, a osobeno konceptot na odr‘liv razvoj, osnovnite nasoki i strate{ki opredelbi na dolgoro~niot razvoj na industrijata se: tehnolo{ko prestrukturirawe; izvozna orientacija na vode~kite sektori i granki; po{iroko voveduvawe i razvoj na ekolo{ki-prostorno prifatlivo industrisko proizvodstvo so razvoj na {tedlivi tehnologii (vo odnos na prirodnite resursi, energijata i gorivoto i rabotnata sila) i (ili) malkuotpadni (bezotpadni) tehnologii; zgolemuvawe na efikasnosta na proizvodstvoto, vrz baza na zgolemuvawe na produktivnosta na trudot, efikasno koristewe na materijalnite resursi, podobruvawe na kvalitetot na proizvodot, podobruvawe na organizacijata na raboteweto i dr.; po~ituvawe na investicionite kriteriumi vrz baza na kontinuirano planirawe i prifa}awe na pazarnite kriteriumi na stopanisuvawe; strategija na razmestenost na industriskite kapaciteti koja ja respektira prostornata struktura na faktorite na razmestenosta, racionalniot raspored na materijalnite proizvodstveni fondovi, od aspekt na vkupniot prostor na Republikata i potrebite od kompleksen razvoj na oddelni teritorijalni edinici; razvoj na malite pretprijatija, zaradi ostvaruvawe na konceptot na decentraliziraniot razvoj i razmestenost na industrijata.

Razvojot na industrijata po oddelnite op{tini, osobeno pomalite, se o~ekuva da se ostvaruva so gradba na mali, fleksibilni kapaciteti i pogolema zastapenost me|u drugoto i na agro-industriskiot sektor.

Vrz ovie osnovi, vo naredniot period, industriskoto proizvodstvo se o~ekuva da bide zastapeno vo site op{tini i da ostvaruva raste‘ koj }e pridonese za zgolemuvawe na vrabotuvaweto, podobruvawe na uslovite za ‘iveewe na gra|anite na po{irokiot prostor na zemjata. So ova bi se sozdale uslovi za povoedna~en razvoj na industrijata, gledano od regionalen aspekt.

So predlo`eniot Urbanisti~ki plan von naseleno mesto za stopanska zona vo KO Balanci, m.v. "Pa{ini Korii" vo op{tina Centar @upa, na okolu 30 ha povr{ina, se predviduva izgradba na skladi{ta silosi, ladilnici, melnici i objekti od proizvodno i uslu`no zanaet~istvo i soglasno planskite opredelbi vo oblasta na razvojot i razmestenosta na industriskite dejnosti utvrdeni so Prostorniot plan na Republika Makedonija, potrebna e primena na merki za za{tita na `ivotnata sredina. Industrijata koja e vode~ka stopanska dejnost i dvigatel na razvojot na vkupnoto stopanstvo ima zna~ajno vlijanie vrz kvalitetot na ‘ivotnata sredina. Vo uslovi na usvoenata razvojna paradigma na "odr‘liv" razvoj, naporite treba da se naso~at kon su{testveni promeni vo strategijata i politikata za razvoj i prostorna alokacija na industriski granki zasnovani na principite na za{tita na ‘ivotnata sredina. Odr‘liviot razvoj pretstavuva alternativa za zagrozenite prirodni i sozdadeni vrednosti i za sozdavawe na humano op{testvo i okru‘uvawe. Razre{uvaweto na konfliktite vo ovoj sistem treba da po~iva na interakcija na relacijata prostor i socio-ekonomskata komponenta na razvojot.

Soobra}aj i vrski

Komunikaciskata mre‘a na Republika Makedonija, so~ineta od pove}e komunikaciski potsistemi, e etablirana preku sistemot za soobra}aj i vrski vrz ~ija osnova, pome|u drugoto, se temeli i organizacijata na prostorot na dr‘avata. Komunikaciskite sistemi vo Republika Makedonija, koi se od osobeno zna~ewe za razvojot na stopanskite aktivnosti, se o~ekuva da se podobruvaat, unapreduvaat i da se razvivaat vo dve nasoki na razvoj na komunikaciite:

- eksternoto povrzuvawe na dr‘avata (strate{ki koridori);
- internoto povrzuvawe vo dr‘avata (regionalni i lokalni potrebi).

Osnova za eksternoto povrzuvawe na dr‘avata se definiranite komunikaciski koridori soglasno me|unarodnite konvencii i preporaki, {to voedno se i osnova za orientacija kon evropskite i balkanskite opredelbi za ekonomski i tehnolo{ki komunikacii, {to e od osobeno zna~ewe za izvozot.

Osnovata za internoto povrzuvawe vo dr‘avata odnosno planirawe i razvoj na patnata mre‘a na R. Makedonija se bazira na kategorizacija na pati{tata, na strate{ki definirani me|unarodni koridori za paten soobra}aj, na dosega izgradenata evropska patna mre‘a-TEM so “E” oznaka na pati{tata, na dosega izgradenata magistralna i regionalna patna mre‘a, kako i na opredelbite od dolgoro~nata strategija za razvoj.

Mre‘ata na pati{ta “E” oznaka {to gi definira me|unarodnite koridori za paten soobra}aj niz Republikata se: E-65, E,-75, E-850, E-871.

Mre‘ata na pati{ta so “E”oznaka {to gi definira me|unarodnite koridori za paten soobr}aj niz Republika Makedonija relevanten za predmetniot prostor e:

- E-65 - ({to se poklopuva so delovi od magistralnite pati{ta M-3, M4, M5: SR - Blace - Skopje - Tetovo - Ki~evo - Trebeni{ta - Ohrid - Bitola - Mexitlija - GR) - Koridor za paten soobra}aj vo naskoa sever-jug.

Avtopatskata i magistralna patna mre‘a vo Republikata relevantna za predmetniot prostor e:

- M-4 - (AL -]afa San - Struga - Ki~evo - Skopje - Miladinovci - M-1).

Na avtopatskata i magistralnata patna mre‘a se nadovrzuvaat regionalnite pati{ta, {to zaedno so lokalnite kategorizirani pati{ta }e ja so~inuvaat patnata mre‘a na Republika Makedonija.

Relevanten paten pravec za predmetnata lokacija e regionalniot paten pravec:

- R-410 - (Melni~ki most-vrska so R-409-Papradnik-Bre{tani-Selce-vrska so R-419).

<u>@elezni~ki soobra}aj:</u> Koncepcijata za razvoj na `elezni~kiot sistem bazira na potrebata za modernizacija i pro{iruvawe na ‘eleznicata vo celina, kako i povrzuvawe na ‘elezni~kata mre‘a na Republika Makedonija so soodvetnite mre‘i na Republika Bugarija i Republika Albanija. @elezni~kata mre‘a na Republika Makedonija, vo planskiot period, treba da ja so~inuvaat:

Magistralni ‘elezni~ki linii od me|unaroden karakter:

- SCG-Tabanovce-Skopje-Gevgelija-GR……213,5 km
- SCG - Blace-Skopje……..……..…31,7 km
- SCG -Kremenica-Bitola-Veles……..……..…145,6 km
- BG -Kriva Palanka-Kumanovo……84,7 km
- AL-Struga-Ki~evo-Skopje…….....…43,0 km
- Vkupno:…… 618,5 km

Pokraj postojnite vrski Tabanovce i Blace na sever, odnosno Gevgelija i Kremenica na jug, }e se izvr{i i soodvetno povrzuvawe na istok kon Republika Bugarija, odnosno na zapad kon Republika Albanija, so {to }e se ovozmo‘i celosno integrirawe na makedonskiot ‘elezni~ki sistem so soodvetnite sistemi na sosednite dr‘avi.

Vo planskiot period do 2020 god. me|udrugoto se o~ekuva razvoj na integralniot transport, odnosno tehni~ko-tehnolo{koto doopremuvawe na Makedonskite ‘eleznici za izvr{uvawe na zada~ite i za vklu~uvawe vo me|unarodniot soobra}aj, {to e vo soglasnost so strategijata na razvojot na ‘elezni~kiot soobra}aj i so realnite mo‘nosti na Republika Makedonija.

<u>Vozdu{en soobra}aj:</u>Vozdu{nite pati{ta vo Republika Makedonija se integralen del od evropskata mre‘a na vozdu{ni koridori so {irina od 10 nauti~ki milji vo koi kontrolirano se odvivaat preletite nad teritorijata na dr‘avata.

Primarnata aerodromska mre‘a vo Republika Makedonija treba da ja so~inuvaat vkupno 4 aerodromi za javen vozdu{en soobra}aj, i toa vo Skopje, Ohrid, Strumica i Bitola. Aerodromot vo Skopje da se osposobi za priem i otprema na interkontinentalni, aerodromot vo Ohrid da se rekonstruira vo povisoka-II kategori-ja, a novite aerodromi {to se predviduvaat vo Strumica i Bitola da bidat so dominantna namena za kargo transport na stoki.

Rekonstrukcija na skopskiot aerodrom, ili aktivirawe na lokacija za izgradba na nov aerodrom, koj }e mo‘e bez ograni~uvawe celosno da gi opslu‘uva site vidovi na patni~ki avioni, e opredelba koja }e proizleze po izrabotkata na Studijata za aerodromi.

Sekundarnata aerodromska mre‘a se predlaga da ja so~inuvaat sega{nite 5 rekonstruirani i tehni~ki doopremeni sportski aerodromi i vkupno 15 aerodromi za stopanska avijacija, od koi 7 novi. Pokraj toa treba da se uredat i okolu 20 tereni za dopolnitelen razvoj na vozduhoplovniot sport i turizam vo soglasnost so me|unarodnite propisi za vakov vid na aerodromi.

Telefonska mre`a-AD "T-Home" za svoite korisnici obezbeduva {irok opseg na uslugi kako {to se: govorni uslugi (vklu~uvaj}i uslugi so dodadena vrednost), uslugi za prenos na podatoci, pristap do Internet, mobilni telekomunikacioni uslugi, javni govornici. Komunikacionite uslugi se obezbeduvaat vrz osnova na dobro vospostavenata telekomunikaciona mre‘a so primena na najsovremeni tehnologii.

Telefonskite korisnici vo ova podra~je vo telekomunikaciskiot soobra}aj se priklu~eni preku telefonskata centrala vo Debar. Pri izrabotka i realizacija na proektnata dokumentacija neophodno e da se pobara soglasnost od AD " T-Home "-Debar.

Mobilna telefonija- Korisni~ki kompanii za mobilna telefonija vo Makedonija se T-Mobile, Kosmofon i VIP. Tie vo svoite sekojdnevni razvojni aktivnosti vr{at:

- Kvalitetno mre‘no pokrivawe so mobilen signal na:
  - regioni, op{tini, naseleni mesta,
  - podra~ja od javen interes (kulturno-istoriski, sportski, stopanski, industriski, pograni~ni zoni i dr.)
  - soobra}ajna i transportna infrastruktura
- Izgotvuvawe na proekti za razvoj na GSM mre‘ata soglasno postoe~kata infrastruktura na terenot
- Usoglasuvawe na razvojnite planovi so oddelni institucii na dr‘avata (ministerstva, upravi i sl.).

Ovoj region, pokrien e so signal na mobilna telefonija na korisni~kite kompanii.

Za{tita na `ivotnata sredina

Od oblasta na za{titata na `ivotna sredina, urbanisti~kite planovi i proekti treba da se usoglasat so Prostorniot plan na Republikata na toj na~in {to, vrz osnova na re‘imot za za{tita predviden so Prostorniot plan, }e se organizira raspored na aktivnosti i izgradba na objekti za da se usoglasat barawata koi gi postavuva odr‘liviot stopanski razvoj i sovremeniot tretman na za{titata.

Merkite i aktivnostite koi se prevzemaat vo nasoka na racionalno iskoristuvawe na prostorot i za{titata na `ivotnata sredina, pri {to se zemeni vo predvid i posebnite interesi na prostorniot razvoj se:

- Sproveduvawe na postojnite zakoni i propisi so koi se za{tituva prostorot, resursite i nacionalnoto bogatstvo i organizirawe i ureduvawe na prostorot so cel da se postigne sevkupen razvoj, osobeno vo odnos na:
  a) stopanisuvawe na zemjodelskoto zemji{te, {umite i vodite;
  b) za{tita na prirodnoto i sozdadenoto bogatstvo;
- Utvrduvawe na nasokata i kriteriumite za ureduvawe na prostorot nadvor od grade`nite podra~ja so pomo{ na stru~ni upatstva od resorite na zemjodelstvoto, vodostopanstvoto, {umarstvoto i za{titata na `ivotnata sredina. Neophodno e da se posveti pogolemo vnimanie na planiraweto na infrastrukturnite koridori i objekti so prioritetno koristewe na postojnite trasi i pomalku vredni prostori;
- Pri planirawe na ureduvaweto na prostorot i prilagoduvaweto na novite potrebi i inicijativi, potrebno e da se utvrdat najoptimalnite mo`nosti na razvoj.

Zakonskata regulativa so koja se regulira za{titata na `ivotnata sredina, relevantna za izrabotka na urbanisti~kiot plan von naseleno mesto e sledna:

- Zakon za `ivotna sredina (Sl.v. na RM br.53/05; br.81/05, br.24/07, br.159/08 i br.83/09);
- Zakon za za{tita na prirodata (Sl. v. na RM br.67/04, br.14/06 i 84/07);
- Zakon za kvalitet na ambientniot vozduh (Sl.v. na RM, br.67/04 i br.92/07);
- Zakon za upravuvawe so otpadot (Sl.v. na RM br.68/04, br.107/07, br.102/08 i br.143/08);
- Zakon za za{tita od bu~ava vo `ivotnata sredina (Sl.v. na RM br.79/07);
- Zakon za vodite (Sl.v. na RM, br.4/98 i Sl.v. na RM, br.87/08 i 06/09);
- Zakon za za{tita i spasuvawe (Sl.v. na RM br.36/04, br.49/04 i br.86/08);
- Uredba za klasifikacija na vodite (Sl.v. na RM br.18/99);
- Uredbata za kategorizacija na vodotecite, ezerata, akumulaciite i podzemnite vodi (Sl.v. na RM br.18/99);
- Pravilnik za standardi i normativi za Urbanisti~ko planirawe (Sl.v. na RM br. 78/06, br.140/07 i br.12/09) i drugi zakonski i podzakonski akti.

Za realizacija na sistemot na za{tita na `ivotnata sredina pri procesot na planirawe na Urbanisti~kiot plan von naseleno mesto za stopanska zona, KO Balanci, kaj m.v. Pa{ini Korii, Op{tina Centar @upa, potrebno e da se ima vo predvid slednoto:

- Soglasno Zakonot za `ivotnata sredina (Sl.v. na RM br.53/05; Sl.v. na RM br.81/05, br.24/07, br.159/08) i Uredbata za opredeluvawe na proektite i za kriteriumite vrz osnova na koi se utvrduva potrebata

za sproveduvawe na postapkata za ocena na vlijanijata vrz ‘ivotnata sredina (Sl.v. na RMbr.74/05), opredeleni se proekti za koi zadol‘itelno se sproveduva postapka za ocena na vlijanieto vrz ‘ivotnata sredina (Prilog I od ovaa Uredba) i generalno opredeleni proekti za koi se utvrduva potrebata za sproveduvawe postapka za ocena na vlijanieto vrz `ivotnata sredina (utvrdeni vo Prilog II od ovaa Uredba), pred da se izdade re{enie za sproveduvawe na proektot. Potrebata od ocena na vlijanijata vrz ‘ivotnata sredina ja utvrduva Organot na dr‘avnata uprava nadle‘en za rabotite od oblasta na ‘ivotnata sredina, vo soglasnost so kriteriumite utvrdeni vo ~lenovite 5, 6, 7 i 8 od ovaa Uredba;

- Soglasno Zakonot za ‘ivotna sredina (Sl.v. na RM br.53/05; br.81/05, br.24/07, br.159/08) i Zakonot za za{tita na prirodata (Sl.v. na RM, br.67/04, br.14/06, br.84/07), pravnite ili fizi~kite lica koi vr{at dejnosti ili aktivnosti koi ne spa|aat vo proektite za koi se sproveduva postapka za ocena na vlijanieto vrz ‘ivotnata sredina se dol‘ni da izgotvat Elaborat za za{tita na `ivotnata sredina so cel da se oceni vlijanieto na dejnostite ili aktivnostite vrz ‘ivotnata sredina, pred da zapo~nat so sproveduvaweto na proektot i istiot da go dostavat do organot nadle‘en za odobruvawe na sproveduvawe na proektot;

  Nadle‘nosta za odobruvawe na elaboratot se utvrduva soglasno Uredbata za dejnostite i aktivnostite za koi zadol‘itelno se izrabotuva elaborat, a za ~ie odobruvawe e nadle‘en gradona~alnikot na op{tinata, gradona~alnikot na gradot Skopje i gradona~alnikot na op{tinite vo gradot Skopje (Sl.v. na RM br.80/09) i Uredbata za dejnostite i aktivnostite za koi zadol‘itelno se izrabotuva elaboratot a za ~ie odobruvawe e nadle‘en organot za vr{ewe na stru~ni raboti od oblasta na ‘ivotnata sredina (Sl.v. na RM br.80/09).
- Pri planiraweto na lokacijata da se po~ituva za{titniot pojas na patot soglasno Zakonot za javni pati{ta (Sl.v. na RM, br.84/08);
- Da se vnimava da ne dojde do iskoristuvawe na zemji{teto na na~in i obem so koj bi se zagrozile negovite prirodni vrednosti, kvalitetot, koli~inata i re‘imot na povr{inskite i podzemnite vodi;
- Predviduvawe na soodvetni tehni~ki zafati za pre~istuvawe na otpadnite vodi i implementacija na tehnologii koi }e ovozmo‘at nivno povtorno iskoristuvawe za istata ili druga namena;
- Zadol‘itelno ispituvawe na pre~istenite otpadni vodi pred ispu{tawe vo najbliskiot recipient, so cel da se usoglasat vrednostite na koncentracijata na materiite prisutni vo pre~istenata otpadna voda so grani~nite vrednosti na maksimalno dozvolenite koncentracii na materiite prisutni vo recipientot, dadeni vo Uredbata za klasifikacija na vodite (~len 4);
- Odr‘uvawe na krajbre‘nata vegetacija na povr{inskite vodi vo neposrednata okolina za za{tita od eroziven nanos;
- Da se obezbedi za{tita na planiranite koridori nameneti za energetska infrastruktura od gradba na objekti i druga infrastruktura;

- Planirawe na sovremena infrastruktura i novi tehnologii vo proizvodstvoto;
- Organizirano deponirawe na otpadot vo postojnata deponija.

Konceptot za za{tita na `ivotnata sredina se bazira na op{tite i posebni celi i nasoki za za{tita na posebnite prirodni vrednosti, me|u koi ambientnite, estetskite i rekreativnite potencijali na prostorot. Tokmu zatoa, pri planirawe na Urbanisti~kiot plan von naseleno mesto za stopanska zona, KO Balanci, kaj m.v. Pa{ini Korii, Op{tina Centar @upa, potrebno e da se posveti posebno vnimanie na:

- Za{titata, unapreduvaweto i adekvatnoto koristewe na prirodnite predeli, ambientite i pejza‘ite vo predvideniot prostor;
- Obezbeduvawe na za{titen pojas so visoko zelenilo vo pogled na kompleksnata za{tita na prostorot, posebno pokraj soobra}ajnicite, i bogato hortikulturno ureduvawe na zonata;
- Implementacija na planski merki za za{tita na biodiverzitetot pri izrabotkata na Urbanisti~kiot plan von naseleno mesto.

Potrebno e da se potencira deka sozdava~ot i/ili poseduva~ot na otpadni materii i emisii gi snosi site tro{oci za sanacija na eventualno predizvikanite naru{uvawa vo ‘ivotnata sredina.

Za{tita na prirodnoto nasledstvo

Od oblasta na za{tita na prirodata (prirodnoto nasledstvo i biolo{kata i predelskata raznovidnost), urbanisti~kite planovi i proekti treba da se usoglasat so Prostorniot plan na Republikata na toj na~in {to, vrz osnova na re‘imot za za{tita, }e se organizira raspored na aktivnosti i izgradba na objekti koi }e se usoglasat so barawata koi gi postavuva odr‘livoto koristewe na prirodata i sovremeniot tretman na za{titata.

Posebno vnimanie pri za{titata na prirodata, treba da se posveti na na~inot, vidot i obemot na izgradbata {to se predviduva vo za{titenite prostori za da se odbegnat ili da se nadminat sudirite i koliziite so inkompatabilnite funkcii. Za taa cel e neophodno po~ituvawe na slednite principi:

- optimalna za{tita na prostorite so isklu~itelna vrednost;
- optimalna za{tita na proizvodnite prirodni potencijali i unapreduvawe na prirodnite blaga;
- za~uvuvawe na dominantnite karakteristiki na postojnata sostojba;
- racionalna izgradba na infrastrukturata;
- koncentracija i ograni~uvawe na izgradbata;
- optimalna izgradba na rekreativnata infrastruktura;
- pravilen izbor na soodvetna lokacija.

Pri planiraweto i ureduvaweto na prostorot neophodno e zadol‘itelno po~ituvawe na propi{anite merki za za{tita na prirodata, soglasno Zakonot za za{tita na prirodata (Sl.v. na RM br.67/04, br.14/06, br.84/07) i Zakonot za ‘ivotna sredina (Sl.v. na RM br.53/05; br.81/05, br.24/07, br.159/08, br.83/09).

Dokolku pri izrabotkata na planot ili pri ureduvaweto na prostorot se dojde do novi soznanija za prirodno nasledstvo, koe bi mo‘elo da se zagrozi so

urbanizacijata na ovoj prostor, potrebno e da se predvidat slednite merki za za{tita na prirodnoto nasledstvo:

- Utvrduvawe na granicite i ozna~uvawe na site objekti proglaseni i predlo‘eni za proglasuvawe kako prirodno nasledstvo;
- Zabrana za vr{ewe na kakvi bilo stopanski aktivnosti koi ne se vo soglasnost so celite i merkite za za{tita utvrdeni so pravniot akt za proglasuvawe prirodnoto dobro ili prostorniot plan za podra~je so specijalna namena;
- Magistralnata i ostanatata infrastruktura (nadzemna i podzemna) da se vodi nadvor od objektite so prirodni vrednosti, a pri pomali zafati potrebno e nejzino estetsko vklopuvawe vo prirodniot pejza‘;
- Vospostavuvawe na monitoring, permanentna kontrola i nadzor na objektite so prirodni vrednosti i prevzemawe na stru~ni i upravni postapki za sanirawe na negativnite pojavi;
- Vospostavuvawe na stru~na sorabotka so soodvetni institucii vo okru‘uvaweto za za{tita na pograni~nite prostori so prirodni vrednosti (parkovi i rezervati);
- Po~ituvawe na na~elata za za{tita na prirodata soglasno Zakonot za za{tita na prirodata (Sl.vesnik na RM, br.67/04, br.14/06 i br.84/07).

Za{tita na kulturno-istorisko nasledstvo

Vo svoeto mileniumsko postoewe, ~ovekovata civilizacija od praistorijata do denes, na teritorija na R. Makedonija, ostavila zna~ajni tragi od vonredni kulturni, istoriski i umetni~ki vrednosti, koi go potvrduvaat postoeweto, kontinuitetot i identitetot na makedonskiot narod na ovie prostori.

Prostorniot aspekt na nedvi‘noto kulturno nasledstvo e predmet na analiza vo korelacija so dolgoro~nata strategija za ekonomski, op{testven i prostoren razvoj, odnosno strategijata za za~uvuvawe i za{tita na toa nasledstvo vo uslovi na pazarno stopanstvo.

Republi~kiot zavod za za{tita na spomenicite na kulturata, za potrebite na Prostorniot plan na Republikata, izgotvi Ekspertен elaborat za za{tita na nedvi‘noto kulturno nasledstvo vo koj e daden Inventar na nedvi‘no kulturno nasledstvo od posebno zna~ewe.

Inventarot sodr‘i spisok na registrirani i evidentirani nedvi‘ni kulturni dobra, {to podrazbira spisok na nedvi‘nite predmeti so utvrdeno svojstvo spomenik na kulturata, odnosno na nedvi‘nite predmeti za koi osnovano se pretpostavuva deka imaat spomeni~no svojstvo. Toa se: arheolo{ki lokaliteti, crkvi, manastiri, xamii, bawi, bezisteni, kuli, saat kuli, turbiwa, mavzolei, konaci, mostovi, zgradi, ku}i, stari ~ar{ii, stari gradski jadra i drugi spomenici so nivnite imiwa, lokacii, bliskite naseleni mesta, period na nastanuvawe i op{tinite vo koi se nao|aat spomenicite.

Soglasno Zakonot za za{tita kulturnoto nasledstvo (Sl.vesnik na RM br. 20/04 i br. 115/07), vidovi na nedvi‘no kulturno nasledstvo se: spomenici, spomeni~ki celini i kulturni predeli.

Zna~aen del od nedvi‘noto kulturno nasledstvo (okolu 45%), se nao|a vo ruralnite naselbi i ridsko-planinskite podra~ja, koi se celosno ili delumno napu{teni, {to zna~itelno ja uslo‘nuva nivnata za{tita i koristewe.

Na podra~jeto koe e predmet na analiza nema registrirani nedvi‘ni spomenici na kulturata (Ekperten elaborat).

Vo Arheolo{kata karta na Republika Makedonija, koja gi prou~uva predistoriskite i istoriskite sloevi na ~ove~kata egzistencija, od najstarite vremiwa do docniot sreden vek, na analiziranoto podra~je, evidentirani se lokaliteti:

- KO Balanci - Crkva, srednovekovna nekropola, se nao|a na jugoisto~niot del od seloto, vedna{ od desnata strana na patot za seloto Papradnik.

Spored Prostorniot plan na R. Makedonija, najgolem broj na celi se odnesuvaat na tretmanot i za{titata na kulturnoto nasledstvo vo planovite od ponisko nivo.

Pri izrabotka na planska dokumentacija od ponisko nivo, da se utvrdi to~nata pozicija na utvrdeniot lokalitet so kulturno nasledstvo i vo taa smisla da se primenat planski merki za za{tita na nedvi‘no kulturno nasledstvo:

- zadol‘itelen tretman na nedvi‘noto kulturno nasledstvo vo procesot na izrabotkata na prostornite i na urbanisti~kite planovi od ponisko nivo zaradi obezbeduvawe na planski uslovi za nivnata za{tita, ostvaruvawe na nivnata kulturna funkcija, prostorna integracija i aktivno koristewe na spomenicite na kulturata za soodvetna namena, vo turisti~koto stopanstvo, vo maloto stopanstvo i uslugite i vo vkupniot razvoj na dr‘avata;
- planirawe na rekonstrukcija, revitalizacija i konzervacija na najzna~ajnite spomeni~ki celini i objekti i organizacija i ureduvawe na kontaktniot, okolniot spomeni~en prostor zaradi za~uvuvawe na nivnata kulturno-istoriska dimenzija i soodvetna prezentacija;
- izmena i dopolnuvawe na prostornite i urbanisti~kite planovi zaradi usoglasuvawe od aspekt na za{tita na nedvi‘noto kulturno nasledstvo;

Soglasno Zakon za prostorno i urbanisti~ko planirawe (Sl. vesnik na RM br. 24/08 - pre~isten tekst i br. 91/09), vo prostornite i urbanisti~ki planovi, vrz osnova na dokumentacijata za nedvi‘noto kulturno nasledstvo, zadol‘itelno se utvrduvaat: planski merki za za{tita na spomenicite na kulturata, kako i nasoki za opredeluvawe na re‘imot na nivnata za{tita.

Vgraduvaweto soodveten re‘im za za{tita na nedvi‘noto kulturno nasledstvo vo prostoren i urbanisti~ki plan se vr{i spored za{titno-konzervatorski osnovi za kulturno nasledstvo (Soglasno ~l. 71 od Zakonot za za{tita na kulturno nasledstvo).

Nedvi‘noto kulturno nasledstvo, bez ogled dali e vo pra{awe graditelska celina ili poedine~en objekt, kako zaedni~ko kulturno bogatstvo na svetot, vo prostornite i urbanisti~kite planovi treba da se tretira na na~in koj }e obezbedi negovo uspe{no vklopuvawe vo prostornoto i

organizacionoto tkivo na gradovite i naselenite mesta ili po{irokite podra~ja i potencirawe na negovite grade‘ni oblikovni i estetski vrednosti.

Turizam i organizacija na turisti~ki prostori

Turizmot denes vo svetot e edna od najgolemite "industriski" granki, odnosno stopanski sektor so najbrz porast. O~ekuvaniot raste‘ na ovaa granka (turizam), koja anga‘ira golem obem na rabotna sila, a ima i zna~itelni efekti vo stopanstvoto na lokalno, nacionalno i regionalno nivo, bara posebno vnimanie zaradi vrskata pome|u za{titata na ‘ivotnata sredina i odr‘liviot turizam, vo smisol na ponatamo{en tretman vo kontekstot na Agenda 21.

Vrz osnova na kompleksno sogledanite prirodni i sozdadeni uslovi i resursi po obem, kvalitet, rasprostranetost ili unikatnost, funkcionalnost, atraktivnost i stepen na aktiviranosta, na teritorijata na R. Makedonija kako posebni celini mo‘e da se izdvojat slednite vidovi na turisti~ki potencijali: vodenite povr{ini, planinite, bawite, celinite i dobrata so prirodno i kulturno nasledstvo, tranzitnite turisti~ki pravci, gradskite naselbi, lovnite podra~ja i selata.

Soglasno so osnovnite dolgoro~ni celi, konceptot i kriteriumite za razvoj i organizacija na turisti~kata ponuda, vo Republikata se definirani vkupno 10 turisti~ki regioni so 54 turisti~ki zoni.

Predmetnoto podra~je pripa|a na Mavrovsko-Debarskiot turisti~ki region vo koj se utvrdeni 4 turisti~ki zoni so 16 turisti~ki lokaliteti. Lokalitetot pripa|a na prostorite so nacionalno turisti~ko zna~ewe.

Soglasno so osnovnite dolgoro~ni celi, konceptot i kriteriumite za razvoj i organizacija na turisti~kata dejnost, za nepre~en razvoj na vkupnata turisti~ka ponuda na ova podra~je, se prepora~uva, pri idnata organizacija na stopanskite dejnosti so urbanisti~kiot plan von naseleno mesto za stopanskata zona, za koja se nameneti uslovite za planirawe, da se po~ituvaat kriteriumite za za{tita na `ivotnata sredina i odr`liv ekonomski razvoj.

Za{tita od voeni razurnuvawa, prirodni i tehni~ko-tehnolo{ki katastrofi

Soglasno Prostorniot plan na Republika Makedonija i soglasno Zakonot za odbrana (Sl.v. na RM br.42/01, br.05/03, br.58/06, br.110/08), Zakonot za za{tita i spasuvawe (Sl.v. na RM br.36/04, br.49/04 i br.86/08) i Zakonot za upravuvawe so krizi (Sl.v.na RM br.29/05) prostorot predviden za stopanska zona vo KO Balanci, kaj m.v. Pa{ini Korii vo Op{tina Centar @upa se nao|a vo region na indirektno zagrozeni prostori od voeni dejstva. Spored toa vo soglasnost so ~len 53 od Zakonot za{tita i spasuvawe (Sl.v.na RM br.36/04) zadol‘itelno treba da se primenuvaat merkite za za{tita i spasuvawe. Toa opfa}a pred se objektite da bidat otporni na seizmi~ki dejstvija, regulirawe na vodotecite i izgradba na sistem na odbranbeni nasipi, obezbeduvawe na protivpo‘arni pre~ki, izgradba na objekti za za{tita i izgradba na potrebnata infrastruktura. Za efikasna za{tita na naselenieto i materijalnite dobra, zadol‘itelno treba da se obezbedat sredstva za li~na i kolektivna za{tita, materijalno-tehni~ki sredstva potrebni za sproveduvawe na merkite za za{tita i spasuvawe, obuka za primena na sredstvata za za{tita i spasuvawe vo za toa predvidenite centri.

Obvrska za izgradba na zasolni{ta za osnovna za{tita imaat investitorite na objektite nameneti za telekomunikacii, televiziski, radio i pe~ateni mediumi, zna~ajni industiski i energetski objekti, zna~ajni soobra}ajni objekti i objekti nameneti za javni zdravstveni slu‘bi, obrazovanieto i kulturata.

Za efikasna za{tita na naselenieto i materijalnite dobra, zadol‘itelno treba da se obezbedat sredstva za li~na i kolektivna za{tita, materijalno-tehni~ki sredstva potrebni za sproveduvawe na merkite za za{tita i spasuvawe, obuka za primena na sredstvata za za{tita i spasuvawe vo za toa predvidenite centri.

Obvrskata na planirawe i izgradba na zasolni{ta zaradi za{tita na naselenieto od voeni razurnuvawa vo stanbenite, stopanskite, delovnite, javnite i drugite vidovi na grade‘ni objekti e uredeno so pove}e zakoni i podzakonski akti, i toa: Zakonot za odbrana (Sl.vesnik na RM, br.42/01, br.05/03, br.58/06, br.110/08); Zakonot za za{tita i spasuvawe (Sl.v.na RM br.36/04, br.49/04 i br.86/08); Zakonot za upravuvawe so krizi (Sl.vesnik na RM, br. 29/05); Zakonot za prostorno i urbanisti~ko planirawe (Sl.vesnik na RM, br.24/08 i br. 91/09); Uredba za na~inot na izgradbata, odr‘uvaweto i koristeweto na zasolni{tata i drugite za{titni objekti i opredeluvaweto na potrebniot broj zasolni{ni mesta (Sl.vesnik na RM br.80/05); Uredba za sproveduvawe na zasolnuvaweto (Sl.vesnik na RM br.93/05); Uredba za na~inot na primenuvaweto na merkite za za{tita i spasuvawe, pri planiraweto i ureduvaweto na prostorot i naselbite, vo proektite i pri izgradba na objektite, kako i u~estvo vo tehni~kiot pregled (Sl.vesnik na RM, br.105/05); Odluka za utvrduvawe na zagrozeni zoni (Sl.vesnik na RM, br.105/05); Pravilnikot za pobliska sodr‘ina, razmer i na~in na grafi~ka obrabotka na urbanisti~ki planovi (Sl. vesnik na RM, br. 78/06) i Pravilnik za standardi i normativi za urbanisti~ko planirawe (Sl. vesnik na RM br. 78/06, Sl. vesnik na RM br. 140/07 i br.12/09).

Od ostanatite meteorolo{ki pojavi so karakteristiki na elementarni nepogodi se manifestiraat pojavata na grad, luweni vetrovi i magli.

So cel za poefikasna za{tita obavezno e predviduvawe na sovremena gromobranska instalacija i nejzino kontinuirano odr‘uvawe.

Kako posebna merka za za{tita od silnite vetrovi, pokraj komunikaciite, pretstavuva izborot na vegetacija.

Seizmi~kite pojavi-zemjotresite se dominantni prirodni nepogodi vo Republika Makedonija, koi mo‘at da imaat katastrofalni posledici vrz ~ovekot i prirodata.

Prisutni se niz vekovite, nad deset seizmi~ki ‘ari{ta vo zemjata ili vo nejzinata pobliska i po{iroka okolina. Zemjotresite so umereni magnitudi (M<6,0) mo‘at da predizvikaat seriozni razurnuvawa, bidej}i tradicionalno gradenite objekti, osobeno vo ruralnite sredini, ne mo‘at da gi izdr‘at ovie zemjotresi bez zna~itelni o{tetuvawa.

Teritorijata na Op{tina Centar @upa na koja {to pripa|a i predmetnata lokacija, se nao|a vo podra~je na mo‘ni potresi so ja~ina do VIII^0 po Merkalievata skala.

Namaluvawe na seizmi~kiot rizik mo‘e da se izvr{i so primena na soodvetni ekonomski merki za za{tita na sozdadenite vrednosti (grade‘na

intervencija na nosivata konstrukcija na postojnite objekti, zaradi doveduvawe na otpornost protiv najsilnite zemjotresi), odnosno zadol‘itelna primena na normativno-pravna regulativa, so koja se uredeni postapkite, uslovite i barawata za postignuvawe na tehni~ki konzistenten i ekonomski odr‘iv stepen na seizmi~ka za{tita, kaj izgradbata na novite objekti.

Vo investicionite proekti treba da se razrabotat merkite za za{tita na ~ovekot, materijalnite dobra i ‘ivotnata sredina od prirodnite katastrofi.

Za uspe{no funkcionirawe na za{titata od drugi nesre}i vo procesot na urbanisti~ko planirawe potrebno e da se prevzemat soodvetni merki za za{tita od po`ari, odnosno eventualnite ~ove~ki i materijalni zagubi da bidat {to pomali vo slu~ai na po‘arite.

Vo odnos na dispozicijata na protivpo‘arnata za{tita, lokacijata vo slu~aj na po‘ar }e ja opslu‘uva protivpo‘arnite edinici od gradot Debar.

Vo procesot na planirawe potrebno e da se vodi smetka za konfiguracija na terenot, stepen na zagrozenost od po‘ari i uslovi koi im pogoduvaat na po‘arite: klimatsko-hidrolo{kite uslovi, ru‘ata na vetrovi i sli~no koi imaat vlijanie vrz zagrozenost i za{tita od po‘ari.

Zaradi pouspe{na za{tita od vakvite pojavi vo urbanisti~ki planovi i druga urbanisti~ka dokumentacija se prevzemaat niza merki za otstranuvawe na pri~inite za predizvikuvawe na po‘ari, spre~uvawe na nivnoto {irewe, gasnewe i uka‘uvawe pomo{ pri otstranuvawe na posledicite predizvikani so po‘ari, koi se odnesuvaat na:

- izvorite za snabduvawe so voda, kapacitetite na vodovodna mre‘a i vodovodnite objekti koi obezbeduvaat dovolno koli~estvo voda za gasnewe na po‘ari;
- {iro~inata, nosivosta i proto~nosta na pati{tata so koi }e se ovozmo‘i pristap na protivpo‘arni vozila do sekoj objekt i nivno manevrirawe za vreme na gasnewe na po‘arite;

Za{titata od po‘ari opfa}a merki i dejnosti od normativen, operativen, organizacionen, tehni~ki, obrazovno-vospiten i propaganden karakter, koi se uredeni so Zakonot za za{tita i spasuvawe (Sl.v. na RM br.36/04, br.49/04 i br.86/08) koj e vo soglasnost so direktivite na Evropska Unija, kako i Uredbata za sproveduvawe na za{titata i spasuvaweto od po‘ari.

<u>Za{tita od tehni~ki katastrofi-</u> Edno od mo‘nite i neophodno potrebni preventivni merki za za{tita od tehni~ko - tehnolo{ki katastrofi e planiraweto, koe preku osoznavawe i analiza na sostojbite i opasnostite od mo‘nite incidenti, vo odr‘uvaweto na instalaciite i opremata, treba da sozdade prifatliv odnos kon ‘ivotnata sredina. Pritoa osnovnite metodolo{ki postapki za planirawe i ureduvawe na prostorot se:

- ocenka na sostojbite na prirodnite komponenti na ‘ivotnata sredina i stepenot na zagrozenost od pojava na tehni~ki katastrofi;
- ocenka na optovarenosta na prostorot so tehnolo{ki sistemi so odredeno nivo na rizik;
- analiza na me|usebnata zavisnost na prirodnite uslovi i postojnite tehnolo{ki sistemi;

- definirawe na nivoto na postojniot rizik pri redovna sekojdnevna rabota na tehnolo{kite sistemi i pri pojavata na incidentni slu~ai;
- procena na zagrozenosta na lu|eto i materijalnite dobra;
- utvrduvawe na kriteriumite za izbor na optimalna varijanta na za{tita vrz osnova na procenetiot stepen na zagrozenost.

So primena na ovaa metodolo{ka postapka mo‘e de se o~ekuva ostvaruvawe na slednite osnovni celi za za{tita od tehni~ko-tehnolo{ki katastrofi:

- maksimalno usoglasuvawe i koristewe na prostorot od aspekt na za{tita vo ramkite na prostornite mo‘nosti;
- vgraduvawe na merkite na koi se zasnovuva organizacijata na za{tita i spasuvawe na ~ove~kite ‘ivoti i materijalnite dobra od tehni~ko-tehnolo{ki katastrofi vo opredeluvaweto na namenata na prostorot;

Zaradi postignuvawe na celosna za{tita na lu|eto, materijalnite dobra i potesnata i po{irokata ‘ivotna sredina postojat tri nivoa na prezemawe na sigurnosni, preventivni merki:

Prvo nivo: gi vklu~uva site merki koi se prezemaat vo odr‘uvaweto na opremata i instalaciite, zaradi sigurno koristewe na opasni materijali vo tehnolo{kite procesi i odbegnuvawe na tehnolo{ki katastrofi.

Vtoro nivo: se odnesuva na site merki koi treba da obezbedat ograni~uvawe na emisijata kako posledica od po‘ar, eksplozija ili osloboduvawe na hemikalii.

Treto nivo: vklu~uva merki koi se prezemaat za za{tita na ‘ivotnata sredina vo smisol na ograni~uvawe na efektite od emisija na opasni materii, ili posledici od po‘ar i eksplozii.

Pri izrabotkata na planovite od ponisko nivo treba da se ima predvid slednoto:

- potrebata od zamena na halogeniranite jaglenovodorodi kako razladni sredstva i propelanti; redukcija na sega{nata emisija na golem broj na opasni supstanci do 50% i redukcija na emisija na benzen, hlormetan, duhloretan, bakar i kadmium od 60-70%; namaluvawe na emisijata na jaglenoroden-dioksid i sulfur-dioksid i defosfatizirawe i denitrificirawe na otpadniot materijal.
- izrabotka na soodvetni planovi i programi za za{tita na naselenieto i edukacija i trening na personalot vo slu~aj na eventualna tehni~ka katastrofa.

Usoglasuvawe na planskata dokumentacija so Prostorniot plan

Site aktivnosti vo prostorot treba da se usoglasat so nasokite na Prostorniot plan na dr`avata, osobeno zna~itelnite i onie koi se odnesuvaat na planiraweto i izgradbata na:

- dr‘avnite infrastrukturni sistemi (pati{ta, ‘eleznici, vozdu{en soobra}aj, telekomunikacii);
- energetskite sistemi, energovodi i pogolemi vodostopanski sistemi;

- grade‘nite objekti va‘ni za Dr‘avata;
- kapacitetite na turisti~kata ponuda;
- stopanskite kompleksi i onie koi se odnesuvaat na pogolemi koncentracii (slobodni ekonomski zoni);
- kapacitetite za koristewe na prirodnite resursi.

Prostornite planovi na regionite i podra~jata od poseben interes, prostoren plan na op{tina, na op{tinite vo gradot Skopje i na Gradot Skopje i urbanisti~kite planovi se usoglasuvaat so Prostorniot plan na Republikata, osobeno vo odnos na slednite elementi:

- namenata i koristeweto na povr{inite;
- mre‘ata na infrastruktura;
- mre‘ata na naselbi;
- za{titata na ‘ivotnata sredina.

Nasokite na Prostorniot plan na Republikata vo odnos na namenata i koristeweto na povr{inite se odnesuvaat na zalo‘bata pri izrabotkata na urbanisti~kite planovi, povr{inite za site urbani sodr‘ini treba da se baraat isklu~ivo na povr{ini od poslabi bonitetni klasi (nad IV kategorija);

Posebni merki i aktivnosti za ostvaruvawe na racionalnoto koristewe i za{tita na prostorot, kako i posebni interesi na prostorniot razvoj se:

1. Obezbeduvawe na sproveduvawe na postojnite zakoni i propisi so koi se za{tituva prostorot, resursite i nacionalnoto bogatstvo i se organizira i ureduva prostorot so cel za vkupen razvoj.
2. Racionalno koristewe na podra~jata za gradba i nivno pro{iruvawe ili formiraweto na novi vrz baza na kriteriumite za izgotvuvawe na soodvetna planska dokumentacija.
3. Nasokite i kriteriumite za ureduvawe na prostorot nadvor od grade‘nite podra~ja treba da se utvrdat so pomo{ na stru~ni osnovi i upatstvata od resorite na zemjodelstvoto, vodostopanstvoto, {umarstvoto i za{titata na ‘ivotnata sredina.
4. Sozdavawe na uslovi za locirawe na mali stopanski edinici vo pomalite naselbi.

ZAKLU^NI SOGLEDUVAWA

Uslovite za planirawe na prostorot se nameneti za izrabotka na Urbanisti~ki plan von naseleno mesto za stopanska zona vo KO Balanci, m.v. "Pa{ini Korii" vo op{tina Centar @upa. Zonata }e se gradi na KP 47, KP 48, KP 49, KP 50, KP 51/1, KP 52, KP 53, KP 54, KP 55, KP 56, KP 57, KP 58, KP 59, KP 60, KP 61, KP 63, KP 70, KP 71, KP 72, KP 73, KP 74, KP 75, KP 81, KP 372, KP 373, KP 374, KP 375, KP 376, KP 377, KP 378, KP 379, KP 380, KP 381, KP 382, KP 383, KP 385, KP 386 i KP 387. Vkupnata povr{ina na lokalitetot iznesuva okolu 30 ha na koja se predviduva izgradba na skladi{ta silosi, ladilnici, melnici i objekti od proizvodno i uslu`no zanaet~istvo.

Uslovite za planirawe treba da pretstavuvaat vlezni parametri i smernici pri planiraweto na prostorot za izgradba na stopanskata zona vo soglasnost so Prostorniot plan na Republika Makedonija.

Za{tita na zemjodelsko zemji{te

- Pri izrabotka na planskata dokumentacija lokaciite za site sodr'ini treba da se baraat isklu~ivo na povr{ini od poslabi bonitetni klasi (nad IV kategorija). Prioritete za{titata na zemjodelskoto zemji{te i ograni~uvawe na transformacija na zemji{teto od I-IV klasa vo nezemjodelsko zemji{te.
- Vrz osnova na Zakonot za zemjodelsko zemji{te (Sl. vesnik na RM br. 135/07 od 08.11.07), prenamena na zemjodelsko zemji{te se regulira so ~lenovite 48, 49, 50, 51. Soglasno ^len 49, pri za fa}awe na novi zemjodelski povr{ini od I, II, III i IV-ta bonitetna klasa predvideni so programata za izrabotka na urbanisti~ki planovi, ELS se dol`ni da pribavat soglasnost za trajna prenamena od Ministerstvoto za zemjodelstvo, {umarstvo i vodostopanstvo.

Ekonomski osnovi na prostorniot razvoj

- Soglasno opredelbite na Prostorniot plan na R. Makedonija, idniot razvoj i razmestenosta na site stopanski dejnosti vo planskiot opfat na predlo`eniot Urbanisti~ki plan von naseleno mesto za izgradba na stopanska zona vo op{tina Centar @upa za koj se nameneti Uslovite za planirawe, treba da bazira na primena na principite i standardite za za{tita na `ivotnata sredina, osobeno nivna preventivna primena i spre~uvawe na negativnite vlijanija vrz `ivotnata i rabotna sredina.

Vodostopanska infrastruktura

- Dokolku za vodosnabduvawe na stopanskiot kapacitet se koristat podzemnite vodi nivnata eksploatacija da bide od kako potpolno }e se prou~at nivnite akviferi. Dinamikata na koristeweto mora da bide usoglasena so baraweto na dolgoro~na eksploatacija, bez vlo{uvawe na kvalitetot. Ne se dozvoluva prekumerna eksploatacija na podzemnite vodi poradi koe bi do{lo do poremetuvawe na nivniot re'im.

- Otpadnite vodi pred da se ispu{tat vo recipientot treba da bidat podlo‘eni na tretman i po nivnoto doveduvawe do kvalitet propi{an so "Uredba za kvalitet na vodite" da se ispu{tat vo najbliskiot recipient.
- Za{titata na vodite od slivot na rekata Crn Drim i akumulacijata "[piqe" da se odviva i preku odr‘uvawe i unapreduvawe na krajbre‘nata vegetacija na vodotecite, prevzemawe na {umsko meliorativni merki na celiot sliv na vodotekot, za{tita na re~noto korito od deponirawe na otpaden material.

Energetika i komunikaciska infrastruktura

- Prostorot predviden za izrabotka na stopanska zona nema konflikt so postojnata i planirana energetska i komunikaciska infrastruktura.

Demografija

- Spored podatocite od Popisot na naselenieto, doma}instvata i stanovite sproveden vo 2002 god. vkupniot broj na `iteli vo op{tinata Centar @upa na ~ij prostor se nao|a predmetnata lokacija za izgradba na stopanska zona, iznesuva 6519 `iteli, od koi 13.4% pretstavuva raspolo`iva rabotna sila koja e zna~aen potencijal za idniot razvoj na ovoj kraj.

Urbanizacija

- Izgradbata na stopanskata zona }e predizvika pozitivni impulsi i efekti vrz celoto neposredno okru‘uvawe od aspekt na povisoka organizacija, infrastrukturna opremenost i uredenost na prostorot i se razbira ekonomski efekti manifestirani preku privlekuvawe na nova rabotna sila i vrabotuvawe, bazirano vrz principite na odr‘liv razvoj so maksimalno po~ituvawe i vgraduvawe na normativite i standardi za za{tita na ‘ivotnata sredina.

Domuvawe

- Uslovite za planirawe na prostorot za izrabotka na Urbanisti~ki plan von naseleno mesto za stopanska zona na povr{ina od okolu 30 ha, KO Balanci, m.v. Pa{ini Korii nudi mo‘nost za ponuda na kvalitetni uslugi vo funkcija na stopanskiot razvoj koja se bazira na populacijata i stanbeniot fond vo naselbite vo neposredna blizina.

Javni funkcii

- Predlo‘enata lokacija za stopanska zona e nadvor od urbaniot opfat na najbliskata naselba, taka {to nema preporaki i obvrski za organizacija na drug tip na javni funkcii, na istata lokacija {to zna~i deka se isklu~eni i mo‘nostite za bilo kakov konflikt pome|u niv.

Industrija

- Vo naredniot period, industriskoto proizvodstvo se o~ekuva da bide zastapeno vo site op{tini i da ostvaruva raste‘ koj }e pridonese za zgolemuvawe na vrabotuvaweto, podobruvawe na uslovite za ‘iveewe na gra|anite na po{irokiot prostor na zemjata. So ova bi se sozdale uslovi za povoedna~en razvoj na industrijata, gledano od regionalen aspekt.
- So predlo‘eniot Urbanisti~ki plan von naseleno mesto za stopanska zona vo KO Balanci, m.v. "Pa{ini Korii" vo op{tina Centar @upa, na okolu 30 ha povr{ina, se predviduva izgradba na skladi{ta silosi, ladilnici, melnici i objekti od proizvodno i uslu‘no zanaet~istvo i soglasno planskite opredelbi vo oblasta na razvojot i razmestenosta na industriskite dejnosti utvrdeni so Prostorniot plan na Republika Makedonija, potrebna e primena na merki za za{tita na ‘ivotnata sredina. Industrijata koja e vode~ka stopanska dejnost i dvigatel na razvojot na vkupnoto stopanstvo ima zna~ajno vlijanie vrz kvalitetot na ‘ivotnata sredina.

Soobra}ajna infrastruktura

- Navedenite pokazateli ja potvrduvaat dobrata postavenost na lokacijata vo odnos na soobra}ajnite pravci i tekovi vo R. Makedonija. Uspe{noto funkcionirawe i delovno rabotewe na stopanskite subjekti vo Zonata e vo direktna korelacija so kvalitetot i stepenot na razvienost na raspolo`ivata infrastruktura.

Za{tita na `ivotna sredina

- Soglasno Zakonot za ‘ivotnata sredina (Sl.v. na RM br.53/05; Sl.v. na RM br.81/05, br.24/07, br.159/08) i Uredbata za opredeluvawe na proektite i za kriteriumite vrz osnova na koi se utvrduva potrebata za sproveduvawe na postapkata za ocena na vlijanijata vrz ‘ivotnata sredina (Sl.v. na R.M br.74/05), opredeleni se proekti za koi zadol‘itelno se sproveduva postapka za ocena na vlijanieto vrz ‘ivotnata sredina (Prilog I od ovaa Uredba) i generalno opredeleni proekti za koi se utvrduva potrebata za sproveduvawe postapka za ocena na vlijanieto vrz `ivotnata sredina (utvrdeni vo Prilog II od ovaa Uredba), pred da se izdade re{enie za sproveduvawe na proektot. Potrebata od ocena na vlijanijata vrz ‘ivotnata sredina ja utvrduva Organot na dr‘avnata uprava nadle‘en za rabotite od oblasta na ‘ivotnata sredina, vo soglasnost so kriteriumite utvrdeni vo ~lenovite 5, 6, 7 i 8 od ovaa Uredba;
- Soglasno Zakonot za ‘ivotna sredina (Sl.v. na RM br.53/05; br.81/05, br.24/07, br.159/08) i Zakonot za za{tita na prirodata (Sl.v. na RM, br.67/04, br.14/06, br.84/07), pravnite ili fizi~kite lica koi vr{at dejnosti ili aktivnosti koi ne spa|aat vo proektite za koi se sproveduva postapka za ocena na vlijanieto vrz

‘ivotnata sredina se dol‘ni da izgotvat Elaborat za za{tita na `ivotnata sredina so cel da se oceni vlijanieto na dejnostite ili aktivnostite vrz ‘ivotnata sredina, pred da zapo~nat so sproveduvaweto na proektot i istiot da go dostavat do organot nadle‘en za odobruvawe na sproveduvawe na proektot;

Nadle‘nosta za odobruvawe na elaboratot se utvrduva soglasno Uredbata za dejnostite i aktivnostite za koi zadol‘itelno se izrabotuva elaborat, a za ~ie odobruvawe e nadle‘en gradona~alnikot na op{tinata, gradona~alnikot na gradot Skopje i gradona~alnikot na op{tinite vo gradot Skopje (Sl.v. na RM br.80/09) i Uredbata za dejnostite i aktivnostite za koi zadol‘itelno se izrabotuva elaboratot a za ~ie odobruvawe e nadle‘en organot za vr{ewe na stru~ni raboti od oblasta na ‘ivotnata sredina (Sl.v. na RM br.80/09).

- ‡ Priplaniraweto na lokacijata da se po~ituva za{titniot pojas na patot soglasno Zakonot za javni pati{ta (Sl.v. na RM, br.84/08);
- ‡ Da se vnimava da ne dojde do iskoristuvawe na zemji{teto na na~in i obem so koj bi se zagrozile negovite prirodni vrednosti, kvalitetot, koli~inata i re‘imot na povr{inskite i podzemnite vodi;
- ‡ Predviduvawe na soodvetni tehni~ki zafati za pre~istuvawe na otpadnite vodi i implementacija na tehnologii koi }e ovozmo‘at nivno povtorno iskoristuvawe za istata ili druga namena;
- ‡ Zadol‘itelno ispituvawe na pre~istenite otpadni vodi pred ispu{tawe vo najbliskiot recipient, so cel da se usoglasat vrednostite na koncentracijata na materiite prisutni vo pre~istenata otpadna voda so grani~nite vrednosti na maksimalno dozvolenite koncentracii na materiite prisutni vo recipientot, dadeni vo Uredbata za klasifikacija na vodite (~len 4);
- ‡ Odr‘uvawe na krajbre‘nata vegetacija na povr{inskite vodi vo neposrednata okolina za za{tita od eroziven nanos;
- ‡ Da se obezbedi za{tita na planiranite koridori nameneti za energetska infrastruktura od gradba na objekti i druga infrastruktura;
- ‡ Planirawe na sovremena infrastruktura i novi tehnologii vo proizvodstvoto;
- ‡ Organizirano deponirawe na otpadot vo postojnata deponija.
- ‡ Za{tita, unapreduvawe i adekvatno koristewe na prirodnite predeli, ambientite i pejza‘ite vo predvideniot prostor.
- ‡ Obezbeduvawe na za{titen pojas so visoko zelenilo vo pogled na kompleksnata za{tita na prostorot, posebno pokraj soobra}ajnicite, i bogato hortikulturno ureduvawe na zonata.
- ‡ Implementacija na planski merki za za{tita na biodiverzitetot pri izrabotkata na Urbanisti~kiot plan von naseleno mesto.

Potrebno e da se potencira deka sozdava~ot i/ili poseduva~ot na otpadni materii i emisii gi snosi site tro{oci za sanacija na eventualno predizvikanite naru{uvawa vo ‘ivotnata sredina.

Za{tita na prirodno nasledstvo

- Vo blizina na prostorot predviden za izrabotka na Urbanisti~ki plan von naseleno mesto za stopanska zona, KO Balanci, kaj m.v. Pa{ini Korii, Op{tina Centar @upa, nema evidentirano prirodno nasledstvo.
- Dokolku pri izrabotka na Urbanisti~kiot plan von naseleno mesto ili pri ureduvaweto na prostorot se dojde do odredeni novi soznanija za prirodnoto nasledstvo koe bi mo‘elo da bide zagrozeno so urbanizacijata na ovoj prostor, potrebno e da se predvidat soodvetni merki za za{tita soglasno Zakonot za za{tita na prirodata (Sl.v. na RM, br.67/04, br.14/06, br.84/07).

Za{tita na kulturno-istorisko nasledstvo

- Dokolku pri izveduvaweto na zemjanite raboti se naide na arheolo{ki artefakti, odnosno dojde do otkrivawe na materijalni ostatoci so kulturno-istoriska vrednost, potrebno e da se postapi vo soglasnost so ~l.65 od Zakonot za za{tita na kulturno nasledstvo (Sl.vesnik na RM br.20/04, br.115/07), odnosno vedna{ da se zapre so otpo~natite grade‘ni aktivnosti i da se izvesti nadle‘nata institucija za za{tita na kulturnoto nasledstvo vo smisla na ~l.129 od Zakonot.

Razvoj na turizmot

- Predmetnata lokacija za koja {to se nameneti Uslovite za planirawe, pripa|a na Mavrovsko-Debarskiot turisti~ki region vo koj se utvrdeni 4 turisti~ki zoni so 16 turisti~ki lokaliteti.
- Soglasno postavkite na Konceptot i kriteriumite za razvoj i organizacija na turisti~kata dejnost, za nepre~en razvoj na vkupnata turisti~ka ponuda na ova podra~je, se prepora~uva, pri idnata organizacija na stopanskite dejnosti da se po~ituvaat kriteriumite za za{tita i odr`liv ekonomski razvoj.

Za{tita od voeni razurnuvawa, prirodni i tehni~ko-tehnolo{ki katastrofi

- Predlo‘eniot prostor za izgradba na stopanska zona, se nao|a vo podra~je na mo‘ni potresi so ja~ina do VIII^0 po Merkalievata skala na o~ekuvani zemjotresi, {to nametnuva zadol‘itelna primena na normativno-pravna regulativa, so koja se uredeni postapkite, uslovite i barawata za postignuvawe na tehni~ki konzistenten i ekonomski odr‘iv stepen na seizmi~ka za{tita, kaj izgradbata na novite objekti;
- Zadol‘itelna e primena na merki za za{tita od po‘ar;
- Prostorot predviden za stopanska zona vo Op{tina Centar @upa se nao|a vo region na indirektno zagrozeni prostori od voeni dejstva., {to nametnuva zadol‘itelna primena na merkite za za{tita i spasuvawe.

АГЕНЦИЈА ЗА ПЛАНИРАЊЕ НА ПРОСТОРОТ

SPATIAL PLANNING AGENCY

УСЛОВИ ЗА ПЛАНИРАЊЕ НА ПРОСТОРОТ

ЗА ИЗРАБОТКА НА ЛОКАЛНА УРБАНИСТИЧКО - ПЛАНСКА ДОКУМЕНТАЦИЈА

за изградба на објекти со основна класа на намена Г2-лесна и незагадувачка индустрија, КП 265, КО Баланци,

ОПШТИНА ЦЕНТАР ЖУПА

КОИ ПРОИЗЛЕГУВААТ ОД ПРОСТОРНИОТ ПЛАН НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Тех. бр. Y04818

Скопје, април 2018

МКД
СЕРТИФИКАТ
МКС EN ISO 9001:2009

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
МИНИСТЕРСТВО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА
И ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ
Бр. УП1-15 865/2018 од 25. 06. 2018 година
Скопје

Арх. знак
Рок на чување
20 год.
Потпис.

Врз основа на член 87, став 1 од Законот за општата управна постапка ("Службен весник на Република Македонија" бр. 124/15), а согласно член 25, став 8 од Законот за просторно и урбанистичко планирање ("Службен весник на Република Македонија" бр. 199/14, 44/15, 193/15, 31/16 и 163/16), постпувајќи по барањето бр. УП1–15 865/2018 од 07.06.2018 година на Бурим Фето од село Центар Жупа, министерот за животна средина и просторно планирање го донесе следното:

РЕШЕНИЕ
за Услови за планирање на просторот

1. Со ова Решение на Бурим Фето, со место на живеење во село Центар Жупа, Општина Центар Жупа, се издаваат **Услови за планирање на просторот за изработка на Локална урбанистичко - планска документација за изградба на објекти со основна класа на намена Г2 – лесна и незагадувачка индустрија, на КП бр. 265 во КО Баланци, Општина Центар Жупа.**

2. Условите за планирање на просторот од точка 1 на ова Решение, изработени од Агенцијата за планирање на просторот со **тех.бр. Y04818** се составен дел на Решението.

3. Условите за планирање на просторот за изработка на Локална урбанистичко-планска документација за изградба на објекти со основна класа на намена Г2 – лесна и незагадувачка индустрија во КО Баланци, Општина Центар Жупа, содржат општи и посебни одредби, насоки и решенија и заклучни согледувања со обврзувачка активност од планската документација од повисоко ниво и графички прилози кои претставуваат Извод од планот.

4. На север од локацијата за која се наменети Условите за планирање на просторот на оддалеченост од околу 150 метри се наоѓа плански опфат на локација со намена викенд населба, за која се изработени Услови за планирање на просторот со техн. бр. У02907. Наведената забелешка треба да се има предвид заради согледување на компатибилноста на наменската употреба на земјиште на локациите кои се наоѓаат во непосредна близина.

5. Планскиот опфат на објектите со намена Г2 се наоѓа во сливот на акумулацијата Дебарско Езеро. Заради значењето и важноста на акумулациите како постојан изворник на вода, стратешка определба е нивна максимална заштита со примена на мерки кои ќе го спречат деградирањето на сливовите на водотеците кои се вливаат во акумулацијата. Во сливовите да не се изведуваат активности (непланско сечење на шума, уништување на вегетацијата и сл.) кои може да го деградираат теренот и да предизвикаат

6. Согласно податоците од Експертниот елаборат за заштита на културното наследство и Археолошката карта на Република Македонија на подрачјето на КО Баланци има евидентирани недвижни споменици на културата. Доколку при изведувањето на земјаните работи се наиде на археолошки артефакти, односно дојде до откривање на материјални остатоци со културно-историска вредност, потребно е да се постапи согласно Законот за заштита на културно наследство, односно веднаш да се запре со отпочнатите градежни активности и да се извести надлежната институција за заштита на културното наследство.

ОБРАЗЛОЖЕНИЕ

Бурим Фето, со место на живеење во село Центар Жупа, Општина Центар Жупа, врз основа на член 25, став 4 од Законот за просторно и урбанистичко планирање ("Службен весник на Република Македонија" бр. 199/14, 44/15, 193/15, 31/16 и 163/16), поднесоа барање преку е-урбанизам, со број на постапка УП 14885, до Агенцијата за планирање на просторот за издавање на Услови за планирање на просторот за изработка на Локална урбанистичко - планска документација за изградба на објекти со основна класа на намена Г2 – лесна и незагадувачка индустрија, на КП бр. 265 во КО Баланци, Општина Центар Жупа. Површината на планскиот опфат изнесува 0,63 ха, а локацијата се наоѓа на земјиште под шума, класа V.

Согласно член 25, став 7 од истоимениот закон, Агенцијата за планирање на просторот ги изработи Условите за планирање на просторот за изработка на Локална урбанистичко - планска документација за изградба на објекти со основна класа на намена Г2 – лесна и незагадувачка индустрија во КО Баланци, Општина Центар Жупа, и ги достави до Министерството за животна средина и просторно планирање под бр. УП1-15 865/2018 од 07.06.2018 година.

Условите за планирање на просторот се издаваат за **изработка на Локална урбанистичко - планска документација за изградба на објекти со основна класа на намена Г2 – лесна и незагадувачка индустрија, со површина на планскиот опфат од 0,63 ха, на КП бр. 265 во КО Баланци, Општина Центар Жупа,** и тие претставуваат влезни параметри и смерници при планирањето на просторот и поставувањето на планските концепции и решенија по сите области релевантни за планирањето на просторот.

Заклучните согледувања, дефинирани во Условите за планирање на просторот кои произлегуваат од Просторниот план на Република Македонија претставуваат обврзувачки активности во понатамошното планирање на просторот.

Врз основа на горенаведеното, Министерството за животна средина и просторно планирање одлучи како во диспозитивот.

Упаство за правно средство: Против решението за услови за планирање на просторот може да се поведе управен спор пред надлежен суд во рок од 15 дена од приемот на решението.

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
МИНИСТЕРСТВО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА И ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ
СКОПЈЕ

МИНИСТЕР
Sadulla Duraki

Изготвил: Соња Фурнаџиска

УСЛОВИ ЗА ПЛАНИРАЊЕ НА ПРОСТОРОТ

ЗА ИЗРАБОТКА НА ЛОКАЛНА УРБАНИСТИЧКО - ПЛАНСКА ДОКУМЕНТАЦИЈА

за изградба на објекти со основна класа на намена Г2-лесна и незагадувачка индустрија, КП 265, КО Баланци,

ОПШТИНА ЦЕНТАР ЖУПА

КОИ ПРОИЗЛЕГУВААТ ОД ПРОСТОРНИОТ ПЛАН НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Барател: Бурим Фето, с. Центар Жупа б.б., Дебар

Тех. бр. Y04818

Раководител на задачата:
Зоран Цветановски, дипл.инж. по жив.сред.

Makedonski Telekom CA, Zoran Cvetanovski
Digitally signed by Makedonski Telekom CA, Zoran Cvetanovski
DN: c=MK, o=Makedonski Telekom, cn=Makedonski Telekom CA, ou=Agencija za planiranje na prostorot:4030005576521, serialNumber=CRT3546136, cn=Zoran Cvetanovski
Date: 2018.04.23 14:55:03 +02'00'

Координатор:
м-р Мирослав Богдановски

Miroslav Bogdanovski
Digitally signed by Miroslav Bogdanovski
DN: o=Agencija za planiranje na prostorot, c=MK, email=bogdanovski@app.gov.mk, sn=Bogdanovski, givenName=Miroslav, cn=Miroslav Bogdanovski
Date: 2018.04.23 14:57:55 +02'00'

Раководител на сектор за просторно планирање:
д-р Душица Трпчевска Анѓелковиќ, д.и.а.

Dushica Trpchevska Angjelkovikj
Digitally signed by Dushica Trpchevska Angjelkovikj
DN: o=Agencija za planiranje na prostorot, c=MK, email=d.trpcevska@app.gov.mk, sn=Trpchevska Angjelkovikj, givenName=Dushica, cn=Dushica Trpchevska Angjelkovikj
Date: 2018.05.28 11:30:39 +02'00'

Агенција за планирање на просторот

в.д. Директор
Огнен Апостолски, д.и.а.

Ognen Apostolski
Digitally signed by Ognen Apostolski
DN: o=Agencija za planiranje na prostorot, c=MK, email=o.apostolski@app.gov.mk, sn=Apostolski, givenName=Ognen, cn=Ognen Apostolski
Date: 2018.05.29 11:50:42 +02'00'

Скопје, април 2018

УСЛОВИ ЗА ПЛАНИРАЊЕ НА ПРОСТОРОТ ЗА ИЗРАБОТКА НА

ЛОКАЛНА УРБАНИСТИЧКО - ПЛАНСКА ДОКУМЕНТАЦИЈА

за изградба на објекти со основна класа на намена Г2-лесна и незагадувачка индустрија, КП 265, КО Баланци,

ОПШТИНА ЦЕНТАР ЖУПА

Собранието на Република Македонија на седницата одржана на 11.06.2004 година го донесе Просторниот план на Р Македонија како највисок, стратешки, долгорочен, интегрален и развоен документ, заради утврдување на рамномерен и одржлив просторен развој на државата, определување на намената, како и уредувањето и користењето на просторот.

Со Просторниот план се утврдуваат условите за хумано живеење и работа на граѓаните, рационалното управување со просторот и се обезбедуваат услови за спроведување на мерки и активности за заштита и унапредување на животната средина и природата, заштита од воени дејствија, природни и технолошки катастрофи.

Со донесувањето на Планот се донесе и Закон за спроведување на "Просторниот план на Република Македонија" (“Службен весник на Република Македонија” бр. 39/2004).

Со Законот се уредуваат условите, начините и динамиката на спроведувањето на Просторниот план, како и правата и одговорностите на субјектите во спроведувањето на Планот.

Законот за спроведување на "Просторниот план на Република Македонија", се заснова врз следните основни начела:

- јавен интерес на "Просторниот план на Република Македонија";
- единствен систем во планирањето на просторот;
- јавност во спроведувањето на Просторниот план;
- стратешкиот карактер на просторниот развој на државата;
- следење на состојбите во просторот;
- усогласување на стратешките документи на државата и сите зафати и интервенции во просторот;
- **координација на** "Просторниот план на Република Македонија", **со другите просторни и урбанистички планови и другата документација за планирање и уредување на просторот**, како и со субјектите за вршење на стручни работи во спроведувањето на Планот.

Спроведувањето на Планот подразбира задолжително усогласување на соодветните стратегии, основи, други развојни програми и сите видови на планови од пониско ниво, со Просторниот план.

Според член 4 од овој Закон, Просторниот план се спроведува со изработка и донесување на просторни планови на региони, просторни планови на подрачја од посебен интерес, просторен план на општина, на општините во Градот Скопје и на Градот Скопје, како и со урбанистички планови за населените места и **друга документација за планирање и уредување на просторот**, предвидена со закон.

За изработка и донесување на плановите од став 2 на овој член, Министерството надлежно за работите на просторното планирање, издава **решение за услови за планирање на просторот.**

Условите за планирање на просторот, според овој Закон, содржат општи и посебни одредби, насоки и решенија од планската документација од повисоко ниво и графички прилог или прилози кои ги прикажуваат решенијата на Планот.

Во конкретниот случај, Условите за планирање на просторот се наменети за изработка Локална урбанистичко-планска документација за изградба на објекти со основна класа на намена Г2-лесна и незагадувачка индустрија, на КП 265, КО Баланци, Општина Центар Жупа.

Површината на планскиот опфат изнесува 0,63 ha. Предметната локација зафаќа шумско земјиште од V класа.

Во границите на планскиот опфат се предвидуваат намени и функции согласно Законот за просторно и урбанистичко планирање и Правилникот за стандарди и нормативи за урбанистичко планирање.

Условите за планирање треба да претставуваат влезни параметри и насоки при планирањето на просторот и поставување на планските концепции и решенија по сите области релевантни за планирањето на просторот, обработени во согласност со "Просторниот план на Република Македонија".

Основни определби на Просторниот план

Основната стратешка определба на Просторниот план на Републиката е остварување на повисок степен на вкупната функционална интегрираност на просторот на државата и **обезбедување услови за значително поголема инфраструктурна и економска интеграција со соседните и останатите европски земји.** Остварувањето на повисок степен на интегрираност на просторот на Републиката подразбира **намалување на регионалните диспропорции**, односно квалитативни промени во просторната, економската и социјалната структура.

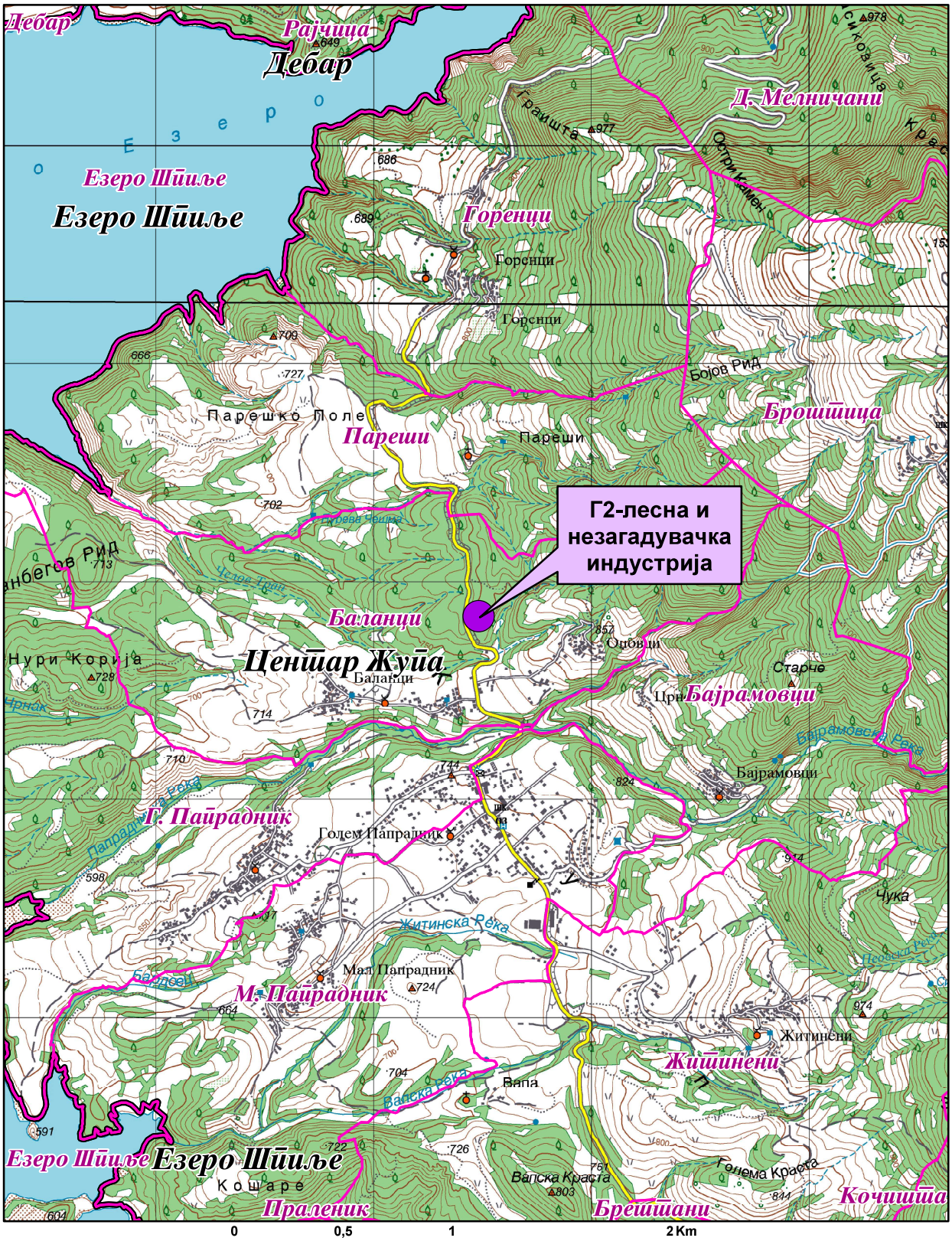
Во инвестиционите одлуки за материјалното производство, стриктно се почитуваат локациските, техничко-економските и критериумите за заштита на животната средина, кои се усвоени на национално ниво.

Една од основните цели на Просторниот план се однесува на рационално користење и заштита на природните ресурси, искористување на погодностите за производство и **лоцирање на преработката на простори врзани со местото на одгледување или искористување**.

Меѓу приоритетните определби на Просторниот план е **заштитата на земјоделското земјиште, а особено стриктно ограничување на трансформацијата на земјиштето од I-IV бонитетна класа за неземјоделско користење**, како и зачувување на квалитетот и природната плодност на земјиштето.

Во напорите за унапредување на квалитетот на живеењето во Републиката, посебно тежиште се става на **унапредувањето и заштитата на животната средина.** Состојбата на животната средина и еколошките барања се важен фактор на ограничување во планирањето на активностите, заради што е неопходна процена на влијанијата врз животната средина. Посебно значење имаат заштитата и промоцијата на вредните природни богатства и поголемите подрачја со посебна намена и со природни вредности, важни за биодиверзитетот и квалитетот на животната средина, како и заштитата и промоцијата, или соодветниот третман на културното богатство согласно со неговата културолошка и цивилизациска важност и значење.

Местоположба на локацијата и ружа на ветрови

Природни и климатски карактеристики

Природните карактеристики на едно подрачје претставуваат збир на вредности и обележја создадени од природата, а без учество и влијание на човекот. Тие ги опфаќаат: географската и геопрометната положба на подрачјето, релјефните карактеристики, геолошки, педолошки, хидрографски, сеизмички, климатски и др.

Земјотресите како сеизмички појави се доминантни природни непогоди кои го карактеризираат Дебарскиот простор со значителна активност, која е тесно поврзана со тектониката на теренот. Поголемиот дел од раседите се стари и стабилизирани, но има и такви кои се обновени и активирани, како и помлади кои се исто така активни.

Теренот на Дебарскиот базен е сеизмички потенцијален простор, каде може да се случат земјотреси од 9° по Меркалиева скала, по непосредниот обод на базенот до 8° по Меркалиева скала, а во останатите делови до 7° по Меркалиева скала.

Во овој предел климатските прилики се нешто модифицирани затоа што котлината е заштитена со околните планини. Низ речните котлини на Црн Дрим и Радика постои перманентна циркулација на ветрови. По течението на Црн Дрим и преку превоите на албанските планини се чувствува влијанието на јадранската клима, особено во летните месеци и на пониските тераси. Летата се топли, но нема големи горештини, а зимите се ладни. Есента е потопла од пролетта.

Годишната распределба на врнежите е неравномерна. Врнежите се максимални во есенските месеци и раните зимски месеци. Во летото врнежите се минимални. Облачноста е најголема во зимските месеци, а најмала во летните, што е спротивно на одот на сончевиот сјај. Преовладуваат ветрови од северен и североисточен правец.

Поконкретни податоци за климата се земени од мерна станица Дебар и се следните:

Температура на воздухот: просечна годишна 11,7°C, средна минимална 1,8°C, средна максимална 28,0°C, апсолутна минимална -23,9°C, апсолутна максимална 37,0°C. Просечно годишно има 2295 часа сончев сјај. Траење на мразниот период: просечно годишно 141 ден, реален просечен број денови со мраз е 70,7, последен ден на касен пролетен мраз е 26-април, прв ден на ран есенски мраз 12-октомври.

Врнежи: Просечно годишна сума 764mm., есен 253mm. воден талог, зима 231mm., пролет 182mm., лето 98mm. воден талоог.

Најчест е ветарот од јужен правец со честина од 189‰, па од западен со 126‰ па северниот и северозападниот со 105‰ и 104‰. Северниот ветар дува со средна годишна брзина од 1,8m/sek. преку целата година до максимум во декември, јануари и февруари и минимум од септември до ноември.

Податоците се од мерна станица Дебар.

Економски основи на просторниот развој

Концептот на планиран развој и просторна разместеност на производните и услужни дејности во "Просторниот план на Република Македонија" се темели на дефинираните цели на економскиот развој во “Националната стратегија на економскиот развој”, определбите за рационално користење на потенцијалите и погодностите на развојот, поставеноста на

системот на населби, како и политиката за порамномерна и порационална просторна организација на економските дејности.

Според економската структура, фазата од развојот во која се наоѓа економијата, степенот на расположивоста на факторите, економските состојби и економската позиција на Република Македонија во светот, идниот развој на македонската економија е детерминиран од насоките и комбинацијата на инвестициите со другите развојни фактори во Државата.

Концепцијата на просторната организација на производните и услужни дејности поаѓајќи од објективните фактори, пазарните услови, доминацијата на приватната сопственост во економскиот систем и одлуките на државните и локалните органи, се остварува како комбинација на концентрацијата на стопанството на одделни места и дисперзија во просторот кои се комплементарни приоди во развојот и просторната разместеност на економските дејности.

Со развојот на економијата и со агломерирањето на населението во просторот, се формираат центри-полови на развојот како што е градот Дебар со гравитационо влијание врз просторот за кој се наменети Условите за планирање.

Половите на развој ги формираат оските на развојот условени од географските карактеристики на просторите, т.е. релјефот, теченијата на реките, потоа деловните односи, меѓучовечките комуникации, како и изградените инфраструктурни системи и стопански капацитети.

Со Просторниот план на Република Македонија дефинирани се пет оски на развој од кои релевантна за Општината на чиј простор се наоѓа локацијата за која се наменети Условите за планирање е “Западната развојна оска” која досега воопшто не е споменувана, поаѓа од Дебар преку Кичево и Демир Хисар и стигнува до Битола, а во продолжение до Лерин и натаму. На запад продолжува кон Пешкопеа-Р Албанија. Во перспектива, развојот ќе го потврди и унапредува значењето на оваа оска.

Развојните оски имаат значајна улога во просторната организација, а во прв ред за модернизација на патиштата, за изградбата на далекуводи, гасоводи итн., со што ќе се создадат предуслови за поттикнување на развојот на вкупната економија во Регионот и интегрален просторен развој на Државата.

При спроведувањето на стратегијата за организација и користење на просторот за производните и услужни дејности, решенијата во просторот треба да овозможат поголема атрактивност на просторот, **заштита на природните и создадени ресурси и богатства**, сообраќајно и информатичко поврзување, **локациона флексибилност** и почитување на објективните фактори на развојот.

Реализацијата на Локалната урбанистичко - планска документација за изградба на објекти со основна класа на намена Г2-лесна и незагадувачка индустрија, Општина Центар Жупа на површина од 0,63 ha, ќе биде во функција на развој на економските активности во локалната економија. Меѓутоа, појдовна поставка за просторниот и регионалниот развој е дека за просторното и урбанистичкото планирање не се доволни сознанијата за развитокот на стопанството во земјата, туку треба да се согледаат и да се предвидат и последиците од тој развиток врз неговото разместување во просторот.

Според определбите на Просторниот план, идниот развој и разместеност на производните и услужни дејности треба да базира на

одржливост на економијата применувајќи ги законитостите на пазарната економија и релевантната законска регулатива од областа на заштитата на животната средина, особено превенција и спречување на негативните влијанија на производните процеси и технологии врз животната и работна средина.

Шуми и шумско земјиште

Планскиот концепт на развој на шумите и шумското земјиште утврден со Просторниот план на Р. Македонија е насочен кон задоволување и остварување на следните поставени цели:

- Пошумување на терените каде е извршено разграничување на земјиштето - бонитирање, на терените каде се добиваат најголеми ефекти (зголемен прираст, подобрување на животната средина, туристичко-рекреативни цели и др.) и на терените каде постои и друга економска оправданост и итност (регулирање на водниот режим, ерозивни подрачја, заштита на населби, патишта, војни, комунални и други објекти, хигиенски и санитарни функции и сл.);
- За трајно сочувување и унапредување на површините под шума како и зголемување на квалитетот на шумите, преведување на нискостеблените во високостеблени, реконструкција на деградираните шуми со што ќе се обезбеди зголемен прираст, подобрување на животната средина, за туристичко-рекреативни цели и др;
- Почитување на правната регулатива и нејзиното доследно спроведување за да се спречат бесправните сечи и други штетни активности во шумарството.

Проекцијата за пошумување со Просторниот план на Р. Македонија за периодот до 2020 год. се базира на постојните природни услови, во прв ред климатските, геолошките и педолошките, постојната состојба на шумите и шумското земјиште, загрозеноста на земјиштето од ерозија, загаденоста на воздухот и состојбата на животната и работната средина, како и врз база на економските состојби во државата.

Според планските предвидувања утврдени со Просторниот план на Р. Македонија, во подрачјето на **Дебар** (каде што се наоѓа КО Баланци) се планира пошумување во шума и вон шума на околу **1.900** ha. Врз основа на тоа се предвидува дека во **Дебарскиот регион** во 2020 год. вкупната површина под шуми ќе изнесува **13.200** ha, дрвната маса се проценува на износ од околу **750.000** m^3 и вкупен годишен прираст од **17.400** m^3.

Со цел да се отпочне реверзибилен процес, на враќање на шумата во терените каде таа некогаш постоела, и да се остварат оптимални користи од земјиштето и биолошките капацитети во шумарството, неопходно е строго придржување кон критериумите, принципите и проекциите за развој и унапредување на шумарството до 2020 година, дефинирани со Просторниот план на Р. Македонија:

- Навремено изведување на одгледувачките и обновителните зафати со однапред одреден годишен изведбен план и програма;
- Во годишните планови и среднорочни програми за пошумување, апсолутна предност да се дава на површините со изразена ерозија и терените во непосредните сливови на вештачките акумулации;

– Пошумување на голините со автохтони видови на дрвја, особено околу изворите на вода предвидени за каптирање;

Пошумување на голините и земјоделските површини, покрај фреквентните патишта, заради заштита од зголемениот степен на загаденост.

Водостопанство и водостопанска инфраструктура

Планирањето и реализирањето на активностите за подобрување на условите за живот во Република Македонија треба да се во корелација со концептот за одржлив развој, кој подразбира рационално користење на природните и создадените добра. Одржливиот развој подразбира користење на добрата во мерка која дозволува нивна репродукција, усогласување на развојните стратегии и спречување на конфликти во сите области на живеење. Стратегијата за користење на водата и развој на водостопанството е условена од фактот дека Р. Македонија е земја сиромашна со вода поради што треба рационално да се користи и троши. Колку водите во одреден простор може да се сметаат за "воден ресурс" зависи од можноста за нивно искористување, односно од можноста за реализирање на водостопански решенија со кои водите ќе се искористат за покривање на потребите од вода за населението, земјоделството, индустријата и заштитата на живиот свет. Водата како "ресурс" ја има многу помалку од "присутните води".

Со Просторниот план на Република Македонија на територијата на Републиката дефинирани се 15 водостопански подрачја (ВП): ВП "Полог", "Скопје", "Треска", "Пчиња", "Среден Вардар", "Горна Брегалница", "Средна и Долна Брегалница", "Пелагонија", "Средна и Долна Црна", "Долен Вардар", "Дојран", "Струмичко Радовишко", "Охридско - Струшко", "Преспа" и "Дебар". Оваа поделба овозможува пореално да се согледаат расположивите и потребните количини на вода за одреден регион.

Планскиот опфат на објектите со основна класа на намена Г2 - лесна и незагадувачка индустрија во КО Баланци, општина Центар Жупа, се наоѓа во водостопанското подрачје (ВП) "Дебар", кое ги опфаќа сливовите на реката Црн Дрим, од браната "Глобочица" до македонско - албанската граница и долниот тек на реката Радика. Сливот на Горна Радика преку хидроенергетскиот систем "Мавровo" е приклучен на сливот на реката Вардар.

За целосно искористување на постојниот хидролошки потенцијал на површинските водотеци во ВП "Дебар" изградена е акумулацијата "Дебарско Езеро" на реката Црн Дрим со корисен простор од $75x10^6м^3$. Водата од акумулацијата е намената за производство на електрична енергија, водоснабдување, наводнување и контрола на поплави. Во ова ВП се предвидува изградба и на акумулацијата "Тресонче" со корисен волумен од $1x10^6м^3$ на Мала Река чија намена ќе биде производство на енергија, заштита од поплави и задршка на наноси.

Планскиот опфат на објектите со намена Г2 се наоѓа во сливот на акумулацијата "Дебарско Езеро". Заради значењето и важноста на акумулациите како постојан изворник на вода стратешка определба е максимална заштита на сливовите на акумулациите со превземање и имплементирање на мерки со кои ќе се спречи деградирањето на сливовите на реките кои се вливаат во акумулацијата. Во сливот да не се изведуваат активности (сечење на дрва и уништување на вегетацијата и сл.) кои може да го деградираат теренот и да предизвикаат ерозија, суводолици и порои.

Секој субјект е должен во текот на своите активности да се однесува внимателно и рационално во користењето на водите, да го спречува загадувањето на водите и да избегнува активности кои може да предизвикаат негативни последици врз човековото здравје и животната средина.

Согласно Просторниот план на Република Македонија, основна цел во управувањето со водите е континуирано обезбедување на квалитетна вода за населението.

При обезбедувањето на потребните количини на вода за објектите во границата на планскиот опфат, потребна е примена на мерки кои ќе овозможат квалитетно и економично водоснабдување, но истовремено и заштита на водите преку:

- Дефинирање на заштитни зони на изворникот за водоснабдување и дефинирање на режим на заштита во зоните;
- Синхронизирана изградба на водостопански објекти со кои ќе се овозможи повеќе корисници да се снабдуваат со квалитетна вода;
- Рационално и економично користење на водата преку преку примена на современи технички решенија во управувањето со водоснабдителниот систем;

Доколку за водоснабдување се користат подземни води динамиката на користењето мора да биде усогласена со барањето на долгорочна експлоатација. Експлоатацијата на подземните води да се базира на извршени хидрогеолошки испитувања со што ќе се дефинира нивниот квантитет и квалитет.

Еден од основните приоритети во заштитата на животната средина е заштита на квалитетот на подземните и површинските води. За таа цел потребно е почитување на принципот “на заштита на квалитетот на водите на самите изворишта на загадување” преку:

- Изградба на сепарациски канализациски систем во границите на планскиот опфат;
- Отпадните води пред да се испуштат во реципиентот мора да бидат подложени на третман на пречистување, односно да бидат доведени до квалитет према “Уредбата за категоризација на водотеците, езерата, акумулациите и подземните води”.

Енергетика и енергетска инфраструктура

Од аспект на **енергетиката и енергетската инфраструктура** со Просторниот план на Р.Македонија се дефинираат состојбите, потребите и начините на задоволување на потрошувачката на разните видови на енергија во Р.Македонија. При тоа приоритет се дава на намалување на увозната зависност на енергенти и енергија, односно задоволување на потрошувачката со домашно производство.

Според статистичките податоци последниве години во Р.Македонија над 30% од потрошената електрична енергија е од увозно потекло за што се одвојуваат големи девизни средства. Зголемената потрошувачка на енергетски горива ја наметнува потребата од подобрување на енергетската ефикасност. Европската регулатива “Европа 2020” за паметен, одржлив и сеопфатен развој предвидува мерки за намалување на емисиите на издувни гасови, зголемување на користењето на обновливи извори на енергија и зголемување на

енергетската ефикасност. Имплементирањето на овие мерки, ќе придонесе за подобра односно поквалитетна иднина за следните генерации, отворање на нови работни места, а истовремено се обезбедуваат услови за одржлив развој. Со рационално искористување на енергетските извори им се овозможува на идните генерации да имаат ресурси за сопствен раст и развој.

Размената на електрична енергија помеѓу балканските електроенергетски системи (чии земји најчесто се увозници) е многу значајен фактор за натамошниот развој. Електроенергетските системи на балканските земји треба да бидат поврзани со конективни водови кои што нема да преставуваат тесно грло во трансмисија на потребните количини на електрична моќност. Р.Македонија досега има 400 kV конективни водови со Грција (кон Солун и Лерин) и Косово (Косово-Б) и кон Бугарија (Црвена Могила) а во план е градбата на вод кон Албанија. Планираната, со Просторниот план на РМ, траса на водот од Скопје5 кон Србија е сменета и изграден е водот Штип-Србија.

Локацијата наменета за изградба на објекти со основна класа на намена Г2-лесна и незагадувачка индустрија, КО Баланци, Општина Центар Жупа нема конфликт со постојните и планирани преносни и конективни водови. Така постојниот 110kV преносен вод Шпиље-Глабочица минува на 4km западно од оваа локација.

Гасовод

Природниот гас, со сегашната потрошувачка, малку е застапен во енергетскиот сектор во Р.Македонија. Со негова зголемена употреба се воведува еколошки поприфатливо гориво кое со својот хемиски состав и висока калорична моќ, претставува одлична замена за нафтата, нејзините деривати, јагленот и другите цврсти и течни горива. Природниот гас испушта помалку штетни материи во однос на другите енергенти, заради што аерозагадувањето е сведено на минимум.

Изградениот крак Жидилово-Скопје е дел од меѓународниот транзитен гасоводен систем Русија-Романија-Бугарија-Македонија. Се планира во идниот период доизградба на гасоводната мрежа во Р.Македонија и поврзување со мрежите на соседните држави што ќе овозможи зголемување на сигурноста во снабдувањето на сите региони во Р.Македонија но и урамнотежување на потрошувачката во текот на целата година.

При проширувањето и натамошната доизградба на гасоводниот систем се планира да се изгради делница-7 Кичево-Охрид со што ќе се овозможат поволни услови за развој на гасоводната мрежа во овој регион. Трасата на планираниот гасовод од делница-7 сеуште не е точно утврдена.

Население

Утврдувањето на концептот на просторната организација, уредувањето и користењето на територијата на Републиката, а во контекст на тоа и стопанската структура, зависи од развојот, структурните промени и просторната дистрибуција на **населението**.

Врз основа на прогноза за бројот, структурата, темпото на растежот, критериумите за разместување и подвижноста, треба да се покаже просторно-временската компонента на остварување на идната организација и уредување преку демографскиот аспект.

Демографските проекции, кои на планирањето му даваат нова димензија, покажуваат или треба да покажат, како во иднина ќе се формира населението, неговиот работен контингент (работна сила) и домаќинствата и

како треба да придонесат кон сестрано согледување на идната состојба на населението како производен дел, потрошувач и управувач - креатор.

Тргнувајќи од определбата дека **популациската политика преку систем на мерки и активности** треба да влијае врз природниот прираст, се оценува дека за обезбедување на плански развој и излез од состојбата на неразвиеност се наметнува водењето активна популациска политика во согласност со можностите на социо-економски развој на Републиката. Во овие рамки треба да се води единствена популациска политика со диференциран пристап и мерки по одделни подрачја, со цел да се постигне **оптимализација во користењето на просторот и ресурсите,** хуманизација на условите за семејниот и општествениот живот на населението, намалување на миграциите, како и создавање на услови за порамномерен регионален развој на Републиката.

Според податоците од Пописот на населението, домаќинствата и становите спроведен во 2002 год. вкупниот број на жители во општината Центар Жупа на чиј простор се наоѓа предметната локација, изнесува 6519 жители, од кои 13.4% претставува расположива работна сила значаен потенцијал за идниот развој на овој крај.

Како демографска рамка, населението е значајна категорија која треба да се има во предвид при апроксимацијата на потенцијалните работни ресурси и потенцијалните потрошувачи и корисници на сите видови услуги.

Урбанизација и мрежа на населби

Урбанизацијата како сложен, динамичен процес треба да претставува основна рамка и влијателен фактор во насочувањето на долгорочниот просторен развој на Република Македонија.

Изградбата на објекти со основна класа на намена Г2-лесна и незагадувачка индустрија, КО Баланци, Општина Центар Жупа, би требало да предизвика позитивни импулси и ефекти врз целото непосредно окружување од аспект на повисока организација, инфраструктурна опременост и уреденост на просторот и се разбира економски ефекти манифестирани преку привлекување на нова работна сила и вработување, доколку е базирана врз принципите на одржлив развој и се одликува со максимално почитување и вградување на нормативите и стандарди за заштита на животната средина.

Ваквите и слични иницијативи на соодветен начин се вградени во основните цели на урбанизацијата и развој и уредување на селските населби, дефинирани во Просторниот план на Република Македонија:

- Сеопфатен, рамномерно територијално распределен развој на целата територија;
- Интензивирање на функционалните врски во доменот на стопанството и услугите помеѓу соседните центри со координирано, заедничко организирање на активностите;
- Создавање услови за непречено вршење на основните човекови активности (функции), обезбедување висок степен на заштита на животната средина и запазување на принципите на одржлив развој.

Просторниот план во делот на населби и систем на населби се залага за премин од квантитативна во квалитативна фаза на урбанизација во која ќе бидат интензивирани позитивните промени во просторно-физичкиот и функционален развој на неселените места и инфраструктурната екипираност на просторот. Ефикасната инфраструктурна опременост на населените места,

треба да биде фактор за гравитациско влијание и поврзаност со поширокото окружување.

Домување

Од неколкуте основни функции во населбите, **домувањето** е најголем потрошувач и корисник на просторот, основна содржина на населбите и основен елемент на просторното и урбанистичко планирање. Домувањето општо, а станбената изградба посебно е битна компонента на социјалниот и општествениот развој, организација и уредување на просторот и подигнување на животниот стандард на населението.

Во просторно планските документи домувањето често се набљудува како последица на промените во другите развојни сфери. Примената на концепцијата на полицентричен развој го третира домувањето како посебен тип на развоен ресурс, особено битно за неразвиените подрачја како нови жаришта на развој.

Бидејќи вложувањето во станбената изградба чини голем дел од приходот на секое домаќинство без стан, очигледно дека во услови на рационално работење и се поостра економска конкуренција, станбеното прашање на работниците, како и оние кои бараат вработување станува се поважна развојна околност. Порастот на цената на станбената изградба и одржување ќе влијае на промена на просторната стратегија на развој на голем број претпријатија кои ќе бидат принудени да ги лоцираат своите погони таму каде веќе постојат работници со решено станбено прашање.

Просторното разместување на новите стопански претпријатија треба да се базира на постоечкиот станбен фонд во помалите населби и нивните технологии во склад со квалификационата структура на населението на таквите подрачја. На тој начин, постоечкиот станбен фонд, како една од почетните развојни ресурси на овие населби станува поттик за јакнење на постоечките и создавање на нови центри, на развој во функција на полицентричен развој.

Во тој контекст оваа иницијатива за изработка на **Локална урбанистичко- планска документација за изградба на објекти со основна класа на намена Г2-лесна и незагадувачка индустрија, КО Баланци, Општина Центар Жупа,** го поддржува концептот, кој нуди **квалитетни услуги во функција на стопанскиот развој, а кој се базира на популацијата и станбениот фонд во населбите во непосредна близина.**

Јавни функции

Организацијата на јавните функции, согласно планираната мрежа на населби, поаѓа од постојната мрежа на јавните функции во регионот под претпоставка дека идниот развој на истите ќе се развива во согласност со економските, институционалните и други промени во него.

Организирање на мрежата на јавните функции овозможува:

- достапност на функциите до сите граѓани во регионот;
- воедначен квалитет на пружените услуги;
- активно учество на граѓаните во организација на работата на јавните функции;
- прилагоденост на програмата на јавните служби на локалните карактеристики како и можност за избор на модалитет и вид на услуга.

Развојот на стопанството и системот на населби, економскиот развој, зголемување на степенот на вработеност и севкупната урбанизација на просторот го условува порамномерниот развој на јавни функции, како *потреба за поголем избор на занимања, потреба од соодветно образование, како и остварување на здравствена и социјална заштита.* Мотивите, интересите и инвестиционите критериуми на приватните инвеститори, различните фондации и други непрофитни асоцијации се исто така значајни за организирање на јавните функции.

Предложената локација изработка на **Локална урбанистичко- планска документација за изградба на објекти со основна класа на намена Г2-лесна и незагадувачка индустрија, КО Баланци, Општина Центар Жупа**, е надвор од урбаниот опфат на најблиската населба и нема препораки за организација на јавни функции на неа, што значи дека се исклучени и можностите за било каков конфликт помеѓу два типа на функции.

Индустрија

Развојот и просторната разместеност на индустријата претставува значаен фактор за поттикнување на развојот на вкупната економија и модернизација на другите области од економскиот и општествениот живот. Ефикасното и успешно спроведување на насоките и определбите за поттикнување на развојот на индустриските дејности и нивно рационално разместување во просторот ги детерминираат позитивните промени и во другите сегменти на економијата: пораст на вработеноста, зголемување на бруто домашниот производ, подобрување на животниот стандард и др.

Врз основа на сознанијата и определбите на "Националната стратегија за економски развој на Република Македонија" (МАНУ, 1997), како и врз основа на досегашниот развој, а особено концептот на одржлив развој, основните насоки и стратешки определби на долгорочниот развој на индустријата се следните: технолошко преструктурирање, извозна ориентација на водечките сектори и гранки; **пошироко воведување и развој на еколошки-просторно прифатливо индустриско производство со развој на штедливи технологии (во однос на природните ресурси, енергијата и горивото и работната сила) и (или) малоотпадни (безотпадни) технологии**; зголемување на ефикасноста на производството; почитување на инвестиционите критериуми врз база на континуирано планирање и прифаќање на пазарните критериуми на стопанисување; стратегија на разместеност на индустриските капацитети која ја респектира просторната структура на факторите на разместеноста, рационалниот распоред на материјалните производствени фондови, од аспект на вкупниот простор на Републиката и потребите од комплексен развој на одделни територијални единици; развој на малите претпријатија, заради остварување на концептот на децентрализиран развој и разместеност на индустријата.

Развојот на индустријата по одделните општини, особено помалите, се очекува да се остварува со градба на мали, флексибилни капацитети и поголема застапеност меѓу другото и на агроиндустрискиот сектор.

Концепцијата за развој и разместеност на индустријата утврдена со "Просторниот план на Република Македонија" е поставена врз основа на повеќе цели и плански определби од кои релевантни за **планираната ЛУПД за изградба на објекти со основна класа на намена Г2-лесна и незагадаувачка**

индустрија, КО Баланци, Општина Центар Жупа на површина од 0,63 ha, се следните:

- **вклучување на еколошките преференци во развојот на индустријата и нејзина алокација и разместување**;
- **развојот на индустријата во поголема мера да се потпира врз примената на достигнувањата на науката и на техничко-технолошкиот прогрес и иновации во технолошките процеси;**
- **технолошко преструктурирање, во склад со барањата за модернизација и реконструкција на индустријата;**
- **стратегија на развој на високите технологии усогласени со концепцијата на одржливиот развој: мала суровинска и енергетска интензивност, висока информативна и научна интензивност, високо учество на стручната работна сила, висока фрагментација на пазарот со специфични барања, високи вложувања во предконкурентни истражувања и сеопфатно влијание врз карактеристиките на голем број сегменти на социо-економскиот систем.**

Во планскиот период, индустриското производство се очекува да биде застапено во сите општини и да остварува растеж кој ќе придонесе за зголемување на вработувањето, подобрување на условите за живеење на граѓаните на поширокиот простор на земјата.

Индустријата која е водечка стопанска дејност и двигател на развојот на вкупната економија има значајно влијание врз квалитетот на животната средина. Во услови на усвоената развојна парадигма на "одржлив" развој, напорите треба да се насочат кон суштествени промени во стратегијата и политиката за развој и просторна алокација на индустриски гранки засновани на принципите на еколошка заштита. Според филозофијата на одржлив развој, економскиот односно индустрискиот развој и заштитата на животната средина прават единствен систем. Одржливиот развој претставува алтернатива за загрозените природни и создадени вредности и за создавање на хумано општество и окружување. Разрешувањето на конфликтите во овој систем треба да почива на интеракција на релацијата простор и социо-економската компонента на развојот.

Сообраќај и врски

Комуникациската мрежа на Република Македонија, сочинета од повеќе комуникациски потсистеми, е етаблирана преку системот за сообраќај и врски врз чија основа, помеѓу другото, се темели и организацијата на просторот на државата. Комуникациските системи во Република Македонија, кои се од особено значење за развојот на стопанските активности, се очекува да се подобруваат, унапредуваат и да се развиваат во две насоки на развој на комуникациите:

- екстерното поврзување на државата (стратешки коридори);
- интерното поврзување во државата (регионални и локални потреби).

Основа за *екстерното поврзување* на државата се дефинираните комуникациски коридори согласно меѓународните конвенции и препораки, што воедно се и основа за ориентација кон европските и балканските определби за економски и технолошки комуникации, што е од особено значење за извозот.

Основата за *интерното поврзување* во државата односно планирање и развој на патната мрежа на Р. Македонија се базира на категоризација на патиштата, на стратешки дефинирани меѓународни коридори за патен сообраќај, на досега изградената европска патна мрежа-ТЕМ со "Е" ознака на патиштата, на досега изградената магистрална и регионална патна мрежа, како и на определбите од долгорочната стратегија за развој.

Мрежата на патишта "Е" ознака што ги дефинира меѓународните коридори за патен сообраќај низ Републиката се: **Е-65, Е-75, Е-850, Е-871**.

Во идната патна мрежа на Р. Македонија, основните патни коридори ќе ги следат веќе традиционалните правци во насока север-југ (коридор 10), односно исток-запад (коридор 8), што се вкрстосуваат во просторот помеѓу градовите: Скопје, Куманово и Велес. На тој начин дел од магистралните патишта во Република Македонија ќе формираат три основни патни коридори, што треба да се изградат со технички и експлоатациони карактеристики компатибилни со системот на европските автопатишта (ТЕМ):

- север-југ: М-1 (Србија - Куманово - Велес - Гевгелија - Грција)
- исток-запад: М-2 и М-4 (Бугарија-Крива Паланка-Куманово-Скопје-Тетово-Струга-Албанија и крак Скопје - Србија)
- исток-запад: М-5 (Бугарија - Делчево - Кочани - Штип - Велес -Прилеп - Битола - Ресен - Охрид- Требеништа- М4 (крак Битола -граница со Грција)

Релевантните регионални патни правци за предметната локација според Просторниот план на Република Македонија (2002 - 2020 г.) велгуваат во групата на **регионални патишта "Р1"** и **"Р2"** и се со ознака:

- **Р1201 –** (Струга-врска со А2 -Дебар-врска со Р-1202);
- **Р2249** - (Мелнички мост-врска со Р1102-Папрадник-Брештани-Селце-врска со Р2243).

Динамиката за реализација на мрежата, што ќе овозможи целосно опслужување на Република Македонија, ќе биде во функција на сообраќајните потреби (очекуваниот обем на сообраќајот), потребите за интеграција во европскиот патен систем, како и економската моќ на државата, а трасите на меѓународните и магистралните патишта, задолжително ќе поминуваат надвор од населените места и се предлага да се решаваат со денивелирано вкрстосување со останатата патна мрежа.

При планирање да се почитува Законот за јавни патишта („Службен весник на Република Македонија" број 84/08, 52/09, 114/09, 124/10, 23/11, 53/11, 44/12, 168/12, 163/13, 187/13, 39/14, 42/14, 166/14, 44/15, 116/15, 150/15, 31/16, 71/16 и 163/16).

Железнички сообраќај: Концепцијата за развој на **железничкиот систем** базира на потребата за модернизација и проширување на железницата во целина, како и поврзување на железничката мрежа на Република Македонија со соодветните мрежи на Република Бугарија и Република Албанија.

Железничката мрежа на Република Македонија, во планскиот период, треба да ја сочинуваат: магистрални железнички линии од меѓународен карактер, регионални линии и локални линии.

1. Магистрални железнички линии од меѓународен карактер:
   - СР- Табановце-Скопје-Гевгелија-ГР ..... 213,5 km
   - СР - Блаце-Скопје..... 31,7 km

- ГР -Кременица-Битола-Велес..... 145,6 km
- БГ -Крива Паланка-Куманово ..... 84,7 km
- АЛ-Струга-Кичево-Скопје ..... 143,0 km

Покрај постојните врски Табановце и Блаце на север, односно Гевгелија и Кременица на југ, ќе се изврши и соодветно поврзување на исток кон Република Бугарија, односно на запад кон Република Албанија, со што ќе се овозможи целосно интегрирање на македонскиот железнички систем со соодветните системи на соседните држави.

Во планскиот период до 2020 год. меѓудругото се очекува развој на интегралниот транспорт, односно техничко-технолошкото доопремување на Македонските железници за извршување на задачите и за вклучување во меѓународниот сообраќај, што е во согласност со стратегијата на развојот на железничкиот сообраќај и со реалните можности на Република Македонија.

Воздушен сообраќај:Воздушните патишта во Република Македонија се интегрален дел од европската мрежа на воздушни коридори со ширина од 10 наутички милји во кои контролирано се одвиваат прелетите над територијата на државата.

Примарната аеродромска мрежа во Република Македонија треба да ја сочинуваат вкупно 4 аеродроми за јавен воздушен сообраќај, и тоа во Скопје, Охрид, Струмица и Битола. Аеродромот во Скопје е оспособен за прием и опрема на интерконтинентални авиони, аеродромот во Охрид е реконструиран во повисока-II категорија, а новите аеродроми што се предвидуваат во Струмица и Битола се предвидени да бидат со доминантна намена за карго транспорт на стоки.

Секундарната аеродромска мрежа се предлага да ја сочинуваат сегашните 5 реконструирани и технички доопремени спортски аеродроми и вкупно 15 аеродроми за стопанска авијација, од кои 7 нови. Покрај тоа треба да се уредат и околу 20 терени за дополнителен развој на воздухопловниот спорт и туризам во согласност со меѓународните прописи за ваков вид на аеродроми.

Радиокомуникациска мрежа и антенски системи

Радиокомуникациска мрежа е јавна електронска комуникациска мрежа со која се обезбедува емитување, пренос или прием на знаци, сигнали, текст, слики и звуци или други содржини од каква било природа преку радиобранови. Основни елементи на примопредавателниот систем се: антените, антенските столбови, водови, засилувачи и друго.

Јавните електронски комуникациски мрежи треба да се планираат, поставуваат, градат, употребуваат и слично под услови утврдени со Законот за електронските комуникации, прописите донесени врз основа на него, прописите за просторно и урбанистичко планирање и градење, прописите за заштита на животната средина, нормативите, прописите и техничките спецификации содржани во препораките на Европската Унија.

Изложеноста на јавноста на нејонизирачко електромагнетно зрачење со пуштањето во работа на антенски систем не треба да ги надминува вредностите пропишани со Упатството за гранични вредности при изложеност на нејонизирачко зрачење издадено од Меѓународна комисија за заштита од нејонизирачко зрачење (ICNIRP – International Commission on Non-Ionizig Radiation Protection). Агенцијата за електронски комуникации врши контрола со мерење на нејонизирачкото електромагнетно зрачење, со цел да ја утврди усогласеноста на антенските системи со граничните вредности.

Оператори на мобилната телефонија во Р.Македонија се М-Телеком, ONE.VIP и Лајкамобајл. Тие во своите секојдневни развојни активности вршат:

- Квалитетно мрежно покривање со мобилен сигнал на:
  - региони, општини, населени места,
  - подрачја од јавен интерес (културно-историски, спортски, стопански, индустриски, погранични зони и др.),
  - сообраќајна и транспортна инфраструктура.
- Подготовка на проекти за развој на мрежата согласно постоечката инфраструктура на теренот.
- Усогласување на развојните планови со одделни институции на државата (министерства, управи и сл.).

Целиот овој регион, покриени е со сигнал на мобилна телефонија на мобилните оператори.

Кабелска електронска комуникациска мрежа

Кабелска електронска комуникациска мрежа се користи за дистрибуција на јавни електронски комуникациски услуги до крајниот корисник. Пристапниот дел на мрежата е изграден од кабли (од бакарни парици, коаксијални, хибридни коаксијално-оптички и/или оптички) и придружни дистрибутивни и изводни точки: канали, цевки, кабелски окна/шахти, надворешни ормари и др.

Јавната кабелска електронска комуникациска мрежа и придружните средства треба да се планираат, проектираат, поставуваат и градат на начин кој нема да ја попречува работата на другите електронски комуникациски мрежи и придружни средства, како ни обезбедувањето на другите електронски комуникациски услуги.

Изградбата на јавните електронски комуникациски мрежи и придружни средства треба да се обезбеди:

- заштита на човековото здравје и безбедност,
- заштита на работната и животната средина,
- заштита на просторот од непотребни интервенции,
- заштита на инфраструктурата на изградените јавни електронски комуникациски мрежи,
- унапредување на развојот и поттикнување на инвестиции во јавните електронски комуникациски мрежи со воведување на нови технологии и услуги, а особено со воведување на следни генерации на јавни електронски комуникациски мрежи.

АД “Македонски Телекомуникации” и останатите оператори за своите корисници обезбедуваат широк опсег на услуги како што се: говорни услуги (вклучувајќи услуги со додадена вредност), услуги за пренос на податоци, пристап до Интернет, мобилни комуникациони услуги, јавни говорници и др. Комуникациските услуги се обезбедуваат врз основа на добро воспоставената електронска комуникациска мрежа со примена на најсовремени технологии.

Телефонските корисници во ова подрачје во електронско комуникацискиот сообраќај се приклучени преку телефонската централа во Центар Жупа.

Операторите на јавна кабелска електронска комуникациска мрежа до крајот на 2020 година треба да обезбедат можност за широкопојасен пристап до услуги (broadband) со големи брзини на: 100% од домаќинствата покриени со мрежата на операторот со можност за пристап до јавната комуникациска мрежа со брзина на пренос од 30 Mbps и најмалку 50% од домаќинствата покриени со

мрежата на операторот со можност за пристап до јавната комуникациска мрежа со брзина на пренос од 100 Mbps.

Заштита на животната средина

Анализата на влијанијата врз животната средина, како превентива, има за цел да ги идентификува можните проблеми, да ги рационализира трошоците и да направи оптимален избор на мерките за заштита на животната средина. За разлика од "пасивниот" пристап, со кој се применуваат заштитни мерки по настанатиот проблем, што претставува финансиско оптоварување на производителите, давачите на услуги и општеството во целост, превентивната заштита на животната средина се трансформира во елемент на развој и појдовна основа за глобалното управување со животната средина засновано на принципите на одржливиот развој. Одржувањето на континуитет во следењето на состојбите во медиумите и областите на животната средина, дава претстава за трендот на промени кои настанале во текот на подолг временски период на анализираното подрачје, како основа за планирање и предвидување на промените кои би можело да се очекуваат во животната средина во временската рамка на која се однесува планскиот документ.

Можни закани по животната средина од предвидените за изградба објекти со основна класа на намена Г2-лесна и незагадувачка индустрија, КО Баланци, Општина Центар Жупа се: нарушување на квалитетот на воздухот, водите и почвата како резултат на емисија на загадувачки материи, зголемени нивоа на бучава и вибрации и несоодветно управување со отпадот.

Со цел да се обезбеди заштита и унапредување на животната средина при изработката на Локална урбанистичко-планска документација за изградба на објекти со основна класа на намена Г2-лесна и незагадувачка индустрија, КО Баланци, Општина Центар Жупа, потребно е да се почитуваат одредбите пропишани во законската регулатива од областа на заштита на животната средина и подзаконските акти донесени врз нивна основа.

Мерки за заштита на животната средина кои треба да се превземат со цел да се обезбеди одржлив развој на анализираното подрачје со минимално негативно влијание врз медиумите и областите во животната средина:

- Да се следи и контролира присуството на загадувачки материи во воздухот со цел да се одржи квалитетот на воздухот во граници на дозволените нивоа на емисии;
- Да се предвидат соодветни технички зафати за пречистување на отпадните води и имплементација на технологии кои ќе овозможат нивно повторно искористување за истата или друга намена;
- Да се контролира квалитетот на пречистените отпадни води пред испуштање во најблискиот реципиент, со цел да се усогласат вредностите на концентрацијата на материите присутни во пречистената отпадна вода со пропишаните гранични вредности на максимално дозволените концентрации на материите присутни во реципиентот;
- Да се превземат активности за намалување на бучавата и вибрациите од опремата, со цел да се избегнат негативните ефекти од бучавата и да се почитуваат пропишаните гранични вредности за дозволено ниво на бучава во животната средина;

- Организирано управување со отпадот со цел да се минимизира негативното влијание врз животната средина, животот и здравјето на луѓето;
- Создавачот и/или поседувачот на отпадни материи и емисии ги сноси сите трошоци за санација на евентуално предизвиканите нарушувања во животната средина;
- Уредување на објектите со заштитно и украсно зеленило. При изборот на вегетацијата да се даде приоритет на видовите (автохтони) со висок биоакумулативен капацитет за загадувачки материи.

Заштита на природното наследство

Од областа на **заштита на природата** *(природното наследство, природните реткости и биолошката и пределската разновидност)*, Локалната урбанистичко-планска документација треба да се усогласи со Просторниот план на Република Македонија на тој начин што, врз основа на режимот за заштита, ќе се организира распоред на активности и изградба на објекти кои ќе се усогласат со барањата кои ги поставува одржливото користење на природата и современиот третман на заштитата.

Особено внимание при заштита на природата, треба да се посвети на начинот, видот и обемот на изградбата што се предвидува во заштитените простори за да се одбегнат или да се надминат судирите и колизиите со инкомпатибилните функции. За таа цел е неопходно почитување на следните принципи:

- Оптимална заштита на просторите со исклучителна вредност;
- Зачувување и обновување на постојната биолошка и пределска разновидност во состојба на природна рамнотежа;
- Обезбедување на одржливо користење на природното наследство во интерес на сегашниот и идниот развој, без значително оштетување на деловите на природата и со што помали нарушувања на природната рамнотежа;
- Спречување на штетните активности на физички и правни лица и нарушувања во природата како последица на технолошкиот развој и извршување на дејности, односно обезбедување на што поповолни услови за заштита и развој на природата;
- Рационална изградба на инфраструктурата;
- Концентрација и ограничување на изградбата;
- Правилен избор на соодветна локација.

Според Законот за заштита на природата („Службен весник на Република Македонија" број 67/04, 14/06, 84/07, 35/10, 47/11, 148/11, 59/12, 13/13, 163/13, 41/14, 146/15, 39/16 и 63/16) и Законот за животна средина („Службен весник на Република Македонија" број 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 44/15, 129/15, 192/15 и 39/16) потребно е внесување на мерки за заштита на природата при планирањето и уредувањето на просторот кои треба строго да се почитуваат.

Согласно Студијата за заштита на природното наследство, изработена за потребите на Просторниот план на Република Македонија на просторот кој е предмет на изработка на Локална урбанистичко-планска документација за изградба на објекти со основна класа на намена Г2-лесна

и незагадувачка индустрија, КО Баланци, Општина Центар Жупа, нема регистрирано ниту евидентирано природно наследство.

Доколку при изработка на Локалната урбанистичко-планска документација или при уредување на просторот се дојде до одредени нови сознанија за природно наследство кое би можело да биде загрозено со урбанизацијата на овој простор, потребно е да се предвидат мерки за заштита на природното наследство:

- Утврдување на границите и означување на сите објекти кои би можеле да бидат предложени и прогласени како природно наследство;
- Забрана за вршење на какви било стопански активности кои не се во согласност со целите и мерките за заштита утврдени со правниот акт за прогласување природното добро или Просторниот план за подрачје со специјална намена;
- Магистралната и останатата инфраструктура (надземна и подземна) да се води надвор од објектите со природни вредности, а при помали зафати потребно е нејзино естетско вклопување во природниот пејзаж;
- Локалната и останатата инфраструктура (надземна и подземна) да се води надвор од објектите со природни вредности, а при помали зафати потребно е нејзино естетско вклопување во природниот пејзаж;
- Воспоставување на мониторинг, перманентна контрола и надзор на објектите со природни вредности и преземање на стручни и управни постапки за санирање на негативните појави;
- Воспоставување на стручна соработка со соодветни институции во окружувањето;
- Почитување на начелата за заштита на природата согласно Законот за заштита на природата.

Заштита на културното наследство

Во своето милениумско постоење, човековата цивилизација од праисторијата до денес, на територија на Р.Македонија, оставила значајни траги од вонредни културни, историски и уметнички вредности кои го потврдуваат постоењето, континуитетот и идентитетот на македонскиот народ на овие простори.

Просторниот аспект на недвижното културно наследство е предмет на анализа во корелација со долгорочната стратегија на економски, општествен и просторен развој, односно стратегија за зачувување и заштита на тоа наследство во услови на пазарно стопанство.

Републичкиот завод за заштита на спомениците на културата, за потребите на Просторниот план на Републиката, изготви **Експертен елаборат за заштита на недвижното културно наследство** во кој е даден Инвентар на недвижното културно наследство од посебно значење.

Инвентарот содржи список на регистрирани и евидентирани недвижни културни добра, што подразбира список на недвижните предмети со утврдено својство споменик на културата, односно на недвижните предмети за кои основано се претпоставува дека имаат споменично својство. Тоа се: археолошки локалитети, цркви, манастири, џамии, бањи, безистени, кули, саат кули, турбиња, мавзолеи, конаци, мостови, згради, куќи, стари чаршии, стари градски јадра и други споменици со нивните имиња, локации, блиските населени места, период на настанување и општините во кои се наоѓаат спомениците.

Согласно постоечката законска регулатива, видови на недвижно културно наследство се: споменици, споменични целини и културни предели.

Значаен дел од недвижното културно наследство (околу 45%), се наоѓа во **руралните средини** и ридско - планинските подрачја, кои се целосно или делумно напуштени, што значително ја усложнува нивната заштита и користење.

На подрачјето на катастарската општина кое е предмет на анализа **има евидентирани** недвижни споменици на културата (Експертен елаборат):

1. *Археолошки локалитет "Крчин", Баланци,*
2. *Археолошки локалитет "Над Еѓупци", Баланци,доцен среден век;*
3. *Археолошки локалитет "Тејупци", Баланци,доцен среден век;*
4. *Археолошки локалитет "Црква", Баланци, среден век;*

Во **Археолошката карта на Република Македонија,** која ги проучува предисториските и историските слоеви на човековата егзистенција, од најстарите времиња до доцниот среден век, на анализираното подрачје на катастарската општина, евидентирани се следните локалитети:

КО Баланци : *Црква,* средновековна некропола; на југоисточниот дел од селото, веднаш од десната страна на патот за селото Голем Папрадник се среќаваат камени плочи од гробни конструкции.

Според Просторниот план на Р. Македонија, најголем број на цели се однесуваат на третманот и заштитата на културното наследство во плановите од пониско ниво.

При изработка на планска документација од пониско ниво, да се утврди точната позиција на утврдените ***локалитети со културно наследство*** и во таа смисла да се применат плански мерки за заштита на недвижното наследство:

- задолжителен третман на недвижното културно наследство во процесот на изработката на просторните и урбанистичките планови од пониско ниво заради обезбедување на плански услови за нивна заштита, остварување на нивната културна функција, просторна интеграција и активно користење на спомениците на културата за соодветна намена, во туристичкото стопанство, во малото стопанство и услугите, како и во вкупниот развој на државата;
- планирање на реконструкција, ревитализација и конзервација на најзначајните споменички целини и објекти и организација и уредување на контактниот, околниот споменичен простор заради зачувување на нивната културно - историска димензија и нивна соодветна презентација;
- измена и дополнување на просторните и урбанистичките планови заради усогласување од аспект на заштитата на недвижното културно наследство.

Согласно Закон за просторно и урбанистичко планирање културното недвижно наследство во просторните и урбанистички планови треба да се третира на начин кој ќе обезбеди негово успешно вклопување во просторното и организационо ткиво на градовите и населените места или пошироките подрачја и потенцирање на неговите градежни, обликовни и естетски вредности.

Туризам и организација на туристички простори

Туризмот и угостителството со својата основна функција-прифаќање, сместување и истовремено задоволување на голем број разновидни барања и желби на туристите, влијае врз вкупната економија и развојот на одредена средина, а исто така има изразено влијание и врз просторот во кој ја извршува својата дејност. Туризмот со своето мултиплицирано влијание во процесот на стопанисување, посредно и непосредно, ги вклучува и другите гранки и дејности во вкупната понуда на туристичкиот пазар. Ова пред сé, се однесува на угостителството, трговијата, сообраќајот, занаетчиството, здравството и на разни други видови услуги. Исто така, преку туризмот се нудат и се продаваат нематеријални вредности, како што се: разни информации, обичаи, фолклор, забава, спортско-рекреативни активности и слично.

Врз основа на комплексно согледаните природни и создадени услови и ресурси по обем, квалитет, распространетост или уникатност, функционалност, атрактивност и степен на активираност, на територијата на Р. Македонија како посебни целини може да се издвојат следните видови на туристички потенцијали: водените површини, планините, бањите, целините и добрата со природно и културно наследство, транзитните туристички правци, градските населби, ловните подрачја и селата.

Согласно со основните долгорочни цели, концептот и критериумите за развој и организација на туристичката понуда, во Р. Македонија се дефинирани вкупно 10 туристички региони со 54 туристички зони.

Предметната локација припаѓа на Мавровско - Дебарски туристички регион со утврдени 4 туристички зони и 16 туристички локалитети и е дел од простори коишто имаат национално туристичко значење.

Заштита од воени разурнувања, природни и техничко-технолошки катастрофи

Согласно Просторниот план на Република Македонија, **предметната локација за која се наменети условите за планирање на просторот за изработка на ЛУПД за изградба на објекти со основна намена Г2-лесна и незагадувачка индустрија, КО Баланци, Општина Центар Жупа, се наоѓа во индиректно загрозени простори од воени дејства.** Тоа се ридско- планински и субпланински простори, кои се наоѓаат во непосредна близина на просторите со висок степен на загрозеност (самите не се директно изложени на борбени дејства) или во близина на просторите за формирање слободна територија, поради што се погодни за принуден и повремен престој на борбените единици, евакуираното население и др.

Согласно со Законот за заштита и спасување, **задолжително треба да се применуваат мерките за заштита и спасување кои опфаќаат урбанистичко-технички и хуманитарни мерки.**

Согласно Законот за заштита и спасување (“Службен весник на Република Македонија” број 93/12 - пречистен текст, 41/14, 129/15, 71/16 и 106/16), мерките за заштита и спасување задолжително се применуваат во процесот на планирање и уредување на просторот и проектирање и изградба на објектите, на начин кој го уредува Владата на РМ со подзаконски акт.

Засолнувањето опфаќа планирање, изградба, одржување и користење на јавните засолништа, одржување и користење на изградените засолништа и на другите заштитни објекти за заштита на населението, материјалните добра и

културното наследство на Републиката. Јавните засолништа се планираат согласно со програмата на Владата за мерките за заштита и спасување и програмата на единиците на локалната самоуправа за мерките за заштита и спасување, а истите се вградени во урбанистичките планови.

Јавните засолништа според отпорноста се градат како засолништа за основна заштита, во согласност со техничките нормативи за изградба на јавни засолништа што ги донесува директорот на Дирекцијата.

Републиката има обврска за изградба на јавни засолништа само во случај на исклучително загрозени објекти што ќе ги утврди Дирекцијата врз основа на геолошко- хидролошките и сеизмичките карактеристики на земјиштето и на капацитетот на задоволување на потребите за засолнување. Единиците на локалната самоуправа имаат обврска да градат јавни засолништа со кои ќе ги задоволат потребните капацитети за засолнување на луѓето, материјалните добра и културното наследство на своето подрачје.

Начинот на изградба на јавните засолништа и одржувањето и користењето на веќе изградените засолништа и други заштитни објекти и определување на потребниот број на засолнишни места со уредба ги уредува Владата.

Сеизмичките појави - земјотресите се доминантни природни непогоди во Република Македонија, кои можат да имаат катастрофални последици врз човекот и природата. Присутни се низ вековите, на десет сеизмички жаришта во земјата или во нејзината поблиска и поширока околина. Земјотресите со умерени магнитуди (M<6,0) можат да предизвикаат сериозни разурнувања, бидејќи традиционално градените објекти, особено во руралните средини, не можат да ги издржат овие земјотреси без значителни оштетувања. Историските податоци покажуваат дека силните земјотреси генерирани на територијата на државата се проследени и со појава на колатерални хазарди (ликвификација, одрони, свлечишта, пукнатини, раседници, померувања), со доминантни одрони и свлечишта, што уште повеќе ги зголемува негативните последици на земјотресите.

Во досегашниот просторен развој на Републиката, природните богатства, географските, морфолошките и другите погодности имале доминантно влијание врз изградбата и уредувањето на нејзината територија, без оглед на присутните сеизмички ризици. Тоа создава конфликтна ситуација во која најголемите градови, најголем број на населението, индустриските капацитети и најзначајните комуникации, како што се коридорите север - југ и исток - запад, се лоцирани во зоните со најголема сеизмичност (интензитет од VII – X степени на МКС -64).

Локацијата за која се наменети условите за планирање на просторот се наоѓа во зона со **VIII степени по Меркалиевата скала на очекувани земјотреси.**

Намалување на сеизмичкиот ризик може да се изврши со задолжителна примена на нормативно - правна регулатива, со која се уредени постапките, условите и барањата за постигнување на технички конзистентен и економски одржлив степен на сеизмичка заштита, кај изградбата на новите објекти.

Во инвестиционите проекти треба да се разработат мерките за заштита на човекот, материјалните добра и животната средина од природни катастрофи.

Неопходно е перманентно ажурирање на плановите за заштита од елементарни непогоди, кои согласно законските обврски постојат за целата територија на државата, поради присутниот сеизмички хазард, како и изложеноста на други природни катастрофи. Со реализација на наведените приоритети се создаваат реални услови за успешна инженерска превенција и намалување на сеизмичкиот ризик на територијата на Република Македонија, односно за ефикасен менаџмент на ефектите и вонредните состојби предизвикани од силните сеизмички сили.

За успешно функционирање **на заштитата од природни и елементарни катастрофи** во процесот на урбанистичко планирање потребно е да се преземат соодветни мерки за **заштита од пожари**, односно евентуалните човечки и материјални загуби да бидат што помали во случај на пожари.

Во однос на диспозицијата на противпожарната заштита, предметната локација во случај на пожар ќе ја опслужуваат противпожарни единици од **градот Дебар.**

Во процесот на планирање потребно е да се води сметка за конфигурацијата на теренот, степен на загрозеност од пожари и услови кои им погодуваат на пожарите: климатско-хидролошките услови, ружата на ветрови и слично кои имаат влијание врз загрозеност и заштита од пожари.

Заради поуспешна заштита во урбанистички планови се превземаат низа мерки за отстранување на причините за предизвикување на пожари, спречување на нивното ширење, гаснење и укажување помош при отстранување на последиците предизвикани со пожари, кои се однесуваат на:

- изворите за снабдување со вода, капацитетите на водоводната мрежа и водоводните објекти кои обезбедуваат доволно количество вода за гаснење на пожари;
- оддалеченоста меѓу зоните предвидени за станбени и јавни објекти и зоните предвидени за индустриски објекти и објекти за специјална намена за сместување лесно запаливи течности, гасови и експлозивни материи;
- широчината, носивоста и проточноста на патиштата со кои ќе се овозможи пристап на противпожарни возила до секој објект и нивно маневрирање за време на гаснење на пожарите.

Заштитата од пожари опфаќа мерки и дејности од нормативен, оперативен, организационен, технички, образовно-воспитен и пропаганден карактер, кои се уредени со Законот за заштита и спасување, како и Уредбата за спроведување на заштитата и спасувањето од пожари.

Од метеоролошки појави со карактеристики на елементарни непогоди се манифестираат појавата на **град, луњени ветрови и магли**.

Едно од можните и неопходно потребни превентивни мерки за заштита од **техничко - технолошки катастрофи** е планирањето, кое преку осознавање и анализа на состојбите и опасностите од можните инциденти, во одржувањето на инсталациите и опремата, треба да создаде прифатлив однос кон животната средина.

Потребна е доследна примена на основните методолошки постапки за планирање и уредување на просторот:

- оценка на состојбите на природните компоненти на животната средина и степенот на загрозеност од појава на технички катастрофи;

- оценка на оптовареноста на просторот со технолошки системи со одредено ниво на ризик;
- анализа на меѓусебната зависност на природните услови и постојните технолошки системи;
- дефинирање на нивото на постојниот ризик при редовна секојдневна работа на технолошките системи и при појавата на инцидентни случаи;
- процена на загрозеноста на луѓето и материјалните добра;
- утврдување на критериумите за избор на оптимална варијанта на заштита врз основа на проценетиот степен на загрозеност.

Со примена на оваа методолошка постапка може де се очекува остварување на следните основни цели за заштита од техничко-технолошки катастрофи:

- максимално усогласување и користење на просторот од аспект на заштита во рамките на просторните можности;
- вградување на мерките на кои се заснова организацијата на заштита и спасување на човечките животи и материјалните добра од техничко-технолошки катастрофи во определувањето на намената на просторот;
- интегрирање на елементите на загрозеноста на прашањата врзани со заштитата на животната средина.

Заради постигнување на целосна заштита на луѓето, материјалните добра и потесната и поширокатa животна средина постојат три нивоа на преземање на сигурносни, превентивни мерки:

Прво ниво: ги вклучува сите мерки кои се преземаат во одржувањето на опремата и инсталациите, заради сигурно користење на опасни материјали во технолошките процеси и одбегнување на технолошки катастрофи.

Второ ниво: се однесува на сите мерки кои треба да обезбедат ограничување на емисијата како последица од пожар, експлозија или ослободување на хемикалии, што може да се случи во околности на поголеми индустриски акциденти.

Трето ниво: вклучува мерки кои се преземаат за заштита на животната средина во смисла на ограничување на ефектите од емисија на опасни материи, или последици од пожар и експлозии.

При изработката на плановите од пониско ниво треба да се има предвид следното:

- Потребата од оформување на системот на евиденција и анализа на технолошките акциденти, компатибилен на системот MAPC на Европската унија, како база за евиденција на опасни материјали, присутни во технолошките постројки и можни причини на катастрофи.
- Потребата од предвидување на превентивни мерки од страна на стопанските субјекти за спречување на технолошки катастрофи, базирани врз анализата на однесувањето на исти или слични постројки.
- Изработка на соодветни планови и програми за заштита на населението и едукација и тренинг на персоналот во случај на евентуална техничка катастрофа.

Усогласување на планската документација со Просторниот план

Сите активности во просторот треба **да се усогласат со насоките на Просторниот план на државата**, особено значителните и оние кои се однесуваат на планирањето и изградбата на:

- државните инфраструктурни системи (патишта, железници, воздушен сообраќај, телекомуникации);
- енергетските системи, енерговоди и поголеми водостопански системи;
- градежните објекти важни за Државата;
- капацитетите на туристичката понуда;
- стопанските комплекси и оние кои се однесуваат на поголеми концентрации (слободни економски зони);
- капацитетите за користење на природните ресурси.

Просторните планови на регионите и подрачјата од посебен интерес и урбанистичките планови се усогласуваат со Просторниот план на Републиката, особено во однос на следните елементи:

- намената и користењето на површините;
- мрежата на инфраструктура;
- мрежата на населби;
- заштитата на животната средина.

Насоките на Просторниот план на Републиката во однос на намената и користењето на површините се однесуваат на заложбата при изработката на урбанистичките планови, површините за сите урбани содржини треба да се бараат исклучиво на површини од послаби бонитетни класи (над IV категорија).

Посебни мерки и активности за остварување на рационалното користење и заштита на просторот, како и посебни интереси на просторниот развој се:

- Обезбедување на спроведување на постојните закони и прописи со кои се заштитува просторот, ресурсите и националното богатство и се организира и уредува просторот со цел за вкупен развој.
- Рационално користење на подрачјата за градба и нивно проширување или формирањето на нови врз база на критериумите за изготвување на соодветна планска документација.
- Насоките и критериумите за уредување на просторот надвор од градежните подрачја треба да се утврдат со помош на стручни основи и упатствата од ресорите на земјоделството, водостопанството, шумарството и заштитата на животната средина.
- Создавање на услови за лоцирање на мали стопански единици.

ЗАКЛУЧНИ СОГЛЕДУВАЊА

Условите за планирање на просторот се наменети за изработка на Локална урбанистичко-планска документација за изградба на објекти со основна класа на намена Г2-лесна и незагадувачка индустрија, на КП 265, КО Баланци, Општина Центар Жупа.

Површината на планскиот опфат изнесува 0,63 ha. Предметната локација зафаќа шумско земјиште од V класа.

Во границите на планскиот опфат се предвидуваат намени и функции согласно Законот за просторно и урбанистичко планирање и Правилникот за стандарди и нормативи за урбанистичко планирање.

Условите за планирање треба да претставуваат влезни параметри и насоки при планирањето на просторот и поставувањето на планските концепции и решенија по сите области релевантни за планирањето во соодветниот плански документ, обработени во "Просторниот план на Република Македонија".

При изработка на Локално-урбанистичко планската документација, треба да се земат во предвид горенаведените забелешки и следните поединечни заклучни согледувања од секторските области опфатени со "Просторниот план на Република Македонија":

Економски основи на просторниот развој

- При спроведувањето на стратегијата за организација и користење на просторот за економските дејности, решенијата во просторот треба да овозможат поголема атрактивност на просторот, **заштита на природните и создадени ресурси и богатства**, сообраќајно и информатичко поврзување, **локациона флексибилност** и почитување на објективните фактори на развојот.
- **Реализацијата на Локалната урбанистичко - планска документација за изградба на објекти со основна класа на намена Г2-лесна и незагадувачка индустрија, Општина Центар Жупа на површина од 0,63 ha, ќе биде во функција на развој на економските активности во локалната економија. Меѓутоа, појдовна поставка за просторниот и регионалниот развој е дека за просторното и урбанистичкото планирање не се доволни сознанијата за развитокот на стопанството во земјата, туку треба да се согледаат и да се предвидат и последиците од тој развиток врз неговото разместување во просторот.**
- **Според определбите на Просторниот план, идниот развој и разместеност на производните и услужни дејности треба да базира на одржливост на економијата применувајќи ги законитостите на пазарната економија и релевантната законска регулатива од областа на заштитата на животната средина, особено превенција и спречување на негативните влијанија на производните процеси и технологии врз животната и работна средина.**

Шуми и шумско земјиште

- Со цел да се отпочне реверзибилен процес, на враќање на шумата во терените каде таа некогаш постоела, и да се остварат оптимални користи

од земјиштето и биолошките капацитети во шумарството, неопходно е: навремено изведување на одгледувачките и обновителните зафати со однапред одреден годишен изведбен план и програма; апсолутна предност да се дава на површините со изразена ерозија и терените во непосредните сливови на вештачките акумулации; пошумувањето на голините со автохтони видови на дрвја, особено околу изворите на вода предвидени за каптирање и да се врши пошумување на голините и земјоделските површини, покрај фреквентните патишта, заради заштита од зголемениот степен на загаденост.

Водостопанство и водостопанска инфраструктура

- Околу изворникот кој ќе се користи за водоснабдување на објектите во границата на планскиот опфат да се дефинираат заштитни зони и да се дефинира режим на заштита во зоните.
- Отпадните води пред да се испуштат во реципиентот мора да бидат подложени на третман на пречистување, односно да бидат доведени до квалитет према "Уредбата за категоризација на водотеците, езерата, акумулациите и подземните води".
- Планскиот опфат на објектите со намена Г2 се наоѓа во сливот на акумулацијата "Дебарско Езеро". Заради значењето и важноста на акумулациите како постојан изворник на вода, стратешка определба е нивна максимална заштита со примена на мерки кои ќе го спречат деградирањето на сливовите на водотеците кои се вливаат во акумулацијата. Во сливовите да не се изведуваат активности (непланско сечење на шума, уништување на вегетацијата и сл.) кои може да го деградираат теренот и да предизвикаат ерозија, суводолици и порои.

Енергетика и енергетска инфраструктура

- Локацијата наменета за изградба на објекти со основна класа на намена Г2-лесна и незагадувачка индустрија, КО Баланци, Општина Центар Жупа нема конфликт со постојните и планирани енергетски водови.
- За електроенергетските корисници потребно е да обезбеди сигурно и непрекинато снабдување со електрична енергија со напон кој ќе биде во дозволените граници.

Урбанизација и мрежа на населби

- **Изградбата на објекти со основна класа на намена Г2-лесна и незагадувачка индустрија, КО Баланци, Општина Центар Жупа,** би требало да предизвика позитивни импулси и ефекти врз целото непосредно окружување од аспект на повисока организација, инфраструктурна опременост и уреденост на просторот и се разбира економски ефекти манифестирани преку привлекување на нова работна сила и вработување, доколку е базирана врз принципите на одржлив развој и се одликува со максимално почитување и вградување на нормативите и стандарди за заштита на животната средина.

Домување

- Иницијатива за изработка на **Локалната урбанистичко-планска документација за изградба на објекти со основна намена Г2-лесна и**

незагадувачка индустрија, КО Баланци, Општина Центар Жупа, го поддржува концептот, кој нуди **квалитетни услуги во функција на стопанскиот развој, а кој се базира на популацијата и станбениот фонд во населбите во непосредна близина.**

Јавни функции

- Предложената локација за изработка на **Локалната урбанистичко-планска документација за изградба на објекти со основна намена Г2-лесна и незагадувачка индустрија, КО Баланци, Општина Центар Жупа**, е надвор од урбаниот опфат на најблиската населба и нема препораки за организација на јавни функции на неа, што значи дека се исклучени и можностите за било каков конфликт помеѓу два типа на функции.

Индустрија

- Во планскиот период, индустриското производство се очекува да биде застапено во сите општини и да остварува растеж кој ќе придонесе за зголемување на вработувањето, подобрување на условите за живеење на граѓаните на поширокиот простор на земјата.
- Развојот на индустријата по одделните општини, особено помалите, се очекува да се остварува со градба на мали, флексибилни капацитети и поголема застапеност меѓу другото и на агроиндустрискиот сектор.
- **Индустријата која е водечка стопанска дејност и двигател на развојот на вкупната економија има значајно влијание врз квалитетот на животната средина. Во услови на усвоената развојна парадигма на "одржлив" развој, напорите треба да се насочат кон суштествени промени во стратегијата и политиката за развој и просторна алокација на индустриски гранки засновани на принципите на еколошка заштита и одржлив развој.**
- **Една од основните цели на концептот на развој и просторна разместеност на индустријата утврдена со Просторниот план на Република Македонија е примена на стратегијата на развој на високите технологии усогласени со концепцијата на одржливиот развој: мала суровинска и енергетска интензивност, висока информативна и научна интензивност, високо учество на стручната работна сила, висока фрагментација на пазарот со специфични барања, високи вложувања во предконкурентни истражувања и сеопфатно влијание врз карактеристиките на голем број сегменти на социо-економскиот систем.**

Сообраќајна инфраструктура

- Според Просторниот план на Република Македонија (2002 - 2020 г.) релевантните регионални патни правци за предметната локација велгува во групата на **регионални патишта "Р1" и "Р2"** и се со ознака:

  Р1201 – (Струга-врска со А2 -Дебар-врска со Р-1202);

  Р2249 - (Мелнички мост-врска со Р1102-Папрадник-Брештани-Селце-врска со Р2243).
- **При планирање да се почитува Законот за јавни патишта** („Службен весник на Република Македонија" број 84/08, 52/09, 114/09, 124/10, 23/11,

53/11, 44/12, 168/12, 163/13, 187/13, 39/14, 42/14, 166/14, 44/15, 116/15, 150/15, 31/16, 71/16 и 163/16).

Радиокомуникациска мрежа и антенски системи

- Локацијата наменета за изградба на објекти со основна намена Г2-лесна и незагадаувачка индустрија, КО Баланци, Општина Центар Жупа нема конфликт со постојните и планирани радиокомуникациски и кабелски електронско комуникациски мрежи.
- Преку кабелските електронски комуникациски мрежи, на крајните корисници треба да им се обезбеди сигурен пренос на јавни електронски комуникациски услуги со задоволување на одредени општи и посебни услови за квалитет, во согласност со Законот за електронските комуникации и препораките за обезбедување на одредено ниво на квалитет на пренос.

Заштита на животната средина

- **Со цел да се обезбеди заштита и унапредување на животната средина при изработката на Локална урбанистичко-планска документација за изградба на објекти со основна класа на намена Г2-лесна и незагадувачка индустрија, КО Баланци, Општина Центар Жупа, потребно е да се почитуваат одредбите пропишани во законската регулатива од областа на заштита на животната средина и подзаконските акти донесени врз нивна основа.**
- Да се следи и контролира присуството на загадувачки материи во воздухот со цел да се одржи квалитетот на воздухот во граници на дозволените нивоа на емисии;
- Да се предвидат соодветни технички зафати за пречистување на отпадните води и имплементација на технологии кои ќе овозможат нивно повторно искористување за истата или друга намена;
- Да се контролира квалитетот на пречистените отпадни води пред испуштање во најблискиот реципиент, со цел да се усогласат вредностите на концентрацијата на материите присутни во пречистената отпадна вода со пропишаните гранични вредности на максимално дозволените концентрации на материите присутни во реципиентот;
- Да се превземат активности за намалување на бучавата и вибрациите од опремата, со цел да се избегнат негативните ефекти од бучавата и да се почитуваат пропишаните гранични вредности за дозволено ниво на бучава во животната средина;
- Организирано управување со отпадот со цел да се минимизира негативното влијание врз животната средина, животот и здравјето на луѓето;
- Создавачот и/или поседувачот на отпадни материи и емисии ги сноси сите трошоци за санација на евентуално предизвиканите нарушувања во животната средина;
- Уредување на објектите со заштитно и украсно зеленило. При изборот на вегетацијата да се даде приоритет на видовите (автохтони) со висок биоакумулативен капацитет за загадувачки материи.

Заштита на природно наследство

- **Согласно Студијата за заштита на природното наследство, изработена за потребите на Просторниот план на Република Македонија на просторот кој е предмет на изработка на Локална урбанистичко-планска документација за изградба на објекти со основна класа на намена Г2-лесна и незагадувачка индустрија, КО Баланци, Општина Центар Жупа, нема регистрирано ниту евидентирано природно наследство.**
- Доколку при изработка на Локалната урбанистичко-планска документација или при уредување на просторот се дојде до одредени нови сознанија за природно наследство кое би можело да биде загрозено со урбанизацијата на овој простор, потребно е да се предвидат соодветни мерки за заштита на природното наследство согласно Законот за заштита на природата.

Заштита на културното наследство

- **Согласно податоците од Експертниот елаборат за заштита на културното наследство и Археолошката карта на Р. Македонија на подрачјето на катастарската општина Баланци има евидентирани недвижни споменици на културата.**
- При изработка на планска документација од пониско ниво да се утврди точната локација на евидентираното културно наследство и во таа смисла да се применат соодветните плански мерки за заштита на истото.
- Доколку при изведувањето на земјаните работи се наиде на археолошки артефакти, односно дојде до откривање на материјални остатоци со културно-историска вредност, потребно е да се постапи во согласност со постоечката законска регулатива, односно веднаш да се запре со отпочнатите градежни активности и да се извести надлежната институција за заштита на културното наследство.

Туризам и организација на туристички простори

- Предметната локација за која што се наменети Условите за планирање, припаѓа на **Мавровско - Дебарски туристички регион со утврдени 4 туристички зони и 16 туристички локалитети и е дел од простори коишто имаат национално туристичко значење.**
- **Согласно поставките на Концептот и критериумите за развој и организација на туристичката дејност, за непречен развој на вкупната туристичка понуда на ова подрачје, се препорачува, при идната организација на стопанските дејности да се почитуваат критериумите за заштита и одржлив економски развој.**

Заштита од воени разурнувања, природни и техничко-технолошки катастрофи

- Локацијата за која се наменети условите за планирање на просторот за изработка на **ЛУПД за изградба на објекти со основна намена Г2-лесна и незагадувачка индустрија, КО Баланци, Општина Центар Жупа, се наоѓа во индиректно загрозени простори од воени дејства.**

Според тоа во согласност со Законот за заштита и спасување, задолжително треба да се применуваат мерките за заштита и спасување.

- Задолжителна примена на мерки за заштита од пожар.
- **Анализираниот простор се наоѓа во подрачје каде се можни потреси со јачина до VIII степени по МКС**, што наметнува задолжителна примена на нормативно- правна регулатива, со која се уредени постапките, условите и барањата за постигнување на технички конзистентен и економски одржлив степен на сеизмичка заштита, кај изградбата на новите објекти.

ИЗВОД ОД ПРОСТОРЕН ПЛАН НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
2002 - 2020

МИНИСТЕРСТВО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА И ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ

АГЕНЦИЈА ЗА ПЛАНИРАЊЕ НА ПРОСТОРОТ

Сектор:
Синтезни карти

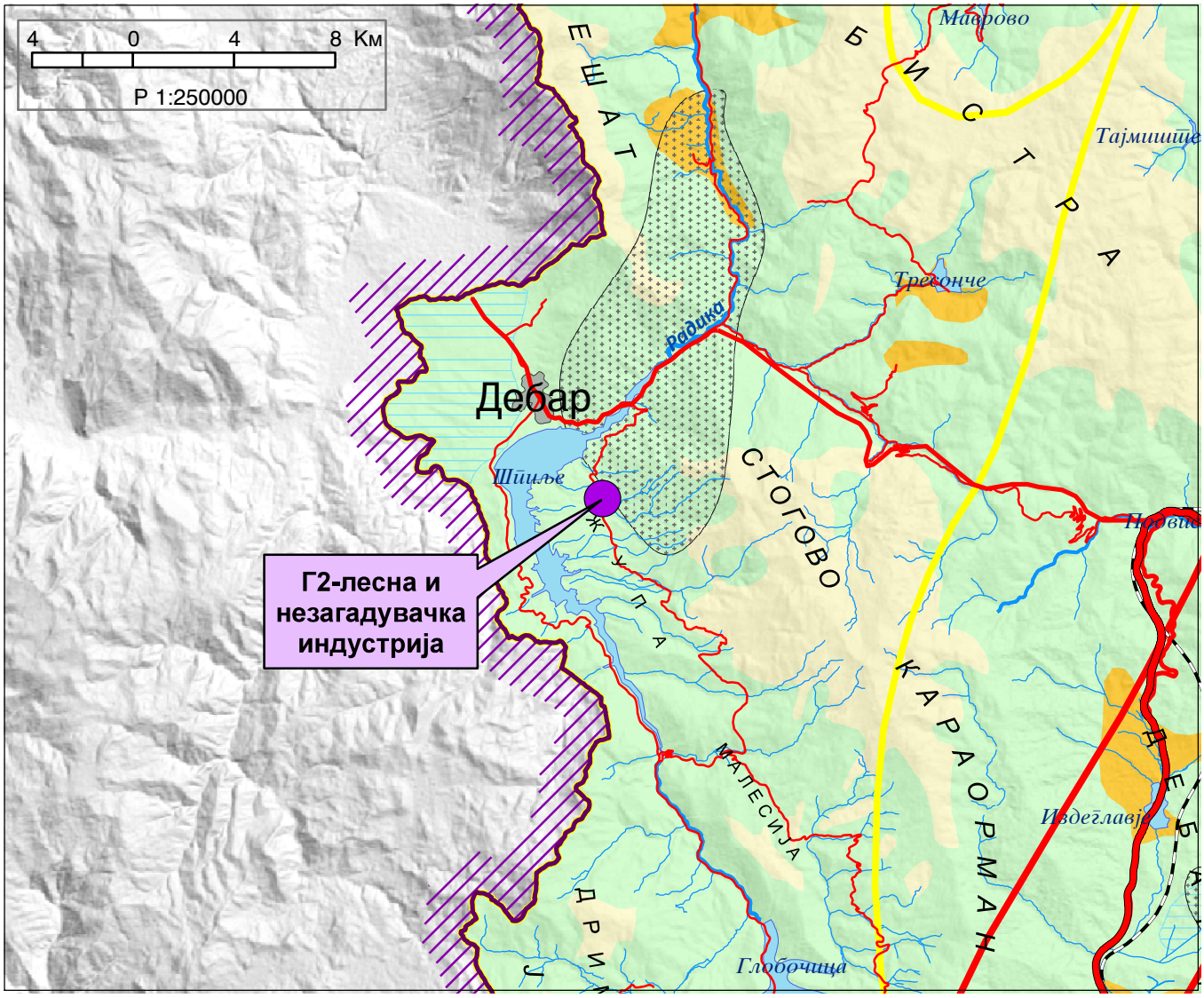
Тема:
Биланс на намена на површините

Користење на земјиштето

Карта бр. 20

Легенда:

- шуми и шумско земјиште
- земјоделско земјиште
- наводнувани површини
- високопланински пасишта
- акумулации
- зони за експлоат. на минерали
- туристички простори
- транзитни коридори
- туристички центри
- автопат
- магистрален пат
- регионален пат
- железничка мрежа
- воздухопловно пристаниште

ИЗВОД ОД ПРОСТОРЕН ПЛАН НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
2002 - 2020

МИНИСТЕРСТВО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА И ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ

АГЕНЦИЈА ЗА ПЛАНИРАЊЕ НА ПРОСТОРОТ

Сектор:
Синтезни карти

Тема:
Просторно-функционална организација

Систем на населби и сообраќајна мрежа

Карта бр. 22

Легенда:

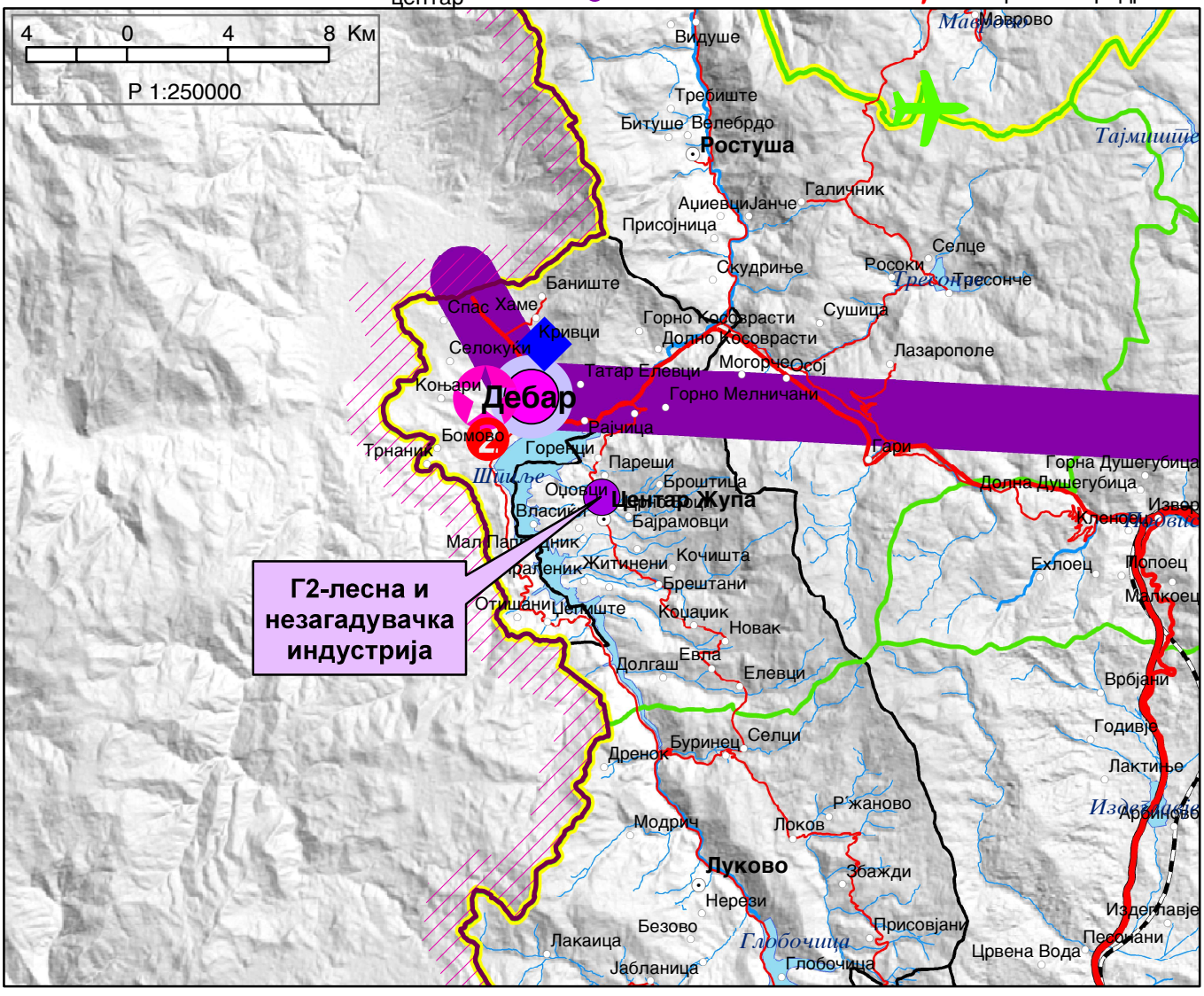
- Центар на макрорегион
- Центар на микрорегион
- Центри на просторно-функционални единици
- Управа
- Просторно-функц. единици
- Граници на влијанија на макрорегион. центри
- Општински центар

Образование
- Средно
- Вишо
- Високо

Здравствена заштита
- 2 Секундарна
- 3 Терцијална

Оски на развој
- источна
- југ-север
- западна
- јужна
- северна

- Слободна економ.зона
- Автопат
- Магистрален пат
- Регионален пат
- Железничка мрежа
- Воздухоплов. пристан.
- Стопански аеродром
- Спортски аеродром

ИЗВОД ОД ПРОСТОРЕН ПЛАН НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
2002 - 2020

МИНИСТЕРСТВО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА И ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ

АГЕНЦИЈА ЗА ПЛАНИРАЊЕ НА ПРОСТОРОТ

Сектор:
Синтезни карти

Тема:
Техничка инфраструктура

Водостопанска и енергетска инфраструктура

Карта бр. 23

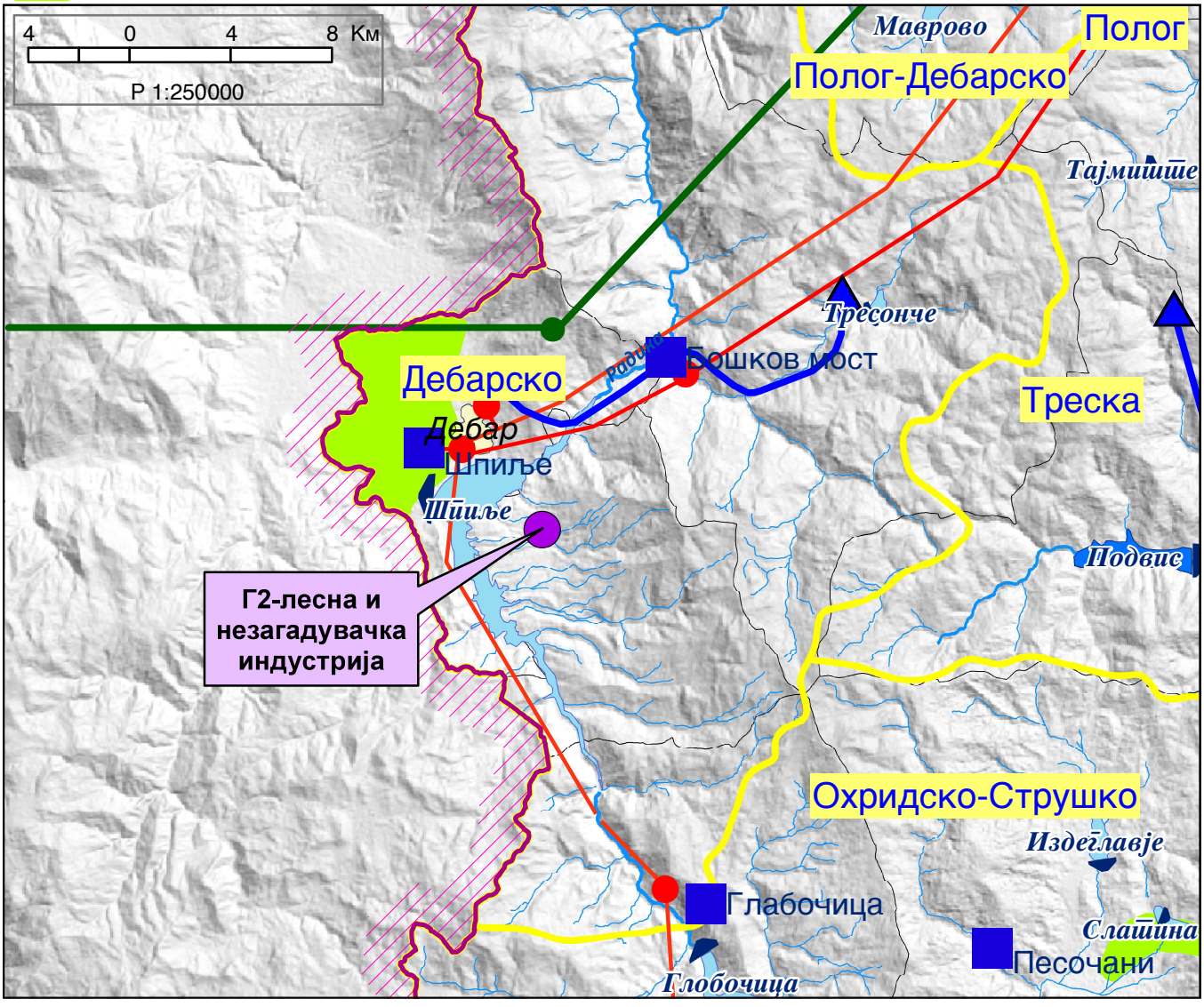
Легенда:

- Изворишта
- Водоводен систем
- Регионален водост. систем
- Акумулации
- Акумулации по 2020г.
- Природни езера
- Наводнувани површини
- Водостопански подрачја
- Термоелектрани
- Хидроелектрани

Далноводи
- 110 kV
- 220 kV
- 400 kV

Трафостаници
- 110 kV
- 220 kV
- 400 kV

- Рафинерија
- Нафтовод
- Индустриски топлани
- Рудник на јаглен
- Брикетара
- Гасовод
- Регулациони станици
- Канализационен систем

ИЗВОД ОД ПРОСТОРЕН ПЛАН НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
2002 - 2020

МИНИСТЕРСТВО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА И ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ

АГЕНЦИЈА ЗА ПЛАНИРАЊЕ НА ПРОСТОРОТ

Сектор:
Синтезни карти

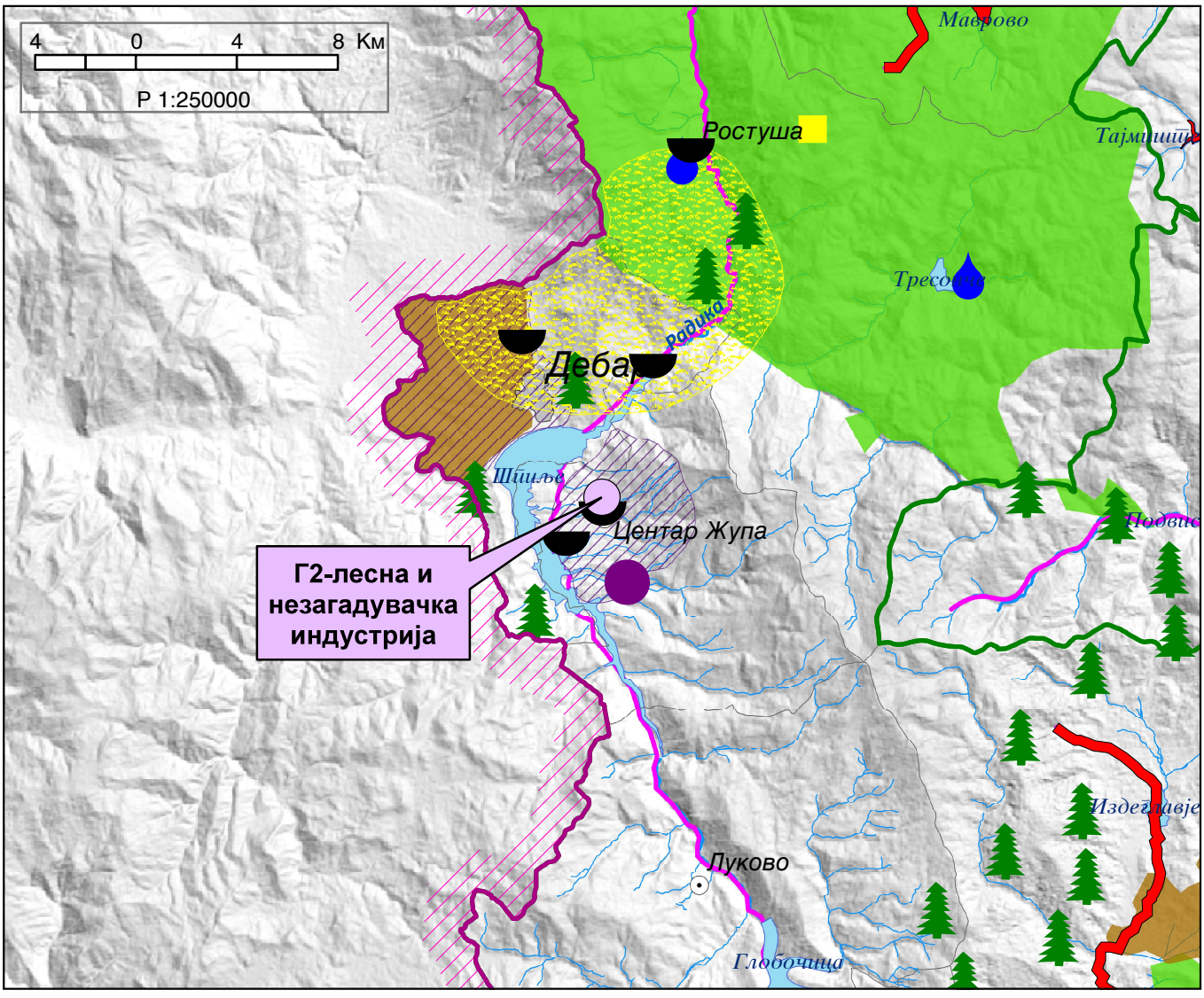
Тема:
Заштита на животната средина

Реонизација и категоризација на просторот за заштита

Карта бр. 24

Легенда:

- Граници на региони за управување со животната средина
- Заштита на простори со природни вредности
- Рекултивација на деград. простори
- Управување со загад. на воздух и вода
- Заштита на реки со нарушен квалитет
- Заштита на акумулации и реки за водозафати
- Рекултивација на деградирани простори
- Заштита на земјоделско земјиште
- Заштита на шуми
- Поволни подрачја за лоцирање регионални санитарни депонии
- Поволни хидрогеолошки средини за лоцирање на депонии
- Споменичко подрачје
- Археолошки локалитети
- Споменички целини

АГЕНЦИЈА ЗА ПЛАНИРАЊЕ НА ПРОСТОРОТ

SPATIAL PLANNING AGENCY

УСЛОВИ ЗА ПЛАНИРАЊЕ НА ПРОСТОРОТ

ЗА ИЗРАБОТКА НА УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН ЗА СЕЛО БАЛАНЦИ, ОПШТИНА ЦЕНТАР ЖУПА

КОИ ПРОИЗЛЕГУВААТ ОД ПРОСТОРНИОТ ПЛАН НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Тех. бр. Y21916

Скопје, мај 2018

МКД
СЕРТИФИКАТ
МКС EN ISO 9001:2009

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
МИНИСТЕРСТВО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА
И ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ
Бр. УП1-15 897/2018 од 25. 06. 2018 година
Скопје

Арх. знак
Рок на чување
20 год.
Потпис.

Врз основа на член 87, став 1 од Законот за општата управна постапка ("Службен весник на Република Македонија" бр. 124/15), а согласно член 25, став 8 од Законот за просторно и урбанистичко планирање ("Службен весник на Република Македонија" бр. 199/14, 44/15, 193/15, 31/16 и 163/16), постпувајќи по барањето бр. УП1-15 897/2018 од 12.06.2018 година на Општина Центар Жупа, министерот за животна средина и просторно планирање го донесе следното:

РЕШЕНИЕ
за Услови за планирање на просторот

1. Со ова Решение на Општина Центар Жупа, се издаваат **Услови за планирање на просторот за изработка на Урбанистички план за село Баланци, Општина Центар Жупа.**

2. Условите за планирање на просторот од точка 1 на ова Решение, изработени од Агенцијата за планирање на просторот со **тех.бр. Y21916** се составен дел на Решението.

3. Условите за планирање на просторот за изработка на Урбанистички план за село Баланци, Општина Центар Жупа, содржат општи и посебни одредби, насоки и решенија и заклучни согледувања со обврзувачка активност од планската документација од повисоко ниво и графички прилози кои претставуваат Извод од планот.

4. Една од планските определби утврдени со Просторниот план на Република Македонија е рационално користење на земјиштето заради што е неопходно пред започнување на сите активности да се утврди економската и општествена оправданост за зафаќање на предложената површина од 49,97 ха на планскиот опфат на селото.

5. Планскиот опфат на селото Баланци се наоѓа во сливот на акумулацијата "Дебарско Езеро". Заради значењето и важноста на акумулациите како постојан изворник на вода, согласно ППРМ, стратешка определба е максимална заштита на сливовите на акумулациите со имплементирање на мерки кои ќе го спречат деградирањето на сливовите на водотеците кои се вливаат во акумулацијата. Во сливот не треба да се изведуваат активности (сечење на дрва, уништување на вегетација и сл.) кои може да го деградираат теренот и да предизвикаат ерозија, суводолици и порои. Секој субјект е должен во текот на своите активности да се однесува внимателно и рационално во користењето на водите, да го спречува загадувањето на водите и да избегнува активности кои може да предизвикаат негативни последици врз човековото здравје и животната средина.

МКД
СЕРТИФИКАТ
МКС EN ISO 9001:2009

ОБРАЗЛОЖЕНИЕ

Општина Центар Жупа, врз основа на член 25, став 4 од Законот за просторно и урбанистичко планирање ("Службен весник на Република Македонија" бр. 199/14, 44/15, 193/15, 31/16 и 163/16), поднесоа барање преку е-урбанизам, со број на постапка УП 6473, до Агенцијата за планирање на просторот за издавање на Услови за планирање на просторот за изработка на Урбанистички план за село Баланци, Општина Центар Жупа. Површината на планскиот опфат на селото изнесува 49,97 ха.

Согласно член 25, став 7 од истоимениот закон, Агенцијата за планирање на просторот ги изработи Условите за планирање на просторот за изработка на Урбанистички план за село Баланци, Општина Центар Жупа, и ги достави до Министерството за животна средина и просторно планирање под бр. УП1-15 897/2018 од 12.06.2018 година.

Условите за планирање на просторот се издаваат за **изработка на Урбанистички план за село Баланци, со површина на планскиот опфат од 49,97 ха, Општина Центар Жупа,** и тие претставуваат влезни параметри и смерници при планирањето на просторот и поставувањето на планските концепции и решенија по сите области релевантни за планирањето на просторот.

Заклучните согледувања, дефинирани во Условите за планирање на просторот кои произлегуваат од Просторниот план на Република Македонија претставуваат обврзувачки активности во понатамошното планирање на просторот.

Врз основа на горенаведеното, Министерството за животна средина и просторно планирање одлучи како во диспозитивот.

Упаство за правно средство: Против решението за услови за планирање на просторот може да се поведе управен спор пред надлежен суд во рок од 15 дена од приемот на решението.

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
МИНИСТЕРСТВО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА И ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ
СКОПЈЕ

МИНИСТЕР
Sadulla Duraki

Изготвил: Соња Фурнаџиска

Одобрил: Неби Реџепи

УСЛОВИ ЗА ПЛАНИРАЊЕ НА ПРОСТОРОТ

ЗА ИЗРАБОТКА НА УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН ЗА СЕЛО БАЛАНЦИ, ОПШТИНА ЦЕНТАР ЖУПА

КОИ ПРОИЗЛЕГУВААТ ОД ПРОСТОРНИОТ ПЛАН НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Барател: Општина Центар Жупа
Тех.бр. Y21916

Раководител на задачата:
Срѓан Дурлевиќ дипл.шум.инж

Makedonski Telekom CA, Srgjan Durlevikj
Digitally signed by Makedonski Telekom CA, Srgjan Durlevikj
DN: c=MK, o=Makedonski Telekom, cn=Makedonski Telekom CA, ou=Agencija za planiranje na prostorot:4030005576521, serialNumber=CRT3546379, cn=Srgjan Durlevikj
Date: 2018.05.02 13:08:14 +02'00'

Координатор:
м-р Весна Мирчевска Димишковска, дипл.инж.зашт.жив.сред.

Makedonski Telekom CA, Vesna Mirchevska Dimishkovska
Digitally signed by Makedonski Telekom CA, Vesna Mirchevska Dimishkovska
DN: c=MK, o=Makedonski Telekom, cn=Makedonski Telekom CA, ou=Agencija za planiranje na prostorot:4030005576521, serialNumber=CRT3546103, cn=Vesna Mirchevska Dimishkovska
Date: 2018.05.02 13:17:14 +02'00'

Раководител на сектор за просторно планирање:
д-р Душица Трпчевска Анѓелковиќ, д.и.а

Dushica Trpchevska Angjelkovikj
Digitally signed by Dushica Trpchevska Angjelkovikj
DN: o=Agencija za planiranje na prostorot, c=MK, email=d.trpcevska@app.gov.mk, sn=Trpchevska Angjelkovikj, givenName=Dushica, cn=Dushica Trpchevska Angjelkovikj
Date: 2018.06.11 10:21:04 +02'00'

Агенција за планирање на просторот

в.д. Директор

Огнен Апостолски, д.и.а.

Ognen Apostolski
Digitally signed by Ognen Apostolski
DN: o=Agencija za planiranje na prostorot, c=MK, email=o.apostolski@app.gov.mk, sn=Apostolski, givenName=Ognen, cn=Ognen Apostolski
Date: 2018.06.11 13:41:31 +02'00'

Скопје, мај 2018

УСЛОВИ ЗА ПЛАНИРАЊЕ НА ПРОСТОРОТ ЗА ИЗРАБОТКА НА

УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН ЗА СЕЛО БАЛАНЦИ,

ОПШТИНА ЦЕНТАР ЖУПА

На седницата одржана на 11.06.2004 година, Собранието на Република Македонија, го донесе Просторниот план на Р Македонија како највисок, стратешки, долгорочен, интегрален и развоен документ, заради утврдување на рамномерен и одржлив просторен развој на државата, определување на намената, како и уредувањето и користењето на просторот.

Со Просторниот план се утврдуваат условите за хумано живеење и работа на граѓаните, рационалното управување со просторот и се обезбедуваат услови за спроведување на мерки и активности за заштита и унапредување на животната средина и природата, заштита од воени дејствија, природни и технолошки катастрофи.

Со донесувањето на Планот се донесе и Закон за спроведување на Просторниот план на Република Македонија ("Службен весник на Република Македонија", број 39/2004).

Со Законот се уредуваат условите начините и динамиката на спроведувањето на Просторниот план, како и правата и одговорностите на субјектите во спроведувањето на Планот.

Законот за спроведување на Просторниот план на Република Македонија, се заснова врз следните основни начела:

- јавен интерес на Просторниот план на Република Македонија;
- единствен систем во планирањето на просторот;
- јавност во спроведувањето на Просторниот план;
- стратешкиот карактер на просторниот развој на државата;
- следење на состојбите во просторот;
- усогласување на стратешките документи на државата и сите зафати и интервенции во просторот;
- **координација на Просторниот план на Република Македонија, со другите просторни и урбанистички планови и другата документација за планирање и уредување на просторот**, како и со субјектите за вршење на стручни работи во спроведувањето на Планот.

Спроведувањето на Планот подразбира задолжително усогласување на соодветните стратегии, основи, други развојни програми и сите видови на планови од пониско ниво, со Просторниот план.

Според член 4 од овој Закон, Просторниот план, се спроведува со изготвување и донесување на просторни планови на региони, просторни планови на подрачја од посебен интерес, просторен план на општина, на општините во градот Скопје и на Градот Скопје, како и со **урбанистички планови за населените места** и друга документација за планирање и уредување на просторот, предвидена со закон.

За изработка и донесување на плановите од став 2 на овој член, Министерството надлежно за работите на просторното планирање, издава **Решение за Услови за планирање на просторот.**

Условите за планирање на просторот, според овој Закон, содржат општи и посебни одредби, насоки и решенија од планската документација од повисоко ниво и графички прилог или прилози кои ги прикажуваат решенијата на Планот.

Условите за планирање на просторот се наменети за изработка на **Урбанистички план за село Баланци, Општина Центар Жупа.** Во граници на планскиот опфат се предвидуваат намени на земјиштето согласно Законот за просторно и урбанистичко планирање и Правилникот за стандарди и нормативи за урбанистичко планирање. Површината на планскиот опфат за кој се издаваат Условите за планирање на просторот изнесува 49,97 ha.

Условите за планирање треба да претставуваат влезни параметри и насоки при планирањето на просторот на населбата и поставување на планските концепции и решенија по сите области релевантни за планирањето на просторот, обработени во согласност со Просторниот план на Р Македонија.

Основни определби на Просторниот план на Република Македонија

Основната **стратешка определба** на Просторниот план на Републиката е остварување на **повисок степен на вкупната функционална интегрираност на просторот на државата**, како и обезбедување услови за значително поголема инфраструктурна и економска интеграција со соседните и останатите европски земји.

Остварувањето на повисок степен на интегрираност на просторот на Републиката подразбира **намалување на регионалните диспропорции**, односно квалитативни промени во просторната, економската и социјалната структура.

Основни претпоставки на кои се базира стратегијата на **рамномерен развој** се следните:

- уважување на реалните фактори на развој;
- превземање стимулативни мерки од страна на државните и други фондови и други видови поддршка за програми на локалните заедници и стопанските актери.

Дел од оваа стратегија е поттикнување на соодветни програми за подобрување на квалитетот на живеење во населбите, како и стимулирање на развојот во помалите градови. **Деметрополизацијата** (селективното пренесување на одделни функции и активности, управно-административни, економски, културни и други, од републичкиот центар во други градови) зацртана во Просторниот план, не значи запирање на неговиот развој, туку неопходност за квалитативната трансформација на просторните и социо-економските структури.

Развојот на недоволно развиените, ридски, планински и погранични подрачја базира врз интегрален развој кој подразбира комбинација на фактори, како што се: природните, демографските процеси, сообраќајните и другата инфра и супраструктурна опременост.

Во инвестиционите одлуки за материјалното производство, стриктно се почитуваат локациониte, техно-економските и критериумите за заштита на животната средина, кои се усвоени на национално ниво.

Една од основните цели на Просторниот план се однесува на рационално користење и заштита на природните ресурси, особено дефицитарните и стратешки значајните за развојот и квалитетот на живеењето во Република Македонија.

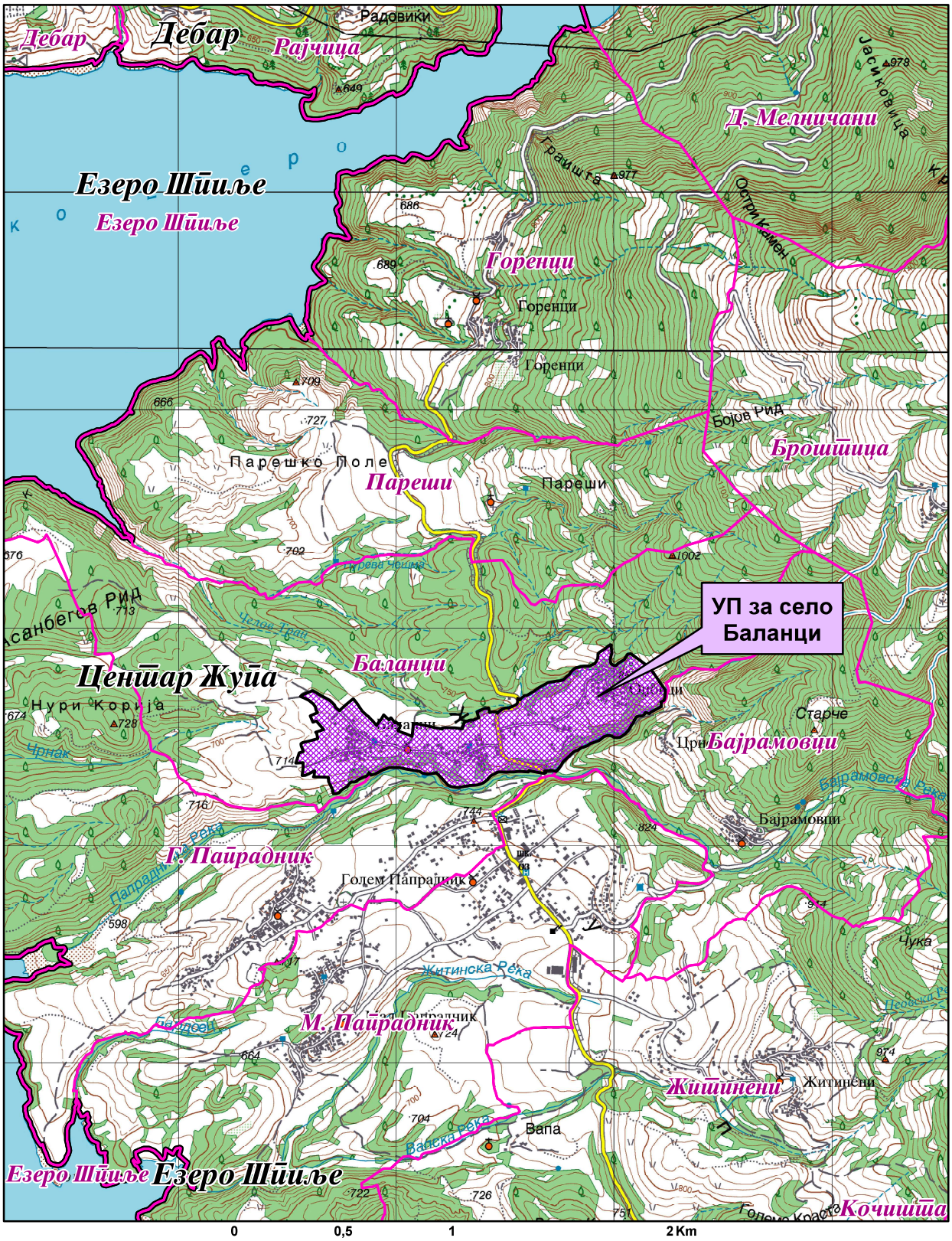
Основните стратешки определби во Просторниот план на Република Македонија е приоритетот во **заштита на водите од Прва и Втора класа**, од кои е предвидено да се врши водоснабдување на населените места.

Меѓу приоритетните определби на Просторниот план е **заштитата на земјоделското земјиште,** а особено стриктното ограничување на трансформацијата на земјиштето од I-IV бонитетна класа за неземјоделско користење, како и зачувување на квалитетот и природната плодност на земјиштето. Исто значење му се придава на пошумувањето, обновувањето и подобрувањето на квалитетот на шумите.

Неопходно е воспоставување на ефикасна контрола на користењето и уредувањето на земјиштето и утврдување на норми и стандарди за градба.

Во заштитата на природните и културните вредности и напорите за унапредување на квалитетот на живеењето во Републиката, посебно тежиште се става на унапредувањето и заштитата на животната средина. Состојбата на животната средина и еколошките барања се битен фактор на ограничување во планирањето на стопанските активности, заради што е неопходна процена на влијанијата врз животната средина. Посебно значење имаат заштитата и промоцијата на вредните природни богатства и поголемите подрачја со посебна намена и со природни вредности, важни за биодиверзитетот и квалитетот на животната средина, како и заштитата и промоцијата, или соодветниот третман на културното богатство согласно со неговата културолошка и цивилизациска важност и значење.

Местоположба на локацијата и ружа на ветрови

Природни и климатски карактеристики

Природните карактеристики на едно подрачје претставуваат збир на вредности и обележја создадени од природата, а без учество и влијание на човекот. Тие ги опфаќаат: географската и геопрометната положба на подрачјето, релјефните карактеристики, геолошки, педолошки, хидрографски, сеизмички, климатски и др.

Земјотресите како сеизмички појави се доминантни природни непогоди кои го карактеризираат Дебарскиот простор со значителна активност, која е тесно поврзана со тектониката на теренот. Поголемиот дел од раседите се стари и стабилизирани, но има и такви кои се обновени и активирани, како и помлади кои се исто така активни.

Теренот на Дебарскиот базен е сеизмички потенцијален простор, каде може да се случат земјотреси од 9° по Меркалиева скала, по непосредниот обод на базенот до 8° по Меркалиева скала, а во останатите делови до 7° по Меркалиева скала.

Во овој предел климатските прилики се нешто модифицирани затоа што котлината е заштитена со околните планини. Низ речните котлини на Црн Дрим и Радика постои перманентна циркулација на ветрови. По течението на Црн Дрим и преку превоите на албанските планини се чувствува влијанието на јадранската клима, особено во летните месеци и на пониските тераси. Летата се топли, но нема големи горештини, а зимите се ладни. Есента е потопла од пролетта.

Годишната распределба на врнежите е неравномерна. Врнежите се максимални во есенските месеци и раните зимски месеци. Во летото врнежите се минимални. Облачноста е најголема во зимските месеци, а најмала во летните, што е спротивно на одот на сончевиот сјај. Преовладуваат ветрови од северен и североисточен правец.

Поконкретни податоци за климата се земени од мерна станица Дебар и се следните:

Температура на воздухот: просечна годишна 11,7°C, средна минимална 1,8°C, средна максимална 28,0°C, апсолутна минимална -23,9°C, апсолутна максимална 37,0°C. Просечно годишно има 2295 часа сончев сјај. Траење на мразниот период: просечно годишно 141 ден, реален просечен број денови со мраз е 70,7, последен ден на касен пролетен мраз е 26-април, прв ден на ран есенски мраз 12-октомври.

Врнежи: Просечно годишна сума 764mm, есен 253mm воден талог, зима 231mm, пролет 182mm, лето 98mm воден талог.

Најчест е ветарот од јужен правец со честина од 189‰, па од западен со 126‰ па северниот и северозападниот со 105‰ и 104‰. Северниот ветар дува со средна годишна брзина од 1,8m/sek. преку целата година до максимум во декември, јануари и февруари и минимум од септември до ноември.

Податоците се од мерна станица Дебар.

Економски основи на просторниот развој

Концептот на планиран развој и просторна разместеност на економските дејности во "Просторниот план на Република Македонија" се темели на дефинираните цели на економскиот развој во “Националната стратегија на економскиот развој”, определбите за рационално користење на потенцијалите и погодностите на развојот, поставеноста на системот на населби, како и

политиката за порамномерна и порационална просторна организација на производните и услужни дејности.

Според економската структура, фазата од развојот во која се наоѓа економијата, степенот на расположивоста на факторите, економските состојби и економската позиција на Република Македонија во светот, идниот развој на македонската економија е детерминиран од насоките и комбинацијата на инвестициите со другите развојни фактори во Државата.

Концепцијата на просторната организација на производните и услужни дејности поаѓајќи од објективните фактори, пазарните услови, доминацијата на приватната сопственост во економскиот систем и одлуките на државните и локалните органи, се остварува како комбинација на концентрацијата на стопанството на одделни места и дисперзија во просторот кои се комплементарни приоди во развојот и просторната разместеност на економските дејности.

Со разместувањето на економските капацитети и со агломерирањето на населението во просторот, се формираат центри-полови на развојот како што е Градот Дебар со гравитационо влијание врз развојот на селото.

Половите на развој ги формираат оските на развојот кои во минатото се формирале во зависност од географските карактеристики на просторот, а во денешно време позначајни станаа деловните односи, комуникациите, како и изградените инфраструктурни системи и стопански капацитети.

Со Просторниот план на Р Македонија дефинирани се пет оски на развој од кои релевантна за општината на чиј простор припаѓа селото за кое се наменети Условите за планирање е “Западната развојна оска” која досега воопшто не е споменувана, поаѓа од Дебар преку Кичево и Демир Хисар и стигнува до Битола, а во продолжение до Лерин и натаму. На запад продолжува кон Пешкопеа - Р Албанија. Во перспектива, развојот ќе го потврди и унапредува значењето на оваа оска.

Развојните оски ќе се имаат предвид за просторната организација, а во прв ред за модернизацијата на патиштата, за изградбата на далекуводи, гасоводи итн.

При спроведувањето на стратегијата за организација и користење на просторот за производните и услужни дејности, решенијата во просторот треба да овозможат поголема атрактивност на просторот, заштита на природните и создадени ресурси и богатства, сообраќајно и информатичко поврзување, локациона флексибилност и почитување на објективните фактори на развојот.

Реализацијата на Урбанистичкиот план за село Баланци во Општина Центар Жупа на површина од 49,97 ha, согласно определбите на "Просторниот план на Република Македонија", треба да базира на принципите и стандардите за заштита на животната средина и одржлив економски развој, особено превенција и спречување на негативните влијанија на постојните и планирани производни и услужни дејности применувајќи ја релевантната законска регулатива.

Појдовна поставка за просторниот и регионалниот развој е дека за просторното и урбанистичкото планирање не се доволни сознанијата за развојот на стопанството во земјата, туку треба да се согледаат и да се предвидат и последиците од тој развиток врз неговото разместување во просторот.

Една од планските определби утврдени со "Просторниот план на Република Македонија" е рационално користење на земјиштето заради што е неопходно пред започнување на сите активности да се утврди економската и општествена оправданост за зафаќање на предложената површина од 49,97 ha на планскиот опфат на селото.

При изработката на Урбанистичкиот план треба да се има во предвид дека планскиот опфат на селото граничи со локација за стопанска зона за која се изработени Услови за планирање на просторот со технички број Y14109. Наведената забелешка има за цел согледување на компатибилноста на намените на планските опфати кои граничат.

Користење и заштита на земјоделско земјиште

Зачувувањето, **заштитата и рационалното користење на земјоделското земјиште** е основна планска определба и главен предуслов за ефикасно остварување на производните и другите функции на земјоделството, а конфликтните ситуации кои ќе произлегуваат од развојот на другите стопански и општествени активности ќе се решаваат врз основа на критериуми за глобална општествено-економска рационалност и оправданост со што ќе се постигнат следните зацртани цели:

- Запирање на тенденциите на прекумерна и стихијна пренамена на плодните површини во непродуктивни цели;
- Зголемување на продуктивната способност на земјоделското земјиште и подобрување на структурата на обработливите површини во функција на поголемо производство на храна;
- Привремено или трајно исклучување од процесот на производство на храна на терените каде концентрацијата на токсични материи од сообраќајни коридори во земјиштето, воздухот и водата се над дозволените норми;
- Рекултивирање и враќање на деградираното земјиште во земјоделска намена со мелиоративни и агротехнички зафати;
- Искористување на компаративните предности и погодности на одделни подрачја и стопанства за повисок степен на финализација и задоволување на потребите на преработувачките капацитети и нивна ориентација кон извоз;
- безбедување на материјални и други услови за дефинирање и реализација на програмата за реонизација на земјоделското производство поради рационално искористување на сите природни ресурси, човечки потенцијали и индустриско-преработувачки капацитети.

Согласно Просторниот план на Република Македонија, просторот на РМ е поделен во 6 земјоделско-стопански реони и 54 микрореони.

Предметната локација припаѓа на западниот земјоделско стопански реон со 7 микрореони.

При изработка на планската документација, неопходно е воспоставување и почитување на ефикасна контрола на користењето и уредувањето на земјиштето и утврдување на нормите и стандарди за градба. Меѓу приоритетните определби на Просторниот план е заштитата на земјоделското земјиште, а особено стриктното ограничување на трансформацијата на земјиштето од I-IV бонитетна класа за неземјоделско користење, како и зачувување на квалитетот и природната плодност на земјиштето.

Пренаменета на земјоделското земјиште се регулира со Законот за земјоделско земјиште. Доколку при изработка на урбанистичко планската документација предвидена во Член 7 во Законот за просторно и урбанистичко планирање (Сл. весник на РМ, бр. 199/14, 44/15, 193/15, 31/16 и 163/16), се зафаќаат нови земјоделски површини, надлежниот орган за одобрување на планските програми веднаш по заверка на истите до, Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство поднесува барање за согласност за трајна пренамена на земјоделско земјиште во градежно.

Шуми и шумско земјиште

Планскиот концепт на развој на шумите и шумското земјиште утврден со Просторниот план на Р Македонија е насочен кон задоволување и остварување на следните поставени цели:

- Пошумување на теренитe каде е извршено разграничување на земјиштето - бонитирање, на теренитe каде се добиваат најголеми ефекти (зголемен прираст, подобрување на животната средина, туристичко-рекреативни цели и др.) и на теренитe каде постои и друга економска оправданост и итност (регулирање на водниот режим, ерозивни подрачја, заштита на населби, патишта, војни, комунални и други објекти, хигиенски и санитарни функции и сл.);
- За трајно сочувување и унапредување на површините под шума како и зголемување на квалитетот на шумите, преведување на нискостеблените во високостеблени, реконструкција на деградираните шуми со што ќе се обезбеди зголемен прираст, подобрување на животната средина, за туристичко-рекреативни цели и др;
- Почитување на правната регулатива и нејзиното доследно спроведување за да се спречат бесправните сечи и други штетни активности во шумарството.

Проекцијата за пошумување со Просторниот план на Р Македонија за периодот до 2020 год. се базира на постојните природни услови, во прв ред климатските, геолошките и педолошките, постојната состојба на шумите и шумското земјиште, загрозеноста на земјиштето од ерозија, загаденоста на воздухот и состојбата на животната и работната средина, како и врз база на економските состојби во државата.

Според планските предвидувања утврдени со Просторниот план на Република Македонија, во подрачјето на **Дебар** (каде што се наоѓа селото Баланци) се планира пошумување во шума и вон шума на околу **1.900** ha. Врз основа на тоа се предвидува дека во **Дебарскиот регион** во 2020 год. вкупната површина под шуми ќе изнесува **13.200** ha, дрвната маса се проценува на износ од околу **750.000** m^3 и вкупен годишен прираст од **17.400** m^3.

Со цел да се отпочне реверзибилен процес, на враќање на шумата во теренитe каде таа некогаш постоела, и да се остварат оптимални користи од земјиштето и биолошките капацитети во шумарството, неопходно е строго придржување кон критериумите, принципите и проекциите за развој и унапредување на шумарството до 2020 година, дефинирани со Просторниот план на Р Македонија:

- Навремено изведување на одгледувачките и обновителните зафати со однапред одреден годишен изведбен план и програма;
- Во годишните планови и среднорочни програми за пошумување, апсолутна предност да се дава на површините со изразена ерозија и теренитe во непосредните сливови на вештачките акумулации;
- Пошумување на голините со автохтони видови на дрвја, особено околу изворите на вода предвидени за каптирање;
- Пошумување на голините и земјоделските површини, покрај фреквентните патишта, заради заштита од зголемениот степен на загаденост.

Водостопанство и водостопанска инфраструктура

Планирањето и реализирањето на активностите за подобрување на условите за живот во Република Македонија треба да се во корелација со концептот за одржлив развој, кој подразбира рационално користење на природните и создадените добра. Одржливиот развој подразбира користење на добрата во мерка која дозволува нивна репродукција, усогласување на развојните стратегии и спречување на конфликти во сите области на живеење. Стратегијата за користење на водата и развој на водостопанството е условена од фактот дека Р Македонија е земја сиромашна со вода поради што треба рационално да се користи и троши. Колку водите во одреден простор може да се сметаат за "воден ресурс" зависи од можноста за нивно искористување, односно од можноста за реализирање на водостопански решенија со кои водите ќе се искористат за покривање на потребите од вода за населението, земјоделството, индустријата и заштитата на живиот свет. Водата како "ресурс" ја има многу помалку од "присутните води".

Со Просторниот план на Република Македонија на територијата на Републиката дефинирани се 15 водостопански подрачја (ВП): "Полог", "Скопје", "Треска", "Пчиња", "Среден Вардар", "Горна Брегалница", "Средна и Долна Брегалница", "Пелагонија", "Средна и Долна Црна", "Долен Вардар", "Дојран", "Струмичко Радовишко", "Охридско - Струшко", "Преспа" и "Дебар". Оваа поделба овозможува пореално да се согледаат расположивите и потребните количини на вода за одреден регион.

Селото Баланци, општина Центар Жупа, припаѓа на **Водостопанското подрачје (ВП) "Дебар"**, кое го опфаќа сливот на реката Црн Дрим, од браната "Глобочица" до македонско - албанската граница заедно со долниот слив на реката Радика. Сливот на Горна Радика преку хидроенергетскиот систем "Маврово" е приклучен на сливот на реката Вардар.

За целосно искористување на постојниот хидролошки потенцијал на површинските водотеци во ВП "Дебар" изградена е акумулацијата "Дебарско Езеро" на реката Црн Дрим со корисен простор од $75x10^6м^3$. Водата од акумулацијата е намената за производство на електрична енергија, водоснабдување, наводнување и контрола на поплави. Во ова ВП се предвидува изградба и на акумулацијата "Тресонче" со корисен волумен од $1x10^6м^3$ на Мала Река чија намена ќе биде производство на енергија, заштита од поплави и задршка на наноси.

Селото се наоѓа во сливот на акумулацијата "Дебарско Езеро". Заради значењето и важноста на акумулациите како постојан изворник на вода стратешка определба е максимална заштита на сливовите на акумулациите со превземање и имплементирање на мерки со кои ќе се спречи деградирањето

на сливовите на реките кои се вливаат во акумулацијата. Во сливот да не се изведуваат активности (сечење на дрва и уништување на вегетацијата и сл.) кои може да го деградираат теренот и да предизвикаат ерозија, суводолици и порои.

Секој субјект е должен во текот на своите активности да се однесува внимателно и рационално во користењето на водите, да го спречува загадувањето на водите и да избегнува активности кои може да предизвикаат негативни последици врз човековото здравје и животната средина.

Согласно Просторниот план на Република Македонија, основна цел во развојот на водостопанството е континуирано обезбедување на квалитетна вода за населението.

При обезбедувањето на потребните количини на вода за селото, потребна е примена на мерки кои ќе овозможат квалитетно и економично водоснабдување, но истовремено и заштита на водите преку:

- Дефинирање на заштитни зони на изворникот за водоснабдување и дефинирање на режим на заштита во зоните;
- Синхронизирана изградба на водостопански објекти со кои ќе се овозможи повеќе корисници да се снабдуваат со квалитетна вода;
- Изградба на водоснабдителната мрежа согласно со ширење на селото;
- Рационално и економично користење на водата преку преку примена на современи технички решенија во управувањето со водоснабдителниот систем;

Доколку за водоснабдување се користат подземни води динамиката на користењето мора да биде усогласена со барањето на долгорочна експлоатација. Експлоатацијата на подземните води да се базира на извршени хидрогеолошки испитувања со што ќе се дефинира нивниот квантитет и квалитет.

Еден од основните приоритети во заштитата на животната средина е заштита на квалитетот на подземните и површинските води. За таа цел потребно е почитување на принципот “на заштита на квалитетот на водите на самите изворишта на загадување” преку:

- Изградба на сепарациски канализациски систем во границите на планскиот опфат;
- Отпадните води пред да се испуштат во реципиентот мора да бидат подложени на третман на пречистување, односно да бидат доведени до квалитет према “Уредбата за категоризација на водотеците, езерата, акумулациите и подземните води”.

Доколку во границите на планскиот опфат на селото постојат стопански капацитети кои од технолошкиот процес испуштаат отпадни води кои поради својот квалитет може да го оневозможат функционирањето на пречистителната станица за отпадни води или да предизвикаат проблеми во функционирањето на канализацискатa мрежа во селото, стопанскиот субјект мора да изврши предтретман на отпадните води пред да ги испушти во канализацискатa мрежа.

Планскиот опфат на селото се граничи со водотек - Папрадничка Река. При изработката на планската документација за селото да се предвиди заштитен појас согласно позитивната законска регулатива.

Енергетика и енергетска инфраструктура

Од аспект на **енергетиката и енергетската инфраструктура** со Просторниот план на Р.Македонија се дефинираат состојбите, потребите и начините на задоволување на потрошувачката на разните видови на енергија во Р.Македонија. При тоа приоритет се дава на намалување на увозната зависност на енергенти и енергија, односно задоволување на потрошувачката со домашно производство.

Според статистичките податоци последниве години во Р.Македонија над 30% од потрошената електрична енергија е од увозно потекло за што се одвојуваат големи девизни средства. Зголемената потрошувачка на енергетски горива ја наметнува потребата од подобрување на енергетската ефикасност. Европската регулатива "Европа 2020" за паметен, одржлив и сеопфатен развој предвидува мерки за намалување на емисиите на издувни гасови, зголемување на користењето на обновливи извори на енергија и зголемување на енергетската ефикасност. Имплементирањето на овие мерки, ќе придонесе за подобра односно поквалитетна иднина за следните генерации, отворање на нови работни места, а истовремено се обезбедуваат услови за одржлив развој. Со рационално искористување на енергетските извори им се овозможува на идните генерации да имаат ресурси за сопствен раст и развој.

Размената на електрична енергија помеѓу балканските електроенергетски системи (чии земји најчесто се увозници) е многу значајен фактор за натамошниот развој. Електроенергетските системи на балканските земји треба да бидат поврзани со конективни водови кои што нема да преставуваат тесно грло во трансмисија на потребните количини на електрична моќност. Р.Македонија досега има 400 kV конективни водови со Грција (кон Солун и Лерин) и Косово (Косово-Б) и кон Бугарија (Црвена Могила) а во план е градбата на вод кон Албанија. Планираната, со Просторниот план на РМ, траса на водот од Скопје5 кон Србија е сменета и изграден е водот Штип-Србија.

Планскиот опфат на селото Баланци, Општина Центар Жупа нема конфликт со постојните и планирани преносни и конективни водови. Така постојниот 110kV преносен вод Шпиље-Глабочица минува на 3,4km западно од селото.

***Гасовод* - Природниот гас**, со сегашната потрошувачка, малку е застапен во енергетскиот сектор во Р.Македонија. Со негова зголемена употреба се воведува еколошки поприфатливо гориво кое со својот хемиски состав и висока калорична моќ, претставува одлична замена за нафтата, нејзините деривати, јагленот и другите цврсти и течни горива. Природниот гас испушта помалку штетни материи во однос на другите енергенти, заради што аерозагадувањето е сведено на минимум.

Изградениот крак Жидилово-Скопје е дел од меѓународниот транзитен гасоводен систем Русија-Романија-Бугарија-Македонија. Се планира во идниот период доизградба на гасоводната мрежа во Р.Македонија и поврзување со мрежите на соседните држави што ќе овозможи зголемување на сигурноста во снабдувањето на сите региони во Р Македонија, но и урамнотежување на потрошувачката во текот на целата година.

При проширувањето и натамошната доизградба на гасоводниот систем се планира да се изгради делница-7 Кичево-Охрид со што ќе се овозможат поволни услови за развој на гасоводната мрежа во овој регион. Трасата на планираниот гасовод од делница-7 сеуште не е точно утврдена.

Население

Утврдувањето на концептот на просторната организација, уредувањето и користењето на територијата на Републиката, а во контекст на тоа и стопанската структура, зависи од развојот, структурните промени и просторната дистрибуција на **населението**.

Врз основа на прогноза за бројот, структурата, темпото на растежот, критериумите за разместување и подвижноста, треба да се покаже просторно-временската компонента на остварување на идната организација и уредување преку демографскиот аспект.

Демографските проекции, кои на планирањето му даваат нова димензија, покажуваат или треба да покажат, како во иднина ќе се формира населението, неговиот работен контингент (работна сила) и домаќинствата и како треба да придонесат кон сестрано согледување на идната состојба на населението како производен дел, потрошувач и управувач - креатор.

Тргнувајќи од определбата дека **популацискатa политика преку систем на мерки и активности** треба да влијае врз природниот прираст, се оценува дека за обезбедување на плански развој и излез од состојбата на неразвиеност се наметнува водењето активна популациска политика во согласност со можностите на социо-економски развој на Републиката. Во овие рамки треба да се води единствена популациска политика со диференциран пристап и мерки по одделни подрачја, со цел да се постигне **оптимализација во користењето на просторот и ресурсите,** хуманизација на условите за семејниот и општествениот живот на населението, намалување на миграциите, како и создавање на услови за порамномерен регионален развој на Републиката.

Според податоците од Пописот на населението, домаќинствата и становите спроведен во 2002 година, во општината Центар Жупа регистрирани се вкупно 6519 жители, додека во селото Баланци има 432 жители.

Како демографска рамка, населението е значајна категорија која треба да се има во предвид при апроксимацијата на потенцијалните работни ресурси и потенцијалните потрошувачи и корисници на сите видови услуги.

Урбанизација и мрежа на населби

Урбанизацијата како сложен, динамичен процес треба да претставува основна рамка и влијателен фактор во насочувањето на долгорочниот просторен развој на Република Македонија.

Планскиот концепт на **развојот и уредувањето на селските подрачја** претставува значајно, стратешко прашање и интегрален дел на глобалниот концепт на долгорочниот просторен развој на државата. Негова основна определба претставува унапредување на квалитетот на животните услови во руралната средина и намалување на постојната разлика во однос на условите во урбаните средини, преку интегрален-сеопфатен развој на селото.

Концептот на развојот и уредувањето на селските подрачја за основа ги има целите со кои е предвидено:

- Сеопфатен, рамномерно територијално распределен развој на целата територија;
- Интензивирање на функционалните врски во доменот на стопанството и услугите помеѓу соседните центри со координирано, заедничко организирање на активностите;

- Создавање услови за непречено вршење на основните човекови активности (функции), обезбедување висок степен на заштита на животната средина и запазување на принципите на одржлив развој;
- Стимулирање на развојот на основните дејности преку активирање на локалните потенцијали, оптимално искористување на природните погодности и осовременување на производството;
- Подобрување на животните услови преку плански насочено уредување на населбите и целосно опремување со елементи на комунална инфраструктура;
- Интегрално планирање на развојот на населените места и организација, уредување и користење на севкупната површина во границите на атарот и
- Обезбедување на целосна интеграција на руралните населби во системот на населбите во функционалните единици.

Просторниот развој на руралните населби, базиран на соодветна планска документација наметнува усогласување на истиот со планските решенија и насоки на Просторниот план на Република Македонија во сите сегменти на развојот, со особен акцент на она што значи стратешки решенија и насоки. Во таа смисла, одредени иницијативи за просторен развој кои се манифестираат со зафаќање на нови простори, проширување на урбаните опфати и регулирање на постојните градежни подрачја треба да се преиспитуваат согласно решенијата од повисок, стратешки интерес за државата. Неопходно е почитување на определбите на Просторниот план во однос на дестимулација на проширување на градежното земјиште од една и поефикасно и порационално искористување на постојната ангажирана површина од друга страна; односно:

- При изработка на урбанистичките планови на населбите, површините за сите урбани содржини треба да се бараат исклучиво во рамките на постојните урбани опфати, а надвор од овие рамки за исклучително оправдани цели и потреби, на површини од послаби бонитетни класи (над IV категорија);
- Изградбата на викенд населби, стопански зони, земјоделски и други објекти со специфични намени да се насочува кон подрачја кои со планови и програми на општините ќе бидат определени за тие цели;
- Рационално користење на просторот за изградба на инфраструктурните мрежи и системи во единствени коридори дефинирани во плановите и програмите на општините;
- Усогласување на густините на населеност, изграденост и спратност, со принципите на хумано живеење и рационално искористување на просторот и урбаните содржини согласно со сите видови на заштита.

Во рамките на насоките за изработка на планови од пониско ниво кои ги дава просторниот план за населби од ваков тип, треба да се почитува:

- Избор и распоред на активности согласно со природните услови, расположивата работна сила и постојните стопански капацитети;
- Создавање можности за отворање нови работни места во населби и подрачја каде треба да се задржи постојното население и да се насочат миграциите;
- Обезбедување на спроведување на постојните закони и прописи со кои се заштитува просторот, ресурсите и националното богатство и се

организира и уредува просторот со цел за вкупен развој, а особено во однос на:

- бесправната градба;
- стопанисувањето со шумите, земјоделското земјиште, водите и друго;
- заштита на создаденото и природното богатство;
- насоките и критериумите за уредување на просторот надвор од градежните подрачја треба да се утврдат со помош на стручни основи и упатствата од ресорите на земјоделството, водостопанството, шумарството и заштитата на животната средина.

Домување

Во Просторниот план на Р Македонија, функцијата ***домување*** е детерминирана како една од основните функции во населбите, најголем потрошувач и корисник на просторот, основна содржина на населбите и основен елемент на просторното и урбанистичко планирање. Домувањето општо, а станбената изградба посебно е битна компонента на социјалниот и општествениот развој, организација и уредување на просторот и подигнување на животниот стандард на населението.

Основните цели на домувањето се во функција на оптимална проекција на станбениот простор, а се однесуваат на:

- обезбедување стан за секое домаќинство;
- подобрување на станбениот стандард во поглед на површина, број на соби, градежни карактеристики и комунална опременост на становите;
- изградба на адекватна инфраструктура во функција на поквалитетен стандард на домување;
- асеизмичност во градбата;
- замена на субстандардниот станбен фонд;
- обнова, реконструкција и ревитализација на стариот станбен фонд, заради подобрување на условите за домување и подигање на квалитетот на станбениот фонд;
- организирање на становите како хумано уредени простори со соодветни придружни објекти за деца и возрасни;
- постигнување порамномерна станбена изградба;
- либерализација на станбениот пазар;
- изградба на социјални станови;
- обезбедување поволни финансиски услови за решавање на станбениот проблем, преку одобрување поволни кредитни услови за станбена изградба.

При проекција на потребниот станбен фонд за потребите на **Урбанистички план за село Баланци, Општина Центар Жупа**, треба да се обрне внимание особено на:

- од потребата за нов станбен фонд по основ на порастот на бројот на жителите и намалување на просечниот број членови на домаќинства;
- од потребата за замена на субстандардниот станбен фонд;
- од потребите за корегирање, односно подигнување на стандардот и културата на домувањето.

Како орјентациона рамка за одредување на проекцијата на станбените потреби во **селото Баланци** може да се користи проекција на станбени потреби на ниво на Општина Центар Жупа, а согласно податоците од ППРМ.

Проекција на станбени потреби на ниво на општина согласно податоци од ППРМ

	Општина Центар Жупа
станбен суфицит	101
станови кои се задржуваат	725
субстандардни станови	98
домаќинства во 2020г	1290
нови станови по основ пораст на население	568
нови станови по основ отклонување на дефицит	0
вкупно нови станови во 2020г	666
вкупно станови во 2020г	1391

Проекцијата на потребниот станбен простор поаѓа од стандардите и тоа: 20-25 m^2/жител станбена површина во зависност од типот на населбата и, 40 - 80 m^2/стан (оптимална големина), 100% опременост на станот со инсталации и потполно елиминирање, односно замена на субстандардниот станбен фонд.

Јавни функции

Организацијата на јавните функции, согласно планираната мрежа на населби, поаѓа од постојната мрежа на јавните функции во регионот под претпоставка дека идниот развој на истите ќе се развива во согласност со економските, институционалните и други промени во него.

Организирање на мрежата на јавните функции овозможува:

- достапност на функциите до сите граѓани во регионот;
- воедначен квалитет на пружените услуги;
- прилагоденост на програмата на јавните служби на локалните карактеристики како и можност за избор на модалитет и вид на услуга.

Целите за развој на јавните функции по дејности се следни:

Предучилишно образование:

- развој на мрежата институции за предучилишно воспитување и образование детски установи (јасли, комбинирани детски установи и сл.), за поуспешно подготвување на децата за училиште;
- во предучилишни установи треба да бидат опфатени 70% од децата на предучилишна возраст.

Основно образование:

- по можност во секое населено место да има основни училишта или во непосредна околина, со организиран превоз со училишни автобуси;
- изградба на нови и реконструкција на стари училишни објекти во согласност со современите педагошки и хигиенски барања како и обезбедување оптимален училишен простор според современите стандарди и нормативи;
- целосна опафатеност на децата на возраст од 7-14 год во училиштата;
- приспособување на програмските содржини и образовно воспитната функција на училиштето со современите педагошки и научни сознанија.

Здравство:

– порамномерен развој на здравствената служба и подобрување на квалитетот на пружените услуги со подобрување на просторната организација и кадровска екипираност на здравствените служби, за задоволување на потребите на населението;

Социјална заштита:

– развој на организациите за социјална заштита и организациите за згрижување и воспитание на децата и нивно поттикнување, од кои дел, во пазарните услови на стопанисување, ќе може да се формираат и како приватни институции согласно потребите на населението;
– за заштита на здравјето на старите лица да се организираат специфични видови на заштита (сместување, исхрана, домашна нега и други лекувања, патронажни посети и сл.).

Култура:

– барање поголеми можности и повисоки форми на културно живеење, во склад со очекуваниот развој и социо-економските трансформации во услови на пазарно стопанисување.

Физичка култура:

– обезбедување на простори, капацитети и објекти од областа на физичката култура и нивна рамномерна и рационална просторна разместеност.

Во рамките на планирана мрежа на **јавни служби во село Баланци, Општина Центар Жупа,** покрај економските показатели, неопходно е да се вклучат и соодветни показатели на достапноста на услугите за граѓаните, како што се:

– сообраќајна достапност, информатичка достапност (телефон, телефакс и сл.);
– задржување на традиционалните функционални специфичности на одделни населби во однос на одделни јавни дејности;
– утврдување на обврзувачки стандарди и норми за одделни јавни дејности, со цел да се обезбедат обврзувачки, минимални услови за задоволување на потребите.

Препораката за организација на јавните функции согласно планираната мрежа на населби, поаѓа од постојната мрежа на јавните функции под претпоставка дека идниот развој на овие функции ќе се развива во согласност со економските, институционални и други промени кои се во тек.

Образование:

– основно образование (деветолетка) е задолжително за сите населби. и доколку неможе да се организира во предметната населба да се организира во населбата од непосредна близина.

Здравствена заштита:

– од примарна задолжително е здравствена станица или мобилна здравствена служба, аптеки како комплементарни служби.

Култура:

– библиотеки;

– дом на културата, сценско музички дејности (пожелно е доколку постои интерес и економска основа за организирање на содржината).

Физичка култура:

– отворени, уредени простори, погодни за организирање на разни спортски активности, опремени со минимални барања за одржување;
– покриени објекти за физичка култура со соодветни санитарни и останати пропратни простории.

Основни нормативи и стандарди кои треба да се почитуваат при предвидување на јавните функции во **село Баланци, Општина Центар Жупа** се:

За образование:

– за одредување на површината на училишниот објект потребно е мин. 7 m^2 по ученик и мин. 20 m^2 по ученик за комплексот на училиштето.

За здравство:

– гравитациско подрачје на здравствените станици и мобилна здравствена служба да е до 1000 m. Во однос на бројот на лекари потребно е да се обезбедат на 1000 жители просечно 2 лекари.

За култура:

– потребен простор за библиотеките е со минимум 100 m^2 на 1000 жители.

За физичка култура:

– за задоволување на просторните потреби на објектите од физичка култура потребни се 2 m^2/жител.

Индустрија

Развојот и просторната разместеност на индустријата претставува значаен фактор за поттикнување на развојот на вкупната економија и модернизација на другите области од економскиот и општествениот живот. Ефикасното и успешно спроведување на насоките и определбите за поттикнување на развојот на индустриските дејности и нивно рационално разместување во просторот ги детерминираат позитивните промени и во другите сегменти на економијата: пораст на вработеноста, зголемување на бруто домашниот производ, подобрување на животниот стандард и др.

Врз основа на сознанијата и определбите на "Националната стратегија за економски развој на Република Македонија" (МАНУ, 1997), како и врз основа на досегашниот развој, а особено концептот на одржлив развој, основните насоки и стратешки определби на долгорочниот развој на индустријата се следните: технолошко преструктурирање, извозна ориентација на водечките сектори и гранки; **пошироко воведување и развој на еколошки-просторно прифатливо индустриско производство со развој на штедливи технологии (во однос на природните ресурси, енергијата и горивото и работната сила) и (или) малоотпадни (безотпадни) технологии**; зголемување на ефикасноста на производството; почитување на инвестиционите критериуми врз база на континуирано планирање и прифаќање на пазарните критериуми на стопанисување; стратегија на разместеност на индустриските капацитети која ја респектира просторната структура на факторите на разместеноста, рационалниот распоред на материјалните производствени фондови, од аспект

на вкупниот простор на Републиката и потребите од комплексен развој на одделни територијални единици; развој на малите претпријатија, заради остварување на концептот на децентрализираниот развој и разместеност на индустријата.

Развојот на индустријата во одделните општини, особено помалите, се очекува да се остварува со градба на мали, флексибилни капацитети и поголема застапеност меѓу другото и на агроиндустрискиот сектор.

Во планскиот период, индустриското производство се очекува да биде застапено во сите општини и да остварува растеж кој ќе придонесе за зголемување на вработувањето и подобрување на условите за живеење на граѓаните на поширокиот простор на земјата.

Доколку со Урбанистичкиот план за селото се предвидат површини со производна намена, потребно е да бидат применети планските определби во областа на развојот на индустријата утврдени со "Просторниот план на Република Македонија" применувајќи ја соодветната законска регулатива.

Концепцијата за развој и разместеност на индустријата утврдена со "Просторниот план на Република Македонија" е поставена врз основа на повеќе цели и плански определби кои треба да се имаат во предвид доколку со Урбанистичкиот план за селото се предвиди простор за градба на индустриски објекти:

- **вклучување на еколошките преференци во развојот на индустријата и нејзина алокација и разместување**;
- **развојот на индустријата во поголема мера да се потпира врз примената на достигнувањата на науката и на техничко-технолошкиот прогрес и иновации во технолошките процеси;**
- **технолошко преструктурирање, во склад со барањата за модернизација и реконструкција на индустријата;**
- **стратегија на развој на високите технологии усогласени со концепцијата на одржливиот развој: мала суровинска и енергетска интензивност, висока информативна и научна интензивност, високо учество на стручната работна сила, висока фрагментација на пазарот со специфични барања, високи вложувања во предконкурентни истражувања и сеопфатно влијание врз карактеристиките на голем број сегменти на социо-економскиот систем.**

Индустријата која е двигател на развојот на вкупната економија има значајно влијание врз квалитетот на животната средина. Во услови на усвоената развојна парадигма на "одржлив" развој, напорите треба да се насочат кон суштествени промени во стратегијата и политиката за развој и просторна алокација на индустриски гранки засновани на принципите на еколошка заштита. Според филозофијата на одржлив развој, економскиот односно индустрискиот развој и заштитата на животната средина прават единствен систем. Одржливиот развој претставува алтернатива за загрозените природни и создадени вредности и за создавање на хумано општество и окружување. Разрешувањето на конфликтите во овој систем треба да почива на интеракција на релацијата простор и социо-економската компоненета на развојот.

Сообраќај и врски

Комуникациската мрежа на Република Македонија, сочинета од повеќе комуникациски потсистеми, е етаблирана преку системот за сообраќај и врски врз чија основа, помеѓу другото, се темели и организацијата на просторот на државата. Комуникациските системи во Република Македонија, кои се од особено значење за развојот на стопанските активности, се очекува да се подобруваат, унапредуваат и да се развиваат во две насоки на развој на комуникациите:

- екстерното поврзување на државата (стратешки коридори);
- интерното поврзување во државата (регионални и локални потреби).

Основа за *екстерното поврзување* на државата се дефинираните комуникациски коридори согласно меѓународните конвенции и препораки, што воедно се и основа за ориентација кон европските и балканските определби за економски и технолошки комуникации, што е од особено значење за извозот.

Основата за *интерното поврзување* во државата односно планирање и развој на патната мрежа на Р Македонија се базира на категоризација на патиштата, на стратешки дефинирани меѓународни коридори за патен сообраќај, на досега изградената европска патна мрежа-ТЕМ со “Е” ознака на патиштата, на досега изградената магистрална и регионална патна мрежа, како и на определбите од долгорочната стратегија за развој.

Мрежата на патишта “Е” ознака што ги дефинира меѓународните коридори за патен сообраќај низ Републиката се: **Е-65, Е-75, Е-850, Е-871**.

Во идната патна мрежа на Р Македонија, основните патни коридори ќе ги следат веќе традиционалните правци во насока север-југ (коридор 10), односно исток-запад (коридор 8), што се вкрстосуваат во просторот помеѓу градовите: Скопје, Куманово и Велес. На тој начин дел од магистралните патишта во Република Македонија ќе формираат три основни патни коридори, што треба да се изградат со технички и експлоатациони карактеристики компатибилни со системот на европските автопатишта (ТЕМ):

- север-југ: М-1 (Србија - Куманово - Велес - Гевгелија - Грција),
- исток-запад: М-2 и М-4 (Бугарија-Крива Паланка-Куманово-Скопје-Тетово-Струга-Албанија и крак Скопје - Србија),
- исток-запад: М-5 (Бугарија - Делчево - Кочани - Штип - Велес -Прилеп - Битола - Ресен - Охрид- Требеништа- М4 (крак Битола -граница со Грција).

Релевантните регионални патни правци за предметната локација според Просторниот план на Република Македонија (2002 - 2020 г.) влегуваат во групата на **регионални патишта "Р1"** и **"Р2"** и се со ознака:

- **Р1201 –** (Струга-врска со А2 -Дебар-врска со Р-1202);
- **Р2249** - (Мелнички мост-врска со Р1102-Папрадник-Брештани-Селце-врска со Р2243).

Динамиката за реализација на мрежата, што ќе овозможи целосно опслужување на Република Македонија, ќе биде во функција на сообраќајните потреби (очекуваниот обем на сообраќајот), потребите за интеграција во европскиот патен систем, како и економската моќ на државата, а трасите на меѓународните и магистралните патишта, задолжително ќе поминуваат надвор од населените места и се предлага да се решаваат со денивелирано вкрстосување со останатата патна мрежа.

При планирање да се почитува Законот за јавни патишта („Службен весник на Република Македонија" број 84/08, 52/09, 114/09, 124/10, 23/11, 53/11, 44/12, 168/12, 163/13, 187/13, 39/14, 42/14, 166/14, 44/15, 116/15, 150/15, 31/16, 71/16 и 163/16).

Железнички сообраќај: Концепцијата за развој на **железничкиот систем** базира на потребата за модернизација и проширување на железницата во целина, како и поврзување на железничката мрежа на Република Македонија со соодветните мрежи на Република Бугарија и Република Албанија.

Железничката мрежа на Република Македонија, во планскиот период, треба да ја сочинуваат: магистрални железнички линии од меѓународен карактер, регионални линии и локални линии.

1. Магистрални железнички линии од меѓународен карактер:
   - СР- Табановце-Скопје-Гевгелија-ГР ..... 213,5 km
   - СР - Блаце-Скопје..... 31,7 km
   - ГР -Кременица-Битола-Велес..... 145,6 km
   - БГ -Крива Паланка-Куманово ..... 84,7 km
   - АЛ-Струга-Кичево-Скопје ..... 143,0 km

Покрај постојните врски Табановце и Блаце на север, односно Гевгелија и Кременица на југ, ќе се изврши и соодветно поврзување на исток кон Република Бугарија, односно на запад кон Република Албанија, со што ќе се овозможи целосно интегрирање на македонскиот железнички систем со соодветните системи на соседните држави.

Во планскиот период до 2020 год. меѓудругото се очекува развој на интегралниот транспорт, односно техничко-технолошкото доопремување на Македонските железници за извршување на задачите и за вклучување во меѓународниот сообраќај, што е во согласност со стратегијата на развојот на железничкиот сообраќај и со реалните можности на Република Македонија.

Воздушен сообраќај: Воздушните патишта во Република Македонија се интегрален дел од европската мрежа на воздушни коридори со ширина од 10 наутички милји во кои контролирано се одвиваат прелетите над територијата на државата.

Примарната аеродромска мрежа во Република Македонија треба да ја сочинуваат вкупно 4 аеродроми за јавен воздушен сообраќај, и тоа во Скопје, Охрид, Струмица и Битола. Аеродромот во Скопје е оспособен за прием и опрема на интерконтинентални авиони, аеродромот во Охрид е реконструиран во повисока-II категорија, а новите аеродроми што се предвидуваат во Струмица и Битола се предвидени да бидат со доминантна намена за карго транспорт на стоки.

Секундарната аеродромска мрежа се предлага да ја сочинуваат сегашните 5 реконструирани и технички доопремени спортски аеродроми и вкупно 15 аеродроми за стопанска авијација, од кои 7 нови. Покрај тоа треба да се уредат и околу 20 терени за дополнителен развој на воздухопловниот спорт и туризам во согласност со меѓународните прописи за ваков вид на аеродроми.

Радиокомуникациска мрежа и антенски системи

Радиокомуникациска мрежа е јавна електронска комуникациска мрежа со која се обезбедува емитување, пренос или прием на знаци, сигнали, текст, слики и звуци или други содржини од каква било природа преку радиобранови.

Основни елементи на примопредавателниот систем се: антените, антенските столбови, водови, засилувачи и друго.

Јавните електронски комуникациски мрежи треба да се планираат, поставуваат, градат, употребуваат и слично под услови утврдени со Законот за електронските комуникации, прописите донесени врз основа на него, прописите за просторно и урбанистичко планирање и градење, прописите за заштита на животната средина, нормативите, прописите и техничките спецификации содржани во препораките на Европската Унија.

Изложеноста на јавноста на нејонизирачко електромагнетно зрачење со пуштањето во работа на антенски систем не треба да ги надминува вредностите пропишани со Упатството за гранични вредности при изложеност на нејонизирачко зрачење издадено од Меѓународна комисија за заштита од нејонизирачко зрачење (ICNIRP – International Commission on Non-Ionizig Radiation Protection). Агенцијата за електронски комуникации врши контрола со мерење на нејонизирачкото електромагнетно зрачење, со цел да ја утврди усогласеноста на антенските системи со граничните вредности.

Оператори на мобилната телефонија во Р.Македонија се М-Телеком, ONE.VIP и Лајкамобајл. Тие во своите секојдневни развојни активности вршат:

- Квалитетно мрежно покривање со мобилен сигнал на:
  - региони, општини, населени места,
  - подрачја од јавен интерес (културно-историски, спортски, стопански, индустриски, погранични зони и др.),
  - сообраќајна и транспортна инфраструктура.
- Подготовка на проекти за развој на мрежата согласно постоечката инфраструктура на теренот.
- Усогласување на развојните планови со одделни институции на државата (министерства, управи и сл.).

Целиот овој регион, покриени е со сигнал на мобилна телефонија на мобилните оператори.

Кабелска електронска комуникациска мрежа

Кабелска електронска комуникациска мрежа се користи за дистрибуција на јавни електронски комуникациски услуги до крајниот корисник. Пристапниот дел на мрежата е изграден од кабли (од бакарни парици, коаксијални, хибридни коаксијално-оптички и/или оптички) и придружни дистрибутивни и изводни точки: канали, цевки, кабелски окна/шахти, надворешни ормари и др.

Јавната кабелска електронска комуникациска мрежа и придружните средства треба да се планираат, проектираат, поставуваат и градат на начин кој нема да ја попречува работата на другите електронски комуникациски мрежи и придружни средства, како ни обезбедувањето на другите електронски комуникациски услуги.

Изградбата на јавните електронски комуникациски мрежи и придружни средства треба да се обезбеди:

- заштита на човековото здравје и безбедност,
- заштита на работната и животната средина,
- заштита на просторот од непотребни интервенции,
- заштита на инфраструктурата на изградените јавни електронски комуникациски мрежи,
- унапредување на развојот и поттикнување на инвестиции во јавните електронски комуникациски мрежи со воведување на нови технологии и

услуги, а особено со воведување на следни генерации на јавни електронски комуникациски мрежи.

АД "Македонски Телекомуникации" и останатите оператори за своите корисници обезбедуваат широк опсег на услуги како што се: говорни услуги (вклучувајќи услуги со додадена вредност), услуги за пренос на податоци, пристап до Интернет, мобилни комуникациони услуги, јавни говорници и др. Комуникациските услуги се обезбедуваат врз основа на добро воспоставената електронска комуникациска мрежа со примена на најсовремени технологии.

Телефонските корисници во ова подрачје во електронско комуникациски-от сообраќај се приклучени преку телефонската централа во Центар Жупа.

Операторите на јавна кабелска електронска комуникациска мрежа до крајот на 2020 година треба да обезбедат можност за широкопојасен пристап до услуги (broadband) со големи брзини на: 100% од домаќинствата покриени со мрежата на операторот со можност за пристап до јавната комуникациска мрежа со брзина на пренос од 30 Mbps и најмалку 50% од домаќинствата покриени со мрежата на операторот со можност за пристап до јавната комуникациска мрежа со брзина на пренос од 100 Mbps.

Заштита на животната средина

Анализата на влијанијата врз животната средина, како превентива, има за цел да ги идентификува можните проблеми, да ги рационализира трошоците и да направи оптимален избор на мерките за заштита на животната средина. За разлика од "пасивниот" пристап, со кој се применуваат заштитни мерки по настанатиот проблем, што претставува финансиско оптоварување на производителите, давачите на услуги и општеството во целост, превентивната заштита на животната средина се трансформира во елемент на развој и појдовна основа за глобалното управување со животната средина засновано на принципите на **одржливиот развој**. Одржувањето на континуитет во следењето на состојбите во медиумите и областите на животната средина, дава претстава за трендот на промени кои настанале во текот на подолг временски период на анализираното подрачје, како основа за планирање и предвидување на промените кои би можело да се очекуваат во животната средина во временската рамка на која се однесува планскиот документ.

Со изработка на Урбанистичкиот план за село Баланци, Општина Центар Жупа и имплементација на параметрите за уредување на просторот ќе се обезбеди:

- Рационално и ефикасно користење на градежното земјиште и поефикасно искористување на постојната ангажирана површина, како и површината на предвиденото проширување;
- Ефикасно сообраќајно поврзување, планско уредување и екипирање на населбата со комунална инфраструктура и неопходните функционални содржини;
- Стимулација на населението за траен опстанок во матичната средина преку целосна афирмација на најбитните аспекти на живеењето и стопанисувањето и се создава неопходна социјална и економска сигурност;
- Се запазуваат и афирмираат културните и природните посебности и вредности и се запазува квалитетот на животната средина во селските подрачја.

Со цел да се обезбеди заштита и унапредување на животната средина при изработката на Урбанистички план за село Баланци, Општина Центар Жупа потребно е да се почитуваат одредбите пропишани во законската регулатива од областа на заштита на животната средина и подзаконските акти донесени врз нивна основа.

Мерки за заштита на животната средина кои треба да се преземат со цел да се обезбеди одржлив развој на анализираното подрачје со минимално негативно влијание врз медиумите и областите во животната средина:

- Да се внимава да не дојде до искористување на земјиштето на начин и обем со кој би се загрозиле неговите природни вредности;
- Потенцијалната ерозија на земјиштето треба да се спречи со што е можно побрзо завршување на земјените активности, покривање на околниот терен со вегетација и оградувања на нагибите;
- Да се уредат зелените површини во границите на планскиот опфат, со видови (автохтони) со висок биоакумулативен капацитет за евентуално присутните загадувачки материи во воздухот и почвата;
- Да се следи и контролира присуството на загадувачки материи во воздухот со цел да се одржи квалитетот на воздухот во граници на дозволените нивоа на емисии;
- Да се предвидат соодветни технички зафати за пречистување на отпадните води и имплементација на технологии кои ќе овозможат нивно повторно искористување за истата или друга намена;
- Да се контролира квалитетот на пречистените отпадни води пред испуштање во најблискиот реципиент, со цел да се усогласат вредностите на концентрацијата на материите присутни во пречистената отпадна вода со пропишаните гранични вредности на максимално дозволените концентрации на материите присутни во реципиентот;
- Да се превземат активности за намалување на бучавата и вибрациите од опремата, со цел да се избегнат негативните ефекти од бучавата и да се почитуваат пропишаните гранични вредности за дозволено ниво на бучава во животната средина;
- Организирано управување со отпадот со цел да се минимизира негативното влијание врз животната средина, животот и здравјето на луѓето. Создавачот и/или поседувачот на отпадни материи и емисии ги сноси сите трошоци за санација на евентуално предизвиканите нарушувања во животната средина;
- Да се изведуваат енергетски ефикасни објекти и да се применуваат најдобри достапни технологии во процесот на производство.

Заштита на природното наследство

Од областа на **заштита на природата** *(природното наследство, природните реткости и биолошката и пределската разновидност)*, Урбанистичкиот план за село треба да се усогласи со Просторниот план на Република Македонија на тој начин што, врз основа на режимот за заштита, ќе се организира распоред на активности и изградба на објекти кои ќе се усогласат со барањата кои ги поставува одржливото користење на природата и современиот третман на заштитата.

Особено внимание при заштитата на природата, треба да се посвети на начинот, видот и обемот на изградбата што се предвидува во заштитените простори за да се одбегнат или да се надминат судирите и колизиите со

инкомпатибилните функции. За таа цел е неопходно почитување на следните принципи:

- Оптимална заштита на просторите со исклучителна вредност;
- Зачувување и обновување на постојната биолошка и пределска разновидност во состојба на природна рамнотежа;
- Обезбедување на одржливо користење на природното наследство во интерес на сегашниот и идниот развој, без значително оштетување на деловите на природата и со што помали нарушувања на природната рамнотежа;
- Спречување на штетните активности на физички и правни лица и нарушувања во природата како последица на технолошкиот развој и извршување на дејности, односно обезбедување на што поповолни услови за заштита и развој на природата;
- Рационална изградба на инфраструктурата;
- Концентрација и ограничување на изградбата;
- Правилен избор на соодветна локација.

Според Законот за заштита на природата (Службен весник на РМ, број.67/04, 14/06, 84/07, 35/10, 47/11, 148/11, 59/12,13/13, 163/13, 41/14, 146/15, 39/16 и 63/16) и Законот за животната средина (Службен весник на РМ, број.53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 44/15, 129/15, 192/15 и 39/16) потребно е внесување на мерки за заштита на природата при планирањето и уредувањето на просторот кои треба строго да се почитуваат.

Согласно Студијата за заштита на природното наследство, изработена за потребите на Просторниот план на Република Македонија на просторот предложен за изработка на Урбанистички план за село Баланци, Општина Центар Жупа, нема регистрирано ниту евидентирано природно наследство.

Доколку при изработка на Урбанистичкиот план за село или при уредување на просторот се дојде до одредени нови сознанија за природно наследство кое би можело да биде загрозено со урбанизацијата на овој простор, потребно е да се предвидат следните мерки за заштита на природното наследство:

- Утврдување на границите и означување на сите објекти кои би можеле да бидат предложени и прогласени како природно наследство;
- Забрана за вршење на какви било стопански активности кои не се во согласност со целите и мерките за заштита утврдени со правниот акт за прогласување на природното добро или Просторниот план за подрачје со специјална намена;
- Магистралната и останатата инфраструктура (надземна и подземна) да се води надвор од објектите со природни вредности, а при помали зафати потребно е нејзино естетско вклопување во природниот пејзаж;
- Воспоставување на мониторинг, перманентна контрола и надзор на објектите со природни вредности и преземање на стручни и управни постапки за санирање на негативните појави;
- Воспоставување на стручна соработка со соодветни институции во окружувањето;
- Почитување на начелата за заштита на природата согласно Закон за заштита на природата.

Заштита на културното наследство

Во своето милениумско постоење, човековата цивилизација од праисторијата до денес, на територија на Р.Македонија, оставила значајни траги од вонредни културни, историски и уметнички вредности кои го потврдуваат постоењето, континуитетот и идентитетот на македонскиот народ на овие простори.

Просторниот аспект на недвижното културно наследство е предмет на анализа во корелација со долгорочната стратегија на економски, општествен и просторен развој, односно стратегија за зачувување и заштита на тоа наследство во услови на пазарно стопанство.

Републичкиот завод за заштита на спомениците на културата, за потребите на Просторниот план на Републиката, изготви **Експертен елаборат за заштита на недвижното културно наследство** во кој е даден Инвентар на недвижното културно наследство од посебно значење.

Инвентарот содржи список на регистрирани и евидентирани недвижни културни добра, што подразбира список на недвижните предмети со утврдено својство споменик на културата, односно на недвижните предмети за кои основано се претпоставува дека имаат споменично својство. Тоа се: археолошки локалитети, цркви, манастири, џамии, бањи, безистени, кули, саат кули, турбиња, мавзолеи, конаци, мостови, згради, куќи, стари чаршии, стари градски јадра и други споменици со нивните имиња, локации, блиските населени места, период на настанување и општините во кои се наоѓаат спомениците.

Согласно постоечката законска регулатива, видови на недвижно културно наследство се: споменици, споменични целини и културни предели.

Значаен дел од недвижното културно наследство (околу 45%), се наоѓа во **руралните средини** и ридско - планинските подрачја, кои се целосно или делумно напуштени, што значително ја усложнува нивната заштита и користење.

На подрачјето на катастарската општина кое е предмет на анализа **има евидентирани** недвижни споменици на културата (Експертен елаборат):

1. *Археолошки локалитет "Крчин", Баланци,*
2. *Археолошки локалитет "Над Еѓупци", Баланци,доцен среден век;*
3. *Археолошки локалитет "Тејупци", Баланци,доцен среден век;*
4. *Археолошки локалитет "Црква", Баланци, среден век.*

Во **Археолошката карта на Република Македонија,** која ги проучува предисториските и историските слоеви на човековата егзистенција, од најстарите времиња до доцниот среден век, на анализираното подрачје на катастарската општина, евидентирани се следните локалитети:

КО Баланци: *Црква,* средновековна некропола; на југоисточниот дел од селото, веднаш од десната страна на патот за селото Голем Папрадник се среќаваат камени плочи од гробни конструкции.

Според Просторниот план на Р Македонија, најголем број на цели се однесуваат на третманот и заштитата на културното наследство во плановите од пониско ниво.

При изработка на планска документација од пониско ниво, да се утврди точната позиција на утврдените ***локалитети со културно наследство*** и во таа смисла да се применат плански мерки за заштита на недвижното наследство:

– задолжителен третман на недвижното културно наследство во процесот на изработката на просторните и урбанистичките планови од пониско

ниво заради обезбедување на плански услови за нивна заштита, остварување на нивната културна функција, просторна интеграција и активно користење на спомениците на културата за соодветна намена, во туристичкото стопанство, во малото стопанство и услугите, како и во вкупниот развој на државата;

- планирање на реконструкција, ревитализација и конзервација на најзначајните споменички целини и објекти и организација и уредување на контактниот, околниот спомеличен простор заради зачувување на нивната културно - историска димензија и нивна соодветна презентација;
- измена и дополнување на просторните и урбанистичките планови заради усогласување од аспект на заштитата на недвижното културно наследство.

Согласно Закон за просторно и урбанистичко планирање културното недвижно наследство во просторните и урбанистички планови треба да се третира на начин кој ќе обезбеди негово успешно вклопување во просторното и организационо ткиво на градовите и населените места или пошироките подрачја и потенцирање на неговите градежни, обликовни и естетски вредности.

Туризам и организација на туристички простори

Туризмот и угостителството со својата основна функција-прифаќање, сместување и истовремено задоволување на голем број разновидни барања и желби на туристите, влијае врз вкупната економија и развојот на одредена средина, а исто така има изразено влијание и врз просторот во кој ја извршува својата дејност. Туризмот со своето мултиплицирано влијание во процесот на стопанисување, посредно и непосредно, ги вклучува и другите гранки и дејности во вкупната понуда на туристичкиот пазар. Ова пред сé, се однесува на угостителството, трговијата, сообраќајот, занаетчиството, здравството и на разни други видови услуги. Исто така, преку туризмот се нудат и се продаваат нематеријални вредности, како што се: разни информации, обичаи, фолклор, забава, спортско-рекреативни активности и слично.

Врз основа на комплексно согледаните природни и создадени услови и ресурси по обем, квалитет, распространетост или уникатност, функционалност, атрактивност и степен на активираност, на територијата на Р Македонија како посебни целини може да се издвојат следните видови на туристички потенцијали: водените површини, планините, бањите, целините и добрата со природно и културно наследство, транзитните туристички правци, градските населби, ловните подрачја и селата.

Согласно со основните долгорочни цели, концептот и критериумите за развој и организација на туристичката понуда, во Р Македонија се дефинирани вкупно 10 туристички региони со 54 туристички зони.

Предметната локација припаѓа на Мавровско - Дебарски туристички регион со утврдени 4 туристички зони и 16 туристички локалитети и е дел од простори коишто имаат национално туристичко значење.

Заштита од воени разурнувања, природни и техничко-технолошки катастрофи

Согласно Просторниот план на Република Македонија, **предметната локација за која се наменети условите за планирање на просторот за изработка на Урбанистички план за село Баланци, Општина Центар Жупа,**

се наоѓа во индиректно загрозени простори од воени дејства. Тоа се ридско-планински и субпланински простори, кои се наоѓаат во непосредна близина на просторите со висок степен на загрозеност (самите не се директно изложени на борбени дејства) или во близина на просторите за формирање слободна територија, поради што се погодни за принуден и повремен престој на борбените единици, евакуираното население и др.

Согласно со Законот за заштита и спасување, **задолжително треба да се применуваат мерките за заштита и спасување кои опфаќаат урбанистичко-технички и хуманитарни мерки.**

Согласно Законот за заштита и спасување ("Службен весник на Република Македонија" број 93/12 - пречистен текст, 41/14, 129/15, 71/16 и 106/16), мерките за заштита и спасување задолжително се применуваат во процесот на планирање и уредување на просторот и проектирање и изградба на објектите, на начин кој го уредува Владата на РМ со подзаконски акт.

Засолнувањето опфаќа планирање, изградба, одржување и користење на јавните засолништа, одржување и користење на изградените засолништа и на другите заштитни објекти за заштита на населението, материјалните добра и културното наследство на Републиката. Јавните засолништа се планираат согласно со програмата на Владата за мерките за заштита и спасување и програмата на единиците на локалната самоуправа за мерките за заштита и спасување, а истите се вградени во урбанистичките планови.

Јавните засолништа според отпорноста се градат како засолништа за основна заштита, во согласност со техничките нормативи за изградба на јавни засолништа што ги донесува директорот на Дирекцијата.

Републиката има обврска за изградба на јавни засолништа само во случај на исклучително загрозени објекти што ќе ги утврди Дирекцијата врз основа на геолошко- хидролошките и сеизмичките карактеристики на земјиштето и на капацитетот на задоволување на потребите за засолнување. Единиците на локалната самоуправа имаат обврска да градат јавни засолништа со кои ќе ги задоволат потребните капацитети за засолнување на луѓето, материјалните добра и културното наследство на своето подрачје.

Начинот на изградба на јавните засолништа и одржувањето и користењето на веќе изградените засолништа и други заштитни објекти и определување на потребниот број на засолнишни места со уредба ги уредува Владата.

Сеизмичките појави - земјотресите се доминантни природни непогоди во Република Македонија, кои можат да имаат катастрофални последици врз човекот и природата. Присутни се низ вековите, на десет сеизмички жаришта во земјата или во нејзината поблиска и поширока околина. Земјотресите со умерени магнитуди (M<6,0) можат да предизвикаат сериозни разурнувања, бидејќи традиционално градените објекти, особено во руралните средини, не можат да ги издржат овие земјотреси без значителни оштетувања. Историските податоци покажуваат дека силните земјотреси генерирани на територијата на државата се проследени и со појава на колатерални хазарди (ликвификација, одрони, свлечишта, пукнатини, раседници, померувања), со доминантни одрони и свлечишта, што уште повеќе ги зголемува негативните последици на земјотресите.

Во досегашниот просторен развој на Републиката, природните богатства, географските, морфолошките и другите погодности имале доминантно влијание врз изградбата и уредувањето на нејзината територија, без оглед на присутните

сеизмички ризици. Тоа создава конфликтна ситуација во која најголемите градови, најголем број на населението, индустриските капацитети и најзначајните комуникации, како што се коридорите север - југ и исток - запад, се лоцирани во зоните со најголема сеизмичност (интензитет од VII – X степени на МКС -64).

Локацијата за која се наменети условите за планирање на просторот се наоѓа во зона со **VIII и IX степени по Меркалиевата скала на очекувани земјотреси.**

Намалување на сеизмичкиот ризик може да се изврши со задолжителна примена на нормативно - правна регулатива, со која се уредени постапките, условите и барањата за постигнување на технички конзистентен и економски одржлив степен на сеизмичка заштита, кај изградбата на новите објекти.

Во инвестиционите проекти треба да се разработат мерките за заштита на човекот, материјалните добра и животната средина од природни катастрофи.

Неопходно е перманентно ажурирање на плановите за заштита од елементарни непогоди, кои согласно законските обврски постојат за целата територија на државата, поради присутниот сеизмички хазард, како и изложеноста на други природни катастрофи. Со реализација на наведените приоритети се создаваат реални услови за успешна инженерска превенција и намалување на сеизмичкиот ризик на територијата на Република Македонија, односно за ефикасен менаџмент на ефектите и вонредните состојби предизвикани од силните сеизмички сили.

За успешно функционирање **на заштитата од природни и елементарни катастрофи** во процесот на урбанистичко планирање потребно е да се преземат соодветни мерки за **заштита од пожари**, односно евентуалните човечки и материјални загуби да бидат што помали во случај на пожари.

Во однос на диспозицијата на противпожарната заштита, предметната локација во случај на пожар ќе ја опслужуваат противпожарни единици од **градот Дебар.**

Во процесот на планирање потребно е да се води сметка за конфигурацијата на теренот, степен на загрозеност од пожари и услови кои им погодуваат на пожарите: климатско-хидролошките услови, ружата на ветрови и слично кои имаат влијание врз загрозеност и заштита од пожари.

Заради поуспешна заштита во урбанистички планови се превземаат низа мерки за отстранување на причините за предизвикување на пожари, спречување на нивното ширење, гаснење и укажување помош при отстранување на последиците предизвикани со пожари, кои се однесуваат на:

- изворите за снабдување со вода, капацитетите на водоводната мрежа и водоводните објекти кои обезбедуваат доволно количество вода за гаснење на пожари;
- оддалеченоста меѓу зоните предвидени за станбени и јавни објекти и зоните предвидени за индустриски објекти и објекти за специјална намена за сместување лесно запаливи течности, гасови и експлозивни материи;
- широчината, носивоста и проточноста на патиштата со кои ќе се овозможи пристап на противпожарни возила до секој објект и нивно маневрирање за време на гаснење на пожарите.

Заштитата од пожари опфаќа мерки и дејности од нормативен, оперативен, организационен, технички, образовно-воспитен и пропаганден

карактер, кои се уредени со Законот за заштита и спасување, како и Уредбата за спроведување на заштитата и спасувањето од пожари.

Од метеоролошки појави со карактеристики на елементарни непогоди се манифестираат појавата на **град, луњени ветрови и магли**.

Едно од можните и неопходно потребни превентивни мерки за заштита од **техничко - технолошки катастрофи** е планирањето, кое преку осознавање и анализа на состојбите и опасностите од можните инциденти, во одржувањето на инсталациите и опремата, треба да создаде прифатлив однос кон животната средина.

Потребна е доследна примена на основните методолошки постапки за планирање и уредување на просторот:

- оценка на состојбите на природните компоненти на животната средина и степенот на загрозеност од појава на технички катастрофи;
- оценка на оптовареноста на просторот со технолошки системи со одредено ниво на ризик;
- анализа на меѓусебната зависност на природните услови и постојните технолошки системи;
- дефинирање на нивото на постојниот ризик при редовна секојдневна работа на технолошките системи и при појавата на инцидентни случаи;
- процена на загрозеноста на луѓето и материјалните добра;
- утврдување на критериумите за избор на оптимална варијанта на заштита врз основа на проценетиот степен на загрозеност.

Со примена на оваа методолошка постапка може де се очекува остварување на следните основни цели за заштита од техничко-технолошки катастрофи:

- максимално усогласување и користење на просторот од аспект на заштита во рамките на просторните можности;
- вградување на мерките на кои се заснова организацијата на заштита и спасување на човечките животи и материјалните добра од техничко-технолошки катастрофи во определувањето на намената на просторот;
- интегрирање на елементите на загрозеноста на прашањата врзани со заштитата на животната средина.

Заради постигнување на целосна заштита на луѓето, материјалните добра и потесната и поширокота животна средина постојат три нивоа на преземање на сигурносни, превентивни мерки:

Прво ниво: ги вклучува сите мерки кои се преземаат во одржувањето на опремата и инсталациите, заради сигурно користење на опасни материјали во технолошките процеси и одбегнување на технолошки катастрофи.

Второ ниво: се однесува на сите мерки кои треба да обезбедат ограничување на емисијата како последица од пожар, експлозија или ослободување на хемикалии, што може да се случи во околности на поголеми индустриски акциденти.

Трето ниво: вклучува мерки кои се преземаат за заштита на животната средина во смисла на ограничување на ефектите од емисија на опасни материи, или последици од пожар и експлозии.

При изработката на плановите од пониско ниво треба да се има предвид следното:

- Потребата од оформување на системот на евиденција и анализа на технолошките акциденти, компатибилен на системот MAPC на Европската унија, како база за евиденција на опасни материјали, присутни во технолошките постројки и можни причини на катастрофи.
- Потребата од предвидување на превентивни мерки од страна на стопанските субјекти за спречување на технолошки катастрофи, базирани врз анализата на однесувањето на исти или слични постројки.
- Изработка на соодветни планови и програми за заштита на населението и едукација и тренинг на персоналот во случај на евентуална техничка катастрофа.

Усогласување на планската документација со Просторниот план

Сите активности во просторот треба **да се усогласат со насоките на Просторниот план на државата,** а особено значителните и оние кои се однесуваат на планирањето и изградбата на:

- државните инфраструктурни системи (патишта, железници, воздушен сообраќај, телекомуникации);
- енергетските системи, енерговоди и поголеми водостопански системи;
- градежните објекти важни за Државата;
- капацитетите за користење на природните ресурси;
- намената и користењето на површините;
- основите на долгорочната политика на урбанизација
- мрежата на големата инфраструктура;
- **мрежата на населби**;
- определбите за заштита на животната средина, природното и културното наследство.

Во однос на намената на површините, определбите се следните:

- При изработка на урбанистичките планови на населбите, површините за сите урбани содржини треба да се бараат исклучиво во рамки на постојните урбани опфати, а надвор од овие рамки за исклучително оправдани цели и потреби, на површини од послаби бонитетни класи (над IV категорија);
- Изградбата на викенд зони, стопански зони, земјоделски и други објекти со специфични намени да се насочува кон подрачја кои со планови и програми на општините ќе бидат определени за тие цели;
- Просторите во близина на пороите да се исклучуваат од зони за изградба на објекти и истите да се заштитуваат од можните излевања и наноси со предвидување на заштитни зелени површини.

Посебни мерки и активности за остварување на рационалното користење и заштита на просторот, како и посебни интереси на просторниот развој се:

- Обезбедување на спроведување на постојните закони и прописи со кои се заштитува просторот, ресурсите и националното богатство и се организира и уредува просторот со цел за вкупен развој.
- Рационално користење на подрачјата за градба и нивно проширување или формирањето на нови врз база на критериумите за изготвување на соодветна планска документација.
- Насоките и критериумите за уредување на просторот надвор од градежните подрачја треба да се утврдат со помош на стручни основи и упатствата од ресорите на земјоделството, водостопанството, шумарството и заштитата на животната средина.
- Создавање на услови за лоцирање на мали стопански единици.

ЗАКЛУЧНИ СОГЛЕДУВАЊА

Условите за планирање на просторот се наменети за изработка на **Урбанистички план за село Баланци, Општина Центар Жупа.** Во граници на планскиот опфат се предвидуваат намени на земјиштето согласно Законот за просторно и урбанистичко планирање и Правилникот за стандарди и нормативи за урбанистичко планирање. Површината на планскиот опфат за кој се издаваат Условите за планирање на просторот изнесува 49,97 ha.

Условите за планирање треба да претставуваат влезни параметри и смерници при планирањето на просторот на населбата и поставување на планските концепции и решенија по сите области релевантни за планирањето на просторот, обработени во согласност со **Просторниот план на Република Македонија**.

При изработката на Урбанистички план за село Баланци, Општина Центар Жупа, треба да се земат во предвид горенаведените забелешки и следните поединечни заклучни согледувања од секторските области опфатени со Просторниот план на Република Македонија.

Економски основи на просторниот развој

- При спроведувањето на стратегијата за организација и користење на просторот за економските дејности, решенијата во просторот треба да овозможат поголема атрактивност на просторот, заштита на природните и создадени ресурси и богатства, сообраќајно и информатичко поврзување, локациона флексибилност и почитување на објективните фактори на развојот.
- **Реализацијата на Урбанистичкиот план за село Баланци во Општина Центар Жупа на површина од 49,97 ha, согласно определбите на "Просторниот план на Република Македонија", треба да базира на принципите и стандардите за заштита на животната средина и одржлив економски развој, особено превенција и спречување на негативните влијанија на постојните и планирани производни и услужни дејности применувајќи ја релевантната законска регулатива.**
- **Една од планските определби утврдени со "Просторниот план на Република Македонија" е рационално користење на земјиштето заради што е неопходно пред започнување на сите активности да се утврди економската и општествена оправданост за зафаќање на предложената површина од 49,97 ha на планскиот опфат на селото.**
- **При изработката на Урбанистичкиот план треба да се има во предвид дека планскиот опфат на селото граничи со локација за стопанска зона за која се изработени Услови за планирање на просторот со технички број Y14109. Наведената забелешка има за цел согледување на компатибилноста на намените на планските опфати кои граничат.**

Користење и заштита на земјоделско земјиште

- **Согласно Просторниот план на Република Македонија, просторот на РМ е поделен во 6 земјоделско-стопански реони и 54 микрореони. Предметната локација припаѓа на западниот земјоделско стопански реон со 7 микрореони.**

– При изработка на планската документација, неопходно е воспоставување и почитување на ефикасна контрола на користењето и уредување на нормите и стандарди за градба. Меѓу приоритетните определби на Просторниот план е заштитата на земјоделското земјиште, а особено стриктното ограничување на трансформацијата на земјиштето од I-IV бонитетна класа за неземјоделско користење, како и зачувување на квалитетот и природната плодност на земјиштето.

Шуми и шумско земјиште

– Со цел да се отпочне реверзибилен процес, на враќање на шумата во терените каде таа некогаш постоела, и да се остварат оптимални користи од земјиштето и биолошките капацитети во шумарството, неопходно е: навремено изведување на одгледувачките и обновителните зафати со однапред одреден годишен изведбен план и програма; апсолутна предност да се дава на површините со изразена ерозија и терените во непосредните сливови на вештачките акумулации; пошумувањето на голините со автохтони видови на дрвја, особено околу изворите на вода предвидени за каптирање и да се врши пошумување на голините и земјоделските површини, покрај фреквентните патишта, заради заштита од зголемениот степен на загаденост.

Водостопанство и водостопанска инфраструктура

– Селото Баланци се наоѓа во сливот на акумулацијата “Дебарско Езеро”. Заради значењето и важноста на акумулациите како постојан изворник на вода, согласно ППРМ, стратешка определба е максимална заштита на сливовите на акумулациите со имплементирање на мерки кои ќе го спречат деградирањето на сливовите на водотеците кои се вливаат во акумулацијата. Во сливот не треба да се изведуваат активности (сечење на дрва и уништување на вегетацијата и сл.) кои може да го деградираат теренот и да предизвикаат ерозија, суводолици и порои. Секој субјект е должен во текот на своите активности да се однесува внимателно и рационално во користењето на водите, да го спречува загадувањето на водите и да избегнува активности кои може да предизвикаат негативни последици врз човековото здравје и животната средина.
– Околу изворникот кој ќе се користи за водоснабдување на селото да се дефинираат заштитни зони и да се дефинира режим на заштита во зоните.
– Доколку при обезбедувањето на потребните количини на вода за селото се користат подземни води (бунари) динамиката на користењето да биде усогласена со барањето на долгорочна експлоатација. Експлоатацијата на подземните води да се врши врз основа на извршени хидрогеолошки истражни работи.
– Отпадните води пред да се испуштат во реципиентот мора да бидат подложени на третман на пречистување, односно да бидат доведени до квалитет према “Уредбата за категоризација на водотеците, езерата, акумулациите и подземните води”.
– Планскиот опфат на селото се граничи со водотек - Папрадничка Река. При изработката на планската документација за селото да се предвиди заштитен појас согласно позитивната законска регулатива.

Енергетика и енергетска инфраструктура

- Планскиот опфат на селото Баланци Општина Центар Жупа нема конфликт со постојните и планирани енергетски водови.
- За електроенергетските корисници потребно е да обезбеди сигурно и непрекинато снабдување со електрична енергија со напон кој ќе биде во дозволените граници.

Урбанизација и мрежа на населби

- Неопходно е почитување на определбите на Просторниот план во однос на дестимулација на проширување на градежното земјиште од една и поефикасно и порационално искористување на постојната ангажирана површина од друга страна.
- При изработка на урбанистичките планови на населбите, површините за сите урбани содржини треба да се бараат исклучиво во рамките на постојните урбани опфати, а надвор од овие рамки за исклучително оправдани цели и потреби, на површини од послаби бонитетни класи (над IV категорија).
- Изградбата на викенд населби, стопански зони, земјоделски и други објекти со специфични намени да се насочува кон подрачја кои со планови и програми на општините ќе бидат определени за тие цели.
- Усогласување на густините на населеност, изграденост и спратност, со принципите на хумано живеење и рационално искористување на просторот и урбаните содржини согласно со сите видови на заштита.

Домување

- Основна определба на станбената изградба во областа на домувањето за **Урбанистички план за село Баланци, Општина Центар Жупа**, во планираниот период треба да биде реализација на зацртаните цели на концепцијата на домување во зависност од потребите и економските можности.
- Проекцијата на потребниот станбен простор за селото во планскиот период треба да се заснова на нормативите зацртани во ППРМ и тоа: 20 - 25 m^2/жител станбена површина, 40 - 80 m^2/стан (оптимална големина), 100 % опременост на станот со инсталации и потполно елиминирање, односно замена на субстандардниот станбен фонд.

Јавни функции

- Организација на јавните функции, согласно планираната мрежа на населби, да поаѓа од постојната мрежа на јавните функции со запазување на пропишаните стандарди и нормативи согласно ППРМ, а под претпоставка дека идниот развој на овие функции ќе се развива во согласност со економските, институционални и други промени кои се во тек.

Индустрија

- **Развојот на индустријата во одделните општини, особено помалите, се очекува да се остварува со градба на мали, флексибилни капацитети и поголема застапеност меѓу другото и на агроиндустрискиот сектор.**

- **Доколку со Урбанистичкиот план за селото се предвидат површини со производна намена, потребно е да бидат применети планските определби во областа на развојот на индустријата утврдени со "Просторниот план на Република Македонија" применувајќи ја соодветната законска регулатива.**
- **Индустријата која е двигател на развојот на вкупната економија има значајно влијание врз квалитетот на животната средина. Во услови на усвоената развојна парадигма на "одржлив" развој, напорите треба да се насочат кон суштествени промени во стратегијата и политиката за развој и просторна алокација на индустриски гранки засновани на принципите на еколошка заштита.**

Сообраќајна инфраструктура

- Според Просторниот план на Република Македонија (2002 - 2020 г.) релевантните регионални патни правци за предметната локација влегуваат во групата на **регионални патишта "Р1" и "Р2"** и се со ознака:
  Р1201 – (Струга-врска со А2 -Дебар-врска со Р-1202);
  Р2249 - (Мелнички мост-врска со Р1102-Папрадник-Брештани-Селце-врска со Р2243).
- **При планирање да се почитува Законот за јавни патишта** („Службен весник на Република Македонија" број 84/08, 52/09, 114/09, 124/10, 23/11, 53/11, 44/12, 168/12, 163/13, 187/13, 39/14, 42/14, 166/14, 44/15, 116/15, 150/15, 31/16, 71/16 и 163/16).

Радиокомуникациска и кабелска електронско комуникациска мрежа

- Планскиот опфат на селото Баланци, Општина Центар Жупа нема конфликт со постојните и планирани радиокомуникациски и кабелски електронско комуникациски мрежи.
- Преку кабелските електронски комуникациски мрежи, на крајните корисници треба да им се обезбеди сигурен пренос на јавни електронски комуникациски услуги со задоволување на одредени општи и посебни услови за квалитет, во согласност со Законот за електронските комуникации и препораките за обезбедување на одредено ниво на квалитет на пренос.

Заштита на животната средина

- **Со цел да се обезбеди заштита и унапредување на животната средина при изработката на Урбанистички план за село Баланци, Општина Центар Жупа потребно е да се почитуваат одредбите пропишани во законската регулатива од областа на заштита на животната средина и подзаконските акти донесени врз нивна основа.**
- Да се внимава да не дојде до искористување на земјиштето на начин и обем со кој би се загрозиле неговите природни вредности;
- Да се внимава да не дојде до искористување на земјиштето на начин и обем со кој би се загрозиле неговите природни вредности;
- Потенцијалната ерозија на земјиштето треба да се спречи со што е можно побрзо завршување на земјените активности, покривање на околниот терен со вегетација и оградувања на нагибите.

- Да се уредат зелените површини во границите на планскиот опфат, со видови (автохтони) со висок биоакумулативен капацитет за евентуално присутните загадувачки материи во воздухот и почвата.
- Да се следи и контролира присуството на загадувачки материи во воздухот со цел да се одржи квалитетот на воздухот во граници на дозволените нивоа на емисии.
- Да се предвидат соодветни технички зафати за пречистување на отпадните води и имплементација на технологии кои ќе овозможат нивно повторно искористување за истата или друга намена.
- Да се контролира квалитетот на пречистените отпадни води пред испуштање во најблискиот реципиент, со цел да се усогласат вредностите на концентрацијата на материите присутни во пречистената отпадна вода со пропишаните гранични вредности на максимално дозволените концентрации на материите присутни во реципиентот.
- Да се превземат активности за намалување на бучавата и вибрациите од опремата, со цел да се избегнат негативните ефекти од бучавата и да се почитуваат пропишаните гранични вредности за дозволено ниво на бучава во животната средина.
- Организирано управување со отпадот со цел да се минимизира негативното влијание врз животната средина, животот и здравјето на луѓето. Создавачот и/или поседувачот на отпадни материи и емисии ги сноси сите трошоци за санација на евентуално предизвиканите нарушувања во животната средина.
- Да се изведуваат енергетски ефикасни објекти и да се применуваат најдобри достапни технологии во процесот на производство.

Заштита на природното наследство

- Согласно Студијата за заштита на природното наследство, изработена за потребите на Просторниот план на Република Македонија на просторот предложен за изработка на Урбанистички план за село Баланци, Општина Центар Жупа, нема регистрирано ниту евидентирано природно наследство.
- Доколку при изработка на Урбанистичкиот план за село или при уредување на просторот се дојде до одредени нови сознанија за природно наследство кое би можело да биде загрозено со урбанизацијата на овој простор, потребно е да се предвидат мерки за заштита на природното наследство согласно Законот за заштита на природата.

Заштита на културното наследство

- **Согласно податоците од Експертниот елаборат за заштита на културното наследство и Археолошката карта на Р Македонија на подрачјето на катастарската општина Баланци има евидентирани недвижни споменици на културата.**
- При изработка на планска документација од пониско ниво да се утврди точната локација на евидентираното културно наследство и во таа смисла да се применат соодветните плански мерки за заштита на истото. Доколку при изведување на земјани работи се наиде на археолошки артефакти, односно дојде до откривање на материјални остатоци со културно-историска вредност, потребно е да се постапи во согласност со

постоечката законска регулатива, односно веднаш да се запре со отпочнатите градежни активности и да се извести надлежната институција за заштита на културното наследство.

Туризам и организација на туристички простори

- Предметната локација за која што се наменети Условите за планирање, припаѓа на **Мавровско - Дебарски туристички регион со утврдени 4 туристички зони и 16 туристички локалитети и е дел од простори коишто имаат национално туристичко значење.**
- **Согласно поставките на Концептот и критериумите за развој и организација на туристичката дејност, за непречен развој на вкупната туристичка понуда на ова подрачје, се препорачува, при идната организација на стопанските дејности да се почитуваат критериумите за заштита и одржлив економски развој.**

Заштита од воени разурнувања, природни и техничко-технолошки катастрофи

- **Локацијата за која се наменети условите за планирање на просторот за изработка на Урбанистички план за село Баланци, Општина Центар Жупа, се наоѓа во индиректно загрозени простори од воени дејства.** Според тоа во согласност со Законот за заштита и спасување, задолжително треба да се применуваат мерките за заштита и спасување.
- Задолжителна примена на мерки за заштита од пожар.
- **Анализираниот простор се наоѓа во подрачје каде се можни потреси со јачина до VIII и IX степени по МКС**, што наметнува задолжителна примена на нормативно-правна регулатива, со која се уредени постапките, условите и барањата за постигнување на технички конзистентен и економски одржлив степен на сеизмичка заштита, кај изградбата на новите објекти.

ИЗВОД ОД ПРОСТОРЕН ПЛАН НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
2002 - 2020

МИНИСТЕРСТВО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА И ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ

АГЕНЦИЈА ЗА ПЛАНИРАЊЕ НА ПРОСТОРОТ

Сектор:
Синтезни карти

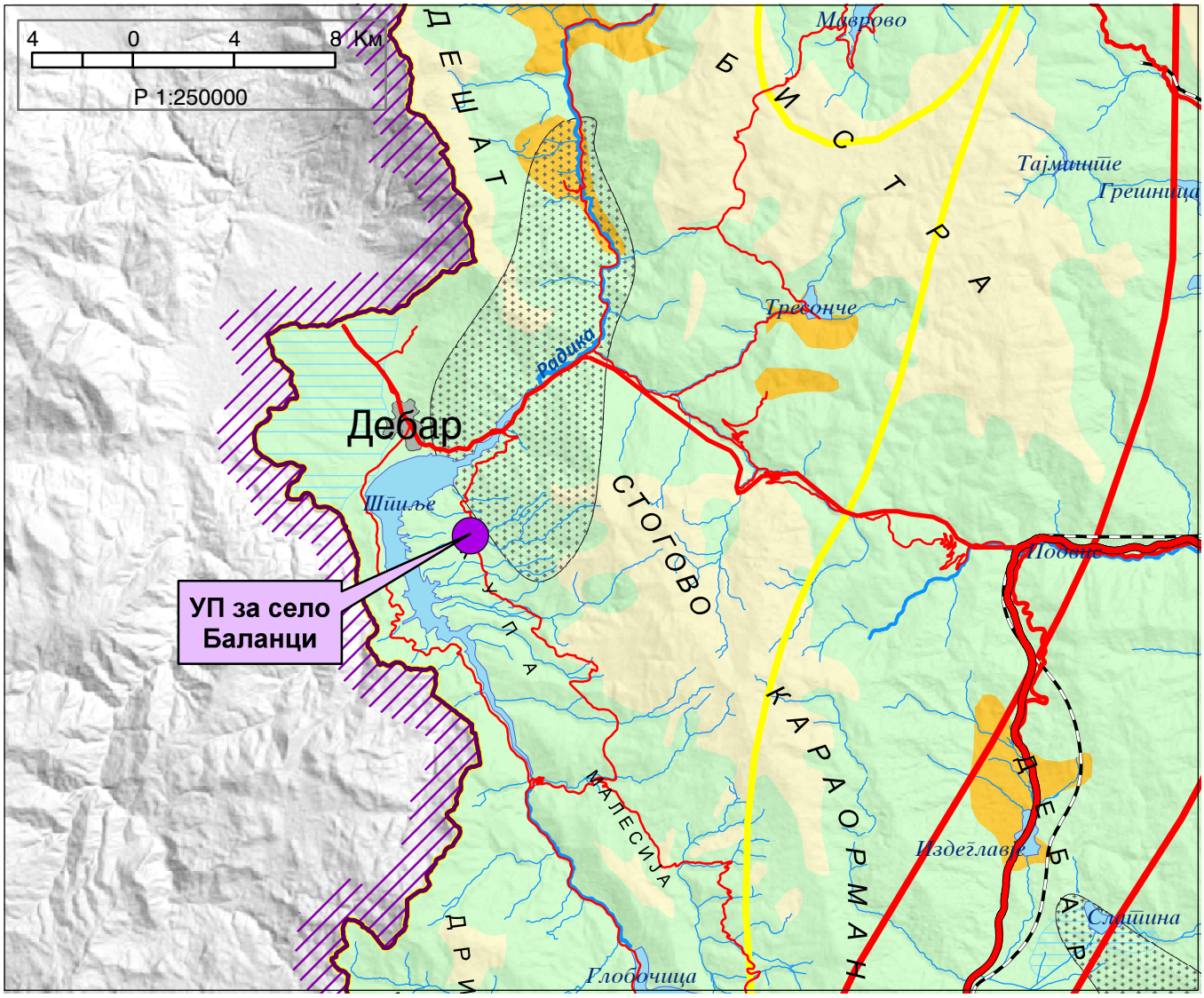
Тема:
Биланс на намена на површините

Користење на земјиштето

Карта бр. 20

Легенда:

- шуми и шумско земјиште
- земјоделско земјиште
- наводнувани површини
- високопланински пасишта
- акумулации
- зони за експлоат. на минерали
- туристички простори
- транзитни коридори
- туристички центри
- автопат
- магистрален пат
- регионален пат
- железничка мрежа
- воздухопловно пристаниште

ИЗВОД ОД ПРОСТОРЕН ПЛАН НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
2002 - 2020

МИНИСТЕРСТВО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА И ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ

АГЕНЦИЈА ЗА ПЛАНИРАЊЕ НА ПРОСТОРОТ

Сектор:
Синтезни карти

Тема:
Просторно-функционална организација

Систем на населби и сообраќајна мрежа

Карта бр. 22

Легенда:

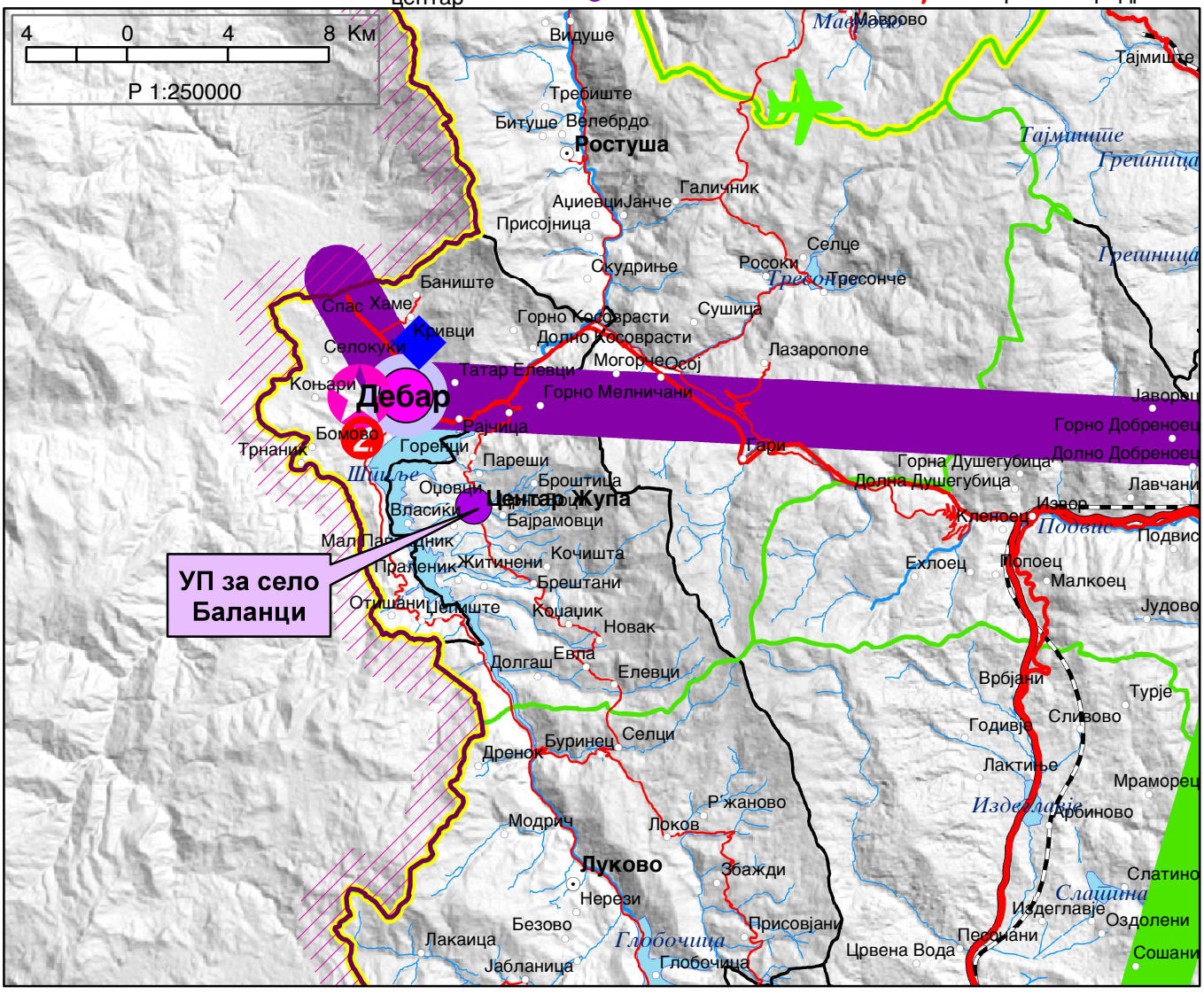
- Центар на макрорегион
- Центар на микрорегион
- Центри на просторно-функционални единици
- Управа
- Просторно-функц. единици
- Граници на влијанија на макрорегион. центри
- Општински центар

Образование
Средно, Вишо, Високо

Здравствена заштита
2 Секундарна, 3 Терцијална

Оски на развој
- источна
- јужна
- север-југ
- северна
- западна

- Слободна економ.зона
- Автопат
- Магистрален пат
- Регионален пат
- Железничка мрежа
- Воздухоплов. пристан.
- Стопански аеродром
- Спортски аеродром

ИЗВОД ОД ПРОСТОРЕН ПЛАН НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
2002 - 2020

МИНИСТЕРСТВО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА И ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ

АГЕНЦИЈА ЗА ПЛАНИРАЊЕ НА ПРОСТОРОТ

Сектор:
Синтезни карти

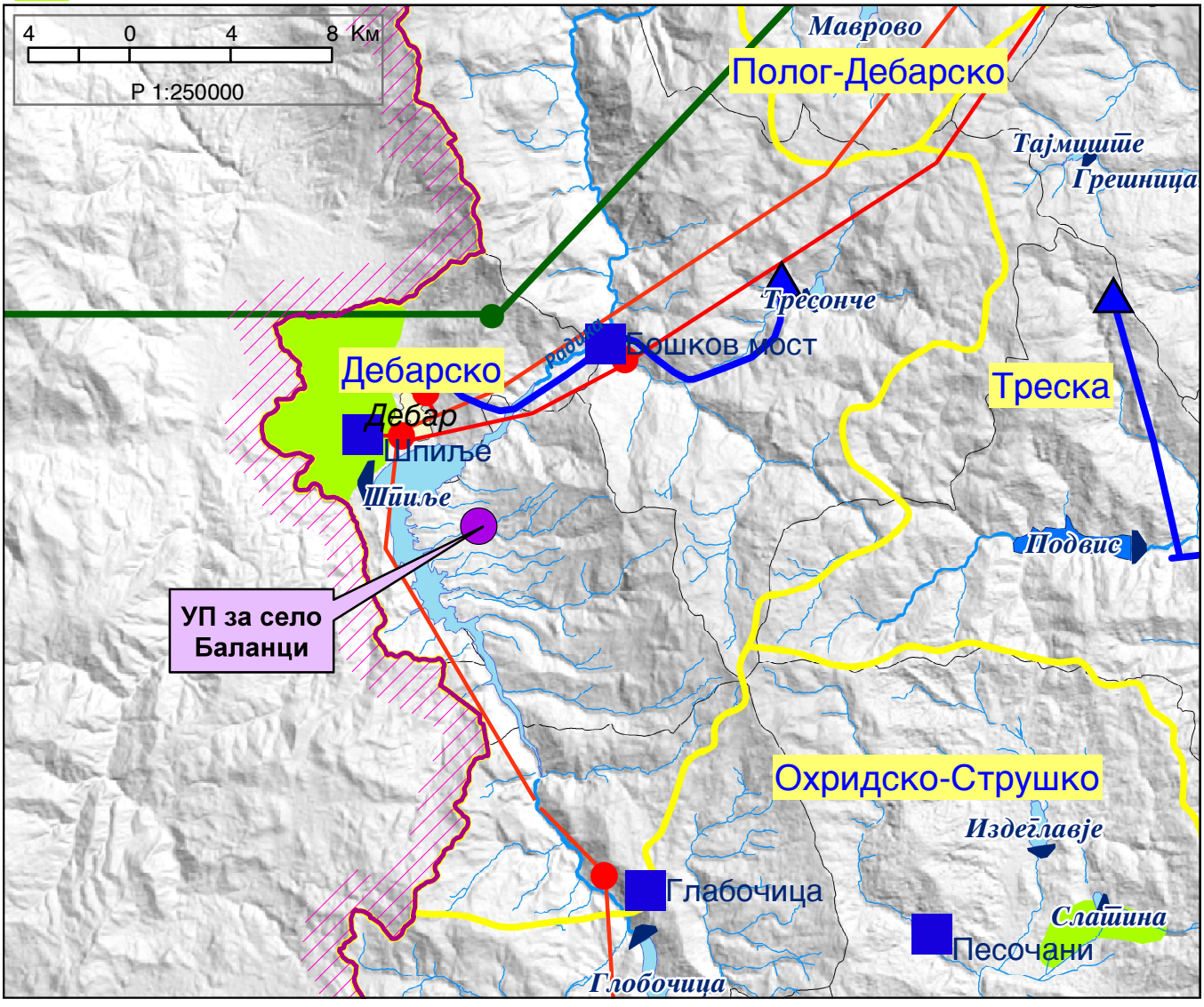
Тема:
Техничка инфраструктура

Водостопанска и енергетска инфраструктура

Карта бр. 23

Легенда:

- Изворишта
- Водоводен систем
- Регионален водост. систем
- Акумулации
- Акумулации по 2020г.
- Природни езера
- Наводнувани површини
- Водостопански подрачја
- Термоелектрани
- Хидроелектрани
- Далноводи: 110 kV, 220 kV, 400 kV
- Трафостаници: 110 kV, 220 kV, 400 kV
- Рафинерија
- Нафтовод
- Индустриски топлани
- Рудник на јаглен
- Брикетара
- Гасовод
- Регулациони станици
- Канализационен систем

ИЗВОД ОД ПРОСТОРЕН ПЛАН НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
2002 - 2020

МИНИСТЕРСТВО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА И ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ

АГЕНЦИЈА ЗА ПЛАНИРАЊЕ НА ПРОСТОРОТ

Сектор:
Синтезни карти

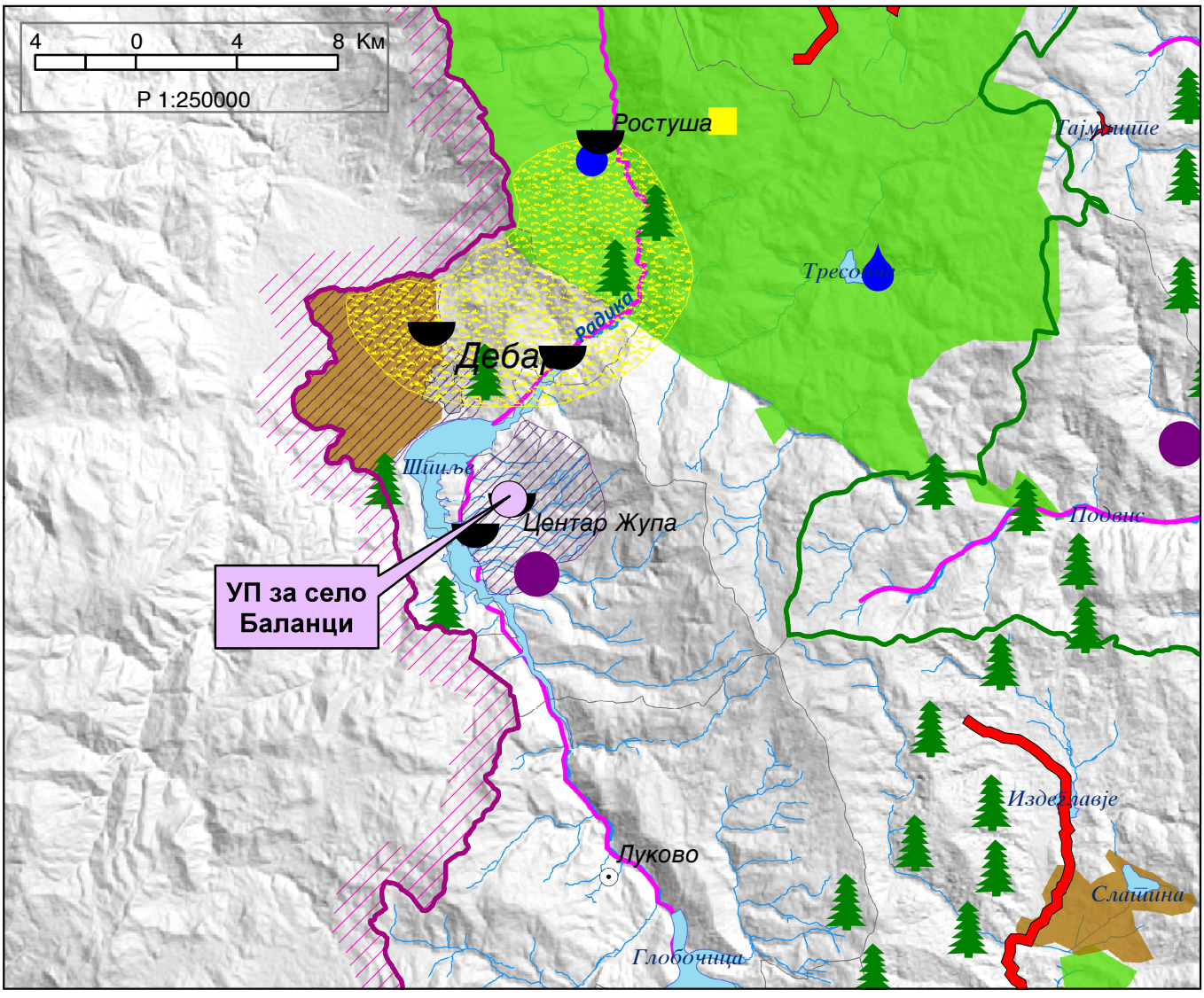
Тема:
Заштита на животната средина

Реонизација и категоризација на просторот за заштита

Карта бр. 24

Легенда:

- Граници на региони за управување со животната средина
- Заштита на простори со природни вредности
- Рекултивација на деград. простори
- Управување со загад. на воздух и вода
- Заштита на реки со нарушен квалитет
- Заштита на акумулации и реки за водозафати
- Рекултивација на деградирани простори
- Заштита на земјоделско земјиште
- Заштита на шуми
- Поволни подрачја за лоцирање регионални санитарни депонии
- Поволни хидрогеолошки средини за лоцирање на депонии
- Споменичко подрачје
- Археолошки локалитети
- Споменички целини

АГЕНЦИЈА ЗА ПЛАНИРАЊЕ НА ПРОСТОРОТ

SPATIAL PLANNING AGENCY

УСЛОВИ ЗА ПЛАНИРАЊЕ НА ПРОСТОРОТ

ЗА ИЗРАБОТКА НА УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН ЗА ВОН НАСЕЛЕНО МЕСТО
за изградба на индустриска зона, КО Баланци

ОПШТИНА ЦЕНТАР ЖУПА

КОИ ПРОИЗЛЕГУВААТ ОД ПРОСТОРНИОТ ПЛАН НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Тех. бр. Y14109i

Скопје, јануари 2021

СЕКТОР ЗА ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ

Арх.бр. УП1-15 126/2021
Дата 16-02-2021

Врз основа на член 88 од Законот за општата управна постапка ("Службен весник на Република Македонија" бр. 124/15), а во врска со член 4, став 3 од Законот за спроведување на Просторниот план на Република Македонија ("Службен весник на Република Македонија" бр.39/04) и член 42, став 9 од Законот за урбанистичко планирање ("Службен весник на Република Северна Македонија" бр. 32/20), министерот за животна средина и просторно планирање, го донесе следното:

РЕШЕНИЕ
за Услови за планирање на просторот

1. Со ова Решение на Општина Центар Жупа, се издаваат Услови за планирање на просторот за изработка на **Урбанистички план за вон населено место за изградба на индустриска зона во КО Баланци, Општина Центар Жупа**. Вкупната површината на планскиот опфат изнесува 30,3 ha, а површината на планскиот опфат за којшто се издава измена и дополна на Условите за планирање на просторот изнесува 7,54 ха.

2. Условите за планирање на просторот од точка 1 на ова Решение, изработени од Агенцијата за планирање на просторот со **тех.бр. Y14109i** се составен дел на Решението.

3. Условите за планирање на просторот за изработка на Урбанистички план за вон населено место за изградба на индустриска зона во КО Баланци, Општина Центар Жупа, содржат општи и посебни одредби, насоки и решенија и заклучни согледувања со обврзувачка активност од планската документација од повисоко ниво и графички прилози кои претставуваат Извод од планот.

4. Една од планските определби утврдени со Просторниот план на Република Македонија е рационално користење на земјиштето, заради што е неопходно пред започнување на сите активности да се утврди економската и општествена оправданост за зафаќање на предложената површина на планскиот опфат на индустриската зона.

5. Условите за планирање на просторот претставуваат измена и дополна на веќе издадени Услови за планирање на просторот за изработка на Урбанистички план вон населено место за стопанска зона во КО Баланци, м.в. "Пашини Кории" во

Министерство за животна средина и просторно планирање
на Република Северна Македонија
Плоштад „Пресвета Богородица" бр. 3, Скопје
Република Северна Македонија

Ministria e Mjedisit Jetësor dhe Planifikimit
hapësinor e Republikës së Maqedonisë së Veriut
Bul. "Presveta Bogorodica" nr. 3, Shkup
Republika e Maqedonisë së Veriut

+389 2 3251 403
www.moepp.gov.mk

Општина Центар Жупа, со тех. бр. У14109 и за истите Министерството за животна средина и просторно планирање има издадено Решение за Услови за планирање на просторот под бр. 15-6698/5 од 02.10.2009 година.

6. Планскиот опфат на индустриската зона се наоѓа во сливот на акумулацијата Дебарско Езеро. Заради значењето и важноста на акумулациите како постојан изворник на вода, стратешка определба е нивна максимална заштита со примена на мерки кои ќе го спречат деградирањето на сливовите на водотеците кои се вливаат во акумулацијата. Во сливовите да не се изведуваат активности кои може да го деградираат теренот и да предизвикаат ерозија, суводолици и порои.

7. Со цел да се обезбеди заштита и унапредување на животната средина при изработка на Урбанистички план за вон населено место за изградба на индустриска зона во КО Баланци, Општина Центар Жупа, потребно е да се почитуваат одредбите пропишани во законската регулатива од областа на заштита на животна средина и подзаконските акти донесени врз нивна основа.

ОБРАЗЛОЖЕНИЕ

Општина Центар Жупа, врз основа на член 42 став 4 од Законот за урбанистичко планирање ("Сл. весник на РСМ" бр. 32/20), со постапка бр. 32922 до Агенцијата за планирање на просторот, преку електронскиот систем е-урбанизам, достави барање за издавање на Услови за планирање на просторот за изработка на **Урбанистички план за вон населено место за изградба на индустриска зона во КО Баланци, Општина Центар Жупа.** Вкупната површината на планскиот опфат изнесува 30,3 ha, додека површината на планскиот опфат за којшто се издаваат Условите за планирање на просторот изнесува 7,54 ха.

Согласно член 42 став 8 од Законот за урбанистичко планирање ("Сл. весник на РСМ" бр. бр. 32/20), Агенцијата за планирање на просторот ги изработи Условите за планирање на просторот за изработка на Урбанистички план за вон населено место за изградба на индустриска зона во КО Баланци, Општина Центар Жупа, и ги достави до Министерството за животна средина и просторно планирање под бр. УП1-15 126/2021 од 03.02.2021 година.

Условите за планирање на просторот се издаваат за изработка на Урбанистички план за вон населено место за изградба на индустриска зона во КО Баланци, Општина Центар Жупа, и претставуваат влезни параметри и смерници при планирањето на просторот и поставувањето на планските концепции и решенија по сите области релевантни за планирањето на просторот.

Министерство за животна средина и просторно планирање
на Република Северна Македонија
Плоштад „Пресвета Богородица" бр. 3, Скопје
Република Северна Македонија

Ministria e Mjedisit Jetësor dhe Planifikimit
hapësinor e Republikës së Maqedonisë së Veriut
Bul. "Presveta Bogorodica" nr. 3, Shkup
Republika e Maqedonisë së Veriut

+389 2 3251 403
www.moepp.gov.mk

СЕКТОР ЗА ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ

Заклучните согледувања, дефинирани во Условите за планирање на просторот кои произлегуваат од "Просторниот план на Република Македонија", претставуваат обврзувачки активности во понатамошното планирање на просторот.

Врз основа на горенаведеното, а согласно член 88 од Законот за општата управна постапка ("Сл. весник на РМ" бр. 124/15), Министерството за животна средина и просторно планирање го донесе ова Решение на Услови за планирање на просторот за изработка на **Урбанистички план за вон населено место за изградба на индустриска зона во КО Баланци, Општина Центар Жупа,** и одлучи како во диспозитивот.

Упаство за правно средство: Против ова Решение засегнатата јавност и органот кој го подготвува планскиот документ може да изјави жалба во рок од 15 (петнаесет) дена од денот на приемот на ова Решение до Државната Комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен.

Република Северна Македонија
Министерство за животна средина и просторно планирање
Скопје
Shkup
Ministria e Mjedisit Jetësor dhe Planifikimit Hapësinor
Republika e Maqedonisë së Veriut

МИНИСТЕР
Naser Nuredini

Изготвил: Соња Фурнаџиска

Одобрил: Неби Реџепи

Министерство за животна средина и просторно планирање
на Република Северна Македонија
Плоштад „Пресвета Богородица" бр. 3, Скопје
Република Северна Македонија

Ministria e Mjedisit Jetësor dhe Planifikimit
hapësinor e Republikës së Maqedonisë së Veriut
Bul. "Presveta Bogorodica" nr. 3, Shkup
Republika e Maqedonisë së Veriut

+389 2 3251 403
www.moepp.gov.mk

УСЛОВИ ЗА ПЛАНИРАЊЕ НА ПРОСТОРОТ

ЗА ИЗРАБОТКА НА УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН ЗА ВОН НАСЕЛЕНО МЕСТО
за изградба на индустриска зона, КО Баланци

ОПШТИНА ЦЕНТАР ЖУПА

КОИ ПРОИЗЛЕГУВААТ ОД ПРОСТОРНИОТ ПЛАН НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Барател: Општина Центар Жупа

Тех. бр. Y14109i

Раководител на задачата
м-р Кристина Николовска, д.и.а.

Координатор
м-р Весна Мирчевска Димишковска, д.и.з.ж.с.

Makedonski Telekom CA, Vesna Mirchevska Dimishkovska
Digitally signed by Makedonski Telekom CA, Vesna Mirchevska Dimishkovska
DN: c=MK, o=Makedonski Telekom, cn=Makedonski Telekom CA, ou=Agencija za planiranje na prostorot:4030005576521, serialNumber=CRT3580740, cn=Vesna Mirchevska Dimishkovska
Date: 2021.02.02 10:09:03 +01'00'

Раководител на сектор за просторно планирање:
д-р Душица Трпчевска Анѓелковиќ, д.и.а.

Dushica Trpchevska Angjelkovikj
Digitally signed by Dushica Trpchevska Angjelkovikj
DN: o=Agencija za planiranje na prostorot, c=MK, email=d.trpcevska@iapp.gov.mk, sn=Trpchevska Angjelkovikj, givenName=Dushica, cn=Dushica Trpchevska Angjelkovikj
Date: 2021.02.02 10:59:07 +01'00'

Агенција за планирање на просторот

Директор
м-р Андријана Андреева, д.и.а.

Andrijana Andreeva
Digitally signed by Andrijana Andreeva
Date: 2021.02.02 13:25:22 +01'00'

Скопје, јануари 2021

УСЛОВИ ЗА ПЛАНИРАЊЕ НА ПРОСТОРОТ ЗА ИЗРАБОТКА НА

УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН ЗА ВОН НАСЕЛЕНО МЕСТО

за изградба на индустриска зона, КО Баланци

Општина Центар Жупа

На седницата одржана на 11.06.2004 година, Собранието на Република Македонија го донесе Просторниот план на Република Македонија како највисок, стратешки, долгорочен, интегрален и развоен документ, заради утврдување на рамномерен и одржлив просторен развој на државата, определување на намената, како и уредувањето и користењето на просторот.

Со Просторниот план се утврдуваат условите за хумано живеење и работа на граѓаните, рационалното управување со просторот и се обезбедуваат услови за спроведување на мерки и активности за заштита и унапредување на животната средина и природата, заштита од воени дејствија, природни и технолошки катастрофи.

Со донесувањето на Просторниот план се донесе и Закон за спроведување на Просторниот план на Република Македонија ("Сл. весник на Република Македонија", бр. 39/2004).

Со Законот се уредуваат условите начините и динамиката на спроведувањето на Просторниот план, како и правата и одговорностите на субјектите во спроведувањето на Планот.

Законот за спроведување на Просторниот план на Република Македонија, се заснова врз следните основни начела:

- јавен интерес на Просторниот план на Република Македонија;
- единствен систем во планирањето на просторот;
- јавност во спроведувањето на Просторниот план;
- стратешкиот карактер на просторниот развој на државата;
- следење на состојбите во просторот;
- усогласување на стратешките документи на државата и сите зафати и интервенции во просторот;
- **координација на Просторниот план на Република Македонија, со другите просторни и урбанистички планови и другата документација за планирање и уредување на просторот**, како и со субјектите за вршење на стручни работи во спроведувањето на Планот.

Спроведувањето на Планот подразбира задолжително усогласување на соодветните стратегии, основи, други развојни програми и сите видови на планови од пониско ниво, со Просторниот план.

Според член 4 од овој Закон, Просторниот план, се спроведува со изготвување и донесување на просторни планови на региони, просторни планови на подрачја од посебен интерес, просторен план на општина, на општините во градот Скопје и на градот Скопје, како и со урбанистички планови за населените места и **друга документација за планирање и уредување на просторот**, предвидена со закон. За изготвување и донесување на плановите од став 2 на овој член, Министерството надлежно за работите на просторното планирање, издава **решение за услови за планирање на просторот**.

Условите за планирање на просторот, според овој Закон, содржат општи и посебни одредби, насоки и решенија од планската документација од повисоко ниво и графички прилог или прилози кои ги прикажуваат решенијата на Планот.
Во конкретниот случај Условите за планирање на просторот се наменети за изработка на **Урбанистички план за вон населено место за изградба на индустриска зона, КО Баланци, Општина Центар Жупа.**

На просторот на Урбанистичкиот план за вон населено место се предвидени следните наменски употреби на земјиштето:

Г - Рударство, енергетика, индустрија

- Г2 – Лесна преработувачка и помалку загадувачка индустрија
- Г3 – Индустрија за склопување на финални производи, сервисни услуги и производство на енергија од обновливи извори
- Г4 – Стоваришта, складови и отпади

Д - Зеленило, рекреација и меморијални простори

- Д2 – Заштитно и сообраќајно зеленило

Е – Инфраструктури

- Е1 – Сообраќајни, линиски и други инфраструктури
- Е2 – Згради и комплекси на инфраструктурните системи

Вкупната површина на планскиот опфат изнесува 30,3ha. За голем дел од планскиот опфат претходно се издадени Услови за планирање на просторот за изработка на:

- “Урбанистички план вон населено место за стопанска зона во КО Баланци, м.в. “Пашини Кории” во општина Центар Жупа”, со тех.бр. Y14109,
- “Локална урбанистичко-планска документација за изградба на објекти со основна класа на намена Г2-лесна и незагадувачка индустрија, на КП 265, КО Баланци, Општина Центар Жупа”, со тех.бр. Y04818.

Планскиот опфат го тангира опфатот за којшто се издадени “Услови за планирање на просторот за изработка на Урбанистички план за село Баланци, Општина Центар Жупа”, со техн.бр. Y21916.

Измената и дополната на условите за планирање на просторот се изработува поради промена на границите на планскиот опфат. **Површината на планскиот опфат за којшто се издава измената и дополната на Условите за планирање на просторот изнесува 7,54 ha.**

Условите за планирање треба да претставуваат влезни параметри и насоки при планирањето на просторот и поставување на планските концепции и решенија по сите области релевантни за планирањето на просторот, обработени **во согласност со Просторниот план на Република Македонија.**

Основни определби на Просторниот план

Основната стратешка определба на Просторниот план на Републиката е остварување на повисок степен на вкупната функционална интегрираност на просторот на државата и **обезбедување услови за значително поголема инфраструктурна и економска интеграција со соседните и останатите европски земји.** Остварувањето на повисок степен на интегрираност на просторот на Републиката подразбира **намалување на регионалните диспропорции**, односно квалитативни промени во просторната, економската и социјалната структура.

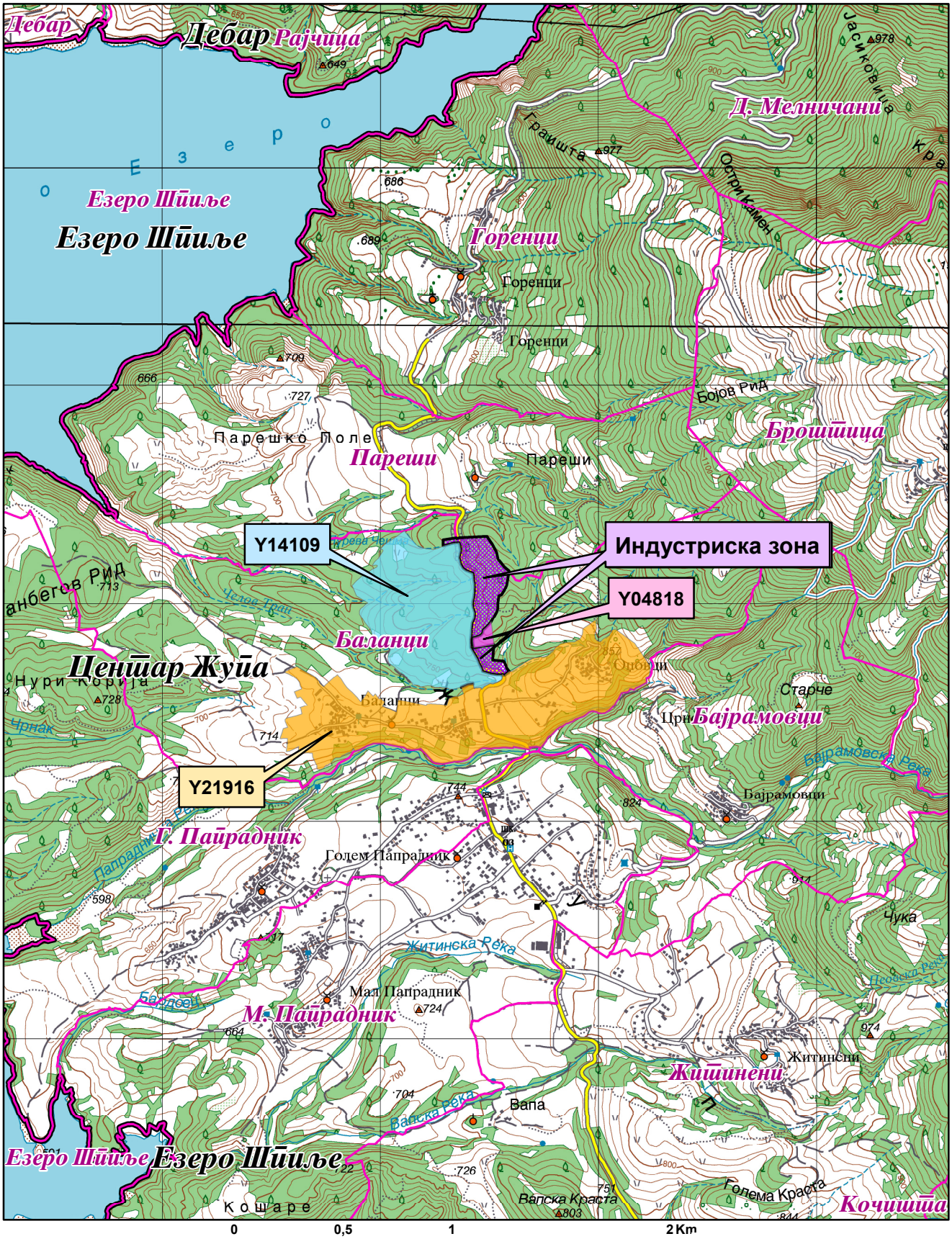
Во инвестиционите одлуки за материјалното производство, стриктно се почитуваат локациските, техничко-економските и критериумите за заштита на животната средина, кои се усвоени на национално ниво.

Една од основните цели на Просторниот план се однесува на рационално користење и заштита на природните ресурси, искористување на погодностите за производство и **лоцирање на преработката на простори врзани со местото на одгледување или искористување**.

Меѓу приоритетните определби на Просторниот план е **заштитата на земјоделското земјиште, а особено стриктно ограничување на трансформацијата на земјиштето од I - IV бонитетна класа за неземјоделско користење**, како и зачувување на квалитетот и природната плодност на земјиштето.

Во напорите за унапредување на квалитетот на живеењето во Републиката, посебно тежиште се става на **унапредувањето и заштитата на животната средина.** Состојбата на животната средина и еколошките барања се важен фактор на ограничување во планирањето на активностите, заради што е неопходна процена на влијанијата врз животната средина. Посебно значење имаат заштитата и промоцијата на вредните природни богатства и поголемите подрачја со посебна намена и со природни вредности, важни за биодиверзитетот и квалитетот на животната средина, како и заштитата и промоцијата, или соодветниот третман на културното богатство согласно со неговата културолошка и цивилизациска важност и значење.

Местоположба на локацијата и ружа на ветрови

Природни и климатски карактеристики

Природните карактеристики на едно подрачје претставуваат збир на вредности и обележја создадени од природата, а без учество и влијание на човекот. Тие ги опфаќаат: географската и геопрометната положба на подрачјето, релјефните карактеристики, геолошки, педолошки, хидрографски, сеизмички, климатски и др.

Се изработува Урбанистички план за вон населено место во КО Баланци, Општина Центар Жупа. Предметната локација се наоѓа североисточно од населено место Балинци на надморска височина од 770-830 метри.

Земјотресите како сеизмички појави се доминантни природни непогоди кои го карактеризираат Дебарскиот простор со значителна активност, која е тесно поврзана со тектониката на теренот. Поголемиот дел од раседите се стари и стабилизирани, но има и такви кои се обновени и активирани, како и помлади кои се исто така активни.

Теренот на Дебарскиот базен е сеизмички потенцијален простор, каде може да се случат земјотреси од 9° по Меркалиева скала, по непосредниот обод на базенот до 8° по Меркалиева скала, а во останатите делови до 7° по Меркалиева скала.

Во овој предел климатските прилики се нешто модифицирани затоа што котлината е заштитена со околните планини. Низ речните котлини на Црн Дрим и Радика постои перманентна циркулација на ветрови. По течението на Црн Дрим и преку превоите на албанските планини се чувствува влијанието на јадранската клима, особено во летните месеци и на пониските тераси. Летата се топли, но нема големи горештини, а зимите се ладни. Есента е потопла од пролетта.

Годишната распределба на врнежите е неравномерна. Врнежите се максимални во есенските месеци и раните зимски месеци. Во летото врнежите се минимални. Облачноста е најголема во зимските месеци, а најмала во летните, што е спротивно на одот на сончевиот сјај. Преовладуваат ветрови од северен и североисточен правец.

Поконкретни податоци за климата се земени од мерна станица Дебар и се следните:

Температура на воздухот: просечна годишна 11,7°C, средна минимална 1,8°C, средна максимална 28,0°C, апсолутна минимална -23,9°C, апсолутна максимална 37,0°C. Просечно годишно има 2295 часа сончев сјај. Траење на мразниот период: просечно годишно 141 ден, реален просечен број денови со мраз е 70,7, последен ден на касен пролетен мраз е 26 април, прв ден на ран есенски мраз 12-октомври.

Врнежи: Просечно годишна сума 764mm, есен 253mm воден талог, зима 231mm, пролет 182mm, лето 98mm воден талог.

Најчест е ветарот од јужен правец со честина од 189‰, па од западен со 126‰ па северниот и северозападниот со 105‰ и 104‰. Северниот ветар дува со средна годишна брзина од 1,8m/s преку целата година до максимум во декември, јануари и февруари и минимум од септември до ноември.

Податоците се од мерна станица Дебар.

Економски основи на просторниот развој

Концептот на планиран развој и просторна разместеност на производните и услужни дејности во "Просторниот план на Република Македонија" се темели на дефинираните цели на економскиот развој во “Националната стратегија на економскиот развој”, определбите за рационално користење на потенцијалите и погодностите на развојот, поставеноста на системот на населби, како и политиката за порамномерна и порационална просторна организација на економските дејности.

Според економската структура, фазата од развојот во која се наоѓа економијата, степенот на расположивоста на факторите, економските состојби и економската позиција на Државата во светот, идниот развој на македонската економија е детерминиран од насоките и комбинацијата на инвестициите со другите развојни фактори.

Концепцијата на просторната организација на производните и услужни дејности поаѓајќи од објективните фактори, пазарните услови, доминацијата на приватната сопственост во економскиот систем и одлуките на државните и локалните органи, се остварува како комбинација на концентрацијата на стопанството на одделни места и дисперзија во просторот кои се комплементарни приоди во развојот и просторната разместеност на економските дејности.

Со развојот на економијата и со агломерирањето на населението во просторот, се формираат центри-полови на развојот како што е Градот Дебар со гравитационо влијание врз просторот за кој се наменети Условите за планирање.

Половите на развој ги формираат оските на развојот условени од географските карактеристики на просторите, т.е. релјефот, теченијата на реките, потоа деловните односи, меѓучовечките комуникации, како и изградените инфраструктурни системи и стопански капацитети.

Со Просторниот план на Република Македонија дефинирани се пет оски на развој од кои релевантна за Општината на чиј простор се наоѓа локацијата за која се наменети Условите за планирање е “Западната развојна оска” која досега воопшто не е споменувана, поаѓа од Дебар преку Кичево и Демир Хисар и стигнува до Битола, а во продолжение до Лерин и натаму. На запад продолжува кон Пешкопеа – Р.Албанија. Во перспектива, развојот ќе го потврди и унапредува значењето на оваа оска.

Развојните оски имаат значајна улога во просторната организација, а во прв ред за модернизација на патиштата, за изградбата на далекуводи, гасоводи итн., со што ќе се создадат предуслови за поттикнување на развојот на вкупната економија во Регионот и интегрален просторен развој на Државата.

При спроведувањето на стратегијата за организација и користење на просторот за производните и услужни дејности, решенијата во просторот треба да овозможат поголема атрактивност на просторот, **заштита на природните и создадени ресурси и богатства**, сообраќајно и информатичко поврзување, **локациона флексибилност** и почитување на објективните фактори на развојот.

Реализацијата на Урбанистичкиот план за вон населено место за изградба на индустриска зона, КО Баланци, Општина Центар Жупа, ќе биде во функција на развој на економските активности во локалната економија. Меѓутоа, појдовна поставка за просторниот и регионалниот развој е дека за просторното и урбанистичкото планирање не се доволни сознанијата

за развитокот на стопанството во земјата, туку треба да се согледаат и да се предвидат и последиците од тој развиток врз неговото разместување во просторот.

Според определбите на Просторниот план, идниот развој и разместеност на производните и услужни дејности треба да базира на одржливост на економијата применувајќи ги законитостите на пазарната економија и релевантната законска регулатива од областа на заштитата на животната средина, особено превенција и спречување на негативните влијанија на производните процеси и технологии врз животната и работна средина.

Една од планските определби утврдени со "Просторниот план на Република Македонија" е рационално користење на земјиштето заради што е неопходно пред започнување на сите активности да се утврди економската и општествена оправданост за зафаќање на предложената површина на планскиот опфат на индустриската зона.

При изработката и реализацијата на предвидениот УПВНМ треба да се има во предвид дека мал дел од локацијата за Индустриска зона граничи со планскиот опфат за село Баланци за кое се изработени Услови за планирање на просторот со технички број У21916. Интенција на наведената забелешка е согледување на компатибилноста на намените на планските опфати кои граничат.

Користење и заштита на земјоделското земјиште

Зачувувањето, заштитата и рационалното користење на земјоделското земјиште е основна планска определба и главен предуслов за ефикасно остварување на производните и другите функции на земјоделството, а конфликтните ситуации кои ќе произлегуваат од развојот на другите стопански и општествени активности ќе се решаваат врз основа на критериуми за глобална општествено-економска рационалност и оправданост со што ќе се постигнат следните зацртани цели:

- Запирање на тенденциите на прекумерна и стихијна пренамена на плодните површини во непродуктивни цели;
- Зголемување на продуктивната способност на земјоделското земјиште и подобрување на структурата на обработливите површини во функција на поголемо производство на храна;
- Привремено или трајно исклучување од процесот на производство на храна на терените каде концентрацијата на токсични материи од сообраќајни коридори во земјиштето, воздухот и водата се над дозволените норми;
- Рекултивирање и враќање на деградираното земјиште во земјоделска намена со мелиоративни и агротехнички зафати;
- Искористување на компаративните предности и погодности на одделни подрачја и стопанства за повисок степен на финализација и задоволување на потребите на преработувачките капацитети и нивна ориентација кон извоз;
- Обезбедување на материјални и други услови за дефинирање и реализација на програмата за реонизација на земјоделското производство поради рационално искористување на сите природни ресурси, човечки потенцијали и индустриско-преработувачки капацитети.

Согласно Просторниот план на Република Македонија, просторот на РМ е поделен во 6 земјоделско-стопански реони и 54 микрореони. Предметната локација припаѓа на западниот земјоделско стопански реон со 7 микрореони.

При изработка на планската документација, неопходно е воспоставување и почитување на ефикасна контрола на користењето и уредувањето на земјиштето и утврдување на нормите и стандарди за градба. Меѓу приоритетните определби на Просторниот план е заштитата на земјоделското земјиште, а особено стриктното ограничување на трансформацијата на земјиштето од I-IV бонитетна класа за неземјоделско користење, како и зачувување на квалитетот и природната плодност на земјиштето.

Пренаменета на земјоделското земјиште се регулира со Законот за земјоделско земјиште. Доколку при изработка на урбанистичко планската документација се зафаќаат нови земјоделски површини, надлежниот орган за одобрување на планските програми веднаш по заверка на истите, до Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство поднесува барање за согласност за трајна пренамена на земјоделско земјиште во градежно.

Шуми и шумско земјиште

Планскиот концепт на развој на шумите и шумското земјиште утврден со Просторниот план на Република Македонија е насочен кон задоволување и остварување на следните поставени цели:

- Пошумување на теренитe каде е извршено разграничување на земјиштето - бонитирање, на теренитe каде се добиваат најголеми ефекти (зголемен прираст, подобрување на животната средина, туристичко-рекреативни цели и др.) и на теренитe каде постои и друга економска оправданост и итност (регулирање на водниот режим, ерозивни подрачја, заштита на населби, патишта, војни, комунални и други објекти, хигиенски и санитарни функции и сл.);
- За трајно сочувување и унапредување на површините под шума како и зголемување на квалитетот на шумите, преведување на нискостеблените во високостеблени, реконструкција на деградираните шуми со што ќе се обезбеди зголемен прираст, подобрување на животната средина, за туристичко-рекреативни цели и др;
- Почитување на правната регулатива и нејзиното доследно спроведување за да се спречат бесправните сечи и други штетни активности во шумарството.

Проекцијата за пошумување со Просторниот план на Република Македонија се базира на постојните природни услови, во прв ред климатските, геолошките и педолошките, постојната состојба на шумите и шумското земјиште, загрозеноста на земјиштето од ерозија, загаденоста на воздухот и состојбата на животната и работната средина, како и врз база на економските состојби во државата.

Според планските предвидувања утврдени со Просторниот план на Република Македонија, во подрачјето на **Дебар** (каде што се наоѓа КО Баланци) се планира пошумување во шума и вон шума на околу **1.900** ha. Врз основа на тоа се предвидува дека во **Дебарскиот регион** вкупната површина под шуми ќе изнесува **13.200** ha, дрвната маса се проценува на износ од околу **750.000** m^3 и вкупен годишен прираст од **17.400** m^3.

Со цел да се отпочне реверзибилен процес, на враќање на шумата во теренитe каде таа некогаш постоела, и да се остварат оптимални користи од земјиштето и биолошките капацитети во шумарството, неопходно е строго придржување кон критериумите, принципите и проекциите за развој и унапредување на шумарството, дефинирани со Просторниот план на Република Македонија:

- Навремено изведување на одгледувачките и обновителните зафати со однапред одреден годишен изведбен план и програма;
- Во годишните планови и среднорочни програми за пошумување, апсолутна предност да се дава на површините со изразена ерозија и теренитe во непосредните сливови на вештачките акумулации;
- Пошумување на голините со автохтони видови на дрвја, особено околу изворите на вода предвидени за каптирање;
- Пошумување на голините и земјоделските површини, покрај фреквентните патишта, заради заштита од зголемениот степен на загаденост.

Водостопанство и водостопанска инфраструктура

Планирањето и реализирањето на активностите за подобрување на условите за живот во Република Северна Македонија треба да се во корелација со концептот за одржлив развој, кој подразбира рационално користење на природните и создадените добра. Одржливиот развој подразбира користење на добрата во мерка која дозволува нивна репродукција, усогласување на развојните стратегии и спречување на конфликти во сите области на живеење. Стратегијата за користење на водата и развој на водостопанството е условена од фактот дека Републиката е сиромашна со вода поради што треба рационално да се користи и троши. Колку водите во одреден простор може да се сметаат за “воден ресурс” зависи од можноста за нивно искористување, односно од можноста за реализирање на водостопански решенија со кои водите ќе се искористат за покривање на потребите од вода за населението, земјоделството, индустријата и заштитата на живиот свет. Водата како “ресурс” ја има многу помалку од “присутните води”.

Со Просторниот план на Република Македонија на територијата на Републиката дефинирани се 15 водостопански подрачја (ВП): ВП “Полог”, “Скопје”, “Треска”, “Пчиња”, “Среден Вардар”, “Горна Брегалница”, “Средна и Долна Брегалница”, “Пелагонија”, “Средна и Долна Црна”, “Долен Вардар”, “Дојран”, “Струмичко Радовишко”, “Охридско - Струшко”, “Преспа“ и “Дебар”. Оваа поделба овозможува пореално да се согледаат расположивите и потребните количини на вода за одреден регион.

Планскиот опфат на индустриската зона во КО Баланци, општина Центар Жупа, се наоѓа во водостопанското подрачје (ВП) “Дебар”, кое ги опфаќа сливовите на реката Црн Дрим, од браната Глобочица до македонско - албанската граница и долниот тек на реката Радика. Сливот на Горна Радика преку хидроенергетскиот систем “Мавровo” е приклучен на сливот на реката Вардар.

За целосно искористување на постојниот хидролошки потенцијал на површинските водотеци во ВП “Дебар” изградена е акумулацијата “Дебарско Езеро” на реката Црн Дрим со корисен простор од $75x10^6м^3$. Водата од акумулацијата е намената за производство на електрична енергија, водоснабдување, наводнување и контрола на поплави. Во ова ВП се

предвидува изградба и на акумулацијата “Тресонче” со корисен волумен од $1x10^6м^3$ на Мала Река чија намена ќе биде производство на енергија, заштита од поплави и задршка на наноси.

Планскиот опфат на индустриската зона се наоѓа во сливот на акумулацијата Дебарско Езеро. Заради значењето и важноста на акумулациите како постојан изворник на вода стратешка определба е максимална заштита на сливовите на акумулациите со превземање и имплементирање на мерки со кои ќе се спречи деградирањето на сливовите на реките кои се вливаат во акумулацијата. Во сливот да не се изведуваат активности (сечење на дрва и уништување на вегетацијата и сл.) кои може да го деградираат теренот и да предизвикаат ерозија, суводолици и порои.

Секој субјект е должен во текот на своите активности да се однесува внимателно и рационално во користењето на водите, да го спречува загадувањето на водите и да избегнува активности кои може да предизвикаат негативни последици врз човековото здравје и животната средина.

Согласно Просторниот план на Република Македонија, основна цел во управувањето со водите е континуирано обезбедување на квалитетна вода за населението.

При обезбедувањето на потребните количини на вода за објектите во границата на планскиот опфат, потребна е примена на мерки кои ќе овозможат квалитетно и економично водоснабдување, но истовремено и заштита на водите преку:

- Дефинирање на заштитни зони на изворникот за водоснабдување и дефинирање на режим на заштита во зоните;
- Синхронизирана изградба на водостопански објекти со кои ќе се овозможи повеќе корисници да се снабдуваат со квалитетна вода;
- Рационално и економично користење на водата преку преку примена на современи технички решенија во управувањето со водоснабдителниот систем.

Доколку за водоснабдување се користат подземни води динамиката на користењето мора да биде усогласена со барањето на долгорочна експлоатација. Експлоатацијата на подземните води да се базира на извршени хидрогеолошки испитувања со што ќе се дефинира нивниот квантитет и квалитет.

Еден од основните приоритети во заштитата на животната средина е заштита на квалитетот на подземните и површинските води. За таа цел потребно е почитување на принципот “на заштита на квалитетот на водите на самите извориштa на загадување” преку:

- Изградба на сепарациски канализациски систем во границите на планскиот опфат;
- Отпадните води пред да се испуштат во реципиентот мора да бидат подложени на третман на пречистување, односно да бидат доведени до квалитет према “Уредбата за категоризација на водотеците, езерата, акумулациите и подземните води”.

Енергетика и енергетска инфраструктура

Од аспект на **енергетиката и енергетската инфраструктура** со Просторниот план на Република Македонија се дефинираат состојбите, потребите и начините на задоволување на потрошувачката на разните видови на енергија во Републиката. При тоа приоритет се дава на намалување на

увозната зависност на енергенти и енергија, односно задоволување на потрошувачката со домашно производство.

Според статистичките податоци последниве години во Републиката над 30% од потрошената електрична енергија е од увозно потекло за што се одвојуваат големи девизни средства. Зголемената потрошувачка на енергетски горива ја наметнува потребата од подобрување на енергетската ефикасност. Европската регулатива "Европа 2020" за паметен, одржлив и сеопфатен развој предвидува мерки за намалување на емисиите на издувни гасови, зголемување на користењето на обновливи извори на енергија и зголемување на енергетската ефикасност. Имплементирањето на овие мерки, ќе придонесе за подобра односно поквалитетна иднина за следните генерации, отворање на нови работни места, а истовремено се обезбедуваат услови за одржлив развој. Со рационално искористување на енергетските извори им се овозможува на идните генерации да имаат ресурси за сопствен раст и развој.

Размената на електрична енергија помеѓу балканските електро-енергетски системи (чии земји најчесто се увозници) е многу значајен фактор за натамошниот развој. Електроенергетските системи на балканските земји треба да бидат поврзани со конективни водови кои што нема да преставуваат тесно грло во трансмисија на потребните количини на електрична моќност. Република досега има 400 kV конективни водови со Грција (кон Солун и Лерин) и Косово (Косово-Б) и кон Бугарија (Црвена Могила), а во план е градбата на вод кон Албанија. Планираната, со Просторниот план на Република Македонија, траса на водот од Скопје5 кон Србија е сменета и изграден е водот Штип-Србија.

Локацијата **за изградба на индустриска зона, КО Баланци, Општина Центар Жупа** нема конфликт со постојните и планирани преносни и конективни водови. Така постојниот 110 kV преносен далновод Вруток-Шпиља минува на 2,4km северно од оваа локација.

Гасовод

Природниот гас, со сегашната потрошувачка, малку е застапен во енергетскиот сектор во Републиката. Со негова зголемена употреба се воведува еколошки поприфатливо гориво кое со својот хемиски состав и висока калорична моќ, претставува одлична замена за нафтата, нејзините деривати, јагленот и другите цврсти и течни горива. Природниот гас испушта помалку штетни материи во однос на другите енергенти, заради што аерозагадувањето е сведено на минимум.

Изградениот крак Жидилово-Скопје е дел од меѓународниот транзитен гасоводен систем Русија-Романија-Бугарија-СМакедонија. Се планира во идниот период доизградба на гасоводната мрежа во Републиката и поврзување со мрежите на соседните држави што ќе овозможи зголемување на сигурноста во снабдувањето на сите региони во Републиката, но и урамнотежување на потрошувачката во текот на целата година.

При проширувањето и натамошната доизградба на гасоводниот систем се планира да се изгради делница-5 Скопје-Кичево со што ќе се овозможат поволни услови за развој на гасоводната мрежа во овој регион. Трасата на планираниот гасовод од делница-5 ќе минува далеку на север од оваа локација.

Население

Утврдувањето на концептот на просторната организација, уредувањето и користењето на територијата на Републиката, а во контекст на тоа и стопанската структура, зависи од развојот, структурните промени и просторната дистрибуција на **населението**.

Врз основа на прогноза за бројот, структурата, темпото на растежот, критериумите за разместување и подвижноста, треба да се покаже просторно-временската компонента на остварување на идната организација и уредување преку демографскиот аспект.

Демографските проекции, кои на планирањето му даваат нова димензија, покажуваат или треба да покажат, како во иднина ќе се формира населението, неговиот работен контингент (работна сила) и домаќинствата и како треба да придонесат кон сестрано согледување на идната состојба на населението како производен дел, потрошувач и управувач - креатор.

Тргнувајќи од определбата дека **популациската политика преку систем на мерки и активности** треба да влијае врз природниот прираст, се оценува дека за обезбедување на плански развој и излез од состојбата на неразвиеност се наметнува водењето активна популациска политика во согласност со можностите на социо-економски развој на Републиката. Во овие рамки треба да се води единствена популациска политика со диференциран пристап и мерки по одделни подрачја, со цел да се постигне **оптимализација во користењето на просторот и ресурсите,** хуманизација на условите за семејниот и општествениот живот на населението, намалување на миграциите, како и создавање на услови за порамномерен регионален развој на Републиката.

Според податоците од Пописот на населението, домаќинствата и становите спроведен во 2002 год. вкупниот број на жители во општината Центар Жупа на чиј простор се наоѓа предметната локација, изнесува 6519 жители, од кои 13.4% претставува расположива работна сила значаен потенцијал за идниот развој на овој крај.

Како демографска рамка, населението е значајна категорија која треба да се има во предвид при апроксимацијата на потенцијалните работни ресурси и потенцијалните потрошувачи и корисници на сите видови услуги.

Урбанизација и мрежа на населби

Урбанизацијата како сложен, динамичен процес треба да претставува основна рамка и влијателен фактор во насочувањето на долгорочниот просторен развој на Република Северна Македонија. Под поимот урбанизација се подразбира во прв ред развој на градовите изразен со порастот на нивното население, социјалните и политички функции и во изградбата и уредување на нивните просторно физички структури. Во поширока смисла урбанизацијата го опфаќа и развојот на руралните населби и простори кој е резултат на промените кои водат кон намалување на разликите помеѓу градот и селото.

Концептот на развојот и уредувањето на селските подрачја за основа ги има целите со кои е предвидено:

- Сеопфатен, рамномерно територијално распределен развој на целата територија;
- Интензивирање на функционалните врски во доменот на стопанството и услугите помеѓу соседните центри со координирано, заедничко организирање на активностите;

- Стимулирање на развојот на основните дејности преку активирање на локалните потенцијали, оптимално искористување на природните погодности и осовременување на производството;
- Создавање услови за непречено вршење на основните човекови активности (функции), обезбедување висок степен на заштита на животната средина и запазување на принципите на одржлив развој;
- Подобрување на животните услови преку плански насочено уредување на населбите и целосно опремување со елементи на комунална инфраструктура;
- Обезбедување на целосна интеграција на руралните населби во системот на населбите во функционалните единици.

Реализацијата на Урбанистички план за вон населено место за изградба на индустриска зона, КО Баланци, Општина Центар Жупа, би требало да предизвика позитивни импулси и ефекти врз целото непосредно окружување од аспект на повисока организација, инфраструктурна опременост и уреденост на просторот и се разбира економски ефекти манифестирани преку привлекување на нова работна сила и вработување, доколку е базирана врз принципите на одржлив развој и се одликува со максимално почитување и вградување на нормативите и стандарди за заштита на животната средина.

Просторниот развој на руралните населби, базиран на соодветна планска документација наметнува усогласување на истиот со планските решенија и насоки на Просторниот план на Република Македонија во сите сегменти на развојот, со особен акцент на она што значи стратешки решенија и насоки. Неопходно е почитување на определбите на Просторниот план во однос на дестимулација на проширување на градежното земјиште од една и поефикасно и порационално искористување на постојната ангажирана површина од друга страна, односно:

- При изработка на урбанистичките планови на населбите, површините за сите урбани содржини треба да се бараат исклучиво во рамките на постојните урбани опфати, а надвор од овие рамки за исклучително оправдани цели и потреби, на површини од послаби бонитетни класи (над IV категорија);
- Изградбата на викенд и населби, туристички комплекси, стопански зони, земјоделски и други објекти со специфични намени да се насочува кон подрачја кои со планови и програми на општините ќе бидат определени за тие цели.

Домување

Од неколкуте основни функции во населбите, **домувањето** е најголем потрошувач и корисник на просторот, основна содржина на населбите и основен елемент на просторното и урбанистичко планирање. Домувањето општо, а станбената изградба посебно е битна компонента на социјалниот и општествениот развој, организација и уредување на просторот и подигнување на животниот стандард на населението.

Во просторно планските документи домувањето често се набљудува како последица на промените во другите развојни сфери. Примената на концепцијата на полицентричен развој го третира домувањето како посебен тип на развоен ресурс, особено битен за неразвиените подрачја како нови центри на развој.

Бидејќи вложувањето во станбената изградба чини голем дел од приходот на секое домаќинство без стан, очигледно дека во услови на рационално работење и се поостра економска конкуренција, станбеното прашање на работниците, како и оние кои бараат вработување станува се поважна развојна околност. Порастот на цената на станбената изградба и одржување ќе влијае на промена на просторната стратегија на развој на голем број претпријатија кои ќе бидат принудени да ги лоцираат своите погони таму каде веќе постојат работници со решено станбено прашање.

Просторното разместување на новите стопански претпријатија треба да се базира на постоечкиот станбен фонд во помалите населби и нивните технологии во склад со квалификационата структура на населението на таквите подрачја. На тој начин, постоечкиот станбен фонд, како една од почетните развојни ресурси на овие населби станува поттик за јакнење на постоечките и создавање на нови центри, на развој во функција на полицентричен развој.

Во тој контекст оваа иницијатива за изработка на **Урбанистички план за вон населено место за изградба на индустриска зона, КО Баланци, Општина Центар Жупа, е во функција на стопанскиот развој и индустријата, а кој се базира на популацијата и станбениот фонд во населбите во непосредна близина.**

Јавни функции

Организацијата на јавните функции, согласно планираната мрежа на населби, поаѓа од постојната мрежа на јавните функции во регионот под претпоставка дека идниот развој на истите ќе се развива во согласност со економските, институционалните и други промени во него.

Организирање на мрежата на јавните функции овозможува:

- достапност на функциите до сите граѓани во регионот;
- воедначен квалитет на пружените услуги;
- активно учество на граѓаните во организација на работата на јавните функции;
- прилагоденост на програмата на јавните служби на локалните карактеристики како и можност за избор на модалитет и вид на услуга.

Развојот на стопанството и системот на населби, економскиот развој, зголемување на степенот на вработеност и севкупната урбанизација на просторот го условува порамномерниот развој на јавни функции, како *потреба за поголем избор на занимања, потреба од соодветно образование, како и остварување на здравствена и социјална заштита.* Мотивите, интересите и инвестиционите критериуми на приватните инвеститори, различните фондации и други непрофитни асоцијации се исто така значајни за организирање на јавните функции.

Предложената локација за изработка на **Урбанистички план за вон населено место за изградба на индустриска зона, КО Баланци, Општина Центар Жупа**, е надвор од урбаниот опфат на најблиската населба и нема препораки за организација на јавни функции на неа, што значи дека се исклучени и можностите за било каков конфликт помеѓу два типа на функции.

Сообраќај и врски

Комуникациската мрежа на Република Северна Македонија, сочинета од повеќе комуникациски потсистеми, е етаблирана преку системот за сообраќај и врски врз чија основа, помеѓу другото, се темели и организацијата на просторот на државата. Комуникациските системи во Републиката, кои се од особено значење за развојот на стопанските активности, се очекува да се подобруваат, унапредуваат и да се развиваат во две насоки на развој на комуникациите:

- екстерното поврзување на државата (стратешки коридори);
- интерното поврзување во државата (регионални и локални потреби).

Основа за *екстерното поврзување* на државата се дефинираните комуникациски коридори согласно меѓународните конвенции и препораки, што воедно се и основа за ориентација кон европските и балканските определби за економски и технолошки комуникации, што е од особено значење за извозот.

Основата за *интерното поврзување* во државата односно планирање и развој на патната мрежа на РС Македонија се базира на категоризација на патиштата, на стратешки дефинирани меѓународни коридори за патен сообраќај, на досега изградената европска патна мрежа-ТЕМ со "Е" ознака на патиштата, на досега изградената магистрална и регионална патна мрежа, како и на определбите од долгорочната стратегија за развој.

Мрежата на патишта "Е" ознака што ги дефинира меѓународните коридори за патен сообраќај низ Републиката се: **Е-65, Е-75, Е-850, Е-871**.

Според Просторниот план на Република Македонија, автопатската и магистрална патна мрежа релевантна за предметниот простор е:

- **Е-852** кој се поклопува со дел од магистралниот пат М-4: (АЛ - Ќафа Сан - Струга - Требеништа - Е-65) - Дел од коридорот за патен сообраќај во насока запад-исток,
- **М-4** - (АЛ - ГП Ќафасан - Струга - Кичево - Скопје - Миладиновци - М-1).

Врз основа на **Одлуката за категоризација на државните патишта** („Службен весник на Република Македонија" број 133/11, 150/11 и 20/12) овој магистрален патен правец се преименува со ознаката:

А2 - (Граница со Бугарија - ГП Деве Баир - Крива Паланка - Страцин - Романовце - Куманово - Миладиновце - обиколница Скопје - Тетово - Гостивар-Кичево - Требениште - Струга - граница со Албанија - ГП Ќафасан).

Во идната патна мрежа на Републиката, основните патни коридори ќе ги следат веќе традиционалните правци во насока север-југ (коридор 10), односно исток-запад (коридор 8), што се вкрстосуваат во просторот помеѓу градовите: Скопје, Куманово и Велес. На тој начин дел од магистралните патишта во Републиката ќе формираат три основни патни коридори, што треба да се изградат со технички и експлоатациони карактеристики компатибилни со системот на европските автопатишта (ТЕМ):

- север-југ: М-1 (Србија - Куманово - Велес - Гевгелија - Грција),
- исток-запад: М-2 и М-4 (Бугарија-Крива Паланка-Куманово-Скопје-Тетово-Струга-Албанија и крак Скопје - Србија),
- исток-запад: М-5 (Бугарија - Делчево - Кочани - Штип - Велес -Прилеп - Битола - Ресен - Охрид- Требеништа - М4 (крак Битола -граница со Грција).

На автопатската и магистралната патна мрежа се надоврзуваат ***регионалните патишта***, што заедно со локалните категоризирани патишта ќе ја сочинуваат патната мрежа на Републиката.

Релевантен регионален патен правец за предметната локација, според Просторниот план на Република Македонија, влегува во групата на **регионални патишта "Р2"** и е со ознака:

- **Р2249 -** Мелнички мост (врска со Р 1102) Папрадник-Брештани-Селце (врска со Р2243).

Динамиката за реализација на мрежата, што ќе овозможи целосно опслужување на Републиката, ќе биде во функција на сообраќајните потреби (очекуваниот обем на сообраќајот), потребите за интеграција во европскиот патен систем, како и економската моќ на државата, а трасите на меѓународните и магистралните патишта, задолжително ќе поминуваат надвор од населените места и се предлага да се решаваат со денивелирано вкрстосување со останатата патна мрежа.

При планирање да се почитува Законот за јавни патишта („Службен весник на Република Македонија" број 84/08, 52/09, 114/09, 124/10, 23/11, 53/11, 44/12, 168/12, 163/13, 187/13, 39/14, 42/14, 166/14, 44/15, 116/15, 150/15, 31/16, 71/16 и 163/16).

При планирање да се почитува заштитна зона на патот, согласно Законот за јавни патишта („Службен весник на Република Македонија" број 84/08, 52/09, 114/09, 124/10, 23/11, 53/11, 44/12, 168/12, 163/13, 187/13, 39/14, 42/14, 166/14, 44/15, 116/15, 150/15, 31/16, 71/16 и 163/16).

Железнички сообраќај: Концепцијата за развој на **железничкиот систем** базира на потребата за модернизација и проширување на железницата во целина, како и поврзување на железничката мрежа на Републиката со соодветните мрежи на Република Бугарија и Република Албанија.

Железничката мрежа на Републиката, во планскиот период, треба да ја сочинуваат: магистрални железнички линии од меѓународен карактер, регионални линии и локални линии.

1. Магистрални железнички линии од меѓународен карактер:
   - СР- Табановце-Скопје-Гевгелија-ГР ..... 213,5 km
   - СР - Блаце-Скопје..... 31,7 km
   - СР -Кременица-Битола-Велес..... 145,6 km
   - БГ -Крива Паланка-Куманово ..... 84,7 km
   - **АЛ-Струга-Кичево-Скопје .....143,0 km**

Покрај постојните врски Табановце и Блаце на север, односно Гевгелија и Кременица на југ, ќе се изврши и соодветно поврзување на исток кон Република Бугарија, односно на запад кон Република Албанија, со што ќе се овозможи целосно интегрирање на македонскиот железнички систем со соодветните системи на соседните држави.

Во планскиот период меѓудругото се очекува развој на интегралниот транспорт, односно техничко-технолошкото доопремување на Македонските железници за извршување на задачите и за вклучување во меѓународниот сообраќај, што е во согласност со стратегијата на развојот на железничкиот сообраќај и со реалните можности на Р.С. Македонија.

Воздушен сообраќај: Воздушните патишта во Р.С. Македонија се интегрален дел од европската мрежа на воздушни коридори со ширина од 10 наутички милји во кои контролирано се одвиваат прелетите над територијата на државата.

Примарната аеродромска мрежа во Државата треба да ја сочинуваат вкупно 4 аеродроми за јавен воздушен сообраќај, и тоа во Скопје, Охрид,

Струмица и Битола. Аеродромот во Скопје е оспособен за прием и опрема на интерконтинентални авиони, аеродромот во Охрид е реконструиран во повисока-II категорија, а новите аеродроми што се предвидуваат во Струмица и Битола се предвидени да бидат со доминантна намена за карго транспорт на стоки.

Секундарната аеродромска мрежа се предлага да ја сочинуваат сегашните 5 реконструирани и технички доопремени спортски аеродроми и вкупно 15 аеродроми за стопанска авијација, од кои 7 нови. Покрај тоа треба да се уредат и околу 20 терени за дополнителен развој на воздухопловниот спорт и туризам во согласност со меѓународните прописи за ваков вид на аеродроми.

Радиокомуникациска мрежа и антенски системи

Радиокомуникациска мрежа е јавна електронска комуникациска мрежа со која се обезбедува емитување, пренос или прием на знаци, сигнали, текст, слики и звуци или други содржини од каква било природа преку радиобранови. Основни елементи на примопредавателниот систем се: антените, антенските столбови, водови, засилувачи и друго.

Јавните електронски комуникациски мрежи треба да се планираат, поставуваат, градат, употребуваат и слично под услови утврдени со Законот за електронските комуникации, прописите донесени врз основа на него, прописите за просторно и урбанистичко планирање и градење, прописите за заштита на животната средина, нормативите, прописите и техничките спецификации содржани во препораките на Европската Унија.

Изложеноста на јавноста на нејонизирачко електромагнетно зрачење со пуштањето во работа на антенски систем не треба да ги надминува вредностите пропишани со Упатството за гранични вредности при изложеност на нејонизирачко зрачење издадено од Меѓународна комисија за заштита од нејонизирачко зрачење (ICNIRP – International Commission on Non-Ionizig Radiation Protection). Агенцијата за електронски комуникации врши контрола со мерење на нејонизирачкото електромагнетно зрачење, со цел да ја утврди усогласеноста на антенските системи со граничните вредности.

Оператори на мобилната телефонија во Републиката се: М-Телеком, А1 Македонија, Телекабел и Лајкамобајл. Тие во своите секојдневни развојни активности вршат:

- Квалитетно мрежно покривање со мобилен сигнал на:
  - региони, општини, населени места,
  - подрачја од јавен интерес (културно-историски, спортски, стопански, индустриски, погранични зони и др.),
  - сообраќајна и транспортна инфраструктура.
- Подготовка на проекти за развој на мрежата согласно постоечката инфраструктура на теренот.
- Усогласување на развојните планови со одделни институции на државата (министерства, управи и сл.).

Целиот овој регион, покриени се со сигнал на мобилна телефонија на мобилните оператори.

Кабелска електронска комуникациска мрежа - се користи за дистрибуција на јавни електронски комуникациски услуги до крајниот корисник. Пристапниот дел на мрежата е изграден од кабли (од бакарни парици, коаксијални, хибридни коаксијално-оптички и/или оптички) и придружни

дистрибутивни и изводни точки: канали, цевки, кабелски окна/шахти, надворешни ормари и др.

Јавната кабелска електронска комуникациска мрежа и придружните средства треба да се планираат, проектираат, поставуваат и градат на начин кој нема да ја попречува работата на другите електронски комуникациски мрежи и придружни средства, како ни обезбедувањето на другите електронски комуникациски услуги.

Изградбата на јавните електронски комуникациски мрежи и придружни средства треба да се обезбеди:

- заштита на човековото здравје и безбедност,
- заштита на работната и животната средина,
- заштита на просторот од непотребни интервенции,
- заштита на инфраструктурата на изградените јавни електронски комуникациски мрежи,
- унапредување на развојот и поттикнување на инвестиции во јавните електронски комуникациски мрежи со воведување на нови технологии и услуги, а особено со воведување на следни генерации на јавни електронски комуникациски мрежи.

АД “Македонски Телекомуникации” и останатите оператори за своите корисници обезбедуваат широк опсег на услуги како што се: говорни услуги (вклучувајќи услуги со додадена вредност), услуги за пренос на податоци, пристап до Интернет, мобилни комуникациони услуги, јавни говорници и др. Комуникациските услуги се обезбедуваат врз основа на добро воспоставената електронска комуникациска мрежа со примена на најсовремени технологии.

Телефонските корисници во ова подрачје во електронско комуникацискиот сообраќај приклучени се преку телефонската централа во Центар Жупа.

Операторите на јавна кабелска електронска комуникациска мрежа треба да обезбедат можност за широкопојасен пристап до услуги (broadband) со големи брзини на: 100% од домаќинствата покриени со мрежата на операторот со можност за пристап до јавната комуникациска мрежа со брзина на пренос од 30 Mbps и најмалку 50% од домаќинствата покриени со мрежата на операторот со можност за пристап до јавната комуникациска мрежа со брзина на пренос од 100 Mbps.

Индустрија

Развојот и просторната разместеност на индустријата претставува значаен фактор за поттикнување на развојот на вкупната економија и модернизација на другите области од економскиот и општествениот живот. Ефикасното и успешно спроведување на насоките и определбите за поттикнување на развојот на индустриските дејности и нивно рационално разместување во просторот ги детерминираат позитивните промени и во другите сегменти на економијата: пораст на вработеноста, зголемување на бруто домашниот производ, подобрување на животниот стандард и др.

Врз основа на сознанијата и определбите на "Националната стратегија за економски развој на Република Македонија" (МАНУ, 1997), како и врз основа на досегашниот развој, а особено концептот на одржлив развој, основните насоки и стратешки определби на долгорочниот развој на индустријата се следните: технолошко преструктурирање, извозна ориентација на водечките сектори и гранки; **пошироко воведување и развој на еколошки-просторно прифатливо индустриско производство со развој на штедливи технологии**

(во однос на природните ресурси, енергијата и горивото и работната сила) и (или) малоотпадни (безотпадни) технологии; зголемување на ефикасноста на производството; почитување на инвестиционите критериуми врз база на континуирано планирање и прифаќање на пазарните критериуми на стопанисување; стратегија на разместеност на индустриските капацитети која ја респектира просторната структура на факторите на разместеноста, рационалниот распоред на материјалните производствени фондови, од аспект на вкупниот простор на Републиката и потребите од комплексен развој на одделни територијални единици; развој на малите претпријатија, заради остварување на концептот на децентрализиран развој и разместеност на индустријата.

Развојот на индустријата по одделните општини, особено помалите, се очекува да се остварува со градба на мали, флексибилни капацитети и поголема застапеност меѓу другото и на агроиндустрискиот сектор.

Концепцијата за развој и разместеност на индустријата утврдена со "Просторниот план на Република Македонија" е поставена врз основа на повеќе цели и плански определби од кои релевантни за **планиранаиот УПВНМ за изградба на индустриска зона, КО Баланци, Општина Центар Жупа, се следните:**

- **вклучување на еколошките преференци во развојот на индустријата и нејзина алокација и разместување**;
- **развојот на индустријата во поголема мера да се потпира врз примената на достигнувањата на науката и на техничко-технолошкиот прогрес и иновации во технолошките процеси;**
- **технолошко преструктурирање, во склад со барањата за модернизација и реконструкција на индустријата;**
- **стратегија на развој на високите технологии усогласени со концепцијата на одржливиот развој: мала суровинска и енергетска интензивност, висока информативна и научна интензивност, високо учество на стручната работна сила, висока фрагментација на пазарот со специфични барања, високи вложувања во предконкурентни истражувања и сеопфатно влијание врз карактеристиките на голем број сегменти на социо-економскиот систем.**

Во планскиот период, индустриското производство се очекува да биде застапено во сите општини и да остварува растеж кој ќе придонесе за зголемување на вработувањето, подобрување на условите за живеење на граѓаните на поширокиот простор на земјата.

Индустријата која е водечка стопанска дејност и двигател на развојот на вкупната економија има значајно влијание врз квалитетот на животната средина. Во услови на усвоената развојна парадигма на "одржлив" развој, напорите треба да се насочат кон суштествени промени во стратегијата и политиката за развој и просторна алокација на индустриски гранки засновани на принципите на еколошка заштита. Според филозофијата на одржлив развој, економскиот односно индустрискиот развој и заштитата на животната средина прават единствен систем. Одржливиот развој претставува алтернатива за загрозените природни и создадени вредности и за создавање на хумано општество и окружување. Разрешувањето на конфликтите во овој систем треба да почива на интеракција на релацијата простор и социо-економската компонената на развојот.

Заштита на животната средина

Анализата на влијанијата врз животната средина, како превентива, има за цел да ги идентификува можните проблеми, да ги рационализира трошоците и да направи оптимален избор на мерките за заштита на животната средина. За разлика од "пасивниот" пристап, со кој се применуваат заштитни мерки по настанатиот проблем, што претставува финансиско оптоварување на производителите, давачите на услуги и општеството во целост, превентивната заштита на животната средина се трансформира во елемент на развој и појдовна основа за глобалното управување со животната средина засновано на принципите на одржливиот развој. Одржувањето на континуитет во следењето на состојбите во медиумите и областите на животната средина, дава претстава за трендот на промени кои настанале во текот на подолг временски период на анализираното подрачје, како основа за планирање и предвидување на промените кои би можело да се очекуваат во животната средина во временската рамка на која се однесува планскиот документ.

Можни закани по животната средина од предвидената за изградба на индустриска зона, КО Баланци, Општина Центар Жупа се: нарушување на квалитетот на воздухот, водите и почвата како резултат на емисија на загадувачки материи, зголемени нивоа на бучава и вибрации и несоодветно управување со отпадот.

Со цел да се обезбеди заштита и унапредување на животната средина при изработката на Урбанистички план за вон населено место за изградба на индустриска зона, КО Баланци, Општина Центар Жупа, потребно е да се почитуваат одредбите пропишани во законската регулатива од областа на заштита на животната средина и подзаконските акти донесени врз нивна основа.

Мерки за заштита на животната средина кои треба да се превземат со цел да се обезбеди одржлив развој на анализираното подрачје со минимално негативно влијание врз медиумите и областите во животната средина:

- Да се следи и контролира присуството на загадувачки материи во воздухот со цел да се одржи квалитетот на воздухот во граници на дозволените нивоа на емисии;
- Да се предвидат соодветни технички зафати за пречистување на отпадните води и имплементација на технологии кои ќе овозможат нивно повторно искористување за истата или друга намена;
- Да се контролира квалитетот на пречистените отпадни води пред испуштање во најблискиот реципиент, со цел да се усогласат вредностите на концентрацијата на материите присутни во пречистената отпадна вода со пропишаните гранични вредности на максимално дозволените концентрации на материите присутни во реципиентот;
- Да се превземат активности за намалување на бучавата и вибрациите од опремата, со цел да се избегнат негативните ефекти од бучавата и да се почитуваат пропишаните гранични вредности за дозволено ниво на бучава во животната средина;
- Организирано управување со отпадот со цел да се минимизира негативното влијание врз животната средина, животот и здравјето на луѓето;
- Создавачот и/или поседувачот на отпадни материи и емисии ги сноси сите трошоци за санација на евентуално предизвиканите нарушувања во животната средина;

- Уредување на објектите со заштитно и украсно зеленило. При изборот на вегетацијата да се даде приоритет на видовите (автохтони) со висок биоакумулативен капацитет за загадувачки материи.

Заштита на природното наследство

Од областа на **заштита на природата** *(природното наследство, природните реткости и биолошката и пределската разновидност)*, Урбанистичкиот план за вон населено место треба да се усогласи со Просторниот план на Република Македонија на тој начин што, врз основа на режимот за заштита, ќе се организира распоред на активности и изградба на објекти кои ќе се усогласат со барањата кои ги поставува одржливото користење на природата и современиот третман на заштитата.

Особено внимание при заштита на природата, треба да се посвети на начинот, видот и обемот на изградбата што се предвидува во заштитените простори за да се одбегнат или да се надминат судирите и колизиите со инкомпатибилните функции. За таа цел е неопходно почитување на следните принципи:

- Оптимална заштита на просторите со исклучителна вредност;
- Зачувување и обновување на постојната биолошка и пределска разновидност во состојба на природна рамнотежа;
- Обезбедување на одржливо користење на природното наследство во интерес на сегашниот и идниот развој, без значително оштетување на деловите на природата и со што помали нарушувања на природната рамнотежа;
- Спречување на штетните активности на физички и правни лица и нарушувања во природата како последица на технолошкиот развој и извршување на дејности, односно обезбедување на што поповолни услови за заштита и развој на природата;
- Рационална изградба на инфраструктурата;
- Концентрација и ограничување на изградбата;
- Правилен избор на соодветна локација.

Според Законот за заштита на природата („Службен весник на Република Македонија" број 67/04, 14/06, 84/07, 35/10, 47/11, 148/11, 59/12, 13/13, 163/13, 41/14, 146/15, 39/16, 63/16 и 113/18) и Законот за животна средина („Службен весник на Република Македонија" број 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 44/15, 129/15, 192/15, 39/16 и 99/18) потребно е внесување на мерки за заштита на природата при планирањето и уредувањето на просторот кои треба строго да се почитуваат.

Согласно Студијата за заштита на природното наследство, изработена за потребите на Просторниот план на Република Македонија на просторот кој е предмет на изработка на Урбанистички план за вон населено место за изградба на индустриска зона, КО Баланци, Општина Центар Жупа, нема регистрирано ниту евидентирано природно наследство.

Доколку при изработка на Урбанистичкиот план за вон населено место или при уредување на просторот се дојде до одредени нови сознанија за природно наследство кое би можело да биде загрозено со урбанизацијата на овој простор, потребно е да се предвидат мерки за заштита на природното наследство:

- Утврдување на границите и означување на сите објекти кои би можеле да бидат предложени и прогласени како природно наследство;
- Забрана за вршење на какви било стопански активности кои не се во согласност со целите и мерките за заштита утврдени со правниот акт за прогласување природното добро или Просторниот план за подрачје со специјална намена;
- Магистралната и останатата инфраструктура (надземна и подземна) да се води надвор од објектите со природни вредности, а при помали зафати потребно е нејзино естетско вклопување во природниот пејзаж;
- Локалната и останатата инфраструктура (надземна и подземна) да се води надвор од објектите со природни вредности, а при помали зафати потребно е нејзино естетско вклопување во природниот пејзаж;
- Воспоставување на мониторинг, перманентна контрола и надзор на објектите со природни вредности и преземање на стручни и управни постапки за санирање на негативните појави;
- Воспоставување на стручна соработка со соодветни институции во окружувањето;
- Почитување на начелата за заштита на природата согласно Законот за заштита на природата.

Заштита на културно наследство

Во своето милениумско постоење, човековата цивилизација од праисторијата до денес, на територијата на нашата држава, оставила значајни траги од вонредни културни, историски и уметнички вредности кои го потврдуваат постоењето, континуитетот и идентитетот на македонскиот народ на овие простори.

Просторниот аспект на недвижното културно наследство е предмет на анализа во корелација со долгорочната стратегија на економски, општествен и просторен развој, односно стратегија за зачувување и заштита на тоа наследство во услови на пазарно стопанство.

Републичкиот завод за заштита на спомениците на културата, за потребите на Просторниот план на Републиката, изготви Експертен елаборат за заштита на недвижното културно наследство во кој е даден Инвентар на недвижното културно наследство од посебно значење.

Инвентарот содржи список на регистрирани и евидентирани недвижни културни добра, што подразбира список на недвижните предмети со утврдено својство споменик на културата, односно на недвижните предмети за кои основано се претпоставува дека имаат споменично својство. Тоа се: археолошки локалитети, цркви, манастири, џамии, бањи, безистени, кули, саат кули, турбиња, мавзолеи, конаци, мостови, згради, куќи, стари чаршии, стари градски јадра и други споменици со нивните имиња, локации, блиските населени места, период на настанување и општините во кои се наоѓаат спомениците.

Согласно постоечката законска регулатива, видови на недвижно културно наследство се: споменици, споменични целини и културни предели.

На подрачјето на катастарската општина Баланци, кое е предмет на анализа има евидентирани недвижни споменици на културата (Експертен елаборат):

1. *Археолошки локалитет "Крчин", Баланци,*
2. *Археолошки локалитет "Над Еѓупци", Баланци,доцен среден век;*
3. *Археолошки локалитет "Тејупци", Баланци,доцен среден век;*
4. *Археолошки локалитет "Црква", Баланци, среден век;*

Во Археолошката карта на Република Македонија[1], која ги проучува предисториските и историските слоеви на човековата егзистенција, од најстарите времиња до доцниот среден век, на анализираното подрачје на катастарската општина Баланци, се евидентирани следните локалитети:

КО Баланци – *Црква,* средновековна некропола; на југоисточниот дел од селото, веднаш од десната страна на патот за селото Голем Папрадник се среќаваат камени плочи од гробни конструкции.

Според Просторниот план на Република Македонија, најголем број на цели се однесуваат на третманот и заштитата на културното наследство во плановите од пониско ниво.

При изработка на планска документација од пониско ниво, да се утврди точната позиција на утврдените *локалитети со културно наследство* и во таа смисла да се применат плански мерки за заштита на недвижното наследство:

- задолжителен третман на недвижното културно наследство во процесот на изработката на просторните и урбанистичките планови од пониско ниво заради обезбедување на плански услови за нивна заштита, остварување на нивната културна функција, просторна интеграција и активно користење на спомениците на културата за соодветна намена, во туристичкото стопанство, во малото стопанство и услугите, како и во вкупниот развој на државата;
- планирање на реконструкција, ревитализација и конзервација на најзначајните споменички целини и објекти и организација и уредување на контактниот, околниот споменичен простор заради зачувување на нивната културно - историска димензија и нивна соодветна презентација;
- измена и дополнување на просторните и урбанистичките планови заради усогласување од аспект на заштитата на недвижното културно наследство.

Културното недвижно наследство во просторните и урбанистички планови треба да се третира на начин кој ќе обезбеди негово успешно вклопување во просторното и организационо ткиво на градовите и населените места или пошироките подрачја и потенцирање на неговите градежни, обликовни и естетски вредности.

Туризам и организација на туристички простори

Туризмот и угостителството со својата основна функција-прифаќање, сместување и истовремено задоволување на голем број разновидни барања и желби на туристите, влијае врз вкупната економија и развојот на одредена средина, а исто така има изразено влијание и врз просторот во кој ја извршува својата дејност. Туризмот со своето мултиплицирано влијание во процесот на стопанисување, посредно и непосредно, ги вклучува и другите гранки и дејности во вкупната понуда на туристичкиот пазар. Ова пред сé, се однесува на угостителството, трговијата, сообраќајот, занаетчиството, здравството и на разни други видови услуги. Исто така, преку туризмот се нудат и се продаваат

[1] МАНУ Скопје, 1996 г.

нематеријални вредности, како што се: разни информации, обичаи, фолклор, забава, спортско-рекреативни активности и слично.

Врз основа на комплексно согледаните природни и создадени услови и ресурси по обем, квалитет, распространетост или уникатност, функционалност, атрактивност и степен на активираност, на територијата на РС Македонија како посебни целини може да се издвојат следните видови на туристички потенцијали: водените површини, планините, бањите, целините и добрата со природно и културно наследство, транзитните туристички правци, градските населби, ловните подрачја и селата.

Согласно со основните долгорочни цели, концептот и критериумите за развој и организација на туристичката понуда, во РС Македонија се дефинирани вкупно 10 туристички региони со 54 туристички зони.

Предметната локација припаѓа на Мавровско - Дебарски туристички регион со утврдени 4 туристички зони и 16 туристички локалитети и е дел од простори коишто имаат национално туристичко значење.

Заштита од воени разурнувања, природни и техничко-технолошки катастрофи

Согласно Просторниот план на Република Македонија, **предметната локација за која се наменети Условите за планирање на просторот за изработка на Урбанистички план за вон населено место за изградба на индустриска зона, КО Баланци, Општина Центар Жупа, се наоѓа во индиректно загрозени простори од воени дејства.** Тоа се ридско-планински и субпланински простори, кои се наоѓаат во непосредна близина на просторите со висок степен на загрозеност (самите не се директно изложени на борбени дејства) или во близина на просторите за формирање слободна територија, поради што се погодни за принуден и повремен престој на борбените единици, евакуираното население и др.

Согласно со Законот за заштита и спасување, **задолжително треба да се применуваат мерките за заштита и спасување кои опфаќаат урбанистичко-технички и хуманитарни мерки.**

Согласно Законот за заштита и спасување („Службен весник на Република Македонија" број 93/12 - пречистен текст, 41/14, 129/15, 71/16, 106/16 и 83/18), мерките за заштита и спасување задолжително се применуваат во процесот на планирање и уредување на просторот и проектирање и изградба на објектите, на начин кој го уредува Владата со подзаконски акт.

Засолнувањето опфаќа планирање, изградба, одржување и користење на јавните засолништа, одржување и користење на изградените засолништа и на другите заштитни објекти за заштита на населението, материјалните добра и културното наследство на Републиката. Јавните засолништа се планираат согласно со програмата на Владата за мерките за заштита и спасување и програмата на единиците на локалната самоуправа за мерките за заштита и спасување, а истите се вградени во урбанистичките планови.

Јавните засолништа според отпорноста се градат како засолништа за основна заштита, во согласност со техничките нормативи за изградба на јавни засолништа што ги донесува директорот на Дирекцијата.

Државата има обврска за изградба на јавни засолништа само во случај на исклучително загрозени објекти што ќе ги утврди Дирекцијата врз основа на геолошко- хидролошките и сеизмичките карактеристики на земјиштето и на капацитетот на задоволување на потребите за засолнување. Единиците на

локалната самоуправа имаат обврска да градат јавни засолништа со кои ќе ги задоволат потребните капацитети за засолнување на луѓето, материјалните добра и културното наследство на своето подрачје.

Начинот на изградба на јавните засолништа и одржувањето и користењето на веќе изградените засолништа и други заштитни објекти и определување на потребниот број на засолнишни места со уредба ги уредува Владата.

Сеизмичките појави - земјотресите се доминантни природни непогоди во Државата, кои можат да имаат катастрофални последици врз човекот и природата. Присутни се низ вековите, на десет сеизмички жаришта во земјата или во нејзината поблиска и поширока околина. Земјотресите со умерени магнитуди (M<6,0) можат да предизвикаат сериозни разурнувања, бидејќи традиционално градените објекти, особено во руралните средини, не можат да ги издржат овие земјотреси без значителни оштетувања. Историските податоци покажуваат дека силните земјотреси генерирани на територијата на државата се проследени и со појава на колатерални хазарди (ликвификација, одрони, свлечишта, пукнатини, раседници, померувања), со доминантни одрони и свлечишта, што уште повеќе ги зголемува негативните последици на земјотресите.

Во досегашниот просторен развој на Републиката, природните богатства, географските, морфолошките и другите погодности имале доминантно влијание врз изградбата и уредувањето на нејзината територија, без оглед на присутните сеизмички ризици. Тоа создава конфликтна ситуација во која најголемите градови, најголем број на населението, индустриските капацитети и најзначајните комуникации, како што се коридорите север - југ и исток - запад, се лоцирани во зоните со најголема сеизмичност (интензитет од VII – X степени на МКС -64).

Локацијата за која се наменети условите за планирање на просторот се наоѓа во зона со **VIII степени по Меркалиевата скала на очекувани земјотреси.**

Намалување на сеизмичкиот ризик може да се изврши со задолжителна примена на нормативно - правна регулатива, со која се уредени постапките, условите и барањата за постигнување на технички конзистентен и економски одржлив степен на сеизмичка заштита, кај изградбата на новите објекти.

Во инвестиционите проекти треба да се разработат мерките за заштита на човекот, материјалните добра и животната средина од природни катастрофи.

Неопходно е перманентно ажурирање на плановите за заштита од елементарни непогоди, кои согласно законските обврски постојат за целата територија на државата, поради присутниот сеизмички хазард, како и изложеноста на други природни катастрофи. Со реализација на наведените приоритети се создаваат реални услови за успешна инженерска превенција и намалување на сеизмичкиот ризик на територијата на целата Држава, односно за ефикасен менаџмент на ефектите и вонредните состојби предизвикани од силните сеизмички сили.

За успешно функционирање **на заштитата од природни и елементарни катастрофи** во процесот на урбанистичко планирање потребно е да се преземат соодветни мерки за **заштита од пожари**, односно евентуалните човечки и материјални загуби да бидат што помали во случај на пожари.

Во однос на диспозицијата на противпожарната заштита, предметната локација во случај на пожар ќе ја опслужуваат противпожарни единици од **градот Дебар.**

Во процесот на планирање потребно е да се води сметка за конфигурацијата на теренот, степен на загрозеност од пожари и услови кои им погодуваат на пожарите: климатско-хидролошките услови, ружата на ветрови и слично кои имаат влијание врз загрозеност и заштита од пожари.

Заради поуспешна заштита во урбанистички планови се превземаат низа мерки за отстранување на причините за предизвикување на пожари, спречување на нивното ширење, гаснење и укажување помош при отстранување на последиците предизвикани со пожари, кои се однесуваат на:

- изворите за снабдување со вода, капацитетите на водоводната мрежа и водоводните објекти кои обезбедуваат доволно количество вода за гаснење на пожари;
- оддалеченоста меѓу зоните предвидени за станбени и јавни објекти и зоните предвидени за индустриски објекти и објекти за специјална намена за сместување лесно запаливи течности, гасови и експлозивни материи;
- широчината, носивоста и проточноста на патиштата со кои ќе се овозможи пристап на противпожарни возила до секој објект и нивно маневрирање за време на гаснење на пожарите.

Заштитата од пожари опфаќа мерки и дејности од нормативен, оперативен, организационен, технички, образовно-воспитен и пропаганден карактер, кои се уредени со Законот за заштита и спасување, како и Уредбата за спроведување на заштитата и спасувањето од пожари.

При појава на природни стихии, како што се **поплавите**, секое организирано општество превзема активни и пасивни мерки за организирана одбрана.

Појавата на **поплави** првенствено е поврзана со природните езера и хидрографската мрежа, но најчестиот вид на поплави и најголемата опасност од нив, сепак, доаѓа од поројните водотеци. Согласно со ова за донесување на брзи, исправни и ефикасни одлуки неопходно е да се располага со:

- однапред разработен план;
- сигурни информации за состојбата во загрозеното подрачје;
- сигурни прогностички информации за очекуваните сосотојби;

Од метеоролошки појави со карактеристики на елементарни непогоди се манифестираат појавата на **град, луњени ветрови и магли**.

Едно од можните и неопходно потребни превентивни мерки за заштита од **техничко - технолошки катастрофи** е планирањето, кое преку осознавање и анализа на состојбите и опасностите од можните инциденти, во одржувањето на инсталациите и опремата, треба да создаде прифатлив однос кон животната средина.

Потребна е доследна примена на основните методолошки постапки за планирање и уредување на просторот:

- оценка на состојбите на природните компоненти на животната средина и степенот на загрозеност од појава на технички катастрофи;
- оценка на оптовареноста на просторот со технолошки системи со одредено ниво на ризик;

- анализа на меѓусебната зависност на природните услови и постојните технолошки системи;
- дефинирање на нивото на постојниот ризик при редовна секојдневна работа на технолошките системи и при појавата на инцидентни случаи;
- процена на загрозеноста на луѓето и материјалните добра;
- утврдување на критериумите за избор на оптимална варијанта на заштита врз основа на проценетиот степен на загрозеност.

Со примена на оваа методолошка постапка може да се очекува остварување на следните основни цели за заштита од техничко-технолошки катастрофи:

- максимално усогласување и користење на просторот од аспект на заштита во рамките на просторните можности;
- вградување на мерките на кои се заснова организацијата на заштита и спасување на човечките животи и материјалните добра од техничко-технолошки катастрофи во определувањето на намената на просторот;
- интегрирање на елементите на загрозеноста на прашањата врзани со заштитата на животната средина.

Заради постигнување на целосна заштита на луѓето, материјалните добра и потесната и поширокатa животна средина постојат три нивоа на преземање на сигурносни, превентивни мерки:

Прво ниво: ги вклучува сите мерки кои се преземаат во одржувањето на опремата и инсталациите, заради сигурно користење на опасни материјали во технолошките процеси и одбегнување на технолошки катастрофи.

Второ ниво: се однесува на сите мерки кои треба да обезбедат ограничување на емисијата како последица од пожар, експлозија или ослободување на хемикалии, што може да се случи во околности на поголеми индустриски акциденти.

Трето ниво: вклучува мерки кои се преземаат за заштита на животната средина во смисла на ограничување на ефектите од емисија на опасни материи, или последици од пожар и експлозии.

При изработката на плановите од пониско ниво треба да се има предвид следното:

- Потребата од оформување на системот на евиденција и анализа на технолошките акциденти, компатибилен на системот MAPC на Европската унија, како база за евиденција на опасни материјали, присутни во технолошките постројки и можни причини на катастрофи.
- Потребата од предвидување на превентивни мерки од страна на стопанските субјекти за спречување на технолошки катастрофи, базирани врз анализата на однесувањето на исти или слични постројки.
- Изработка на соодветни планови и програми за заштита на населението и едукација и тренинг на персоналот во случај на евентуална техничка катастрофа.

Насоки за потребата од спроведување на Стратегиска оцена на влијанието врз животната средина

Во процесот за проценка на влијанието на плановите, стратегиите и програмите врз животната средина и врз здравјето на луѓето (Стратегиска оцена на влијанието врз животната средина-СОВЖС), покрај проценката на влијанијата се предвидуваат и мерки кои имаат за цел заштита на животната средина од сите можни влијанија и тоа уште во процесот на планирање и донесување одлуки за одредени стратегии, планови и програми, т.е. плански документи. Преку навремено спроведување на постапката за СОВЖС се обезбедува идентификување на потенцијалните позитивни и негативни влијанија од реализацијата на планскиот документ врз животната средина, а исто така се дефинираат и алтернативи и можни мерки за спречување, намалување и ублажување на негативните влијанија врз сите елементи на животната средина.

СОВЖС се подготвува во согласност со националната легислатива и одредбите од друга релевантна меѓународна легислатива, која е инкорпорирана во националната, во форма на законски и подзаконски акти и Конвенции, кои се ратификувани од страна на Република Северна Македонија со посебни закони.

Целта на СОВЖС постапката е да се процени дали планскиот документ е во согласност со поставените цели за животна средина на национално и меѓународно ниво. Целите на стратегиската оцена на влијанието врз животната средина се прикажани преку статусот на: населението, социо-економски развој, човековото здравје, воздухот, климатските промени, водата, почвата, природното и културното наследство и материјалните добра.

Најдобро е процесот на стратегиска оцена на влијанието на планскиот документ да се одвива паралелно со развојот на планскиот документ, со цел навремено да се земат во предвид целите на животната средина при дефинирање на целите на самиот плански документ.

Постапката за сратегиска оцена на влијанието врз животната средина се спроведува во неколку фази, од кои првата е ***Утврдување на потреба од спроведување на СОВЖС*** (дали планскиот документ ќе има значителни влијанија врз животната средина) согласно со Уредбата за стратегиите, плановите и програмите, вклучувајќи ги и промените на тие стратегии, планови и програми, за кои задолжително се спроведува постапка за оцена на нивното влијание врз животната средина и врз животот и здравјето на луѓето. Оваа фаза претставува изготвување на Одлуката за спроведување или неспроведување на СОВЖС. Органот кој го подготвува планскиот документ е должен да донесе Одлука за спроведување или Одлука за не спроведување на стратегиска оцена во која се образложени причините за спроведувањето, односно не спроведувањето согласно со критериумите врз основа на кои се определува дали еден плански документ би можел да има значително влијание врз животната средина и врз здравјето на луѓето.

Влијанијата, кои се претпоставува дека може да произлезат со имплементација на овој Урбанистички план за вон населено место, може да се разгледуваат од аспект на негативни влијанија и од аспект на идни бенефиции, односно позитивни влијанија, како и генерални мерки за заштита, намалување и ублажување на негативние влијанија се следните:

- Изградбата на планираните објекти во рамките на планскиот опфат, се очекува да предизвика позитивни импулси и ефекти врз целото непосредно опкружување од аспект на повисока организација, инфраструктурна опременост и уреденост на просторот, социо-економски развој.
- Со имплементација на Урбанистичкиот план за вон населено место ќе има и негативни влијанија врз животната средина, посебно во фазата на градба на планираните објекти. Влијанијата што ќе се јават во фаза на градба (емисии на штетни материи во воздухот, можни штетни влијанија врз почвата (директни и индиректни), емисии на бучава, отпад и влијанија врз флората и фауната), ќе бидат локални и со ограничен временски рок.
- Влијанијата кои би можеле да се појават во фазата на експлоатација се нарушување на квалитетот на воздухот, водите и почвата како резултат на емисија на загадувачки материи, зголемени нивоа на бучава и вибрации и несоодветно управување со отпадот. Мерки за заштита од овие влијанија се наведени во секторската област: заштита на животната средина.
- Неопходно е воспоставување и почитување на ефикасна контрола на користењето и уредувањето на земјиштето и утврдување на нормите и стандардите за градба. Меѓу приоритетните определби на Просторниот план е заштитата на земјоделското земјиште, а особено стриктното ограничување на трансформацијата на земјиштето од I-IV бонитетна класа за неземјоделско користење, како и зачувување на квалитетот и природната плодност на земјиштето.
- Планскиот опфат нема конфликт со постојните и планирани енергетски водови, радиокомуникациски и кабелски електронско комуникациски мрежи.
- Просторот кој е предмет на разработка на Урбанистичкиот план за вон населено место, нема регистрирано ниту евидентирано природно наследство. Доколку при изработка на планската документација или при уредување на просторот се дојде до одредени нови сознанија за природно наследство кое би можело да биде загрозено со урбанизацијата на овој простор, потребно е да се предвидат соодветни мерки за заштита на природното наследство согласно со законската регулатива.
- Во делот за заштита на културното наследство, истото е наведено на ниво на катастарска општина, поради што при изработка на проектната документација потребно е да се утврди дали на предметната локација има културно наследство и во таа смисла да се применат соодветните плански мерки за заштита на истото и да се постапи во согласност со постоечката законска регулатива.
- Со имплементацијата на Урбанистичкиот план за вон населено место не постои можност за појава на прекугранични влијанија, ниту во фазата на градба, ниту во фазата на експлоатација, поради доволната оддалеченост на планскиот опфат од границите на Државата.

- Мерки за ублажување на негативните влијанија од евенуални несреќи и хаварии се наведени во секторската област: Заштита од воени разурнувања, природни и техничко-технолошки катастрофи.

При донесувањето на Одлука за спроведување или Одлука за не спроведување на стратегиска оцена за Урбанистички план за вон населено место за изградба на индустриска зона, КО Баланци, Општина Центар Жупа, задолжително да се земат во предвид претходно наведените забелешки, како и забелешките од секторските области опфатени со Просторниот план на Република Македонија.

Усогласување на планската документација со Просторниот план

Сите активности во просторот треба **да се усогласат со насоките на Просторниот план на државата**, особено значителните и оние кои се однесуваат на планирањето и изградбата на:

- државните инфраструктурни системи (патишта, железници, воздушен сообраќај, телекомуникации);
- енергетските системи, енерговоди и поголеми водостопански системи;
- градежните објекти важни за Државата;
- капацитетите на туристичката понуда;
- стопанските комплекси и оние кои се однесуваат на поголеми концентрации (слободни економски зони);
- капацитетите за користење на природните ресурси.

Просторните планови на регионите и подрачјата од посебен интерес и урбанистичките планови се усогласуваат со Просторниот план на Републиката, особено во однос на следните елементи:

- намената и користењето на површините;
- мрежата на инфраструктура;
- мрежата на населби;
- заштитата на животната средина.

Насоките на Просторниот план на Републиката во однос на намената и користењето на површините се однесуваат на заложбата при изработката на урбанистичките планови, површините за сите урбани содржини треба да се бараат исклучиво на површини од послаби бонитетни класи (над IV категорија);

Посебни мерки и активности за остварување на рационалното користење и заштита на просторот, како и посебни интереси на просторниот развој се:

- Обезбедување на спроведување на постојните закони и прописи со кои се заштитува просторот, ресурсите и националното богатство и се организира и уредува просторот со цел за вкупен развој;
- Рационално користење на подрачјата за градба и нивно проширување или формирањето на нови врз база на критериумите за изготвување на соодветна планска документација;
- Насоките и критериумите за уредување на просторот надвор од градежните подрачја треба да се утврдат со помош на стручни основи и упатствата од ресорите на земјоделството, водостопанството, шумарството и заштитата на животната средина;
- Создавање на услови за лоцирање на мали стопански единици.

ЗАКЛУЧНИ СОГЛЕДУВАЊА

Условите за планирање на просторот се наменети за изработка на **Урбанистички план за вон населено место за изградба на индустриска зона, КО Баланци, Општина Центар Жупа.**

На просторот на Урбанистичкиот план за вон населено место се предвидени следните наменски употреби на земјиштето:

Г - Рударство, енергетика, индустрија

- Г2 – Лесна преработувачка и помалку загадувачка индустрија
- Г3 – Индустрија за склопување на финални производи, сервисни услуги и производство на енергија од обновливи извори
- Г4 – Стоваришта, складови и отпади

Д - Зеленило, рекреација и меморијални простори

- Д2 – Заштитно и сообраќајно зеленило

Е – Инфраструктури

- Е1 – Сообраќајни, линиски и други инфраструктури
- Е2 – Згради и комплекси на инфраструктурните системи

Вкупната површина на планскиот опфат изнесува 30,3ha. За голем дел од планскиот опфат претходно се издадени Услови за планирање на просторот за изработка на:

- “Урбанистички план вон населено место за стопанска зона во КО Баланци, м.в. “Пашини Кории” во општина Центар Жупа”, со тех.бр. Y14109,
- “Локална урбанистичко-планска документација за изградба на објекти со основна класа на намена Г2-лесна и незагадувачка индустрија, на КП 265, КО Баланци, Општина Центар Жупа”, со тех.бр. Y04818.

Планскиот опфат го тангира опфатот за којшто се издадени “Услови за планирање на просторот за изработка на Урбанистички план за село Баланци, Општина Центар Жупа”, со техн.бр. Y21916.

Измената и дополната на условите за планирање на просторот се изработува поради промена на границите на планскиот опфат. **Површината на планскиот опфат за којшто се издава измената и дополната на Условите за планирање на просторот изнесува 7,54 ha.**

При изработка на УПВНМ, треба да се земат во предвид горенаведените забелешки и следните поединечни заклучни согледувања од секторските области опфатени со "Просторниот план на Република Македонија":

Економски основи на просторниот развој

- При спроведувањето на стратегијата за организација и користење на просторот за економските дејности, решенијата во просторот треба да овозможат поголема атрактивност на просторот, **заштита на природните и создадени ресурси и богатства**, сообраќајно и информатичко поврзување, **локациона флексибилност** и почитување на објективните фактори на развојот.
- **Реализацијата на Урбанистичкиот план за вон населено место за изградба на индустриска зона, КО Баланци, Општина Центар Жупа, ќе биде во функција на развој на економските активности во**

локалната економија. Меѓутоа, појдовна поставка за просторниот и регионалниот развој е дека за просторното и урбанистичкото планирање не се доволни сознанијата за развитокот на стопанството во земјата, туку треба да се согледаат и да се предвидат и последиците од тој развиток врз неговото разместување во просторот.

- **Според определбите на Просторниот план, идниот развој и разместеност на производните и услужни дејности треба да базира на одржливост на економијата применувајќи ги законитостите на пазарната економија и релевантната законска регулатива од областа на заштитата на животната средина, особено превенција и спречување на негативните влијанија на производните процеси и технологии врз животната и работна средина.**
- **Една од планските определби утврдени со "Просторниот план на Република Македонија" е рационално користење на земјиштето заради што е неопходно пред започнување на сите активности да се утврди економската и општествена оправданост за зафаќање на предложената површина на планскиот опфат на индустриската зона.**
- **При изработката и реализацијата на предвидениот УПВНМ треба да се има во предвид дека мал дел од локацијата за Индустриска зона граничи со планскиот опфат за село Баланци за кое се изработени Услови за планирање на просторот со технички број Y21916. Интенција на наведената забелешка е согледување на компатибилноста на намените на планските опфати кои граничат.**

Користење и заштита на земјоделското земјиште

- **Согласно Просторниот план на Република Македонија, просторот на РМ е поделен во 6 земјоделско-стопански реони и 54 микрореони. Предметната локација припаѓа на западниот земјоделско стопански реон со 7 микрореони.**
- При изработка на планската документација, неопходно е воспоставување и почитување на ефикасна контрола на користењето и уредување на нормите и стандарди за градба. Меѓу приоритетните определби на Просторниот план е заштитата на земјоделското земјиште, а особено стриктното ограничување на трансформацијата на земјиштето од I-IV бонитетна класа за неземјоделско користење, како и зачувување на квалитетот и природната плодност на земјиштето.

Шуми и шумско земјиште

- Со цел да се отпочне реверзибилен процес, на враќање на шумата во теренитe каде таа некогаш постоела, и да се остварат оптимални користи од земјиштето и биолошките капацитети во шумарството, неопходно е: навремено изведување на одгледувачките и обновителните зафати со однапред одреден годишен изведбен план и програма; апсолутна предност да се дава на површините со изразена ерозија и теренитe во непосредните сливови на вештачките акумулации; пошумувањето на голините со автохтони видови на дрвја, особено околу изворите на вода предвидени за каптирање и да се врши пошумување на голините и земјоделските површини, покрај фреквентните патишта, заради заштита од зголемениот степен на загаденост.

Водостопанство и водостопанска инфраструктура

- Околу изворникот кој ќе се користи за водоснабдување на објектите во границата на планскиот опфат да се дефинираат заштитни зони и да се дефинира режим на заштита во зоните.
- Отпадните води пред да се испуштат во реципиентот мора да бидат подложени на третман на пречистување, односно да бидат доведени до квалитет према "Уредбата за категоризација на водотеците, езерата, акумулациите и подземните води".
- Планскиот опфат на индустриската зона се наоѓа во сливот на акумулацијата Дебарско Езеро. Заради значењето и важноста на акумулациите како постојан изворник на вода, стратешка определба е нивна максимална заштита со примена на мерки кои ќе го спречат деградирањето на сливовите на водотеците кои се вливаат во акумулацијата. Во сливовите да не се изведуваат активности (непланско сечење на шума, уништување на вегетацијата и сл.) кои може да го деградираат теренот и да предизвикаат ерозија, суводолици и порои.

Енергетика и енергетска инфраструктура

- **Локацијата за изградба на индустриска зона, КО Баланци, Општина Центар Жупа нема конфликт со постојните и планирани енергетски водови.**
- За електроенергетските корисници потребно е да обезбеди сигурно и непрекинато снабдување со електрична енергија со напон кој ќе биде во дозволените граници.

Урбанизација и мрежа на населби

- **Реализацијата на Урбанистички план за вон населено место за изградба на индустриска зона, КО Баланци, Општина Центар Жупа, би требало да предизвика позитивни импулси и ефекти врз целото непосредно окружување од аспект на повисока организација, инфраструктурна опременост и уреденост на просторот и се разбира економски ефекти манифестирани преку привлекување на нова работна сила и вработување, доколку е базирана врз принципите на одржлив развој и се одликува со максимално почитување и вградување на нормативите и стандарди за заштита на животната средина.**

Домување

- Иницијативата за изработка на **Урбанистички план за вон населено место за изградба на индустриска зона, КО Баланци, Општина Центар Жупа, е во функција на стопанскиот развој и индустријата, а кој се базира на популацијата и станбениот фонд во населбите во непосредна близина.**

Јавни функции

- Предложената локација за изработка на **Урбанистички план за вон населено место за изградба на индустриска зона, КО Баланци, Општина Центар Жупа,** е надвор од урбаниот опфат на најблиската населба и нема препораки за организација на јавни функции на неа, што

значи дека се исклучени и можностите за било каков конфликт помеѓу два типа на функции.

Сообраќајна инфраструктура

- Според Просторниот план на Република Македонија **автопатската и магистрална патна мрежа** релевантна за предметниот простор е:
- **А2** - (Граница со Бугарија - ГП Деве Баир - Крива Паланка - Страцин - Романовце - Куманово - Миладиновце - обиколница Скопје - Тетово - Гостивар-Кичево - Требениште - Струга - граница со Албанија - ГП Ќафасан).
- Релевантен регионален патен правец за предметната локација влегува во групата на **регионални патишта "Р2"** и е со ознака:

  Р2249 - Мелнички мост (врска со Р 1102) Папрадник-Брештани-Селце (врска со Р2243).
- **При планирање да се почитува Законот за јавни патишта** („Службен весник на Република Македонија" број 84/08, 52/09, 114/09, 124/10, 23/11, 53/11, 44/12, 168/12, 163/13, 187/13, 39/14, 42/14, 166/14, 44/15, 116/15, 150/15, 31/16, 71/16 и 163/16).
- **При планирање да се почитува заштитна зона на патот, согласно Законот за јавни патишта** („Службен весник на Република Македонија" број 84/08, 52/09, 114/09, 124/10, 23/11, 53/11, 44/12, 168/12, 163/13, 187/13, 39/14, 42/14, 166/14, 44/15, 116/15, 150/15, 31/16, 71/16 и 163/16).

Радиокомуникациска и кабелска електронско комуникациска мрежа

- **Локацијата за изградба на индустриска зона, КО Баланци, Општина Центар Жупа нема конфликт со постојните и планирани радиокомуникациски и кабелски електронско комуникациски мрежи.**
- Преку кабелските електронски комуникациски мрежи, на крајните корисници треба да им се обезбеди сигурен пренос на јавни електронски комуникациски услуги со задоволување на одредени општи и посебни услови за квалитет, во согласност со Законот за електронските комуникации и препораките за обезбедување на одредено ниво на квалитет на пренос.

Индустрија

- Во планскиот период, индустриското производство се очекува да биде застапено во сите општини и да остварува растеж кој ќе придонесе за зголемување на вработувањето, подобрување на условите за живеење на граѓаните на поширокиот простор на земјата.
- Развојот на индустријата по одделните општини, особено помалите, се очекува да се остварува со градба на мали, флексибилни капацитети и поголема застапеност меѓу другото и на агроиндустрискиот сектор.
- **Индустријата која е водечка стопанска дејност и двигател на развојот на вкупната економија има значајно влијание врз квалитетот на животната средина. Во услови на усвоената развојна парадигма на "одржлив" развој, напорите треба да се насочат кон суштествени промени во стратегијата и политиката за развој и просторна алокација на индустриски гранки засновани на принципите на еколошка заштита и одржлив развој.**

- **Една од основните цели на концептот на развој и просторна разместеност на индустријата утврдена со Просторниот план на Република Македонија е примена на стратегијата на развој на високите технологии усогласени со концепцијата на одржливиот развој: мала суровинска и енергетска интензивност, висока информативна и научна интензивност, високо учество на стручната работна сила, висока фрагментација на пазарот со специфични барања, високи вложувања во предконкурентни истражувања и сеопфатно влијание врз карактеристиките на голем број сегменти на социо-економскиот систем.**

Заштита на животна средина

- **Со цел да се обезбеди заштита и унапредување на животната средина при изработката на Урбанистички план за вон населено место за изградба на индустриска зона, КО Баланци, Општина Центар Жупа, потребно е да се почитуваат одредбите пропишани во законската регулатива од областа на заштита на животната средина и подзаконските акти донесени врз нивна основа.**
- Да се следи и контролира присуството на загадувачки материи во воздухот со цел да се одржи квалитетот на воздухот во граници на дозволените нивоа на емисии;
- Да се предвидат соодветни технички зафати за пречистување на отпадните води и имплементација на технологии кои ќе овозможат нивно повторно искористување за истата или друга намена;
- Да се контролира квалитетот на пречистените отпадни води пред испуштање во најблискиот реципиент, со цел да се усогласат вредностите на концентрацијата на материите присутни во пречистената отпадна вода со пропишаните гранични вредности на максимално дозволените концентрации на материите присутни во реципиентот;
- Да се превземат активности за намалување на бучавата и вибрациите од опремата, со цел да се избегнат негативните ефекти од бучавата и да се почитуваат пропишаните гранични вредности за дозволено ниво на бучава во животната средина;
- Организирано управување со отпадот со цел да се минимизира негативното влијание врз животната средина, животот и здравјето на луѓето;
- Создавачот и/или поседувачот на отпадни материи и емисии ги сноси сите трошоци за санација на евентуално предизвиканите нарушувања во животната средина;
- Уредување на објектите со заштитно и украсно зеленило. При изборот на вегетацијата да се даде приоритет на видовите (автохтони) со висок биоакумулативен капацитет за загадувачки материи.

Заштита на природно наследство

- **Согласно Студијата за заштита на природното наследство, изработена за потребите на Просторниот план на Република Македонија на просторот кој е предмет на изработка на Урбанистички план за вон населено место за изградба на**

индустриска зона, КО Баланци, Општина Центар Жупа, нема регистрирано ниту евидентирано природно наследство.

- Доколку при изработка на Урбанистичкиот план за вон населено место или при уредување на просторот се дојде до одредени нови сознанија за природно наследство кое би можело да биде загрозено со урбанизацијата на овој простор, потребно е да се предвидат соодветни мерки за заштита на природното наследство согласно Законот за заштита на природата.

Заштита на културно наследство

- **Согласно податоците од Експертниот елаборат за заштита на културното наследство и Археолошката карта на Република Македонија[2] на подрачјето на катастарската општина Баланци има евидентирани недвижни споменици на културата и археолошки локалитети.**
- При изработка на планска документација од пониско ниво да се утврди точната локација на евидентираното и регистрираното културно наследство и во таа смисла да се применат соодветните плански мерки за заштита на истото.
- Доколку при изведување на земјаните работи се наиде на археолошки артефакти, односно дојде до откривање на материјални остатоци со културно-историска вредност, потребно е да се постапи во согласност со постоечката законска регулатива (Закон за заштита културното наследство - „Службен весник на Република Македонија" број 20/04, 115/07, 18/11, 148/11, 23/13, 137/13, 164/13, 38/14, 44/14, 199/14, 104/15, 154/15, 192/15, 39/16 и 11/18,20/19), односно веднаш да се запре со отпочнатите градежни активности и да се извести надлежната институција за заштита на културното наследство.

Туризам и организација на туристички простори

- Предметната локација за која што се наменети Условите за планирање, припаѓа на **Мавровско - Дебарски туристички регион со утврдени 4 туристички зони и 16 туристички локалитети и е дел од простори коишто имаат национално туристичко значење.**
- **Согласно поставките на Концептот и критериумите за развој и организација на туристичката дејност, за непречен развој на вкупната туристичка понуда на ова подрачје, се препорачува, при идната организација на стопанските дејности да се почитуваат критериумите за заштита и одржлив економски развој.**

Заштита од воени разурнувања, природни и техничко-технолошки катастрофи

- **Локацијата за која се наменети Условите за планирање на просторот за изработка на Урбанистички план за вон населено место за изградба на индустриска зона, КО Баланци, Општина Центар Жупа, се наоѓа во индиректно загрозени простори од воени дејства.**

[2] МАНУ Скопје, 1996 г.

Според тоа во согласност со Законот за заштита и спасување, задолжително треба да се применуваат мерките за заштита и спасување.

- Задолжителна примена на мерки за заштита од пожар.
- **Анализираниот простор се наоѓа во подрачје каде се можни потреси со јачина до VIII степени по МКС**, што наметнува задолжителна примена на нормативно-правна регулатива, со која се уредени постапките, условите и барањата за постигнување на технички конзистентен и економски одржлив степен на сеизмичка заштита, кај изградбата на новите објекти.

Насоки за потребата од спроведување на Стратегиска оцена на влијанието врз животната средина

- **При донесувањето на Одлука за спроведување или Одлука за не спроведување на стратегиска оцена за Урбанистички план за вон населено место за изградба на индустриска зона, КО Баланци, Општина Центар Жупа, задолжително да се земат во предвид насоките за потреба од спроведување на Стратегиска оцена на влијанието врз животната средина, како и забелешките и заклучоците од секторските области опфатени со Просторниот план на Република Македонија.**

ИЗВОД ОД ПРОСТОРЕН ПЛАН НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
2002 - 2020

МИНИСТЕРСТВО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА И ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ

АГЕНЦИЈА ЗА ПЛАНИРАЊЕ НА ПРОСТОРОТ

Сектор:
Синтезни карти

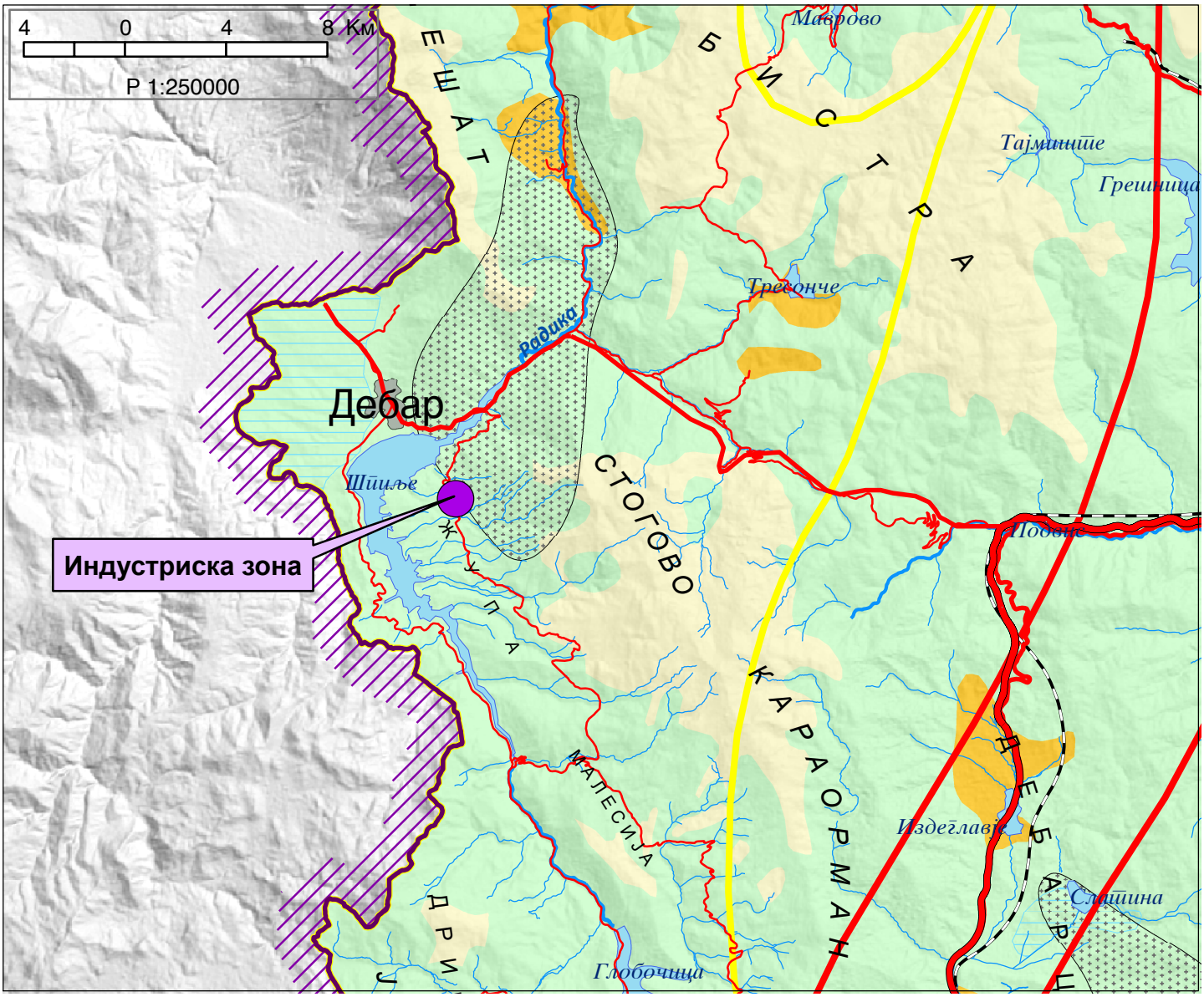
Тема:
Биланс на намена на површините

Користење на земјиштето

Карта бр. 20

Легенда:

- шуми и шумско земјиште
- земјоделско земјиште
- наводнувани површини
- високопланински пасишта
- акумулации
- зони за експлоат. на минерали
- туристички простори
- транзитни коридори
- туристички центри
- автопат
- магистрален пат
- регионален пат
- железничка мрежа
- воздухопловно пристаниште

ИЗВОД ОД ПРОСТОРЕН ПЛАН НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
2002 - 2020

МИНИСТЕРСТВО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА И ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ

АГЕНЦИЈА ЗА ПЛАНИРАЊЕ НА ПРОСТОРОТ

Сектор:
Синтезни карти

Тема:
Просторно-функционална организација

Систем на населби и сообраќајна мрежа

Карта бр. 22

Легенда:

Центар на макрорегион

Центар на микрорегион

Центри на просторно-функционални единици

Управа

Просторно-функц. единици

Граници на влијанија на макрорегион. центри

Општински центар

Образование

Средно Вишо Високо

Здравствена заштита

2 Секундарна 3 Терцијална

Оски на развој

источна

север-југ

западна

јужна

северна

Слободна економ.зона

Автопат

Магистрален пат

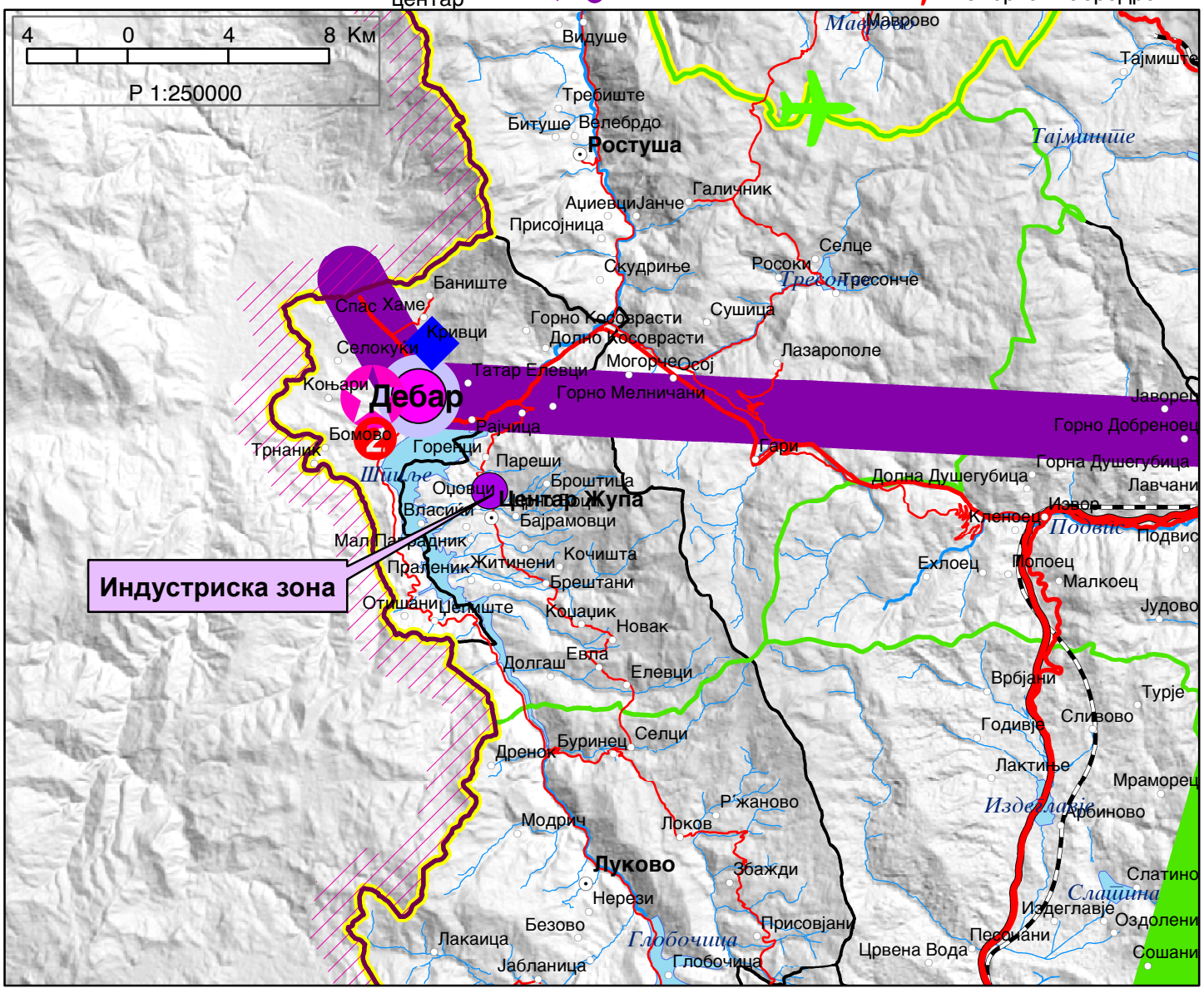
Регионален пат

Железничка мрежа

Воздухоплов. пристан.

Стопански аеродром

Спортски аеродром

ИЗВОД ОД ПРОСТОРЕН ПЛАН НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
2002 - 2020

МИНИСТЕРСТВО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА И ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ

АГЕНЦИЈА ЗА ПЛАНИРАЊЕ НА ПРОСТОРОТ

Сектор:
Синтезни карти

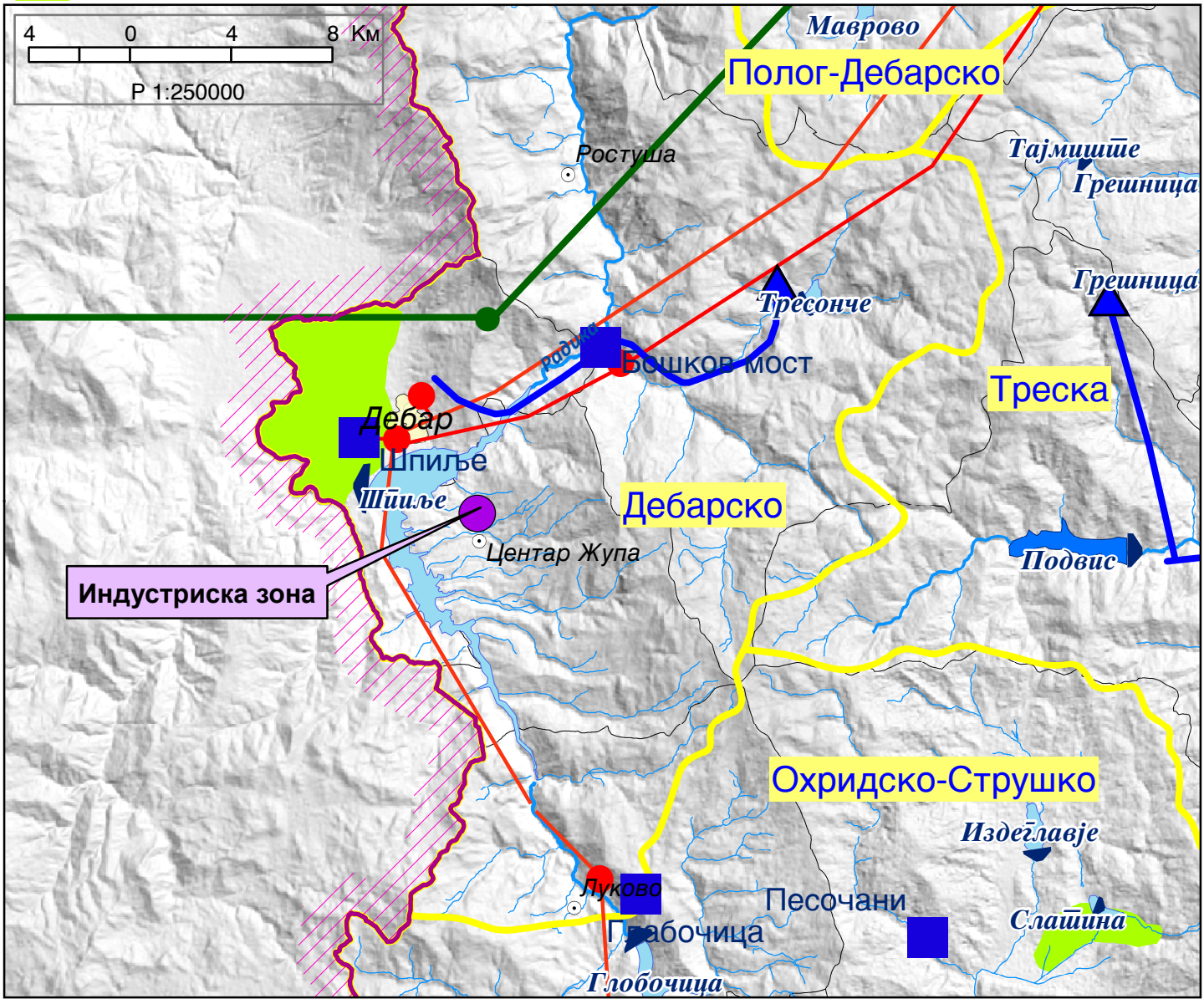
Тема:
Техничка инфраструктура

Водостопанска и енергетска инфраструктура

Карта бр. 23

Легенда:

- Изворишта
- Водоводен систем
- Регионален водост. систем
- Акумулации
- Акумулации по 2020г.
- Природни езера
- Наводнувани површини
- Водостопански подрачја
- Термоелектрани
- Хидроелектрани
- Далноводи: 110 kV, 220 kV, 400 kV
- Трафостаници: 110 kV, 220 kV, 400 kV
- Рафинерија
- Нафтовод
- Индустриски топлани
- Рудник на јаглен
- Брикетара
- Гасовод
- Регулациони станици
- Канализационен систем

ИЗВОД ОД ПРОСТОРЕН ПЛАН НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
2002 - 2020

МИНИСТЕРСТВО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА И ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ

АГЕНЦИЈА ЗА ПЛАНИРАЊЕ НА ПРОСТОРОТ

Сектор:
Синтезни карти

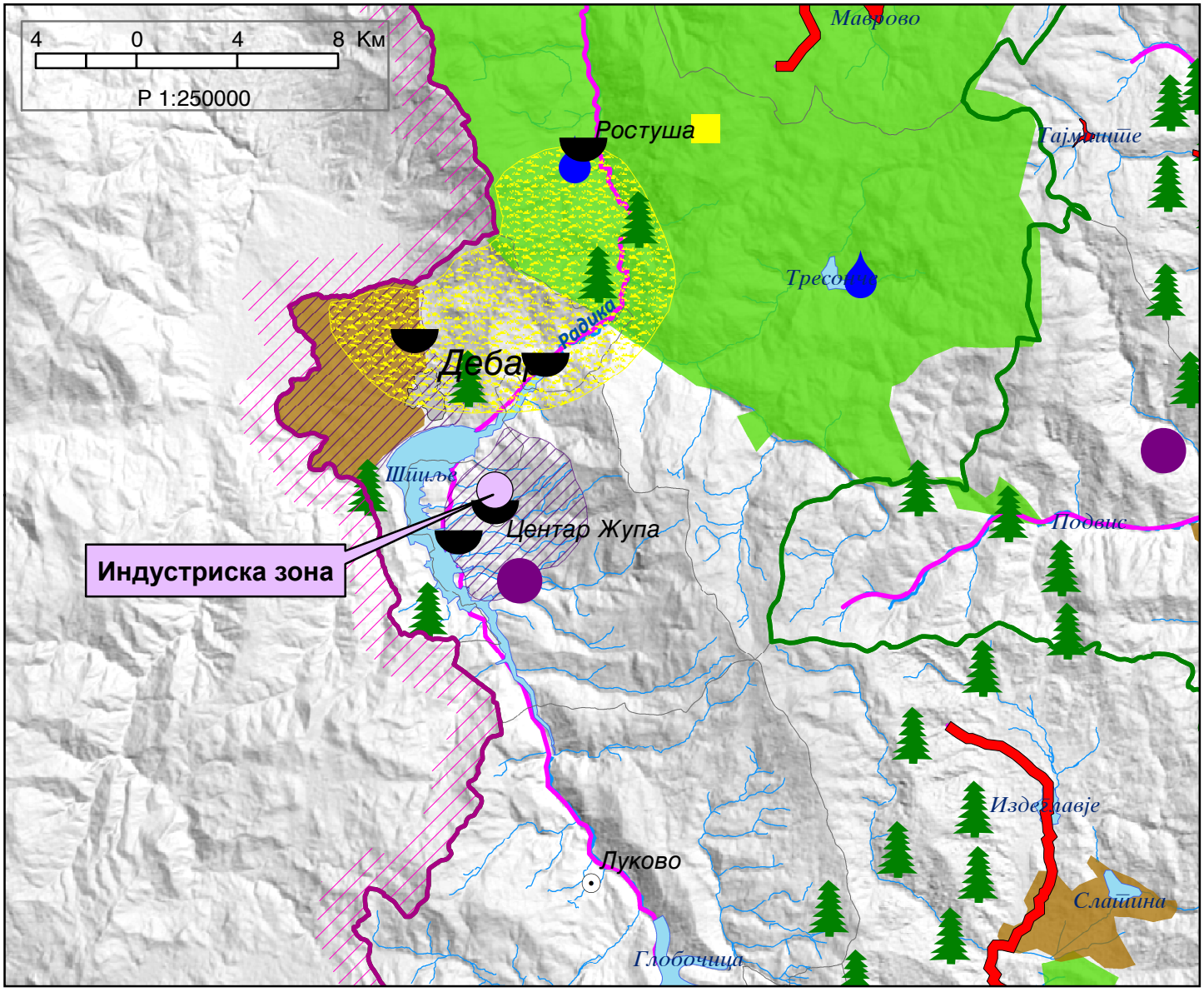
Тема:
Заштита на животната средина

Реонизација и категоризација на просторот за заштита

Карта бр. 24

Легенда:

- Граници на региони за управување со животната средина
- Заштита на простори со природни вредности
- Рекултивација на деград. простори
- Управување со загад. на воздух и вода
- Заштита на реки со нарушен квалитет
- Заштита на акумулации и реки за водозафати
- Рекултивација на деградирани простори
- Заштита на земјоделско земјиште
- Заштита на шуми
- Поволни подрачја за лоцирање регионални санитарни депонии
- Поволни хидрогеолошки средини за лоцирање на депонии
- Споменичко подрачје
- Археолошки локалитети
- Споменички целини

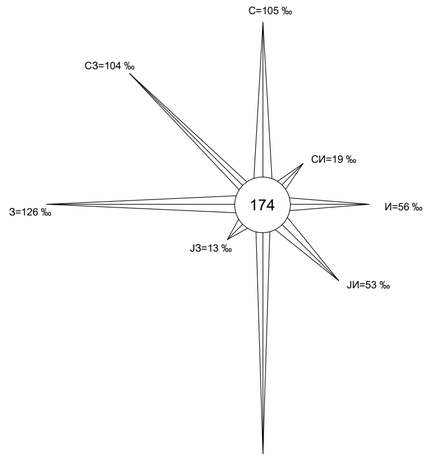
УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН ЗА ВОН НАСЕЛЕНО МЕСТО ЗА ИЗГРАДБА НА ИНДУСТРИСКА ЗОНА, КО БАЛАНЦИ, ОПШТИНА ЦЕНТАР ЖУПА

ПЛАНСКА ПРОГРАМА

Легенда

- Граница на плански опфат на УПВНМ (P=30,26 ha)
- Регионален пат P2249
- Регионален пат P1202
- Граница на катастарска општина

0 500 1000 2500

КВАДАР ДОО Скопје

Лиценца за изработување на урбанистички планови бр.0074

планер:
Ирена Велјановска, д.и.а.
овл. бр.0.0485
Биљана Петрова, д.и.а.
овл. бр.0.0435

управител:
Биљана Петрова, д.и.а.

наслов:
УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН ЗА ВОН НАСЕЛЕНО МЕСТО ЗА ИЗГРАДБА НА ИНДУСТРИСКА ЗОНА, КО БАЛАНЦИ, ОПШТИНА ЦЕНТАР ЖУПА

графички прилог:
ПОШИРОКО СООБРАЌАЈНО ОПКРУЖУВАЊЕ

нарачател:
ОПШТИНА ЦЕНТАР ЖУПА

локација: КО Баланци
Општина Центар Жупа

РАЗМЕР	ДАТА	ТЕХ. БР.	ЛИСТ БР.
1:25000	02/2021	0701-398/2	2

УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН ЗА ВОН НАСЕЛЕНО МЕСТО ЗА ИЗГРАДБА НА ИНДУСТРИСКА ЗОНА, КО БАЛАНЦИ, ОПШТИНА ЦЕНТАР ЖУПА

ПЛАНСКА ПРОГРАМА

Легенда

Граница на плански опфат на УПВНМ за изградба на индустриска зона, КО Баланци, Општина Центар Жупа (P=30,26 ha)

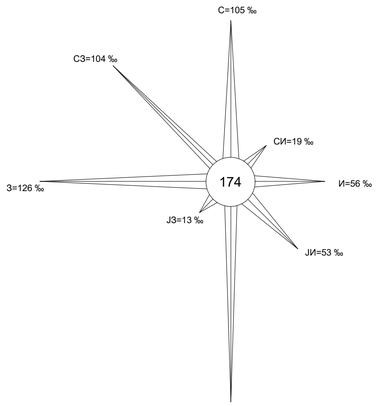
Граница на плански опфат од УПВНМ за стопанска зона во КО Баланци, м.в. „Пашини Кории“ во Општина Центар Жупа (УПП со тех.бр.14109 од септември 2009)

Граница на плански опфат од УПС Баланци, Општина Центар Жупа (УПП со тех.бр.Y21916 од мај 2018)

Граница на плански опфат на ЛУПД за изградба на објекти со основна класа на намена Г2, на КП 265, КО Баланци, Општина Центар Жупа (УПП со тех.бр.Y04818 од април 2018)

Дел од предметниот плански опфат за којшто досега нема изработен урбанистички план (P=7,57 ha) (УПП со тех.бр.Y14109i од јануари 2021)

- катастарски парцели
- шахта
- шахта
- бетонски далновод
- бетонска со ел.броило
- жичана ограда
- потпорен ѕид
- ѕидана ограда
- сооб. знак
- електрично сандаче
- трансформатор
- ригола
- пат
- сливник
- падни линии
- мачкино око
- сооб. знак
- ел. кабел
- реклама
- покриена тераса
- чешма
- дрвена телефонска
- објект
- нерегистриран објект
- нерегистрирани темели

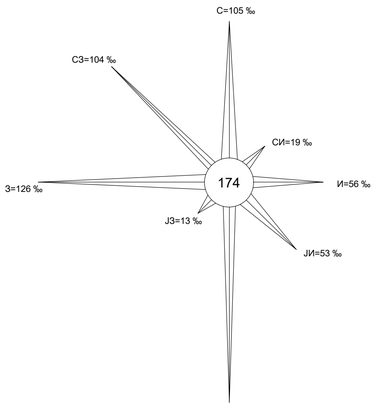

0 20 50 100 250

КВАДАР ДОО Скопје	
Лиценца за изработување на урбанистички планови бр.0074	
планер: Ирена Велјановска, д.и.а. овл. бр.0.0485; Биљана Петрова, д.и.а. овл. бр.0.0435	
управител: Биљана Петрова, д.и.а.	
наслов: **УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН ЗА ВОН НАСЕЛЕНО МЕСТО ЗА ИЗГРАДБА НА ИНДУСТРИСКА ЗОНА, КО БАЛАНЦИ, ОПШТИНА ЦЕНТАР ЖУПА**	
графички прилог: **ЗБИРЕН ГРАФИЧКИ ПРИЛОГ**	
нарачател: ОПШТИНА ЦЕНТАР ЖУПА	
локација: КО Баланци, Општина Центар Жупа	
РАЗМЕР 1: 2500	ДАТА 02/2021
ТЕХ. БР. 0701-398/2	ЛИСТ БР. 3

УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН ЗА ВОН НАСЕЛЕНО МЕСТО ЗА ИЗГРАДБА НА ИНДУСТРИСКА ЗОНА, КО БАЛАНЦИ, ОПШТИНА ЦЕНТАР ЖУПА

ПЛАНСКА ПРОГРАМА

Легенда

- Граница на планski опфат (P=30,26 ha)
- катастарски парцели
- шахта
- шахта
- бетонски далновод
- бетонска со ел.броило
- жичана ограда
- потпорен ѕид
- ѕидана ограда
- сооб. знак
- електрично сандаче
- трансформатор
- ригола
- пат
- сливник
- падни линии
- мачкино око
- сооб. знак
- ел. кабел
- реклама
- покриена тераса
- чешма
- дрвена телефонска
- објект
- нерегистриран објект
- нерегистрирани темели

0 10 25 50

КВАДАР ДОО Скопје	
Лиценца за изработување на урбанистички планови бр.0074	
планер:	
Ирена Велјановска, д.и.а. овл. бр.0485	
Биљана Петрова, д.и.а. овл. бр.0435	
управител:	
Биљана Петрова, д.и.а.	
наслов:	
УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН ЗА ВОН НАСЕЛЕНО МЕСТО ЗА ИЗГРАДБА НА ИНДУСТРИСКА ЗОНА, КО БАЛАНЦИ, ОПШТИНА ЦЕНТАР ЖУПА	
графички прилог:	
ПРЕДЛОГ ПЛАНСКИ ОПФАТ НА АЖУРИРАНА ГЕОДЕТСКА ПОДЛОГА	
нарачател:	
ОПШТИНА ЦЕНТАР ЖУПА	
локација:	КО Баланци Општина Центар Жупа

РАЗМЕР	ДАТА	ТЕХ. БР.	ЛИСТ БР.
1: 1000	02/2021	0701-398/2	4